

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

Vol.16 No.1 January - June 2021

ISSN : 2286-7171 (Print) ISSN : 2672-9024 (Online)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จัดทำเป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทรรศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาชุมชน การบริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ นาฏศิลป์และการละคร ดนตรี นิติศาสตร์ ศิลปกรรม บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การจัดการทั่วไป/คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การท่องเที่ยวและการโรงแรม นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชี และสาขาวิชาอื่น ๆ ตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสาร สารสำคัญ ประสบการณ์ด้านการวิจัยแก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ที่สนใจ

นโยบายการจัดพิมพ์ของวารสาร

1. บทความที่นำเสนอเพื่อขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทรรศน์ หรือบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งอาจเขียนได้ทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

2. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องเขียนตามรูปแบบของ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และต้องผ่านกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ บทความที่ตีพิมพ์ จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยรับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น ๆ

3. บทความที่ตีพิมพ์/เผยแพร่ทุกบทความต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความ (Peer Reviewed) ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่าสองท่านต่อหนึ่งบทความ ซึ่งทั้งผู้ประเมินบทความและผู้แต่ง จะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review) โดยบทความที่ลงตีพิมพ์ได้นั้นจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้ประเมินบทความทั้งสองท่านหรือสองในสามท่าน

คณะที่ปรึกษา

ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร

รองศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรสุกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตราภา กุณพลบุตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันตกุล อินทรผดุง

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตรະจรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิตา เขียมขันติถาวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธাত্রี ใต้ฟ้าพูล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวินิต อรรถกฤตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภกษมกมล จ่างกมล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธนิษฐ์ ศิริโหวาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรทอง จุลิรัชนิกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ณ พัทลุง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น
ผู้ช่วยอาจารย์ ดร.กัญณภัทร นิธิศรามาภกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษศรณ นุชประสพ
ดร.ชเนตตี ทินนาม
ดร.ปิยลักษณ์ อัครรัตน์
Dr.I Nyoman Sudiarta, SE., M.Par
Anupama Dhavale
Ass. Prof. Dr. Harald Kraus
Dr. Meena Madhavan
Professor Dr. Paul Kei Matsuda
อาจารย์กัลยา นาคลัγκα

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Udayana University, Bali (Indonesia)
Karnataka University, Karnataka (India)
Thammasat University Asst. Prof. Dr. Harald Kraus
Chiang Mai University
Arizona State University
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

นางเดือนเพ็ญ สุขทอง
นางสาวมัทนา เกตุโพธิ์ทอง
นางสาวศุภราพร เกตุกลม
นางสาวทัศนีย์ ปิ่นทอง
นายรัชตะ อนวัชกุล
นายจักรพันธ์ ก้อนมณี
นางสาวฐวณมลวรรณ หินกล้า
นางสาวจิราภรณ์ เพ็ญพุ่ม

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ติดต่อกองบรรณาธิการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220
โทรศัพท์/โทรสาร 0 - 2544 - 8629, 0-2544-8532-34
E-mail: editor_jhss@pnru.ac.th และ https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/login

กำหนดออก

2 ฉบับ ต่อ ปี (มกราคม - มิถุนายน และ กรกฎาคม - ธันวาคม)

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/issue/archive

พิมพ์ที่

หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์ 44/132 ถ.กำนันแมน ซ.กำนันแมน 36 บางขุนเทียน จอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทรศัพท์ : 0 - 2802 - 0377, 0 - 2802 - 0379, 08 - 1566 - 2540

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564 ได้รวบรวมบทความเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและการวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้มีบทความจำนวน 20 เรื่อง ทุกเรื่องมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์กับผู้อ่านหลากหลายสาขา นอกจากนั้นทุกบทความยังได้ผ่านการกลั่นกรองอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ และ นักศึกษาต่อไป

การจัดทำวารสารฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก ผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการ ตลอดจนบุคคลท่านอื่น ๆ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ขำคง

บรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ (Readers)

ประจำวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาวิวัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองศาสตราจารย์ ดร.มนูญ โต้ะยามา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์ มณีโชติ	สถาบันปัญญาภิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ไชยยะ	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช ณ พัทลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญณภัทร นิธิศวราภากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย สุภัทรากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณวัฒน์ หลาวทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวริน แสงอาวุธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดา เต๊ะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธำนัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ฐู่แผน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา บุญสม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณภรณ์ ชันธพัทธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ควรสมาน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อิ่มสำราญ	มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
ดร.สุบัน บัวขาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.นงศิรินารถ กุศลวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.พิชญามณูช์ จำรัสศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ฮาโรลด์ คราส์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.สกลกานต์ อินทร์ไทร	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ดร.เจเน็ต ชูดานโก คาสต้า	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ.....	A
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)	B
สารบัญ.....	C

บทความวิจัย

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ.....	1
<i>ปรัชญา มหาวิทยาลัยมนตรี</i>	
STRATEGIES USED IN VOCABULARY LEARNING OF UNIVERSITY STUDENTS.....	18
<i>Thawatchai Bunjantr</i>	
การศึกษาอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นโดยชุมชน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก	35
<i>ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์</i>	
การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก	52
<i>จิรวัดน์ ตั้งจิตโสมนัส เศรษฐภูมิ เกชาวารี รัฐพล สังคะสุข และ มรกต บุญศิริชัย</i>	
จากรรณกรรมสู่การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศสำหรับเยาวชน : กรณีศึกษานวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว	71
<i>ขวัญชนก นัยเจริญ</i>	
ชาวจีนยูนนานหมู่บ้านห้วยผึ้ง ดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	85
<i>อิสริยา ดวงคำ และ ณภัคกัญญา ตรารุ่งเรือง</i>	
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	99
<i>ชู เหยียน</i>	
THE COMPARISON OF FACTORS FOR CHOOSING A TOURISM DESTINATION: A CASE STUDY OF BANGKOK-BALI.....	115
<i>Vongvipha Thosuwonchind, Ni Ketut Arismayanti, Khathawut Sungkamart, Irma Rahyuda, Natthakan Rongthong, I Ketut Suwena, Kanlaya Narklangga and I Made Sendra</i>	

สารบัญ

หน้า

ความเครียดที่ปรากฏในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ล้านนา เชียงราย.....129

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ และ ราเชนทร์ ชูศรี

รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2.....140

พงศ์พิชญ์ ตางจงราช และ ดาวรุตรรณ ถวิลการ

การบริหารธุรกิจค้าส่งรายย่อยผ่านการประยุกต์ใช้โมเดลธุรกิจคานวาส.....160

ทิมมพร ทวีเดช กนิษฐา บุญมานะ จิรวัดน์ นุ่มสำลี รวีวรรณ พวงจีน และ สมบัติ ทิมทรัพย์

การจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจของเทศบาลเมืองบางแก้ว
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.....174

*รจิตติยาภรณ์ เขาวรากุล อรุณ ชัยนหา ปวีรีศ อนุสรณ์พานิช อีรวุฒิ เกตุลอย
และ ศิริวรรณ วิสุทธิรัตนกุล*

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองในเขตจังหวัดราชบุรี.....188

ธิบดีนทร์ แสงสว่าง อีระชัย สุรโชติเวศย์ จิราพร มุ่ยชะ และ นัชชา โพธิ์เผือก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์.....203

สุวรรณา แดงอ่อน นันทวัน เขียวศิริ ดุษฎี ผุดผ่อง ทิมมพร ทวีเดช และ สมบัติ ทิมทรัพย์

THE USE OF TED TALK VIDEOS TO IMPROVE ESL SPEAKING SKILLS
OF BHUTANESE SIXTH-GRADERS.....218

Tshewang Lhamo and Nipaporn Chalermnirundorn

BLACK HUMOUR AND SUBVERSIVE SATIRE: FEMINIST STYLISTICS IN THE ESSAY
I WANT A WIFE237

Intira Charuchinda

บทความวิชาการ

การถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวทั้ง.....256

ช่อทิพย์ ภู่มณี

สารบัญ

หน้า

การวิจัยทางธุรกิจการbin.....273

นิสรา แพทย์รังษี วัลภา จันดาแก้ว ปารย์กัญจน์ วิจิตรสงวน และ มรกต บุญศิริชัย

FROM CULTURE LEARNING TO TEACHING: UNDERSTANDING CULTURES
TO ACHIEVE INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCE288

Phongphan Sakarung

บทความหนังสือ

BASIC GRAMMAR IN USE 2ND EDITION.....306

Nieves Tayco

ภาคผนวก

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณานำลงพิมพ์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....315

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....317

ขั้นตอนการพิจารณาบทความ

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....323

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....324

PUBLISHING'S GUIDELINES330

จริยธรรมในการตีพิมพ์.....335

Research Article

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ

LEGAL MEASURES REGARDING THE EXERCISE OF CLAIMS FOR UTILITY BILLS BETWEEN GOVERNMENT AGENCIES

ปรัชญา มหาวิจิชัยมนตรี*
สำนักงานอัยการสูงสุด

Pratya Mahavinijchaimontri*
Office of the Attorney General

*E-mail: ami.kai@outlook.com

Received: 2020-07-23

Revised: 2021-02-24

Accepted: 2021-03-26

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ ศึกษาเฉพาะสัญญาให้บริการหรือซื้อขายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาเชิงคดีเท่านั้น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ทบทวนเอกสารจากสภาพปัญหา เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีกฎหมายต่างประเทศ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้ามาชี้แจงต่อสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 10 หน่วยงาน และประเมินผลโดยวิธีสนทนากลุ่มโดยพนักงานอัยการ จำนวน 10 คน เพื่อแสวงหาคำตอบตามกรอบแนวคิดและสมมุติฐานที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการเกี่ยวข้องทั้งองค์การภายในฝ่ายบริหาร การวางมาตรการอำนวยความสะดวกกึ่งบังคับในฝ่ายบริหาร ให้นำข้อความคิดเรื่องการรับสภาพหนี้ การห้ามยกอายุความขึ้นต่อสู้ การสละประโยชน์แห่งอายุความ และการรับสภาพความรับผิด มากำหนดบังคับในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานในอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภค ให้สามารถบริหารจัดการสิทธิเรียกร้องได้โดยง่าย เป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว ยืดหยุ่น ประหยัด โปร่งใส อยู่ในระดับที่เจ้าหน้าที่และลูกหนี้ยอมรับและคาดหมายได้ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารราชการแผ่นดินในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐโดยรวมต่อไป

คำสำคัญ: ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี การยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ อายุความ

ABSTRACT

The objective of this research is to study legal measurements of utility debt among government agencies, which covers servicing and purchasing contracts of electricity and water supply from the real cases. Based on qualitative analysis methodology, a number of documents are analyzed and compared to foreign legal theories and concepts. There's in-depth interview with a group of 10 key informants from 10 different organizations who provided statements to Office of the Attorney General. The evaluation has been done in a group discussion of 10 prosecutors to seek for answers based on pre-defined conceptual framework and hypothesis. In which the researcher has summarize the analysis results accordingly.

The research result reveals that dispute resolution between government agencies and state enterprises involves all sectors of executive department. Starting from setting up of semi-compulsory measurement of justice administration, using of debt repayment concept, refraining from pleading against limitation, waiving of limitation, and acceptance of guilty condition. These processes shall be used to enforce execution of utility debt cases among government agencies practically and compliance to the Prime Minister's Office regulations. It's an alternative solution to a step-up of justice administration in order to resolve disputes among government agencies on utility debt, simplify claim management, be fair, quick and efficient, flexible, economical and transparent acceptable to creditors and debtors. This will build up confidence in public administration systems in dispute resolution among government agencies in the end.

Keyword: The Office of the Prime Minister, Settlement of disputes between state agencies, limitation

บทนำ

การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจนั้น อาจเรียกได้ว่าเป็นภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐในการให้บริการ

และอำนวยความสะดวกตามที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการสนองตอบความต้องการประโยชน์โดยรวมของประชาชน ซึ่งการจัดทำบริการสาธารณะของส่วนราชการและ

รัฐวิสาหกิจต่างมีความจำเป็นที่ต้องใช้ไฟฟ้า และ น้ำประปา อันเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อ รัฐจึงได้ก่อตั้ง นิติบุคคลขึ้นต่างหากจากรัฐในนามรัฐวิสาหกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกกิจการกึ่งธุรกิจและเป็นเครื่องมือ ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านสาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐาน ไฟฟ้า น้ำประปา เช่น การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค โดยรัฐเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในการกำหนดนโยบาย ติดตาม กำกับและตรวจสอบการทำงานของ รัฐวิสาหกิจ

ด้วยระบบกฎหมายในทางสัญญาและ ความเป็นนิติบุคคลทางมหาชนต่างหากจากกัน ของหน่วยงานของรัฐ ในฐานะที่รัฐเป็นทั้งผู้ให้ บริการและผู้รับบริการด้านสาธารณูปโภคขั้น พื้นฐาน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อสนองตอบความ ต้องการของประชาชน รัฐจึงต้องจัดสรรงบประมาณ แผ่นดินอย่างลงตัวเพื่อให้การบริการสาธารณะ และการบริหารสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐ เดินต่อไปได้อย่างเป็นระบบ แต่เนื่องด้วยรายจ่าย ของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐมีความไม่แน่นอน และเมื่อสิ้นปีงบประมาณมิได้กินเงินงบประมาณ เหลือมปีไว้หรือได้คืนเงินงบประมาณรายจ่าย ประเภทงบดำเนินงานไปแล้ว ส่งผลให้เกิดปัญหา หนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเช่น ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาเป็นจำนวนมาก และมีทิศทางค้างชำระ เพิ่มขึ้นสูงชันในทุกปีงบประมาณจนอาจ เกิดปัญหาหนี้ขาดอายุความซึ่งอาจกระทบต่อการ จัดทำบริการสาธารณะได้ และหากรัฐวิสาหกิจ ผู้ให้บริการจะบังคับสิทธิตามสัญญาด้วยการ

งดจ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาก็ไม่อาจกระทำ ได้เพราะอาจกระทบต่อการจัดทำบริการสาธารณะ ของรัฐต้องหยุดชะงักกันและอาจกระทบสิทธิของ ประชาชน จึงเกิดหนี้ค่าสาธารณูปโภคขึ้นอย่าง ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากข้อมูลทางสถิติ เกี่ยวกับการค้าง ชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคของส่วนราชการและ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ปี 2560 เช่น กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมที่ดิน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค กรมโยธาธิการและผังเมือง กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานภายในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี หน่วยงาน ภายในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า มีหนี้ ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเป็น 3 จำพวก คือ จำพวกแรก หนี้ค่าสาธารณูปโภคก่อนปี 2559 จำพวกที่สองหนี้ค่าสาธารณูปโภคปี 2559 และ จำพวกที่สามหนี้ค่าสาธารณูปโภค ปี 2560 ซึ่ง ส่วนใหญ่ค้างชำระค่ากระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง ค่าน้ำประปา ของการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค รวมเป็นเงินจำนวน 1,548,787,633.45 บาท ตามรายงานการประชุมกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภค ค้างชำระของหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2560 และหนี้สองจำพวกแรกเป็นหนี้ที่ขาดอายุความ สิทธิเรียกร้องแล้ว ส่วนหนี้ในปี 2560 ส่อไป

ในทางใกล้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้อง แต่ต่อมา เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2560 รัฐจะได้วางมาตรการ แก้ปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระของส่วน ราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ตามมติ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2560 ในหนังสือ ที่ นร 0505/ว275 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2560 เรื่องมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภค ค้างชำระของส่วนราชการ ก็ยังคงมีหนี้ค่า สาธารณูปโภคค้างชำระอยู่นั่นเอง โดยมีหนี้ ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระก่อนปีงบประมาณ 2560 เป็นเงินจำนวน 251,801 ล้านบาท และหนี้ ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระในปีงบประมาณ 2560 เป็นเงินจำนวน 2,270,224 ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2560) จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานของรัฐโดยมากประสบ ปัญหาค้างชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคเป็นจำนวน มากอันเป็นการทำผิดหน้าที่ของคู่สัญญาอันอาจ กระทบกับสภาพคล่องทางการเงินของรัฐวิสาหกิจ ผู้ให้บริการ และในหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระ ก่อนปีงบประมาณ 2560 เป็นเงินจำนวน 251,801 ล้านบาทนั้นต่อไปว่าจะขาดอายุความสิทธิเรียกร้อง เช่นกัน

ในทางปฏิบัติรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการ ในฐานะเจ้าหนี้ค่าสาธารณูปโภค จะตั้งแผนก บริหารหนี้ติดตามหนี้สินค้างชำระแจ้งข้อเรียกร้อง ไปแล้วอีกฝ่ายไม่ยอมชำระหนี้ ก็จะเสนอข้อพิพาท ไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้คณะกรรมการ พิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงาน ของรัฐและการดำเนินคดีเพื่อชี้ขาด (กยพ.) พิจารณาชี้ขาดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาท

ระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 และในการนี้หากหนี้ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปา พันกำหนด อายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว กยพ.จะมีมติให้สิทธิเรียกร้องเป็นอันขาดอายุ ความ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/34(1) หน่วยงานของรัฐผู้รับบริการ ไม่จำเป็นต้องชำระหนี้ในส่วนนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามคำ วินิจฉัย กยพ.สำนวนคดีที่ พ.34/2558 อันเป็น การสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8462/2542 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8887/2543 คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 6476/2547 และหากหนี้ในส่วนนี้ ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องจะก่อให้เกิดภาระแก่ รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการที่จะต้องตั้งคณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่เพื่อหาผู้ต้องรับผิดชอบไป

แต่อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแผ่นดิน โดยฝ่ายบริหารซึ่งเป็นองคาพยพขนาดใหญ่ที่มี ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะ ไม่ว่าจะ ดำเนินการในนามของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ก็ล้วนแต่เป็นไปเพื่อสนองตอบความต้องการของ ประชาชนอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ประการสำคัญของนิติบุคคลมหาชนในฐานะผู้ดำเนินการหรือ ผู้กำกับดูแลโดยการมอบหมายให้อยู่ในความ รับผิดชอบเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นประโยชน์ มหาชน ซึ่งจากการที่ดำเนินการหรือมอบหมาย นิติบุคคลมหาชนหลายแห่งในการปฏิบัติหน้าที่ เกิดการโต้แย้งสิทธิระหว่างนิติบุคคลมหาชนภายใน รัฐด้วยกันจากการจัดทำบริการสาธารณะตาม ภารกิจแห่งตน เพราะนิติฐานะความเป็นนิติบุคคล ต่างหากจากกันได้ จนเกิดเป็นข้อพิพาทระหว่าง

องค์กรโดยไม่จำเป็น หากมองในอีกนัยหนึ่ง การจัดทำบริการสาธารณะที่ดำเนินการโดยรัฐ ควรยึดหลักการบริหารราชการแผ่นดินในฐานะที่รัฐเป็นนิติบุคคลมหาชนเพียงผู้เดียวในการจัดทำบริการสาธารณะโดยไม่ต้องให้องคาพยพภายในของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลมหาชนไปด้วยเพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อพิพาท หรือเกิดปัญหาการบังคับสิทธิ ตามสัญญา หรือปัญหาหนี้ขาดอายุความระหว่างนิติบุคคลมหาชนตามกฎหมายของรัฐด้วยกัน เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการองคาพยพของรัฐ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนหรือไม่

ดังนั้น จึงควรศึกษาเพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการยุติข้อพิพาทในการเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นการวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น หนี้ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้มีความเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดภาระทางการเงินแก่รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการในฐานะหน่วยงานที่ต้องส่งรายได้เข้ารัฐเกินสมควร ตลอดจนเป็นการลดภาระการไล่เบียดหาผู้รับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อชดใช้หนี้ให้แก่หน่วยงานในกรณีหนี้ค่าสาธารณูปโภคขาดอายุความ อันเป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐานในกระบวนการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภค โดยฝ่ายบริหารทางหนึ่งให้สามารถบริหารจัดการสิทธิเรียกร้องได้โดยง่าย เป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว ยืดหยุ่น ประหยัด โปร่งใสอยู่ในระดับที่เจ้าหน้าที่และลูกหนี้ยอมรับและคาดหมายได้ อันจะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการบริหารราชการ

แผ่นดินในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐในประเทศไทย

2. เพื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐของประเทศไทยกับแนวคิดทางกฎหมายต่างประเทศ

3. เพื่อเสนอมาตรการทางกฎหมายในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐในการเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาถึงแนวคิด และมาตรการในการยุติข้อพิพาทในหนี้ค่าสาธารณูปโภค ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันในประเทศไทยอย่างเหมาะสม

2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติการ งานวิจัยที่ศึกษานี้ทำให้ภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการจัดการหนี้ค่าสาธารณูปโภคที่ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องระหว่างหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

และเกิดผลดีในระบบเศรษฐกิจ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ สำนักงานอัยการสูงสุดและแนวทางปฏิบัติในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

3. ประโยชน์ในเชิงการวิจัย งานวิจัยที่ศึกษานี้เป็นฐานข้อมูลให้นักวิจัยและผู้สนใจทั่วไปในการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐในการจัดการหนี้ค่าสาธารณูปโภคของประเทศไทย และสามารถนำผลการศึกษาไปทำการศึกษาด้อยอดงานวิจัยในคราวต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในงานวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ” มุ่งวิจัยเฉพาะกรณีสัญญาให้บริการหรือซื้อขายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาเท่านั้น เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และศึกษาวิจัยข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐของประเทศไทยเปรียบเทียบกับข้อความคิดทางกฎหมายต่างประเทศเพื่อสร้างมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมระหว่างหน่วยงานของรัฐ โดยผ่านการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือและ

ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญให้ความเห็น และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ส่งข้อพิพาทเข้ามายังสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 10 หน่วยงาน จากนั้นประเมินมาตรการทางกฎหมายดังกล่าวโดยใช้วิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยพนักงานอัยการ จำนวน 10 คน แล้วทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการมาตรการดังกล่าวไปใช้จัดการหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐในประเทศไทย

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ส่งข้อพิพาทเข้ามายังสำนักงานอัยการสูงสุด หรือหน่วยงานของรัฐผู้ที่มีส่วนได้เสียที่ค้างชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภค โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยวิธีการสโนว์บอลเทคนิค (Snow Ball Technique) ประกอบด้วยกลุ่มคน จำนวน 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ (Casual Informants) ได้แก่ พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชน (Key Informants) ได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานองค์การมหาชน และนายความ

กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนักวิชาการ (General Informants) ได้แก่ นักวิชาการ และอาจารย์มหาวิทยาลัย

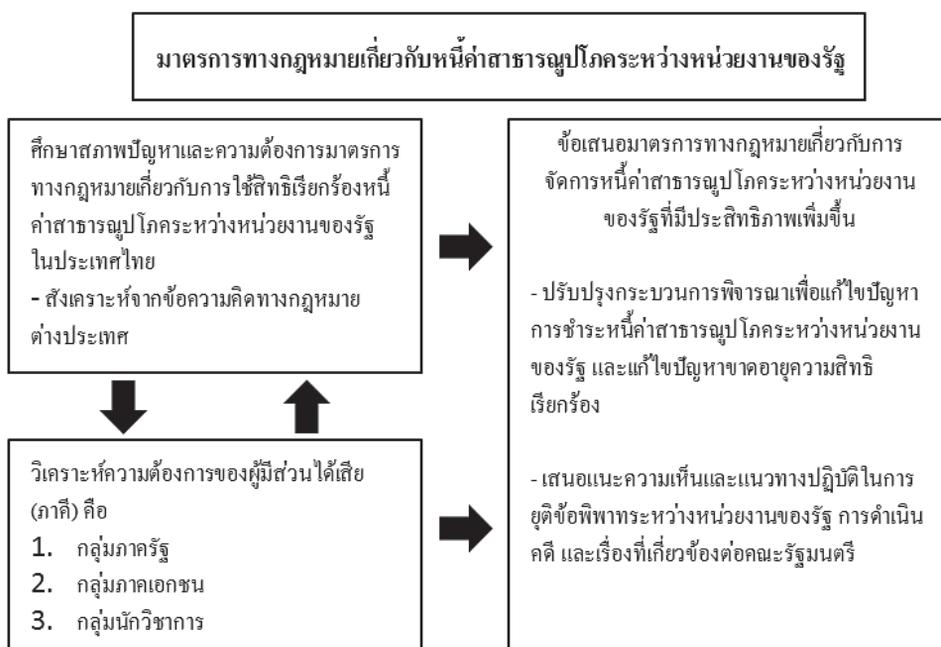
กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย ปรากฏตามภาพ 1

เกี่ยวกับอายุความมาบังคับใช้อย่างเหมาะสม จะป้องกันปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐขาดอายุความได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารจัดการหนี้ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาของหน่วยงานของรัฐยังไม่มีระบบที่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาค้างชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมาก การนำมาตรการทางกฎหมาย

1. วิธีการดำเนินการวิจัย ใช้วิธีศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และศึกษาวิจัยข้อมูลเอกสาร (Documentary Research)

2. ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key information) ผู้วิจัยทำคัดเลือกมาแบบเจาะจง

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ประกอบด้วยกลุ่มคน จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ได้แก่ พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลภาคเอกชน ได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนายความ กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการ และอาจารย์มหาวิทยาลัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดกรอบคำถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่มแล้วแต่กรณี และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ รายงานทางวิชาการ งานวิจัย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ ไทยและต่างประเทศ ห้องสมุดทางกฎหมาย ฐานข้อมูลทางกฎหมายในเว็บไซต์ของไทยและต่างประเทศ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งหมดมาดำเนินการสู่กระบวนการของการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางสังคม และทำความเข้าใจกับความหลากหลาย และความแตกต่างของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยตรวจสอบสมมติฐานนั้นเป็นขั้น ๆ ไป จนมั่นใจว่าเป็นข้อค้นพบที่สามารถลงเป็นข้อสรุปเพื่อนำไปจัดทำข้อเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐ ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีว่าด้วยบริการสาธารณะ

ข้อความคิดทฤษฎีบริการสาธารณะมุ่งหมายอธิบายข้อความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับรัฐกฎหมายปกครอง และการใช้อำนาจของรัฐในฐานะองค์กรหรือสถาบัน (Service public au sens organisme ou institution) และในฐานะที่เป็นภาระหน้าที่ในทางสังคม (Service public au sens fonction sociale) โดยกิจกรรมทางมหาชนทุกประเภทจะต้องเกิดขึ้นเพื่อสนองตอบประโยชน์สาธารณะโดยผู้ปกครองต้องให้ประกันหรือรับรองความคงอยู่ตลอดไปของกิจกรรมนั้น และมีหน้าที่จัดระบบระเบียบ แทรกแซงเข้ามาจัดการและควบคุมเพื่อความคงอยู่และพัฒนา ร่วมกันของสังคม บริการสาธารณะจึงมีฐานะเป็นองค์กรหรือสถาบันและเป็นสิ่งที่มีอยู่คู่กับรัฐ นอกจากนั้นบริการสาธารณะจะเกิดขึ้นเมื่อมีความต้องการของส่วนรวมหรือมีผลประโยชน์สาธารณะเพื่อสนองตอบเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยรัฐหรือผู้ปกครองของประเทศเป็นผู้จัดให้มีขึ้นและดำเนินการโดยวิธีการของบริการสาธารณะภายใต้หลักบริการสาธารณะได้ดี ได้แก่ หลักความต่อเนื่อง หลักความเสมอภาค และหลักการปรับตัวของบริการสาธารณะแต่ไม่ครอบคลุมถึงกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่ดำเนินการเสมือนของภาคเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งแสวงหากำไร ตามหลักความเสมอภาคเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนหรือเอกชน เช่น บริการไปรษณีย์ ไฟฟ้า ประปา แต่ทั้งนี้ข้อกำหนดสัญญา ระหว่างหน่วยงานทางด้านอุตสาหกรรมและ

พาณิชย์กรรมกับผู้ให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ จะมีข้อตกลงข้อกำหนดที่แตกต่างจากสัญญาแพ่ง ก็ยังถือว่าเป็นสัญญาตามกฎหมายแพ่งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองแม้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะ เช่น คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 7/2548 ที่ว่าการเรียกร้องให้เอกชนผู้ให้บริการชำระหนี้ค่าไฟฟ้า การงดจ่ายกระแสไฟฟ้า และให้ธนาคารผู้ค้ำประกันของผู้ให้บริการชำระหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าเป็นการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบนความเท่าเทียมภายใต้สัญญาซื้อขายไฟฟ้าเช่นเดียวกับเอกชนต่อเอกชน มิได้ใช้อำนาจทางปกครองในการบังคับอีกฝ่ายเดียวแต่อย่างใด สัญญาซื้อขายกระแสไฟฟ้ากับเอกชนทั่วไปจึงเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่งที่กระทำกับผู้ให้บริการ ในฐานะเสมอภาค สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางแพ่ง

2. ข้อความคิดว่าด้วยสิทธิเรียกร้อง และอายุความ

สิทธิเรียกร้องและอายุความนั้น เป็นอำนาจแห่งมูลหนี้ที่เจ้าหนี้มีเหนือลูกหนี้ในการที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้และต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการไม่ชำระหนี้ด้วย โดยการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ นั้น เรียกได้ว่า อำนาจฟ้องร้องหนี้ทางแพ่ง แต่หากกรณีที่ ลูกหนี้สามารถยกข้อต่อสู้ขึ้นเกี่ยวกับอายุความขึ้นยันกับเจ้าหนี้ เพื่อไม่ให้ตนต้องชำระหนี้คืน แม้ว่าตนยังเป็นหนี้อยู่ก็ตาม ส่งผลให้เจ้าหนี้สิ้นสิทธิเรียกร้องเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้คืน เรียกว่าเป็น หนี้ตามความเป็นจริง หรือหนี้ทาง

ศีลธรรม ที่แม้เจ้าหนี้บังคับไม่ได้แต่สามารถรับชำระหนี้ได้หากลูกหนี้ได้ชำระหนี้คืนนั้นคืนให้ และเมื่อลูกหนี้ชำระหนี้ให้แล้วย่อมจะเรียกคืนไม่ได้

ในทางกฎหมายมองว่า กฎหมายและศีลธรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันไม่อาจแบ่งแยกจากกันได้ แม้ว่าหนี้จะขาดอายุความสิทธิเรียกร้องไปแล้วก็ยังสามารถฟ้องร้องบังคับให้ชำระหนี้กันได้ตามกฎหมาย เพราะมีมูลหนี้ที่บังคับต่อกันได้จริง อันเป็นพิจารณาถึงหน้าที่ในทางสำนักของลูกหนี้ว่าตนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นหนี้จึงระงับ ด้วยเหตุนี้เจ้าหนี้จึงมีสิทธิรับชำระหนี้ในกรณีแม้หนี้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องไปแล้วได้โดยไม่ต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าวให้กับลูกหนี้แต่อย่างใด และในทางกลับกัน หากลูกหนี้ยินยอมชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ไปโดยมิได้ยกสภาพแห่งการขาดความขึ้นต่อสู้เพื่อไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ การที่ลูกหนี้ยินยอมชำระหนี้ไปก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสำนึกถึงความชอบธรรม เป็นการละเสียซึ่งประโยชน์แห่งอายุความ และถือว่าเป็นการปฏิบัติตามชำระหนี้ที่มีมูลหนี้ต่อกันโดยถูกต้อง ทั้งนี้ที่ขาดอายุความไม่มีผลทำให้มูลหนี้ระงับสิ้นไปเพียงทำให้หนี้ขาดสภาพบังคับ และเมื่อชำระหนี้แล้วไม่อยู่ในหลักเกณฑ์เรื่องลาภมิควรได้ที่จะเรียกคืนแต่อย่างใด และสามารถใช้อิทธิพลที่กลบหนี้ได้

3. ข้อความคิดว่าด้วยนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน

นิติบุคคลในกฎหมายมหาชนมีความหมายในสองนัย คือ ในแง่การกระทำหรือการดำเนินงานทั้งหลายของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย ถือเป็นการ

กระทำแทนนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน ในอีกแง่หนึ่งหมายถึง ตัวองค์กรที่ดำรงสภาพนิติบุคคลที่มีความเป็นเอกภาพและความดำรงอยู่อย่างสืบเนื่องมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและมิงบประมาณใช้จ่ายของตนเอง เพื่อดำเนินภารกิจของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งอาจหมายถึงรัฐหรือหน่วยงานทางปกครองหรือองค์การมหาชนที่จัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งหากพิจารณาตามทฤษฎีว่าด้วยสภาพอันแท้จริงของนิติบุคคลที่ยอมรับถึงความมีอยู่ของนิติบุคคลอันเป็นเทคนิคของกฎหมาย ที่สามารถมีทรัพย์สินเป็นของตนเองได้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยอาจจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ รัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรการสาธารณะหรือองค์การมหาชนอิสระ รัฐวิสาหกิจ

เมื่อมีข้อโต้แย้งสิทธิระหว่างนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนด้วยกัน ต่างก็ชอบจะใช้สิทธิในการฟ้องร้องเพื่อปกป้องสิทธิของตนตามกฎหมายได้เช่นเดียวกับเอกชนเพื่อให้ได้รับการรับรองคุ้มครองบังคับตามสิทธิที่มีอยู่ แต่ในแง่ของการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารกับการยินยอมให้เกิดการฟ้องร้องระหว่างนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนด้วยกันอาจเป็นทางให้ฝ่ายตุลาการแทรกแซงการดำเนินงานภายในของฝ่ายบริหารและเป็นอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดิน การระงับข้อพิพาทระหว่างกันของนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนจึงอาจระงับข้อพิพาทด้วยวิธีมาตรการภายในฝ่ายบริหารโดยมิต้องนำคดีไปฟ้องร้องยังองค์กรตุลาการ

4. ข้อความคิดว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกสัญญาทางแพ่งและสัญญาทางปกครอง

สัญญา เป็นความตกลงร่วมกันของ ผู้ทำคำเสนอและผู้ทำคำสนองที่ถูกต้องตรงกันภายใต้หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาที่เสมอภาคกันระหว่างคู่สัญญา ไม่ว่าจะเป็นด้านกำหนดเนื้อหาของสัญญา การบริหารสัญญา และการใช้อำนาจบังคับตามสัญญา อันเป็นหลักเกณฑ์ในสัญญาทางแพ่ง แต่สัญญาที่จัดทำขึ้นโดยคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปกครองโดยสัญญาเกิดขึ้นภายใต้ประโยชน์สาธารณะเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะที่ดำเนินการโดยนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนโดยฝ่ายปกครองอาจอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในขอบเขตของหลักกฎหมายมหาชนเป็นหลักเกณฑ์ในสัญญาทางปกครอง

สัญญาในระบบกฎหมายของฝรั่งเศสนั้นแม้ว่าเป็นการจัดทำโดยฝ่ายปกครองก็อาจตกลงให้สัญญานั้นอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายเอกชนได้ (contrats de droit privé del' Administration) อันจะตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลยุติธรรม แต่หากฝ่ายปกครองเลือกที่จะทำสัญญาภายใต้ระบบกฎหมายพิเศษในระบบกฎหมายปกครอง สัญญาที่จะบังคับระหว่างคู่สัญญาจึงเป็นสัญญาทางปกครอง (contrats administratifs) อันจะตกอยู่ในบังคับของกฎหมายปกครองและข้อพิพาทอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลปกครอง (Sawangsak, 2000) ส่วนสัญญาในระบบกฎหมายของเยอรมัน โดยเฉพาะการทำสัญญาของฝ่ายปกครองนั้นต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจดำเนินการได้เท่านั้นและต้องกระทำไปเพื่อประโยชน์สาธารณะภายใต้หลักกฎหมายมหาชนเพื่อเป็นหลักประกันว่าการกระทำของฝ่ายปกครองนั้นจะไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชนเกินสมควร แต่ในการนี้ฝ่ายปกครอง อาจเข้าตกลงผูกพันกับคู่สัญญาในข่ายของกฎหมาย เอกชน หรือแ่งมกฎหมายแพ่งได้ เช่น สัญญา การจัดหาวัสดุ สัญญาซื้อขายที่ดิน ซึ่งอยู่ใน บังคับของกฎหมายแพ่งและอยู่ภายใต้เขตอำนาจ ของศาลยุติธรรม (Laowratanachaoat, 1991)

5. ข้อความคิดว่าด้วยการยุติข้อพิพาท ระหว่างหน่วยงานของรัฐของประเทศไทย

ด้วยคติความเชื่อดั้งเดิมของไทย ที่สืบเนื่องมาแต่ในอดีต ดินแดนสยามประเทศ ปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผนวกกับแนวความคิดในการปกครองของเขมร ที่ได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งจากลัทธิพราหมณ์ในการ ปกครองแบบเทวราชา หรือ เทวสิทธิ์ ที่ถือว่า พระมหากษัตริย์เป็นเสมือนเจ้าชีวิต เป็นผู้ทรง พระราชอำนาจเด็ดขาด สามารถกำหนดชะตาชีวิต ของผู้อยู่ใต้การปกครองได้ และ พระมหากษัตริย์ ทรงได้รับอำนาจในการปกครองจากสวรรค์เป็น เทวโองการ การกระทำของพระมหากษัตริย์ถือว่าเป็น ความต้องการของพระเจ้า พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นเสมือนเทพเจ้าองค์หนึ่ง หรือเป็น “สมมุติเทพ” จึงถือว่าพระมหากษัตริย์และรัฐเป็นสิ่งเดียวกัน ที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ ประกอบกับศาลฎีกา ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 724/2490 ยืนยันเกี่ยวกับ สถานะของรัฐว่า รัฐบาลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่อาจถูกฟ้องเป็นคดีได้ ส่งผลให้ต่อมากฎหมายไทย มองว่า รัฐไม่อยู่ในฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ภายใน แต่รัฐเป็นนิติบุคคลในทางกฎหมายระหว่าง ประเทศเท่านั้นรัฐไม่อยู่ในฐานะของนิติบุคคล โดยกำหนดให้หน่วยงานหรือองค์กรภายในของรัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานในภูมิภาค

หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์การของ รัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหารจึงได้วางแนวทางไว้ด้วยการใช้มาตรการ ภายในของฝ่ายปกครองโดยให้ถือปฏิบัติ กรณี เกิดข้อพิพาทในระหว่างส่วนราชการ หน่วยงาน ของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งดำรงนิติฐานะนิติบุคคล ในกฎหมายมหาชนเช่นเดียวกัน และมีพยาน หลักฐานชัดเจนว่าฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ต้องรับผิดชอบและไม่ติดใจโต้แย้งในเรื่องจำนวน ค่าเสียหาย ให้ฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายชำระ ค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายที่ได้รับความเสียหายให้ เรียบร้อยโดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดคดีความระหว่าง ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ด้วยกันเอง แต่หากไม่อาจทำได้ มิให้นำคดีไปฟ้อง ต่อศาล แต่ให้ส่งเรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกร้องไปยัง สำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความ เพื่อพิจารณา เสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาท ระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดีพิจารณา ชี้ขาดตัดสิน และแจ้งให้คู่กรณีทราบและถือปฏิบัติ หากเพิกเฉยอยู่ให้เสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1) การจัดทำบริการสาธารณะด้าน การไฟฟ้าและการประปาเป็นภารกิจหลักของรัฐ ด้านการสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อประโยชน์ ในการสนองตอบความต้องการของประชาชน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม และต้องดำเนินการ ภายใต้หลักความต่อเนื่อง เสมอภาค และปรับตัว

ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้บริการสาธารณะนั้นคงอยู่ตลอดไปคู่กับการดำรงอยู่ของรัฐ แต่การจัดทำบริการสาธารณะด้านการไฟฟ้าและการประปานั้นมีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการในเชิงอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งการค้าหรือแสวงหากำไร ซึ่งรัฐกำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนต่างหากจากรัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินการกิจการเสมือนการให้บริการของภาคเอกชนทั่วไป เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการองค์กรและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลทิศทางแนวนโยบายของรัฐ

2) นิติสัมพันธ์ตามสัญญาซื้อขายหรือการใช้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาระหว่างรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการกับหน่วยงานของรัฐผู้รับบริการซึ่งเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนต่างหากจากกันเพื่อจัดทำบริการสาธารณะนั้นเป็นสัญญาทางแพ่งที่อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม เช่นเดียวกับการทำสัญญากับเอกชนทั่วไป แม้ข้อกำหนดสัญญาระหว่างหน่วยงานทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมกับผู้ให้บริการของหน่วยงานภาครัฐจะมีข้อตกลงข้อกำหนดที่แตกต่างจากสัญญาแพ่งอยู่บ้างก็ยังคงถือว่าสัญญาซื้อขายหรือให้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาในระหว่างหน่วยงานของรัฐเป็นสัญญาตามกฎหมายแพ่งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองแม้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะ

เนื่องจากการปฏิบัติตามสัญญาระหว่างกันอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคระหว่างคู่สัญญา มิได้ใช้อำนาจทางปกครอง แต่เป็นการ

ดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์ได้เช่นเดียวกับเอกชนทั่วไป และวัตถุประสงค์ของสัญญาเป็นเพียงเพื่อให้ได้ใช้กระแสไฟฟ้าหรือน้ำประปาในกิจการเฉพาะตัวเท่านั้นมิได้เกี่ยวข้องกับการจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง และรูปแบบของสัญญามีได้มีลักษณะที่เป็นการแสดงถึงเอกสิทธิ์ของฝ่ายปกครองโดยคู่สัญญาไม่อาจใช้อำนาจบังคับฝ่ายเดียวซึ่งเป็นอำนาจทางปกครองในสัญญาซื้อขายหรือให้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาได้ สัญญาดังกล่าวจึงไม่เข้าลักษณะของสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอันมีสภาพเป็นสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 7/2548)

3) เนื่องด้วยการบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้สิทธิเรียกร้องหนี้ค่ากระแสไฟฟ้า น้ำประปาตามสัญญาซื้อขายหรือให้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาของหน่วยงานของรัฐกับรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการ ไม่สมดุลงในการบริหารจัดการส่งผลให้เกิดปัญหาหนี้ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจค้างชำระเป็นจำนวนมากโดยบางส่วนหนี้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้อง

ปัญหาการไม่อาจใช้สิทธิบังคับตามสัญญาด้วยการงดจ่ายกระแสไฟฟ้าและน้ำประปากับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ค้างชำระหนี้ได้ เพราะกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจบัญญัติในลักษณะห้ามดำเนินกิจการที่อาจกระทบประโยชน์ของรัฐและประชาชน จึงเป็นปัญหาในการบริหารจัดการ

หนี้ค่ากระแสไฟฟ้า น้ำประปาเป็นอย่างมากและหนี้บางส่วนที่ค้างชำระเกินกว่า 2 ปี ได้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องแล้ว ส่งผลให้รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการอาจจะไม่ได้รับชำระหนี้ในส่วนนี้จนอาจต้องดำเนินการหาผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ในการนี้รัฐบาลวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ข้อ 12 เป็นมาตรการภายในฝ่ายปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาที่ค้างชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขายหรือให้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันไว้โดยให้เสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความทางแพ่งเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี (กยพ.) วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐต่อไป แต่ไม่ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหานี้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องในทางแพ่งระหว่างหน่วยงานของรัฐไว้

4) สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขายหรือให้บริการกระแสไฟฟ้า น้ำประปาในระหว่างหน่วยงานของรัฐเป็นหนี้ตามสัญญาทางแพ่ง มิใช่สัญญาที่มุ่งจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง และอายุความในทางแพ่งมิใช่บทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจฟ้อง กยพ. จึงไม่สามารถหยิบยกอายุความขึ้นพิพาทยกฟ้องได้เอง เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/29 กำหนดห้ามไว้ แต่ให้เป็นสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกอายุความขึ้นต่อสู้ ซึ่งศาลฎีกามีคำพิพากษาเกี่ยวกับอายุความ

มาโดยตลอดว่า โจทก์เป็นรัฐวิสาหกิจมีวัตถุประสงค์ในการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า หรือผลิต จัดส่งและจำหน่ายน้ำประปา เป็นผู้ประกอบการค้า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/34(1) ต้องฟ้องเรียกค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาเป็นค่าสินค้าภายในกำหนดสองปี ไม่เช่นนั้นสิทธิเรียกร้องหนี้ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาเป็นอันขาดอายุความ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8462/2542 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 751/2547 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6476/2547) จึงเป็นภาระที่รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการต้องส่งข้อพิพาทมายัง กยพ. ภายในกำหนดอายุความโดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ หนี้ในส่วนที่มีการชี้ขาดข้อพิพาทขาดอายุความนั้น หน่วยงานของรัฐผู้ให้บริการก็ไม่กล้าชำระเงินค่าสาธารณูปโภคเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ให้แก่หน่วยงานของตน และการชำระอาจทำให้หน่วยงานของตนได้รับความเสียหาย แต่หนี้ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปาที่ขาดอายุความนั้นไม่เป็นเหตุให้หนี้ระงับลงแต่อย่างใด เมื่อทั้งสองต่างเป็นองคาพยพของรัฐด้วยกัน จึงควรวางมาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินในหนี้ค่าสาธารณูปโภค ดังนี้

ก) กรณีหนี้ค่าสาธารณูปโภคใกล้ครบอายุความ ให้หน่วยงานของรัฐผู้ให้บริการทำการรับสภาพหนี้ตามมาตรา 193/14(1) โดยการทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ ชำระหนี้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกันหรือกระทำการใดที่เห็นโดยปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ หรือส่งข้อพิพาท

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

มายังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นการกระทำอย่างอื่นอันมีผลเป็นอย่างเดียวกับการฟ้องคดี อันจะทำให้อายุความสะดุดหยุดลง และเริ่มนับอายุความกันใหม่ตามกำหนดอายุความในคดีเดิม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/15

ข) กรณีนี้ค่าสาธารณูปโภคครบกำหนดอายุความแล้ว ควรวางมาตรการบังคับห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐยกอายุความขึ้นต่อสู้กับรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการ อันถือเป็นการสละประโยชน์แห่งอายุความโดยปริยาย และกรณีที่หน่วยงานของรัฐยอมรับในความสมบูรณ์แห่งหนี้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ เมื่อรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการ ได้ส่งข้อพิพาทมายังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเสนอต่อ กยพ. แล้ว ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดให้มีการรับสภาพความรับผิดชอบโดยให้ทำเป็นหนังสือหรือโดยการให้ประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/28 วรรคสอง แต่หากกรณีมีข้อโต้แย้งบางประการเกี่ยวกับความสมบูรณ์แห่งหนี้ระหว่างกันอยู่ ให้หน่วยงานของรัฐยกข้อต่อสู้ในประเด็นเรื่องความสมบูรณ์แห่งหนี้ต่อสำนักงานอัยการสูงสุดและให้แถลงไม่ติดใจต่อสู้เรื่องอายุความอันมีผลเป็นการสละประโยชน์แห่งอายุความ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/24 แล้วจึงให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเสนอ กยพ. ในเรื่องความสมบูรณ์แห่งหนี้ และไม่ถือว่าการรับสภาพหนี้ การสละประโยชน์แห่งอายุความและการรับสภาพความรับผิดในข้อพิพาทเรื่องหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเป็นการกระทำในลักษณะเป็นการไม่ปกป้องผลประโยชน์ของรัฐอันอาจ

ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้หนึ่งผู้ใดต้องรับผิดชอบพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐมาวิเคราะห์กับแนวคิดทฤษฎีกฎหมายต่างประเทศ และทำการสังเคราะห์หลักกฎหมายดังกล่าวกับคำพิพากษาของศาลแล้ว เสนอหาแนวทางกฎหมายที่เป็นองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อบริหารราชการแผ่นดินเชิงคดีได้ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. ด้วยข้อความคิดว่าด้วยนิติบุคคลในกฎหมายมหาชนที่มองว่ารัฐมีสถานะเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางกฎหมายแยกออกจากเอกชน โดยรัฐมีเจตจำนงมหาชนเป็นของตนเองจึงสามารถขับเคลื่อนภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้ด้วยตนเองเพียงลำพัง และการใช้อำนาจมหาชนของรัฐจะอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการจัดตั้งองค์การของรัฐเข้าดำเนินการกิจต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมายที่กำหนด เพื่อสนองตอบเจตจำนงทางมหาชนของรัฐที่คงอยู่อย่างสืบเนื่องเพื่อให้เห็นความมีตัวตนของรัฐแยกต่างหากจากคณะรัฐบาลซึ่งเป็นผู้สวามิภักดิ์เข้าแสดงเจตนาในนามของรัฐ ส่งผลให้รัฐมีฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และมีระบบการเงินการคลังการงบประมาณเป็นของตนเอง รัฐจึงมีตัวตนในทางกฎหมายระหว่างประเทศ และมีอำนาจจัดการตรวจสอบควบคุม

การจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานต่าง ๆ ในฐานะองค์การของรัฐได้ อันเป็นการไม่สอดคล้องกับคติความเชื่อดั้งเดิมของไทยที่สืบเนื่องมาแต่ในอดีตที่ถือว่าพระมหากษัตริย์และรัฐเป็นสิ่งเดียวกันที่ไม่อาจแยกออกจากกันได้ รัฐจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายภายในเป็นเพียงนิติบุคคลในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ส่งผลให้มีเพียงองค์การของรัฐเท่านั้นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงเกิดข้อถกเถียงและโต้แย้งกันเมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐซึ่งต่างมีฐานะเป็นนิติบุคคลมหาชนด้วยกัน ซึ่งต่างต้องพิทักษ์ปกป้องสิทธิของนิติบุคคลแห่งตนยิ่งกว่าประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐอื่น แม้ว่าหน่วยงานของรัฐที่โต้แย้งสิทธิกันนั้นจะต้องร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนก็ตาม

ดังนั้น แนวทางการขจัดข้อพิพาทดังกล่าวด้วยการใช้มาตรการภายในของฝ่ายบริหารในการวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการจัดการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งกันระหว่างองค์การของรัฐจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่รัฐจำต้องวางมาตรการดังกล่าว

2) หนี้ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐตามข้อความตีความกฎหมายต่างประเทศเป็นหนี้ทางแพ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการกิจในหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน เมื่อเกิดปัญหาหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระและปัญหาหนี้ขาดอายุความสิทธิเรียกร้องจึงส่งผลเสียต่อการบริหารราชการแผ่นดินอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น ทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้ใช้บริการไม่กล้าที่จะชำระหนี้หรือเป็นการบังคับให้ต้อง

ยกอายุความขึ้นต่อผู้เพราะเป็นการปกป้องผลประโยชน์แก่หน่วยงานของตนไม่ให้อายุความเสียเปรียบในเชิงคดี หรือเป็นเพราะการกระทำดังกล่าวอาจเป็นการรับสภาพหนี้ รับสภาพความรับผิดชอบ หรือเป็นการชำระหนี้ที่มีข้อต่อสู้เพราะเหตุขาดอายุความ

อนึ่ง ในอีกแง่มุมหนึ่งเกี่ยวกับหนี้ที่ขาดอายุความ รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการย่อมได้รับความเสียหายเพราะหากนำคดีไปฟ้องต่อศาลหรือส่งข้อพิพาทมายังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อบังคับตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 แล้ว หากหน่วยงานของรัฐผู้ใช้บริการยกอายุความขึ้นต่อผู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของหน่วยงานของตนในการต่อสู้คดี ย่อมมีผลให้คดีขาดอายุความไม่อาจบังคับตามสิทธิได้อย่างแน่แท้ และในการนี้หากจะบังคับสิทธิตามสัญญาโดยการงดจ่ายกระแสไฟฟ้า หรืองดจ่ายน้ำประปา ก็ไม่อาจทำได้เพราะอาจทำให้ประโยชน์ของรัฐต้องเสียหายอันเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายจัดตั้งอย่างแน่แท้ กรณีจึงตกเป็นภาระแก่รัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการต้องดำเนินการไล่เบี้ยหาผู้รับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และเกิดปัญหาในทางปฏิบัติส่งผลให้หนี้ค่าสาธารณูปโภคของหน่วยงานของรัฐเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี

การใช้มาตรการภายในเชิงคดีโดยการเพิ่มบทบาทของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

เพื่อคุ้มครองกึ่งแก้ไขปัญหานี้ค่าสาธารณูปโภค ระหว่างหน่วยงานของรัฐและเป็นการป้องกัน ปัญหาหนี้ขาดอายุความซึ่งเป็นช่องว่างในการ จัดทำบริการสาธารณะในปัจจุบัน โดยใช้มาตรการ ภายในของรัฐบาลเป็นกลไกการขับเคลื่อนแก้ไข ปัญหาเป็นการสอดคล้องกับข้อความคิดการ จัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐเพียงหนึ่งเดียวที่ดำรง นิติฐานะเป็นนิติบุคคลมหาชน โดยการกำหนด แนวทางให้นำข้อความคิดเรื่องการรับสภาพหนี้ การห้ามยกอายุความขึ้นต่อสู้ การสละประโยชน์ แห่งอายุความและการรับสภาพความรับผิด มากำหนดบังคับในการดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องหนี้ ค่าสาธารณูปโภคระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเพิ่มเติมระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติ ข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนิน คดี พ.ศ. 2561 บังคับห้ามหน่วยงานของรัฐยกอายุ ความในหนี้ค่าสาธารณูปโภค ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำ ประปา ขึ้นต่อสู้กับรัฐวิสาหกิจผู้ให้บริการ ในกรณี ที่หน่วยงานของรัฐยอมรับในความสมบูรณ์แห่งหนี้ โดยไม่มีข้อโต้แย้ง ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดให้ มีการรับสภาพความรับผิดโดยให้ทำเป็นหนังสือ หรือโดยการให้ประกัน แต่หากกรณีมีข้อโต้แย้ง บางประการเกี่ยวกับความสมบูรณ์แห่งหนี้ระหว่าง กันอยู่ ให้หน่วยงานของรัฐยกข้อต่อสู้ในประเด็น เรื่องความสมบูรณ์แห่งหนี้ต่อสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่าง หน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ต่อไป จะเป็นหนทางหนึ่งในการยกระดับมาตรฐาน ในกระบวนการการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงาน

ของรัฐเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคในฝ่ายบริหาร และสามารถบริหารจัดการสิทธิเรียกร้องได้โดยง่าย เป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว ยืดหยุ่น ประหยัด โปร่งใสอยู่ในระดับที่เจ้าหน้าที่และลูกหนี้ยอมรับ และคาดหมายได้ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่น ต่อระบบการบริหารราชการแผ่นดินในการยุติ ข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐโดยรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์

คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานอัยการสูงสุด ควรยกระดับ มาตรการภายในฝ่ายปกครองในการบริหารราชการ แผ่นดินเชิงคดี เพื่อประโยชน์ในการจัดการปัญหา หนี้ค่าสาธารณูปโภค ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ของหน่วยงานของรัฐค้างชำระ และแก้ไขปัญหานี้ ขาดอายุความ และนำผลการวิจัยไปกำหนดทิศทาง ในการระงับข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการหน่วยงาน ของรัฐให้อยู่ในรูปแบบและทิศทางเดียวกันอันเป็น ประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินในฝ่าย บริหาร

ในเบื้องต้นควรนำผลการวิจัย เพื่อใช้ ในการบริหารงานเชิงคดีเพื่อวางระบบการบริหาร ราชการแผ่นดินในการยุติข้อพิพาทระหว่าง หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับหนี้ค่าสาธารณูปโภคต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยอาจสามารถนำไปประยุกต์ ใช้ในการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ในการตราพระราช บัญญัติการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่าง หน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ต่อไป

REFERENCES

- Sawangsak, C. (2000). **Administrative contract and private participation in the preparation of public services**. Bangkok: Office of the Administrative Court. (1998). **Juristic person under public law**. Bangkok: winyuchon publisher.
- Rattanasawongwong, K. (2008). **Administrative law**. 7th Edition, Bangkok: winyuchon publisher.
- Jirathienart, P. (2000). **Terminated claims**. Master of Law Thesis Chulalongkorn University.
- Lorratanachoti, P. (1991). **Tender for the procurement of parcels of government agencies**. Master of Law Thesis Thammasat University.
- Chareerat, W. **Introduction to Administrative Law: Basic Principles of Law Governing and administrative action**. 2nd Edition, Bangkok: winyuchon publisher.
-

STRATEGIES USED IN VOCABULARY LEARNING OF UNIVERSITY STUDENTS

Thawatchai Bunjantr^{*}

Department of Thai and Foreign Languages, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences
Kasetsart University, Chalermprakiat Sakonnakhon Province Campus

*E-mail: tbunjantr@gmail.com

Received: 2020-03-14

Revised: 2020-10-11

Accepted: 2021-04-02

ABSTRACT

The purpose of this study was to find out the vocabulary learning strategies (VLS) used by the first year as well as the second year English students at the department of Thai and foreign languages, Kasetsart University Chalermprakiat Sakonnakhon Province Campus, and to compare the differences of strategies being used among them. The data were collected from 60 English students who were studying in the first and the second year in the second semester of 2016. Three instruments using in the study were questionnaire, semi-structured interview, and think-aloud method. The data from the questionnaire were analyzed by statistical procedures of percentage frequency, mean, and standard deviation, while the analysis of information from the semi-interview and think-aloud method had been done by studying participants' opinions. According to determination strategies, it found that 96.6% of the first year students usually searched internet to check their words for accuracy, while 96.6% of the second year students usually used English- Thai dictionary for finding the meaning of the words. For social strategies, it found that 89.9% of the first year and the second year students usually asked their friends to help them for the meaning of new words. In order to remember the meaning of word in term of memory strategies, it found that 96.6% of the first year English students usually used a highlight pen to emphasize words meaning, but 89.8% of the second year students used an underline or a cycle words to help them remember meaning of new words. In the

cognitive strategies, it found that 93.3% of the first year students and 89.9% of the second year students usually took a list of words in class when they wanted to understand the meaning of new words. It also found that 96.5% of the first year students usually used mobile phone to learn new vocabulary by switching language from Thai to English or English to Thai. However, 89.9% of the second year students found the meaning of English words from what they saw.

Keywords: VLS, Language Learning Strategies, Strategy Inventory for Language Learning

Introduction

Vocabulary is very important for language learners. When the learners learn a foreign language, it is important for them to remember many vocabularies as they are the meaning container. Learners can speak, write and, read a language because they know vocabulary. Without vocabulary, the communication cannot take place. Even learning vocabulary is the easiest thing in studying a language, but it is very hard to do. The studies of Nation (1990), O'Malley and Chamot (1990) found that vocabulary learning of the second language learners can help them remember many vocabularies for effective communication. Nation (2001) argues that difficulty of vocabulary can make a lot of the problem in learning English. Furthermore, Mingsakoon (2003) states that many Thai students get confused when they see difficult words in texts because they have a little chance to use those words at home. In addition, learners lack the technique for learning vocabulary from teacher. In the study of problem of vocabulary learning, Intarapaserit (2005) found that vocabulary learning still the main problem of learners who learn a foreign language. The problem that exists in the study language vocabulary learning is the learner forgetting vocabulary. When trying to remember vocabulary, some learners like to remember by seeing group words of vocabulary. According to Cunningsworth and Ferst, (1992) learners do not remember words alphabetical as in shown in dictionaries because remembering by grouping words is easier to image them than remembering words by each word as in dictionaries. In the studying of vocabulary learning strategies to show how the use of various VLS can benefit the learners, Schmitt (1997) studied the VLS in Japan. In his study, there were 600 participants who were taking EFL classes. He had four

groups of participants; 150 junior high school students, 150 high school, 150 university students, and 150 adult learners. His study showed that Japanese learners (95%) often use bilingual dictionaries in learning L2 vocabularies. Interestingly, he also found that there were six most-used strategies that Japanese learners use to help them for learning vocabularies effectively. These strategies are bilingual dictionary, written repetition, verbal repetition, say new words aloud, study a word's spelling, and take note in class.

In order to find out what vocabulary learning strategies a learner used, Satta-Udom (2007) studied Language Learning Strategies (LLS) of the first year students at Mahidol University in 2006 academic year. In this study, he had 570 participants, 477 science students and 123 non-science students. SILL questionnaire (Strategy Inventory for Language Learning) was used as a tool for collecting data. All six categories, memory, cognitive, compensation, metaconitive, affective, and social were used for classification of learner strategies. He found that the most frequently used strategy was compensation and the less

frequently used was social strategies. The most frequently strategy used by science students was compensation strategies, and the less frequently strategy used was social strategies. However, the most frequently strategy used by non-science students was metacognitive strategies, and the less frequently used was memory strategies. He also found that the non-science students often used social strategies more than the science students.

Research Questions

This study aimed at the vocabulary learning strategies (VLS) used by students of English who were studying in the first year and second year at the Department of Thai and foreign languages, Kasetsart University Chalermpkrakiat Sakon Nakhon Province Campus. The research questions were as follows;

1. What vocabulary learning strategies (VLS) do the first year English students often use for finding the meaning of a new word?
2. What vocabulary learning strategies (VLS) do the second year English students often use for finding the meaning of a new word?

Purposes of the study

The purpose of this study was to find out the vocabulary learning strategies (VLS) used by the first year as well as the second year English students, and to compare the differences of strategies being used among them.

Scopes of the study

1. The aim of this study was to study vocabulary learning strategy of the first and the second year English students at the Department of Thai and foreign languages, Kasetsart University, Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus.

2. The participants of this study were 60 English students. There were 30 students in the first year and another 30 students from the second year, at the Department of Thai and foreign languages, Kasetsart University, Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus.

Conceptual Framework

This study focused on the main five categories of VLS (Schmitt, 1997), Determination Strategies (DET), Social strategies (SOC), Memory Strategies (MEM),

Cognitive Strategies (COG), and Metacognitive Strategies (MET).

Participants

The participants of this study were 60 English students who were studying in the first year and the second year, in the second semester, academic year 2016, at Thai and foreign languages Department ,Kasetsart University, Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus.

Data collection

In this study, questionnaire, semi-structure interview, and think aloud method were used as the instruments. The questionnaire was designed to collect background information and to identify the vocabulary learning strategies (VLS) used by the participants. There were two parts in questionnaire. Part one, students were asked about general information, personal background such as name, surname, class, year of study, and attitudes towards learning English. Part two, they were asked to rate the vocabulary learning strategies (VLS) according to their usage.

Table 1 Scale and interpretation of six levels of opinions in the questionnaire

Levels of opinions	Meaning	Interpretation
6	Always	Positive (Most-used)
5	Usually	
4	Often	
3	Occasionally	Negative (Less-used)
2	Seldom	
1	Never	

The concept about statistical value of the participants' answer in the questionnaire was considered by using the

Strategy Inventory for Language Learning (SILL) version 7.0 by Oxford (1990) as shown in table 2.

Table 2: Interpretation of data in questionnaire

Interpretation	Mean	Attitude
Usually used	4.5-6.0	Positive attitude (more often used)
Often used	3.5-4.4	
Occasionally used	2.5-3.4	Negative attitude (less often used)
Seldom used	1.0-2.4	

Data Analysis

The data from questionnaire, semi-structured interview, and think-aloud method were carefully checked and analyzed. The data from the questionnaire was analyzed by using Microsoft Office Excel 2010 for finding out 60 participants' percentage (Frequency, Mean, and SD). The results of vocabulary learning strategies (VLS) used by the first year and second year English students were compared and summarized. However, data from the semi-interview was analyzed by studying participants' opinions and listed according to their strategies used. In think-aloud

method, the data were analyzed, and presented in term of percentages of the frequencies.

Results

The result of the study is showed according to research Question. The question no.1, What vocabulary learning strategies (VLS) do the first year English students often use for finding the meaning of a new word?

To answers the first question, the results of VLS used by the first year English students showed in table 3.

Table 3 Most-and less used VLS of the first year students

Vocabulary Learning Strategies	Frequency	Mean	SD	Result
Search your words on the Internet to check for accuracy	96.6	4.86	0.712	Usually
Find the meaning from English-English dictionary	16.6	4.16	0.699	Seldom
Ask a good student in your class	89.9	4.66	0.992	Usually
Ask your teacher to translate the meaning from Thai to English or English to Thai	23.2	4.43	1.165	Seldom
Use a highlight pen to emphasize on words	96.6	4.73	0.828	Usually
Underline or cycle words	16.6	4.63	9.999	Seldom
Take notes in class when you get the meaning of new words	93.3	4.40	0.669	Usually
Write a diary in English	33.3	3.93	1.112	Seldom
Change language on mobile phone from Thai to English	96.5	4.70	0.995	Usually
Read English newspaper	23.3	4.20	1.206	Seldom

In Determination Strategies, 96.6% of the first year students usually searched the internet to check their words for accuracy. However, 16.6% of them seldom used English-English dictionary to find the meaning of words. In the social strategies, 89.9% of them usually asked a friend in their class, but 23.2% of them seldom asked their teachers to translate the meaning from Thai

to English or from English to Thai. In the memory strategies, 96.6% of the first year English students usually used a highlight pen to emphasize on words, but only 16.6% of them seldom used an underline or a cycle words. In the cognitive strategies, 93.3% of the first year students usually took note in class when they wanted to get the meaning of new words. Nevertheless 33.3%

of them seldom wrote a diary in English. In the metacognitive strategies 96.5% of the first year English students usually changed language on mobile phone from Thai to English. However, 23.3% of them seldom read English newspaper. These results could be showed in the figure 1.

memory strategies, the color of highlight pen could help the first year students remember the words than underline or cycle words. When the students used a highlight pen to emphasize on words, they could remember words from color better than underline or cycle them. In the cognitive strategies, when

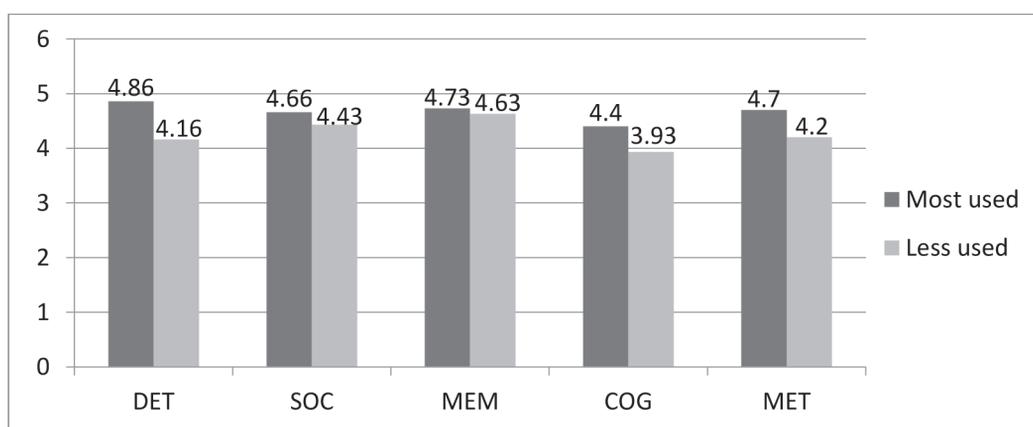

Figure 1 The results of the most-less used VLS of the first year English students

Analysis of the most-and the less used VLS of the first year English students

In the determination strategies, many students stated that using the internet for searching words was easier and faster for them in finding the meaning and function of the words. In the social strategies, many students would rather ask their friends than their teachers because they felt convenience that they could ask their friends at any time. But for teachers, they could only ask them only in class. In the

students wanted to know the meaning of new words, they took notes of new words. In the metacognitive strategies, students preferred using mobile phone to reading the text in newspaper as it was boring for them.

Results from the semi-structure interview of the first year English students

In this part, five of the first year English students were asked for the interview. The first student stated she always

used paper dictionary and mobile phone dictionary when she did not understand how to use the words. She also searched the Internet to find word meaning because it was easier for her. She had been using the strategies for 5 years then. Interestingly, the student no.2 said that she usually guessed the meaning of words from the related word meaning. For example: the word 'malnutrition' which means *not having enough food to eat*. At first she knew the meaning of the word 'nutrition' but the word preceding 'nutrition' is 'mal' which is French. Fortunately, she had studied French when she was in high school, so she knew the meaning of 'mal' which means *bad*. Furthermore, she also stated that she was good at remembering words and interested

in learning vocabularies everywhere and every time from everything in her daily life, whether it was computer games, movies, music, textbooks, etc. When she wanted to find word, she always picked up her mobile phone dictionary and searched for the meaning. Similarly, students no.3,no.4 and no.5 stated that they liked to search the meaning of words from the Internet, and they used mobile phone dictionary because it was easy way to find a word meaning.

To answer the research question no.2, what vocabulary learning strategies (VLS) do the second year students often use for finding the meaning of a new word?, the results of VLS used by the second year English student showed in table 4.

Table 4: The most-and less used VLS of the second year students

Vocabulary Learning Strategies	Frequency	Mean	SD	Result
Determination Strategies (DET)				
Find the meaning from English-Thai dictionary	96.6	5.10	0.845	Usually
Analyze affixes and roots to guess the meanings of words (ex. “restart – re means do it again)	16.6	4.40	1.003	Seldom
Social Strategies (SOC)				
Ask a good student in your class	89.9	4.66	1.167	Usually
Ask your teacher to check your words in the sentence for accuracy	36.6	3.83	1.137	Seldom
Ask online English teachers by leaving a message	36.6	3.83	1.232	Seldom
Memory Strategies (MEM)				
Underline or cycle words	89.8	4.80	0.961	Usually
Write large words	19.9	4.06	0.868	Seldom
Cognitive Strategies (COG)				
Take notes in class when you get the meaning of new words	89.9	4.76	1.006	Usually
Write a diary in English	53.2	3.63	1.474	Seldom
Metacognitive Strategies (MET)				
Find English words from what you see	89.9	4.86	0.95	Usually
Read English newspaper	46.6	3.63	1.104	Seldom

From the Determination Strategies, it found that 96.6% of the second year English students usually used English-Thai dictionary for finding the meaning of words. 16.6% of the students, however, seldom analyzed affixes and roots to guess the words meanings. 89.9% of the students in the Social Strategies usually asked friends in their class. Asking teachers to check words meaning in the sentence for accuracy, and asking online English teachers by leaving a message were seldom used. In the Memory Strategies, 89.8 % of the students liked to remember new words

by underlining or cycling words. However, only 19.9% of them seldom wrote large words for helping them remember. In the Cognitive Strategies, 89.9% of the students usually took notes in class when they got the meaning of new words. 53.2% of them, in contrast, seldom wrote a diary in English to help them improve vocabulary skill. In the Metacognitive Strategies, 89.9% of the students usually found the meaning of English words from what they saw. On the other hands, only 46.6% of them liked to read English newspaper. These results can be seen in the figure 2.

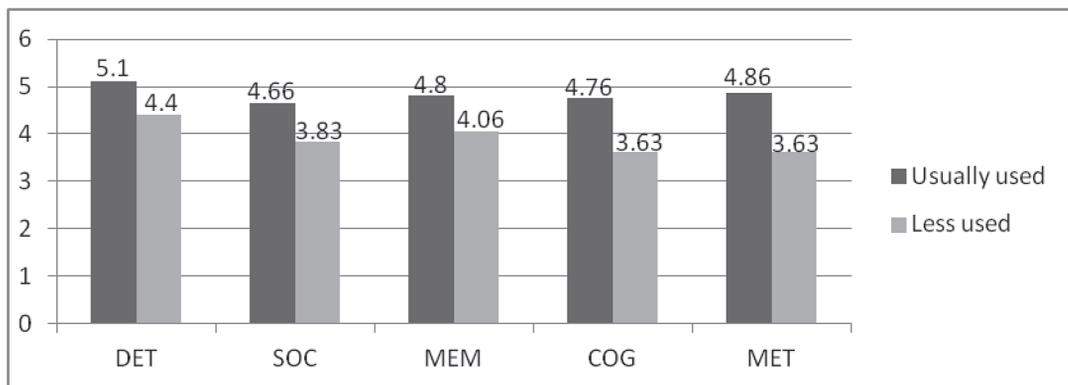

Figure 2 The results of the most-less used VLS of the second year students

Analysis of the most-and the less used VLS of the second year English students

In the Determination Strategies, almost all the students liked to find words from English- Thai dictionary because they wanted to make sure about the meaning of words in Thai, and they did not want to make a mistake from guessing word by analyzing affixes and roots. This is because the second year English students were studying Thai English and English Thai translation in the second semester, 2016. For the Social Strategies, they asked their friends more than their teachers because of their convenience. For the Memory Strategies, emphasizing on words by underlining or cycling word could help them to remember the words better than writing them in a bigger size. In the Cognitive Strategies, taking notes for new words could help them to learn new words better than writing a diary. In the Metacognitive Strategies, students tried to learn new words from the environments instead of reading newspapers as it was boring for them.

The results according to the semi-structure interview of the second year English students, it found that the students no.6, no.7, and no.8 used many different strategies to find the word meaning

such as guessing meaning of words from context, used English – English dictionary, used English – Thai dictionary, used smart phone dictionary, searched on Google etc. They said that these strategies were easy, convenience and very much helpful. From the interview of student no. 9, it found that many strategies were used when she wanted to find the meaning of new words. Firstly, she used Collins Learner Dictionary when she wanted to know the meaning of new word in English. Next, she used Long do Online Dictionary if she did not understand definition of the word in the Collins Dictionary. She consulted this dictionary because she wanted to make sure that she understood the meaning in Thai exactly. Then she used Oxford Learner Dictionary as she wanted to see more examples of the word usages. From the interview, student no. 10 said that she guessed a word meaning from its prefix and suffix. In addition, she also guessed the meaning of words by considering the tenses and other words surrounded them. She always consulted English Thai dictionary if she was confused about its meaning. When she had a problem of the word structure, she would ask the teacher for more information about word meaning.

Think-aloud Results

The first year and the second year English students were asked to read aloud the same text. When the students read the text, they had more strategies to use for finding the new words meaning. This

happened because there were total 173 new words in the text that they were reading and many of them were considered difficult. The results from the reading were analyzed, and were showed in percentages as in table 5.

Table 5 :The comparison of the strategies used in think-aloud method

Strategies	The first year students		The second year students	
	Frequency	(%)	Frequency	(%)
1. Use mobile phone dictionary	4	26.66	4	26.66
2. Remember words from movie	2	13.33	0	0
3. Analyze part of speech of words	1	6.66	1	6.66
4. Use English-English dictionary	2	13.33	1	6.66
5. Remember from the classroom	4	26.66	2	13.33
6. Use the Google translate	2	13.33	2	13.33
7. Guess words	2	13.33	2	13.33
8. Ask friends	2	13.33	1	6.66
9. Ask someone	1	6.66	2	13.33
10. Listen to English music	1	6.66	0	0
11. Pass words	1	6.66	0	0
12. Guess the function	0	0	3	20
13. Consider both prefix and suffix	1	6.66	1	6.66
14. Remember from conversation	1	6.66	2	13.33
15. Use English-Thai dictionary	1	6.66	3	20

Interestingly, almost all of the students preferred to find out the meaning of new words by using mobile phone dictionary. Most of them solved problem of word meaning in this way because it was the only way that they could get the meaning of the new words easier and faster. From the table 5, it showed that the first year English student could learn new words from a movie, while the second year students did not do it. The first year English students preferred English-English dictionary, whereas many of the second year students used Thai-English dictionary instead. In term of conversation, it showed that the second year students learned more new words in this way than the first year students.

Conclusion

Boonnoon, S. (2019) studied the use of vocabulary learning strategies (VLS) by undergraduate Thai EFL students doing an academic reading course at Kasetsart University Chalermprakiat Sakonnakhon campus. In her study, a group of 267 Thai undergraduate students purposively selected from across four academic majors, Business major (BM), Engineering major (EM), Agriculture major (AM), and Health science major (HM). The results revealed that the students were moderate users of VLS, with

dictionary and note-taking strategies being reported as the most frequently used VLS and selective attention the least frequently used VLS.

By contrast, the results of this study found that the first year English students usually searched the Internet to check their words for accuracy while they seldom used English-English dictionary to find the words meaning. In addition, they usually asked friends in their class, but they seldom asked their teachers for word meaning, or asked them to translate the meaning of word from Thai to English or from English to Thai. Furthermore, the first year students usually used a highlight pen to emphasize on words, but they seldom used an underline or a cycle words.

Many of them usually took note in class when they got the meaning of new words, but they seldom wrote a diary in English. In addition, they usually changed language on mobile phone from Thai to English to find a meaning of new word. It could be concluded from the finding that using the internet was a good way to find and check words for the first year students because they did not only want to know the meaning of words but they also wanted to know how to use words correctly. However, using English-English dictionary to find words

meaning was not the way they liked to use.

However, the second year English students usually used English- Thai dictionary to find the meaning of words. They seldom analyzed affixes and roots to guess the meanings of words as they have already studied word structure course. They usually asked friends in the class for word meaning, however, they seldom asked teachers to check words meaning in the sentence for accuracy, or ask online English teachers. These students remembered new word by underlining or cycling. The second year English students usually took notes in class when they have got the meaning of new words. They liked to learn new words from things around them. In compare to the first year students, it found that the second year students paid more attention to the details and the usage of the words than the first year. In term of vocabulary competence, the second year English student seemed to acquire details of vocabulary more than the first year English students. However this result differs from the finding of Dokchandra, D.(2018) who investigated the competence of vocabulary in term of collocation of 153 students, the 2nd-, 3rd-, and 4th-year students of English. The participants enrolled in the second semester of academic year 2017 at Kasetsart

University, Chalermprakit Sakonnakhon campus. The results of his study showed that the whole participants had a ‘moderate level’ of collocation competence. They were not significantly different in terms of their collocation competence when it comes to their different years of studies.

In this study, the results from the semi-structure interview indicated that most of the first year students searched the meaning of new words from the Internet and they usually used dictionary on mobile phone very much because it was easier way to find the word meaning. By contrast, the second year English student liked to uses many different ways to find word meaning such as guessing meaning from context, using English – English dictionary, using English – Thai dictionary, using their smart phone, and searching meaning of words from Google.

In addition, the results from the think-aloud method found that the most of the first year students like to use the mobile phone dictionary to find the meaning of words in the text. Interestingly, many of them could remember many vocabularies from their classroom and used them in reading the text. However, most of the second year English students used mobile phone dictionary to find the meaning of

words and more word details in their finding, like guessing the function of words, and using English-Thai dictionary for consulting.

Suggestions and Recommendations

All information in this study hawed the behaviors of vocabulary learning strategies of students who were studying in the first year and the second year at the Department of Thai and foreign languages, Kasetsart University, Chalermphrakiat Sakon Nakhon Province Campus. The further study could be carried out for student studying in the third year and the final year to see the differences between the first year and

second year student. In the future, the study on vocabulary learning strategies can be carried out on the individuals' differences of language learners from elementary to high school level. It can be conducted both in qualitative and quantitative approaches. In addition, it is important to study the effect of the first language in learning English vocabulary in monolingual context. The future study should consider the effective of teaching methods and classroom atmosphere on vocabulary learning strategies. This could be very helpful to get better understanding of the relevant strategies.

REFERENCES

- Boonnoon, S. (2019). Vocabulary Learning Strategies Employed by Thai University Students across Four Academic Profiles, **Theory and Practice in Language Studies**, 9(8), 902-910.
- Clarke, D. F. and I. S. P. Nation. (1980). Guessing the meanings of words from context. **Strategy and techniques**. 211-220.
- Cunningsworth, A. & P. Ferst. (1992). **Word Power. Strategies for Acquiring English Vocabulary**. London: MacMillan Publishers Limited.
- Dokchandra, D. (2019). Thai EFL learners' collocational competence and their perceptions of collocational difficulty. **Theory and Practice in Language Studies**, 9(7), 776-784.
- Intaraprasert, C. (2005). A Preliminary Investigation of Vocabulary Learning Strategies Employed by EST Students. **Suranaree Journal of Science and Technology**. 12(2),163-171.
- Mingsakoon, P. (2003). **A Comparative Study of Vocabulary Learning Strategies between Mattayom Suksa Six Students in Science and Arts Programmes at**

Hunkhapittayakom School, Chainat Province. Master of Science Thesis in Applied Linguistics, Mahidol University.

Nation, I. S. P. (1990). **Teaching and Learning Vocabulary.** Boston: Heinle & Heinle Publishers.

Nation, I. S. P. (2001). **Learning Vocabulary in Another Language.** Cambridge: Cambridge University Press.

O'Malley, J. M., A. U. Chamot, R. P. Russo, L. Kupper, & G. Stewner-Manzanares. (1985). Learning Strategy Applications with Students of English as a Second Language. **TESOL Quarterly** 19, 557-584.

Oxford, R. L. (1990). **Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know.** Boston: Newbury House.

Satta-Udom, S. (2007). **A Survey of Language Learning Strategies Used by First Year Students at Mahidol University: The Impact of Field of Study.** Master of Arts Thesis in Applied Linguistics, Mahidol University.

Schmitt, N. (1997). Vocabulary learning strategies. In N. Schmitt and M. McCarthy (Eds.). **Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy.** Cambridge: Cambridge University Press, 199-227.

.....

Research Article

การศึกษาอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นโดยชุมชน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

CULTURAL AND COMMUNITY HERITAGE IDENTITY STUDY FOR LOCAL TOURISM OF PAKPLI DISTRICT, NAKHON NAYOK PROVINCE

ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์*

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Nathanan Wiriyawit*

Communication Arts Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: nathanan@pnru.acth

Received: 2021-02-03

Revised: 2021-03-31

Accepted: 2021-04-02

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นโดยชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 11 คน 2) การสำรวจอัตลักษณ์และมรดกชุมชนด้วยแบบสอบถาม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 525 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวน (F-test) ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของชาวอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ด้านประเพณีทางศาสนา ด้านภาษาถิ่น ด้านประเพณีข้าวเหนียว ด้านอาหาร ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านภูมิปัญญา ด้านการแต่งกาย ด้านประเพณีด้านความเชื่อ ด้านศิลปะการแสดง และด้านการทำนา ตามลำดับ และพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชาติพันธุ์ ตำบลที่อาศัย การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์และมรดกชุมชนของชาวอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายกที่แตกต่างกันด้วย

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ วัฒนธรรม มรดกชุมชน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ABSTRACT

The research objective was to study the cultural and community heritage identity for local tourism of Pakplee District, Nakhon Nayok Province. This research was mixed methodology between qualitative research and quantitative research. The research instruments for collective data were 1) interviewing 11 key informants: the community leaders, community philosophers, village headman, and headman 2) surveying identity culture and community heritage from 525 sample people in Pakplee District, Nakhon Nayok Province. The descriptive statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics were independent t-test and F-test. The research result was found that there were 10 cultural identities in this community: 1) religious traditions 2) dialect 3) sticky rice tradition 4) local food 5) tourist attractions 6) local wisdom 7) local dress 8) traditional beliefs 9) performing arts and 10) traditional rice farming. In addition, people who were different in ethnic, district, education, and occupation; had a statistically significant difference in cultural and community heritage identity opinions.

Keywords: Identity, Culture, Heritage, Pakplee District, Nakhon Nayok Province

บทนำ

การท่องเที่ยวนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO) พบว่า ในปี พ.ศ.2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั่วโลก 1,186 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2557 จำนวน 52 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.6 และการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศทั่วโลก (Gross Domestic Product: GDP) นำไปสู่การสร้างงานถึง 284 ล้านตำแหน่งทั่วโลกและสร้างรายได้ 1,260 พันล้านเหรียญสหรัฐ (Pongponrat, 2017)

แต่จากสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมาทำให้คนต่างชาติไม่สามารถเดินทางมาเที่ยวไทยได้ นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเปิดเผยว่า สถานการณ์ท่องเที่ยวประเทศไทยโดยรวมในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม-กันยายน) ปี 2563 มีรายได้จากการท่องเที่ยวโดยรวม 655,000 ล้านบาท ลดลง 1.57 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 70.57% จากช่วงเดียวกันปีของที่ผ่านมา โดยลดลงทั้งจากตลาดต่างประเทศและตลาดคนไทยเที่ยวในประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จนทำให้มีการระงับการเดินทางกันทั่วโลก แบ่งออกเป็นจำนวนนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติเดินทางมาประเทศไทย 6.69 ล้านคน ลดลง 22.77 ล้านคน คิดเป็น 77.29% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา และมีรายได้เท่ากับ 332,000 ล้านบาท ลดลง 1.10 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 76.77% ของช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (Thairath Online. June 11, 2020)

ในส่วนของไทยเที่ยวไทย ในช่วง 9 เดือนของปี 2563 มีจำนวนผู้เดินทางทั้งสิ้น 52.71 ล้านคน-ครั้ง ลดลง 63.57 ล้านคน-ครั้ง หรือคิดเป็น 54.67% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา และมีเม็ดเงินที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว 323,000 ล้านบาท ลดลง 474,000 ล้านบาท หรือคิดเป็น 59.46% จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับอัตราการเข้าพักสถานพักแรม แสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวที่ต่อเนื่องอย่างช้า ๆ และการท่องเที่ยวในเมืองรอง (ที่ส่วนใหญ่เป็นเมืองขนาดเล็ก) ฟื้นตัวในอัตราที่สูงกว่าเมืองหลัก โดยอัตราเข้าพักรวมเดือนกันยายนที่ผ่านมา อยู่ที่ 27.93% ของจำนวนห้องพักทั้งหมด ดีขึ้นเรื่อย ๆ (Thairath Online. October 22, 2020)

จังหวัดนครนายกเป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวและเป็นจังหวัดในพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก จึงเป็นแนวทางกระตุ้นให้คนไทยเที่ยวไทย อย่างไรก็ตาม หากสถานการณ์ต่าง ๆ ดีขึ้น แนวทางต่อไปคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ให้มาเที่ยวจังหวัดนครนายกเพิ่มขึ้น ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564 มุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยว

อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ตอบสนองต่อการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบมากขึ้น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ) เช่นเดียวกับทิศทางเป้าหมายของกรมการท่องเที่ยวในอนาคตได้กล่าวถึง การพัฒนาอัตลักษณ์และเรื่องราวของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Identity and Local Stories) (Department of Tourism. 2018) เพื่อให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้นั้น จำเป็นต้องดึงทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวิถีถิ่นของชุมชนเพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรายได้เสริมของชุมชน แต่ยังคงอาชีพเดิมของชุมชนอยู่ (Choiboomroon, 2015)

อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก มีทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและเป็นมรดกชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทุนทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วย ไทยพวน ลาว จีน และไทย ทำให้ชุมชนอำเภอปากพลี มีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชน จึงเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น โดยชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้ชุมชนได้เห็นถึงอัตลักษณ์วิถีถิ่นซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญภายในชุมชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาให้อำเภอปากพลีเป็นแหล่งการท่องเที่ยววิถีถิ่นอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ มรดกทางวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

คำว่า “อัตลักษณ์” ไม่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรม แต่มีตำราหลายเล่มให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่า คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้น ๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่เหมือนกับคนอื่น ๆ “อัตลักษณ์” มาจากภาษาบาลี โดยที่ “อัตต” มีความหมาย ตัวตน, ของตน ส่วน “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว (Sungkharat & Taweeburut, 2015) ดังนั้น ความหมายของอัตลักษณ์ หมายถึง การสร้างความเป็นตัวตนของบุคคลหรือกลุ่มคน เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองหรือกลุ่มของตน เป็นทั้งจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกส่วนรวม ในระดับสังคมที่เกิดจากการนิยามว่าตัวเองคือใคร มีความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่น กลุ่มอื่นในสังคมอย่างไร และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออกอัตลักษณ์เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในการรับรู้เกี่ยวกับตัวเองและคนอื่นรับรู้ โดยมีกระบวนการทางสังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ (Promnimitkul, 2015) อัตลักษณ์เป็นลักษณะเฉพาะตัวของคน ชุมชน สังคม หรือประเทศ ซึ่งบุคคลอาจมีหลายอัตลักษณ์ เช่นเดียวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มหรือของชุมชนก็อาจมีความเหมือน

และความต่างกับอัตลักษณ์กลุ่มอื่นหรือชุมชนอื่น นอกจากนี้ อัตลักษณ์สามารถมีหลายมุมมอง เช่น มุมมองคำตอบของบุคคลผู้นั้น นิยามตนเอง และคำตอบจากผู้อื่นที่นิยามบุคคลนั้น

การเกิดของอัตลักษณ์

Stuart Hall (Hall, 1997 refer to Pongnak, 2014) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ หรือ Identity ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นลอย ๆ แต่ก่อขึ้นมาภายในวัฒนธรรม ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งวัฒนธรรมนั้นก็เป็นโครงสร้างทางสังคมที่ไม่หยุดนิ่งตายตัว และเรียกวัจรนั้นว่า “วงจรแห่งวัฒนธรรม” (Circuit of culture) ดังนั้น อัตลักษณ์จึงถูกผลิต (Produced) ถูกบริโภค (Consumed) และถูกควบคุมจัดการ (Regulated) ภายใต้วัฒนธรรม พร้อมกับการสร้างความหมาย (Creating meaning) ผ่านระบบของการสร้างภาพตัวแทน (Symbolic systems of representation) ที่เกี่ยวกับตำแหน่งต่าง ๆ ที่สามารถนำไปสร้างเป็นอัตลักษณ์ได้ ซึ่งมีระดับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นทั้งพื้นที่ของประสบการณ์และความรู้สึกของปัจเจก ในขณะที่เดียวกันก็เป็นระดับของโครงสร้างสังคม ซึ่งแต่ละระดับจะมีพลวัตภายในและประวัติศาสตร์ของมันเอง (Fuengfusakul, 2003 refer to Pongnak, 2014)

ประเภทของอัตลักษณ์

อัตลักษณ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ อัตลักษณ์ส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ทางสังคม (Kanpanuek & Ponkaew, 2009)

ส่วน สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง (Plianroong, 2010) ได้แบ่งอัตลักษณ์เป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1) อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual identity) 2) อัตลักษณ์ร่วม (Collective identity) 3) อัตลักษณ์องค์กร (Corporate identity) 4) อัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) และ 5) อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural identity) ซึ่งอัตลักษณ์ทางสังคมและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีลักษณะที่ว่า อัตลักษณ์ทางสังคมนั้นเป็นผลผลิตที่สั่งสมมาจากการใช้วาทกรรม (Product of discourse) ดังนั้น อัตลักษณ์จึงไม่ใช่สิ่งที่ติดตอมาจากธรรมชาติ หากแต่เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นมาจากสังคม (Social construction) บุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์เดียวกัน ก็จะถูกยอมรับจากสมาชิกภายในสังคมเดียวกันให้เป็นคนวงใน/เป็นคนวัฒนธรรมเดียวกัน”

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 (Department of Cultural Promotion, Minister of Culture, 2016) ว่าวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สั่งสมปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุอย่างสันติสุขและยั่งยืน

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม คือ จุดร่วมของคุณลักษณะอันโดดเด่นของกลุ่มคนที่อยู่ในสังคม ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่ถือว่ามีหลากหลายของกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศ

สิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาจากวิถีชีวิต ทักษะคติ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี สภาพแวดล้อมตลอดจนชาติพันธุ์ที่ต่างกัน ส่งผลถึงการสร้างอัตลักษณ์กลุ่มวัฒนธรรมให้ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างการจดจำและสามารถจำแนกความหลากหลายของกลุ่มวัฒนธรรมเหล่านั้นได้ (Yaowananon et al., 2019)

(Kaewthep, 2011 refer to Khunphon, 2014) กล่าวว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural identity) ก่อตัวมาจากการใช้วาทกรรม (Discourse) และปฏิบัติการต่าง ๆ ในสังคม (Social practice) ที่ดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น การสนทนา การทักทาย การประกอบพิธีกรรม ฯลฯ บุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเดียวกัน ก็จะถูกยอมรับจากสมาชิกภายในชุมชนเดียวกันว่า “เป็นคนใน/คนในวัฒนธรรมเดียวกัน” ในด้านบทบาทของอัตลักษณ์ต่อบุคคลและสังคมนั้น วัฒนธรรมนิยมบางสำนักก็มีแนวคิดพื้นฐานว่า เรื่องของวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “อำนาจ” (power) เนื่องจากวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องอัตลักษณ์บุคคลหรือสังคมนั้น เป็นแหล่งที่มาของอำนาจบางชนิด หากบุคคลหรือสังคมใดขาดอัตลักษณ์เฉพาะตัวหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมแล้วก็จะทำให้ขาดความมั่นใจหมดความภาคภูมิใจในตัวเอง เป็นต้น ในขณะที่ อัตลักษณ์คือการต่อสู้ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งภายใต้สังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนที่หลากหลาย

มรดกทางวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง อนุสรณ์สถาน โบราณสถาน พื้นที่ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

สุนทรียภาพ โบราณคดี วิทยาศาสตร์ ชาดิพันธุ์ วิทยา หรือมนุษยวิทยา ทั้งงานด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม หรือแหล่งโบราณคดี สถานที่ สำคัญ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ถูกสร้างขึ้นหรือเป็น ผลงานร่วมกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์ ตลอดจน ภาษา ศิลปกรรม จริยธรรม สุนทรียศาสตร์ อาหาร การกิน การแต่งกาย ศาสนา และความเชื่อ ฯลฯ (Suratsawadee et al., 2016)

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนด ว่า มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural heritage) ประกอบด้วยสิ่งสร้างสรรค์ของคนในอดีตที่เป็น รูปแบบที่จับต้องได้ เช่น ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง รวมทั้งนามธรรม (Intangible) เช่น ภาษา ศิลปกรรม จริยธรรม สุนทรียศาสตร์ ตลอดจน อาหารการกิน การแต่งกาย ศาสนา และความเชื่อ ฯลฯ และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก ทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” (The World Heritage Convention) ซึ่งได้รับการรับรองจากรัฐสมาชิกขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (UNESCO) ในการประชุมใหญ่สมัยสามัญครั้งที่ 17 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2515 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2518 ได้ให้คำจำกัดความเรื่องมรดกทางวัฒนธรรมและ มรดกทางธรรมชาติ (Pongnak, 2014) ไว้ดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรม มีความหมาย ครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1.1 อนุสรณ์สถาน: ผลงานทาง สถาปัตยกรรม ผลงานทางประติมากรรมหรือ

จิตรกรรม ส่วนประกอบ หรือโครงสร้างของ โบราณคดีธรรมชาติ จารึก ถ้าที่อยู่อาศัย และ ร่องรอยที่ผสมผสานกันของสิ่งต่าง ๆ ช่างต้น ซึ่งมี คุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ในมิติทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์

1.2 กลุ่มอาคาร: กลุ่มของอาคาร ที่แยกจากกันหรือเชื่อมต่อกันโดยลักษณะทาง สถาปัตยกรรม หรือโดยความสอดคล้องกลมกลืน หรือโดยสถานที่จากสภาพภูมิทัศน์ ซึ่งมีคุณค่า โดดเด่นในระดับสากล ในมิติทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์

1.3 แหล่ง: ผลงานที่เกิดจากมนุษย์ หรือผลงานที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติ และ บริเวณอันรวมถึงแหล่งโบราณคดี ซึ่งมีคุณค่า โดดเด่นในระดับสากล ในมิติทางประวัติศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ชาดิพันธุ์วิทยา หรือมานุษยวิทยา

2. มรดกทางธรรมชาติ มีความหมาย ครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สภาพธรรมชาติที่ประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพและทางชีวภาพหรือกลุ่ม ของสภาพธรรมชาติดังกล่าว ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่น ในระดับสากล ในมิติสุนทรียศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์

2.2 สภาพองค์ประกอบทางธรณีวิทยา หรือธรณีสัณฐาน หรือบริเวณที่พิสูจน์ทราบอย่าง ชัดเจนว่าเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสายพันธุ์สัตว์และ พืชที่กำลังได้รับการคุกคาม ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่น ในระดับสากล นิติทางวิทยาศาสตร์ หรือการอนุรักษ์

2.3 สภาพธรรมชาติหรือบริเวณที่ พิสูจน์ทราบอย่างชัดเจนว่ามีคุณค่าโดดเด่นในระดับ สากล ในมิติวิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ และความ งดงามตามธรรมชาติ

จากที่ทุกชนชาติในโลกต่างมีวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง มรดกทางวัฒนธรรมจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมีความค่าในฐานะเป็นเครื่องแสดงออกถึงรากฐานและความเป็นมาของชาติบ้านเมือง ซึ่งคนในชาติควรจะช่วยกันดูแลรักษา เพื่อนำมาใช้ประโยชน์และให้ผู้คนในโลกได้ชื่นชม มรดกทางวัฒนธรรมทั่วไปจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะต่าง ๆ เช่น บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนท้องถิ่น ให้คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ มีการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของชีวิตของกลุ่มชนและสังคมที่ได้มีการสืบทอดกันมา องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้แบ่งการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม ออกเป็น 2 ประเภท (Pongnak, 2014) ดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible cultural heritage) เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ทางกายภาพ โดยครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ได้และวัตถุเคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน

2. มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible cultural heritage) หมายถึง วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือแนวทางปฏิบัติทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นสากลและของท้องถิ่นที่ถูกสร้างขึ้นและถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือวิธีการอื่นใด ผ่านช่วงระยะเวลาหนึ่งมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้โดยกระบวนการสั่งสมความรู้และการประยุกต์ใช้

ประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่กายภาพตามอนุสัญญา สามารถแบ่งออกได้ (Pongnak, 2014)

ดังนี้ 1) ประเพณีและการแสดงออกของมุขปาฐะ รวมถึงภาษาในฐานะพาหะของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ 2) ศิลปะการแสดง 3) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ และ 4) ฝีมือช่างแนวประเพณีนิยม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง การปฏิบัติ การเป็นตัวแทนการแสดงออก ความรู้ ทักษะ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุสิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งชุมชน กลุ่มชน และในบางกรณีปัจเจกบุคคล ยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของตน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งนี้เป็นสิ่งที่ชุมชนและกลุ่มชนสร้างขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน เป็นปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาที่มีต่อธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของตน และทำให้คนเหล่านั้นเกิดความรู้สึกมีอัตลักษณ์และความต่อเนื่อง (Department of Cultural Promotion, Minister of Culture, 2016)

ลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จำแนกออกเป็น 6 สาขา (Department of Cultural Promotion, Minister of Culture. 2016) ดังนี้

1. วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา ดังนี้ 1) วรรณกรรม หมายถึง วรรณคดีหรือศิลปะอันเป็นผลงานที่เกิดจากการคิดและจินตนาการ แล้วนำมาเรียบเรียง บอกเล่า บันทึก ขับร้อง หรือสื่อออกมาด้วยกลวิธีต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้ววรรณกรรมมี 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร เป็นวรรณกรรม

ที่บันทึกด้วยตัวอักษร และวรรณกรรมมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมที่เล่าด้วยปากไม่ได้มีการจดบันทึก สำหรับวรรณกรรมของไทยมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

2) ภาษา หมายถึง เครื่องมือที่มนุษย์ใช้สื่อสาร ในการดำรงชีวิต ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนโลกทัศน์ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม ของแต่ละกลุ่มชน ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา

2. ศิลปะการแสดง หมายถึง การแสดง ละคร เต้น รำ และดนตรีที่แสดงเป็นเรื่องราว ทั้งที่เป็น การแสดงตามขนบแบบแผน และ/หรือมีการ ประยุกต์ เปลี่ยนแปลง การแสดงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการแสดงต่อหน้าผู้ชมและมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ความงาม ความบันเทิง หรือเป็นการแสดงที่ก่อให้เกิดความคิด วิพากษ์ จนนำไปสู่การพัฒนาและ เปลี่ยนแปลงสังคมซึ่งเป็นที่ตั้งแบบดั้งเดิมหรือ ประยุกต์ ได้แก่ การละคร ดนตรี และการแสดง พื้นบ้าน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภท ดนตรีและเพลงร้อง 2) ประเภทนาฏศิลป์และ การละคร

3. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล หมายถึง การประพฤติปฏิบัติใน แนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดต่อกัน มาบนหนทางมงคลวิธี จนนำไปสู่สังคมแห่งสันติสุข แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนและชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้แก่ มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณี ประเพณี

4. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล หมายถึง องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติ และการแสดงออกที่พัฒนาขึ้น จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อม ตามธรรมชาติและเหนือธรรมชาติ แบ่งได้ดังนี้

1) อาหารและโภชนาการ 2) การแพทย์แผนไทย

และการแพทย์พื้นบ้าน 3) โหราศาสตร์และ ดาราศาสตร์ 4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 5) ชัยภูมิและการตั้งถิ่นฐาน

5. งานช่างฝีมือดั้งเดิม หมายถึง ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการ สร้างสรรค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่น สะท้อน พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชน โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นผสมผสานความรู้ ที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น แล้วพัฒนา เป็นความชำนาญเฉพาะบุคคล จนเกิดเป็นงาน ช่างฝีมือที่มีคุณภาพและมีเอกลักษณ์เฉพาะใน แต่ละท้องถิ่น เช่น การทอผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย การทำ เครื่องจักสานจากหวายหรือกระจูด การทำเครื่องเงิน และเครื่องทองเหลือง เครื่องปั้นดินเผา เครื่องหนัง งานแกะสลักไม้ เป็นต้น

6. การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว หมายถึง การเล่นเกมกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่มีการปฏิบัติกันอยู่ ในประเทศไทยและมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

นับจากปี พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมของชาติ จำแนกเป็น 7 สาขา คือ

1) ภาษาถิ่นและภาษาชาติพันธุ์ 2) วรรณกรรม พื้นบ้าน 3) สาขาศิลปะการแสดง 4) แนวปฏิบัติ ทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล 5) งาน ช่างฝีมือดั้งเดิม 6) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ ธรรมชาติและจักรวาล 7) กีฬาภูมิปัญญาไทย

การเล่น การกีฬา และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว รวมไม่น้อยกว่า 80 รายการ ได้แก่ ว่าวไทย

ฤชิตัดตน มวยไทย ต้มยำกุ้ง ก่องข้าวดอก ในปี พ.ศ.2555 มีการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาถึง 70 รายการ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่น เพลงหน้าพากย์ มะโย่ง รองเง็ง ผ้าทอผู้ไทย ชันลงหินบ้านบุบาตร บ้านบาตร ตำนานอุรังคธาตุหมากรุ๊กไทย หมากเก็น วังวัว วังควาย ผูกเสียง แกงเขี้ยวหวานส้มตำ น้ำพริกปลาร้า ลูกประคบ และอื่น ๆ อีกหลายรายการ (Bunnak, 2013)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม มรดกทางวัฒนธรรม และมรดกภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงความเป็นตัวตนของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง ดังเช่น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งที่เป็นสิ่งที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ดังนั้น การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์และมรดกชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่น

โดยชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จึงมีการนำแนวคิดที่ได้กล่าวมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

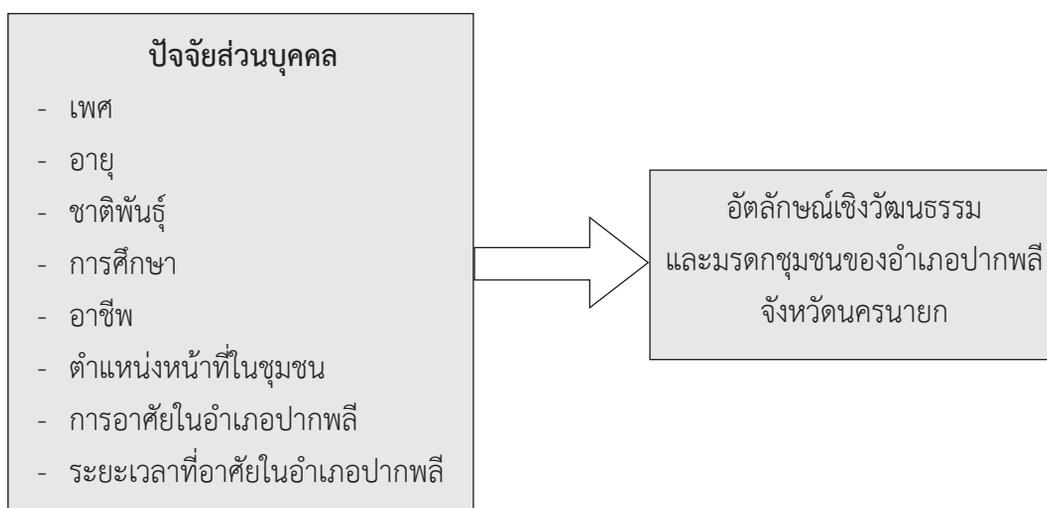
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 11 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) การสำรวจอัตลักษณ์และมรดกชุมชนด้วยแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบ การจัดลำดับ และแบบประเมินค่าประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 525 คนการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน 1) การสุ่มแบบโควตา โดยได้แบ่ง 7 ตำบล ๆ ละ 75 ชุด 2) การสุ่มแบบบังเอิญจนได้จำนวนครบตามต้องการ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบความตรง (validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา สารสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ โฆษิตพิพัฒน์ สาขาวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ ดร.อภิศักดิ์ คู่กระสังข์ สาขาวิชาการท่องเที่ยว และการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ค่า IOC มากกว่า .75 หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยการนำไปทดลองใช้ (Try-out) จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .969 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (Independent t-test) และการทดสอบความแปรปรวน (F-test)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ชุมชนได้ทราบลักษณะเฉพาะของชุมชนเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว วิถีถิ่นโดยชุมชน การออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว การวางแผนการตลาด และการพัฒนาท้องถิ่นด้านวัฒนธรรมและมรดกชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น

2. นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อ บูรณาการ การเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

ประวัติดั้งเดิมตามพยานหลักฐานที่ปรากฏ และการบอกเล่าของผู้อาวุโสในพื้นที่ อำเภอปากพลี มีชื่อว่า “อำเภอบุงไร่” ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2436 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2448 ได้เปลี่ยนชื่อจากชื่ออำเภอบุงไร่ เป็น “อำเภอหนองโพธิ์” โดยรวมเอาบ้านหนองโพธิ์และบ้านหนองน้ำใหญ่ มาตั้งเป็นชื่อที่ว่าอำเภอ แต่ตัดเอาเฉพาะคำว่า “หนองโพธิ์” ต่อมาย้ายที่ว่าอำเภอไปอยู่ที่บ้านท่าแดง ตำบลปากพลี ซึ่งอยู่ริมคลองท่าแดง และเปลี่ยนชื่อจากอำเภอหนองโพธิ์ เป็น “อำเภอ

เขาใหญ่” ต่อมาในปี พ.ศ.2460 ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอเขาใหญ่ เป็น “อำเภopakพลี” ส่วนสาเหตุที่เรียกชื่ออำเภอว่า “pakพลี” นั้น ว่ากันว่าแต่เดิมในสมัยโบราณประชาชนส่วนใหญ่สัญจรไปมาโดยทางเรือเนื่องจากถนนหนทางยังไม่มีความสะดวกสบายดังเช่นในปัจจุบันนี้ มีการใช้คลองยาง (อยู่ในท้องที่ตำบลpakพลี) กันมาก ในฤดูน้ำหลากน้ำจะไหลแรงและหมุนวนเรือที่ผ่านไปมามักจะล่มได้รับอันตราย บางคนถึงกับสูญเสียชีวิต ดังนั้น ประชาชนจึงร่วมใจกันสร้างศาลขึ้นเพื่อทำ “พลี” หรือ “พลีกรรม” เป็นการทำบุญ เช่น สรวงแก่ เทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ปากคลอง จึงเรียกชื่อคลองบริเวณนั้นว่า “คลองpakพลี” และใช้เป็นชื่อเรียกหมู่บ้านและตำบลpakพลี ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในปี พ.ศ.2457 ได้มีกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ คำว่า “อำเภอpakพลี” จึงตั้งเป็นชื่อทางราชการ

อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมมรดกชุมชนของ อำเภอpakพลี จังหวัดนครนายก

จากการสัมภาษณ์ พบว่า อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชน แบ่งได้เป็น 18 ประการ ซึ่งเมื่อนำให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น พบว่าอันดับหนึ่ง คือ มี “ปลาร้า” เป็นอาหารและส่วนประกอบของอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 อันดับสอง คือ มีอาหารพื้นบ้าน จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 อันดับสาม คือ มีวัดวาอารามที่เก่าแก่ จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 อันดับสี่ คือ ขนมพื้นบ้าน จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 อันดับห้า คือ มีภาษาพื้นถิ่นดั้งเดิมของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 53.0 อันดับสุดท้ายคือ เรื่องเล่าชาติพันธุ์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับ
1. มีผ้าทอมือ เช่น ผ้าทอมือพื้นบ้าน	85	16.2	17
2. มีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การนุ่งผ้าซิ่น มีสไบ	215	41.0	7
3. มีอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงจืด แกงบอน แกงขี้เหล็ก	345	65.7	2
4. มี “ปลาร้า” เป็นอาหารและส่วนประกอบของอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น แจ่ว	367	69.9	1
5. ขนมพื้นบ้าน เช่น ข้าวหลาม	305	58.1	4
6. มีศิลปะการแสดง เช่น การร้อง การรำ	146	27.8	10
7. มีภาษาพื้นถิ่นดั้งเดิมของตนเอง	278	53.0	5
8. เรื่องเล่าชาติพันธุ์ เช่น ประวัติ ที่มา นิทาน	76	14.5	18
9. มีสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่ เช่น บ้าน อาคาร สถานที่	98	18.7	16
10. มีวัดวาอารามที่เก่าแก่	314	59.8	3
11. มีพิพิธภัณฑ์ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน	99	18.9	14
12. มีแหล่งโบราณคดี โบราณวัตถุ	145	27.6	11
13. มีขนมธรรมเนียมจารีตที่ยึดถืออย่างเหนียวแน่น	110	21.0	13
14. งานประเพณีบุญ-ทาน เช่น บั้งไฟ งานสารท	231	44.0	6
15. งานประเพณีที่เกี่ยวกับข้าวเหนียว เช่น ข้าวจี ข้าวเม่า	179	34.1	8
16. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการทำนา เช่น สู้ขวัญข้าว	134	25.5	12
17. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาด้านไม้ไผ่ เช่น จักสาน	158	30.1	9
18. ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ เช่น นวดจับเส้น ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	99	18.9	14

จากอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ทั้ง 18 ประการสามารถนำมารวบรวมได้เป็น 10 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภูมิปัญญา ได้แก่ ผ้าทอมือ ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ ภูมิปัญญาด้านไม้ไผ่ 2) ด้านการทำนา เช่น สู้ขวัญข้าว 3) ด้านประเพณีทางศาสนา ได้แก่ งานประเพณีบุญ-ทาน 4) ด้านประเพณีข้าวเหนียว เช่น ข้าวจี ข้าวเม่า 5) ด้านประเพณีความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมจารีตที่ยึดถืออย่างเหนียวแน่น และเรื่องเล่าชาติพันธุ์ 6) ด้านภาษาถิ่นดั้งเดิมของตนเอง 7) ด้านศิลปะการแสดง เช่น การร้อง การรำ 8) ด้านอาหาร ได้แก่ อาหารพื้นบ้าน ปลาจ๋า และขนมพื้นบ้าน 9) ด้านการแต่งกาย เป็นการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การนุ่งซิ่น มีสไบ 10) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ สถาปัตยกรรม วัดวาอาราม พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน แหล่งโบราณคดี โบราณวัตถุ

ผลจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย: ปัจจัยบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่ออัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวม ผู้ที่อาศัยในตำบลที่แตกต่างกัน มีชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สำหรับเพศและอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หากศึกษาในรายละเอียดพบว่า ผู้ที่อาศัยในตำบลที่ต่างกัน มีชาติพันธุ์ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก แตกต่างกันในทุกด้าน ส่วนระดับการศึกษา มีความแตกต่างเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านอาหารและด้านการแต่งกาย

เพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ที่แตกต่างกัน ในบางด้าน ได้แก่ ด้านภูมิปัญญา ด้านภาษาถิ่น และด้านศิลปะการแสดง ส่วนอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมรดกชุมชนของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ที่แตกต่างกันในบางด้าน ได้แก่ ด้านภูมิปัญญา ด้านการทำนา ด้านภาษาถิ่น ด้านศิลปะการแสดง ด้านอาหาร และด้านการแต่งกาย

ลักษณะการมีตำแหน่งหรือไม่มีตำแหน่งในชุมชน ลักษณะการอาศัย อายุ และระยะเวลาที่ได้อาศัยอยู่ในอำเภอปากพลี ที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 ปัจจัยส่วนบุคคลและอัตลักษณ์ของชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

	เพศ (t)	ตำแหน่ง ในชุมชน (t)	ลักษณะ อาศัย (t)	อายุ (F)	ตำบล (F)	ชาติพันธุ์ (F)	การ ศึกษา (F)	อาชีพ (F)	ระยะ เวลา (F)
1. ด้านภูมิปัญญา	2.285*	1.068	.878	.923	32.323***	10.657***	3.112**	2.739**	1.597
2. ด้านการทำนา	1.862	.542	.069	1.150	33.996***	14.285***	2.916*	2.437*	.958
3. ประเพณีทางศาสนา	.223	-.254	.646	.093	38.580***	3.019*	4.950***	.741	.710
4. ประเพณีข้าวเหนียว	1.648	.781	.586	.791	53.794***	15.979***	4.348**	1.610	1.328
5. ประเพณีความเชื่อ	1.699	.304	-.300	1.932	44.033***	13.922***	3.882**	.989	3.392
6. ด้านภาษาถิ่น	3.169**	.678	1.642	.785	52.415***	58.334***	2.993*	2.749**	.948
7. ด้านศิลปะการแสดง	2.103*	.111	.382	1.374	57.047***	20.302***	7.976***	2.180*	1.135
8. ด้านอาหาร	.926	1.014	1.086	.644	34.420***	4.143**	1.964	2.188*	1.440
9. ด้านการแต่งกาย	-.025	-.360	.349	.792	24.686***	7.216***	1.108	3.047**	2.215
10. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	1.679	1.198	.136	.674	57.128***	15.901***	3.573*	.845	1.552
รวม	.393*	.714	.793	1.277	87.529***	24.686***	4.601***	2.187*	1.863

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ***อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การอภิปรายผล

อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกชุมชนมีการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 10 ด้าน ซึ่งมีความใกล้เคียงกับอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จากงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุขเกษม และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (Sukkasem & Siriwong, 2017) เรื่อง การดำรงอัตลักษณ์ชาวไทยพวนของบ้านดงโฮมสเตย์ผ่านบริบทการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยพวนของบ้านดงโฮมสเตย์ จำแนกได้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) บริบทของชุมชน 2) ด้านสถาปัตยกรรม บ้านเรือน 3) ด้านประเพณีและความเชื่อต่าง ๆ 4) ด้านการแต่งกาย 5) ด้านภาษา 6) ด้านอาหาร

7) ด้านการประกอบอาชีพ และจากงานวิจัยของปรารธนา แซ่อึ้ง (Sae-Ueng, 2013) ได้ศึกษาเรื่องการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวพวน ซึ่งมีความโดดเด่นในประเพณีและวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ เช่น การทำนา การทอผ้า การทำจักสาน

จากผลการวิจัยพบว่า ชาติพันธุ์และตำบลที่อยู่อาศัยแตกต่างกันส่งผลให้มีความแตกต่างของอัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาที่เป็นเช่นนี้เพราะในชุมชนอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ 4 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพวน ลาวเวียง จีน และไทย นอกจากนี้

ในแต่ละตำบลมีความแตกต่างกันอยู่ ตำบลปากพลี มีชาวไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในตำบลหนองแสง และตำบลเกาะหวาย มีชาวไทยพวนอยู่เป็นจำนวนมาก ในตำบลโคกกรวดและตำบลนาหินลาดมีลาวเวียงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ทำให้แต่ละชุมชนรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองและยังคงวัฒนธรรมของชุมชนไว้ได้ เกิดการสืบทอดเป็นมรดกชุมชน ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยววิถีถิ่น ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่ชุมชนต้องตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองมีอยู่ หรืออัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของชุมชนและมรดกชุมชนเพื่อแปลงทุนทางวัฒนธรรมให้เป็นทุนเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรเสนอแนะให้ปราชญ์ชุมชน ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ส่งเสริมอัตลักษณ์และมรดกภูมิปัญญา ด้วยผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นทุนทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า พร้อมกับการสร้างปราชญ์ชุมชนรุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์ของชุมชน ให้สามารถสืบทอดกันด้วยความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและมรดกชุมชน

2. ผลการวิจัยมีความแตกต่างกันในเรื่องอัตลักษณ์ ด้วยความแตกต่างด้านชาติพันธุ์ การศึกษาเพศ และอาชีพ ดังนั้น การสื่อสารต้องคำนึงถึงความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนในแต่ละชาติพันธุ์ เพื่อเก็บบันทึกและรักษาไว้ให้ชุมชนได้สืบทอด เนื่องจากชุมชนไม่มีการจดบันทึกเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ และมักจะสูญหาย

2. ความแตกต่างของชาติพันธุ์ อาจมีสิ่งเหมือนหรือแตกต่างกันในแต่ละด้าน การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาอัตลักษณ์ของแต่ละชาติพันธุ์ และเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง จะทำให้เข้าใจอัตลักษณ์ในชุมชนมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนตามชาติพันธุ์ ปัจจุบันไม่มีปฏิทินที่แน่นอนเกี่ยวกับการจัดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน ทำให้คนรุ่นใหม่ติดตามได้ยาก จึงควรศึกษาและพัฒนาแนวทางการสื่อสารเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้ติดตามและสืบทอดได้

REFERENCES

- Kanpanuek, C.& Ponkaew, C. (2009). *Finding The Identity of Phetchabun Rajabhat University by Participation*. Phetchabun : Phetchabun Rajabhat University. (in Thai)
- Suratsawadee, C., Tanaspansarrat, P., Suratsawadee, W., Janjamsai, M. & Booranasing, B. (2016). *Managing the Cultural Heritage of Smor Riang for Sustainable Cultural Tourism by Community Participation*. Bangkok : Phranakhon Rajabhat University. (in Thai)

- Department of Tourism. (2018). **The Tourism Development Strategic Plan 2018-2021**. Retrieved June 19, 2020 from <https://www.dot.go.th/storage/%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99/5V7jtvCF7hvNiPXPU7MOdT7giHiF1ZbRokN8nBVx.pdf> (in Thai)
- Department of Cultural Promotion, Minister of Culture. (2016). **Culture Lifestyle and Wisdom**. Bangkok: Rungsilp Printing. (in Thai)
- Pongponrat, K. (2017). **Overview of the Situation and Trends in World Tourism Department, Asiann and Thailand**. Retrieved December 16, 2018 from <http://msi.citu.tu.ac.th/public/upload/2.Trends%20and%20Issues%20of%20Tourism.pdf> (in Thai)
- Promnimitkul, K. (2015). **The Cultural Identity...Maintain or Destroy Community Identity**. In the book tells the Story of the Community, the xperience, and the Lesson Learned from the Community. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (pp.105-134) (in Thai)
- Yaowanon, K., Supasetsiri, P., Nopudomphan, K., Inchan, N. (2019). Thai-Phuan Symbols: study of Identity of the Thai-Phuan Community in the Central Region of Thailand for the Purposes of Determining a Design Framework. **Institute of Culture and Arts Journal Srinakharinwirot University**, 21(1), 166-185 (in Thai)
- Pongnak, I. (2014). **The Community Identity of the Ancient Town of U-Thong, Suphanburi Province**. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- Sukkasem, M. & Siriwong, P. **Thai Phuan Identity Existence of Bandong Homestay through Sustainable Creative Tourism Context**. Retrived August 28, 2020 from [file:///C:/Users/NW/Downloads/105630-%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1-268532-1-10-20171215%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/NW/Downloads/105630-%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1-268532-1-10-20171215%20(1).pdf) (in Thai)
- Sae-Ueng, P. (2013). **The Settlement and Development of Laos Ethnic in the Eastern Region: Dynamic in Thai Society Context**. Chonburi : Burapa University. (in Thai)
- Bunnak, R. (2013). **Cultural Heritage**. Retrived July 28, 2019 from <http://www.marutbunnag.com/article/407/> (in Thai)
- Khunphon, S. (2014). **The Design and Development of Printed Media for Educate to Cultural Identity of Kohyor Community**. Songkla: Taksin University. (in Thai)

Plianroong, S. (2010). **Communication for The Construction, Maintain and Negotiation of a Monness Identity by a Diasporic Ethnic Mon Group under Globalization Currents**. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)

Choiboomroong, T. (November 18, 2015). **Sustainable Tourism Management**. Retrieved October 2, 2018 from https://www.youtube.com/watch?v=_L3paNCs494 (in Thai)

Thairath Online. (June 11, 2020). **Tourism Income Lost 7.5 Billion**. Retrieved November 13, 2020 from <https://www.thairath.co.th/news/business/1865918> (in Thai)

Sungkharat U. & Taweeburut T. (2015). **Identity and Community-based Tourism Management in Southern Thailand Ecotourism Attractions**. Songkla: Prince of Songkla University. (in Thai)

.....

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ในจังหวัดนครนายก

TOURISM LOGISTICS MANAGEMENT AFFECTING TOURIST SATISFACTION
IN NAKHON NAYOK PROVINCE

จิรวัดน์ ตั้งจิตโสมนัส^{1*} เศรษฐภูมิ เกาชาเรี² รัฐพล สังคะสุข³ และ มรกต บุญศิริชัย⁴

^{1, 2, 3}สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ ประเทศไทย

⁴สาขาวิชาการท่องเที่ยว(หลักสูตรสองภาษา) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ ประเทศไทย

Jirawat Tungjitsommanas^{1*}, Sedthapoom Thoucharee², Rataphol Sangkhasuk³
and Morakot Boonsirichai⁴

^{1, 2, 3}Program in Logistics Management, Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

⁴Program in Tourism (Bilingual Program), Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

*E-mail: jirawat.tu@pnru.ac.th

Received: 2020-09-01

Revised: 2020-11-28

Accepted: 2021-04-20

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยว และวิเคราะห์อิทธิพลของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจำนวน 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยเมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.85 รองลงมาคือภาพรวมด้านการไหลของสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 โดยมีภาพรวมด้านการไหลทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนผลการวิเคราะห์ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวรายด้าน ได้แก่ ด้านการไหลทางกายภาพ ด้านการไหลของสารสนเทศและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) เท่ากับ 0.383, 0.711 และ 0.720 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ABSTRACT

Research topic is Tourism Logistics Management Affecting Tourist Satisfaction in Nakhon Nayok Province. The objectives are to study the level of satisfaction of tourists towards Tourism Logistics and analyze the influence of Tourism Logistics affecting Tourist Satisfaction by collecting data with questionnaires from 400 tourists. The tools used to collect data in this research are questionnaires and interviews after that analyzed by descriptive analysis method by finding the percentage, mean, and standard deviation and the correlation of two independent variables by using the Pearson Product moment correlation Coefficient. The results of the research were as follows: Tourists were satisfied with tourism in Nakhon Nayok Province and the overall of satisfaction of tourism logistics components was at a high level. When considering each aspect, it was found that the overall of the facilities had the highest average of 3.85, followed by the overall information flow with the mean of 3.83. While the overall of the physical flow was the lowest mean average is 3.50. The analysis of Pearson's correlation coefficient statistical analysis, the results of the study found that the relationship between each aspect of tourism logistics management was the physical flow, Information flow and facilities and satisfaction level of tourists. There was a statistically significant correlation with the tourist satisfaction level of 0.05 with correlation coefficients(r) of 0.383, 0.711 and 0.720, respectively.

Keywords: Tourism Logistics Management, Tourist Satisfaction

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้น ๆ (Economics Tourism and Sports Division, 2019) ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหลายประการ ท่ามกลางเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา ภาคการท่องเที่ยวถือเป็นภาคเดียวที่ยังมีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2556-2559 มีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวต่างชาติเฉลี่ย (CAGR) ร้อยละ 9.88 ต่อปี สำหรับปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 32,558,303 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.66 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 สำหรับจำนวนชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2556-2559 เติบโตเฉลี่ย (CAGR) ในอัตราร้อยละ 5.79 ต่อปี สำหรับช่วงครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 58 ล้านคน ก่อให้เกิดการขยายตัวร้อยละ 5.28 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาตามลำดับ ซึ่งเป็นการเติบโตทั้งในเมืองหลักและเมืองรอง โดยกระทรวงการท่องเที่ยวยังคงให้ความสำคัญต่อทุกกลุ่ม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 12 เมืองต้องห้าม...พลาด, 12 เมืองต้องห้าม...พลาด พลัส รวมถึงการท่องเที่ยวในระดับชุมชนต่าง ๆ เพื่อกระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง (Ministry of Tourism & Sports, 2016)

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่มีความเงียบสงบอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ทั้งแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ การผจญภัย และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น อุทยานแห่งชาติ

เขาใหญ่ (บางส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในพื้นที่ของจังหวัดนครนายก) น้ำตกสาริกา น้ำตกวังตะไคร้ เขื่อนขุนด่านปราการชล เมืองโบราณ ดงละคร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เปิดให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมที่ทำทนาย เช่น ยิงปืน ใต้หน้าผา โดดหอ ซี่จักรยานชมรอบบริเวณ ฯลฯ) ศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับคลอง 15 และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนไทยพวน เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวยังจังหวัดนครนายกปีละกว่า 2 ล้านคน โดยในปี พ.ศ. 2558 มีนักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดนครนายกจำนวน 2.59 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 7.46 ซึ่งในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2555 – 2558) มีนักท่องเที่ยวมาเยือนนครนายกเพิ่มขึ้นทุกปี คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.12 ทำให้จังหวัดนครนายกมีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2558 เป็นเงิน 5,763.45 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 16.16 และมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.94 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดนครนายกเป็นครั้งแรกถึงร้อยละ 99.80 และเป็นการเดินทางท่องเที่ยวหลายจังหวัดในการเดินทางครั้งนั้นถึงร้อยละ 92.50 (Nakhon Nayok Provincial Office of Tourism and Sports, 2016)

ปัจจุบัน จังหวัดนครนายกประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรมตามธรรมชาติ และจากกิจกรรมของมนุษย์ ประชาชนขาดความตระหนักถึงผลกระทบจากการทำลายแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปกรรม ขาดการบูรณาการการจัดการของ

หน่วยงานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และการคมนาคมบนเส้นทางหลวงหมายเลข 305 (รังสิต-นครนายก) มีความแออัดหนาแน่นของปริมาณรถยนต์ จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ทางจังหวัดจึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. 25561 -2564 ประเด็นที่ 2 พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าบริการ และบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานอย่างบูรณาการ และในแผนพัฒนาจังหวัดฉบับเก่าก็ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สินค้า และบริการให้ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยและศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม” (สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก, 2560) จังหวัดนครนายกจึงได้มีการพัฒนาคุณภาพและปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าเป็นแรงผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก โดยปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกไม่ได้จำกัดอยู่แต่เดินทางท่องเที่ยวที่คุ้มค่างบเงินและเวลาที่เสียไป

มีงสรรรพและคณะ (Khaosa-at et al., 2008) กล่าวว่า การท่องเที่ยวที่ดีมีคุณภาพจึงต้องมีการจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) ซึ่งการท่องเที่ยวของประเทศไทยไม่ได้มีปัญหาเรื่องแหล่งท่องเที่ยวหรือการให้บริการเพียงอย่างเดียว แต่ปัญหาที่สำคัญกว่า คือการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

ของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) ซึ่งเป็นการบูรณาการขั้นตอนต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันทั้งในด้านต้นทุน เวลา ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด นอกจากนี้ เติชชวย ช่วยบำรุง (Choibamroong, 2014) กล่าวถึง ความเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน การท่องเที่ยวควรมีการเร่งสร้างกระบวนการพัฒนาและจัดการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ หรือปรับกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development Paradigm) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจสร้างผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

ดังนั้น จังหวัดนครนายกควรมีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อให้สามารถแข่งขันทางด้านธุรกิจ และเกิดความพึงพอใจสูงสุดกับนักท่องเที่ยว และนำไปสู่การกลับมาเที่ยวซ้ำ โดยปัจจุบัน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะการเดินทางเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น แต่ต้องการบริการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการกระบวนการในห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว (Tourism Supply Chain) โดยนำศาสตร์ของการจัดโลจิสติกส์มาประยุกต์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษา “การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก” โดยศึกษาถึงความสำคัญในด้านการเคลื่อนย้าย การไหลเวียน และความเชื่อมโยง ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

2. ขอบเขตพื้นที่

ศึกษาเฉพาะเส้นทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก เช่น น้ำตกวังตะไคร้ น้ำตกลีลาวดี น้ำตกนางรอง แก่งสามชั้น เขื่อนขุนด่านปราการชล อุทยานพระพิฆเนศ วัดพราหมณี ตลาดโรงเกลือ เป็นต้น

3. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยศึกษาการบริหารจัดการในรูปแบบใดเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการจัดการโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยว ทฤษฎีด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการวัดระดับความพึงพอใจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ทบทวนแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยว

การพิจารณาการจัดการโลจิสติกส์ทางด้าน

การท่องเที่ยวหรือโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เป็นการบูรณาการแนวคิดด้านการจัดการโลจิสติกส์กับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ซึ่งในการพิจารณารูปแบบการจัดการโลจิสติกส์ทางการท่องเที่ยว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจถึงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว เนื่องจากแนวคิดและรูปแบบการจัดการโลจิสติกส์เป็นการบริหารจัดการการไหลเวียนภายในโซ่อุปทาน ซึ่ง มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด (Khaosa-at & Suriya, 2008) ได้สร้างกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical Flow) หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยว การขนส่งนักท่องเที่ยว การลำเลียงสัมภาระของนักท่องเที่ยว และความสะดวกสบายในการเดินทาง เป็นต้น

2. การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information Flow) หมายถึง การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่ คำแนะนำเรื่องข้อควรปฏิบัติในสถานที่ และคำเตือนให้ระวังภัย เป็นต้น

3. การเคลื่อนที่ด้านการเงิน (Financial Flow) หมายถึง การอำนวยความสะดวกในเรื่องของการจ่ายชำระค่าสินค้าหรือบริการท่องเที่ยว และการซื้อตั๋วเดินทางต่าง ๆ

เมื่อนำแนวคิดในเรื่องของการจัดการโลจิสติกส์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเริ่มต้นตั้งแต่การผสมผสานวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเรื่องของ Destination

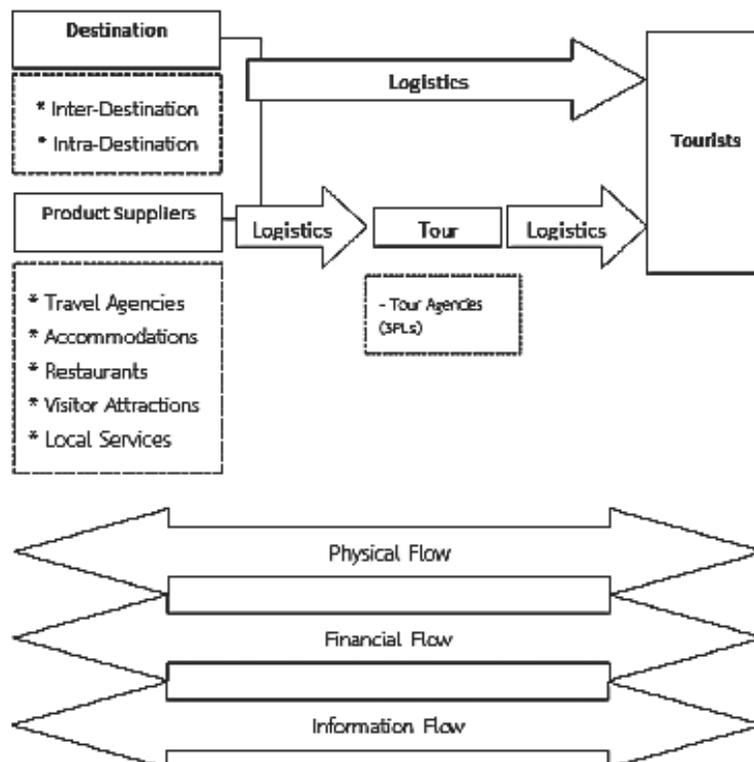
Management ประกอบไปด้วย Inter – Destination และ Intra- Destination ส่วน Product Supplier ประกอบด้วย Travel Agencies, Accommodations, Restaurants, Visitor Attractions และ Local services โดยการผสมผสานดังกล่าวจะถูกจัดการ โดยตัวบุคคลหรือองค์กรก็ได้ แล้วผลิตออกมาเป็นสินค้าท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งกรอบแนวคิดดังกล่าว เป็นการจัดการการไหลเวียนทางด้านกายภาพ ด้านการเงิน และด้านสารสนเทศ จากแหล่งกำเนิดไปสู่ นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด (Chaichan, 2012)

คุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการจัดการ โลจิสติกส์ทั้ง 3 ด้าน ย่อมมีผลต่อความพึงพอใจและ จงรักภักดีต่อแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการพัฒนาที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยวและเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ โลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการวัดระดับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์/บริการของการท่องเที่ยว

ภาพที่ 1 แนวคิดในเรื่องการจัดการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

คือสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย สินค้า บริการ ประสิทธิภาพ กิจกรรม บุคคล สถานที่ องค์กรและสารสนเทศ ในการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นการประเมิน ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการท่องเที่ยวสูงกว่าความคาดหวังของตนเอง (Sukiman et al., 2013)

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวมีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวในจังหวัด นครนายกโดย Kotler (2003) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นระดับความรู้สึกของบุคคล หรือลูกค้า ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ผลจาก ประสิทธิภาพสินค้ากับความคาดหวังของลูกค้า ซึ่งถ้าหากจะพิจารณาถึงความพึงพอใจหลังการ ขายของลูกค้าว่าจะเกิดระดับความพึงพอใจหรือไม่ พึงพอใจต่อสินค้าหรือบริการนั้น โดยที่ถ้าผล ที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการต่ำกว่าความคาดหวัง ของลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พึงพอใจ แต่ถ้า ระดับของผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการ ตรงกับ ความคาดหวังของลูกค้า ก็ทำให้ลูกค้าเกิดความ พึงพอใจ และถ้าผลที่ได้รับจากสินค้าหรือบริการ สูงกว่าความคาดหวังที่ลูกค้าตั้งไว้ ก็จะทำให้ ลูกค้าเกิดความประทับใจ ซึ่งความแตกต่างกัน 3 ระดับของความพึงพอใจที่กล่าวมาจะส่งผล ต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการซ้ำของลูกค้า และประชาสัมพันธ์ถึงสิ่งที่ดีและไม่ดีของสินค้า ต่อบุคคลอื่น

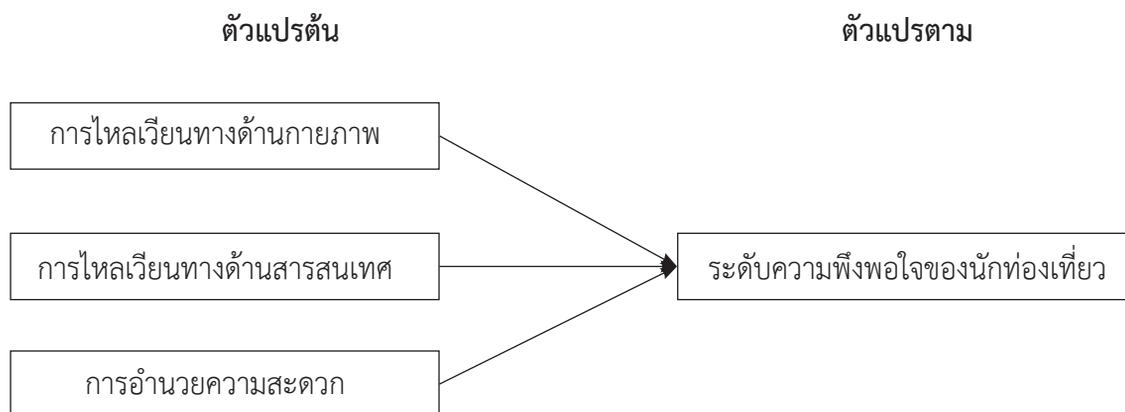
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวถือเป็น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญของผู้เกี่ยวข้องกับ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวจะส่งผลให้เกิดการแนะนำจาก ปากต่อปากให้ผู้อื่นมาเที่ยว ความจงรักภักดีต่อ สถานที่ท่องเที่ยว การมาเที่ยวซ้ำหรือความตั้งใจ จะมาเที่ยวซ้ำ (Wang, 2004) ดังนั้นผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรให้ ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ คุณภาพหรือบริการ การเดินทางมายังสถานที่ ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การวัดระดับความพึงพอใจ

การวัดระดับความพึงพอใจต่อบริการ อาจจะทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้ นภาพิสิตมุกดา (Phisitmukda, 2008: 29)

1. การใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นวิธีที่นิยม ใช้มากอย่างแพร่หลาย
2. การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัย เทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ ที่จะจงใจให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง
3. การสังเกตเป็นการสังเกตพฤติกรรม การก่อนการรับบริการ ขณะรับบริการและหลัง การรับบริการ จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจ ต่อการให้บริการนั้น สามารถที่จะวัดได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวก ความเหมาะสมตลอดจน จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการวัดด้วย จึงจะ ส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ที่อยู่ อาชีพ และระดับรายได้ปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนคนที่เดินทาง

มาท่องเที่ยวด้วย จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว พาหนะที่เดินทาง ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และปลายเปิด (Open-ended)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อองค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ ผลที่ได้คือค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 0.90 ซึ่งถือว่ามีความตรงของเนื้อหาในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์เพราะค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (Teesorn, 2008) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขนำไป

ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน (Try Out) เพื่อทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือโดยใช้สูตร alpha coefficient ของ cronbrach โดยได้ค่าความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.974 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทางสถิติที่กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (Kaiwan & Pholprom, 2010) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการออกสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก จากนักท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยบทความที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

1) การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ซึ่งมี ตัวเลือกตอบ 5 ระดับ นำมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียงเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลค่าเฉลี่ยเลขคณิตมาแปลความหมาย โดยระดับคะแนน 5 หมายถึง

ความพึงพอใจมากที่สุด และระดับคะแนน 1 หมายถึงความพึงพอใจน้อยที่สุด ส่วนเกณฑ์การแปลความหมาย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (Sukhothai Thammathirat Open University, 1999 : 100)

2) การหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกัน โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปนิยมใช้สัญลักษณ์ (r) แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ +1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้ (Salkind, 2000:208)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้มี 3 ตอน ได้แก่ ด้านข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผลของการวิจัยพบว่า

ด้านข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท และเป็นคนจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทาง

มาท่องเที่ยวมากกว่า 3 ครั้ง โดยระยะเวลาที่ใช้ในการมาท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 7 -13 ชั่วโมง โดยเดินทางมาเที่ยวกับเพื่อนและครอบครัวด้วยรถยนต์ส่วนตัว อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางต่อคนไม่เกิน 2,000 บาท ซึ่งเหตุผลหลักที่เลือกมาเที่ยวก็คือความดึงดูดของสถานที่ท่องเที่ยวเดินทางสะดวกและเพื่อนชักชวน

ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยว

ที่จังหวัดนครนายก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.85 รองลงมาคือภาพรวมด้านการไหลของสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 โดยมีภาพรวมด้านการไหลทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในด้านการไหลทางกายภาพ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	Mean	S.D.	แปลผล
สภาพของถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	3.74	0.84	มาก
การเข้าถึงแหล่งอาหารและเครื่องดื่ม	3.52	1.00	มาก
ความพร้อมของบริษัททัวร์/แพ็คเกจทัวร์	3.48	0.96	มาก
การลงทะเบียนเข้าพัก/เข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว	3.43	0.93	มาก
ความเพียงพอของระบบคมนาคมขนส่งโดยสาร	3.26	0.96	ปานกลาง
การเดินทางในกรณีฉุกเฉิน	3.55	0.90	มาก
ภาพรวมด้านการไหลทางกายภาพ	3.50	0.45	มาก

โดยระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการไหลทางกายภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพของถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือ การเดินทางในกรณีฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และการเข้าถึงแหล่งอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ตามลำดับ โดยมีความเพียงพอของระบบคมนาคมขนส่งโดยสาร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26

ส่วนระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการไหลของสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.06 รองลงมาคือ ข้อมูลด้านที่พัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และข้อมูลด้านอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ โดยมีผู้รับความคิดเห็น หรือแบบประเมินตามสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในด้านการไหลของสารสนเทศ

คุณค่าที่ได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ด้านการไหลของสารสนเทศ	Mean	S.D.	แปลผล
ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.06	0.74	มาก
ข้อมูลด้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.92	0.75	มาก
ข้อมูลด้านที่พัก	3.94	0.76	มาก
ข้อมูล ๓ สำนักงานการท่องเที่ยวนครนายก	3.87	0.79	มาก
ข้อมูลการเดินทาง	3.91	0.80	มาก
มีผู้รับความคิดเห็น หรือแบบประเมินตามสถานที่ท่องเที่ยว	3.30	1.04	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการไหลของสารสนเทศ	3.83	0.64	มาก

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	Mean	S.D.	แปลผล
มีสถานที่จอดรถเพียงพอ เหมาะสม สะดวก ปลอดภัย	3.85	0.75	มาก
มีห้องน้ำ-ห้องสุขา ที่สะอาด/เพียงพอ/สะดวกต่อการใช้งาน	3.54	0.93	มาก
ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวนเพียงพอ	3.94	0.70	มาก
มีสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำดื่ม/น้ำใช้ โทรศัพท์ สาธารณะ	3.90	0.75	มาก
ความสะดวกของช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว	4.01	0.72	มาก
มีจำนวนที่พักรถเพียงพอ	3.95	0.72	มาก
ร้านขายของที่ระลึก, ร้านขายสินค้าพื้นเมือง, ร้านสะดวกซื้อ	3.88	0.73	มาก
มีโรงพยาบาล, คลินิกบริการด้านสุขภาพ	3.82	0.73	มาก
มีปั้มน้ำมัน, LPG, NGV พอเพียงและครอบคลุม	3.84	0.74	มาก
มี ตู้ ATM พอเพียงและครอบคลุม	3.77	0.76	มาก
ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.85	0.60	มาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวม อยู่ที่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่า ความสะดวกของช่วงเวลาในการ เข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.01 รองลงมาคือ มีจำนวนที่พักรถเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.95 และร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีจำนวนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ตามลำดับ โดยมีห้องน้ำ-ห้องสุขา ที่สะอาด/เพียงพอ/สะดวก ต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบของโลจิสติกส์การท่องเที่ยวด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ/แบ่งปันประสบการณ์

ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ/แบ่งปันประสบการณ์	Mean	S.D.	แปลผล
ท่านอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ	3.87	0.76	มาก
ท่านจะแนะนำ/ชวน ให้คนอื่นมาเที่ยว	3.89	0.73	มาก
ความพึงพอใจโดยรวมของการท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก	3.94	0.75	มาก
ภาพรวมด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ/แบ่งปันประสบการณ์	3.90	0.69	มาก

ด้านการกลับมาเที่ยวซ้ำ/แบ่งปันประสบการณ์ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมของการท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.94 รองลงมาคือ ท่านจะแนะนำ/ชวน ให้คนอื่นมาเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และท่านอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ

อิทธิพลของการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยว ได้แก่

ด้านการไหลเวียนทางด้านกายภาพ ด้านการไหลเวียนทางด้านสารสนเทศและด้านการอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 ก็ต่อเมื่อมีค่า Sig น้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบแสดงดังตาราง

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การจัดการโลจิสติกส์	ค่าความสัมพันธ์ (r)	ค่า Sig.	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการไหลทางกายภาพ	0.383**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
ด้านการไหลของสารสนเทศ	0.711**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.720**	0.000	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ผลการวิเคราะห์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวรายด้าน ได้แก่ ด้านการไหลทางกายภาพ ด้านการไหลของสารสนเทศ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ทุกด้าน ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐานรอง H_1 หมายความว่า การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวรายด้าน ได้แก่ ด้านการไหลทางกายภาพ ด้านการไหลของสารสนเทศ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) เท่ากับ 0.383, 0.711 และ 0.720 ตามลำดับ

โดยด้านการไหลทางกายภาพมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.383$) หมายความว่า การจัดการโลจิสติกส์ด้านการไหลทางกายภาพเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในระดับค่อนข้างต่ำ

ด้านการไหลของสารสนเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.711$) หมายความว่า การจัดการโลจิสติกส์ด้านการไหลของสารสนเทศเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในระดับค่อนข้างสูง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.720$) หมายความว่า การจัดการโลจิสติกส์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้เกิดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในระดับค่อนข้างสูง

อภิปรายผล

จากมุมมองกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่จะกลับมาเที่ยวซ้ำ/แบ่งปันประสบการณ์มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamsri et al. (2016) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณเขตพื้นที่คลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งผลให้นักท่องเที่ยว

มีความต้องการอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้งคือการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ Goossens, (2000) และ Ramkissoon & Uysal (2011) ที่กล่าวถึง การมีประสบการณ์จากการท่องเที่ยวซึ่งในการเดินทางแต่ละครั้งของนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งจากองค์ประกอบพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ร้านอาหาร ที่พักโรงแรม และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สภาพถนน ระบบการติดต่อสื่อสาร รวมถึงสภาพลักษณะที่ดีของสถานที่นั้น เป็นต้น ทำให้เกิดความพึงพอใจแล้วแสดงออกมาด้วยการกลับมาเที่ยวซ้ำและแนะนำให้คนอื่นกลับมาเที่ยว ส่งผลดีทั้งในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นในชื่อเสียง การให้ข้อมูลและบอกต่อกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายก พ.ศ 2561 – 2565 (ฉบับทบทวน)

ในภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการไหลทางกายภาพ นักท่องเที่ยวพึงพอใจสภาพของถนนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายมากที่สุด เนื่องจากสภาพถนนมีการซ่อมแซมบูรณาการตลอดเวลา แต่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อความเพียงพอของระบบคมนาคมขนส่งโดยสารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งจะต้องปรับปรุงในส่วนนี้อย่างเร่งด่วนที่สุด ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเถกิงศักดิ์ ชัยชาญ (Chaichan, 2012) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียวพึงพอใจต่อการไหลทางกายภาพน้อยที่สุด ส่วนด้านการไหลของสารสนเทศ นักท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญกับด้านนี้

เป็นอย่างมากเช่นกัน โดย สุวรรณชัย ฤทธิรักษ์ และมานิตย์ ศทอสกุล (Ritthirak & Suttasakul, 2011) กล่าวว่า การบริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเป็นการให้บริการอำนวยความสะดวก เพื่อนำเสนอให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อสร้างความสนใจหรือความต้องการทางการท่องเที่ยว โดยจากงานวิจัยนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดต่อข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยว เพราะปัจจุบันนี้ นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วาสนา จรุงศรีโชติกำจร และคณะ (2017) พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด แต่กลับมีความพึงพอใจระดับปานกลางต่อการมีตู้รับความคิดเห็นหรือแบบประเมินตามสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ การวิจัยพบว่า ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาก เรื่องความสะดวกของช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว แต่พึงพอใจเรื่องมีห้องน้ำ-ห้องสุขาที่สะอาด/เพียงพอ/สะดวกต่อการใช้งานมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย สุภัทสรุ ปญโญรัฐโรจน์ (Panyorattaraj, 2018) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมีความพอใจต่อห้องสุขาที่สะอาดเพียงพอสะดวกต่อการใช้งานอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น

งานวิจัยนี้ พบว่าองค์ประกอบด้านการไหลทางกายภาพ ด้านการไหลของสารสนเทศและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิศา มณีรัตน์รุ่งโรจน์

และคณะ (Maneeratrungrot et al, 2018) กล่าวว่า โลจิสติกส์การท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางบวก ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยว วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการจัดการ โลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ดังนี้

1. ระบบขนส่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาเส้นทาง การเดินทางใหม่ ขยายพื้นที่ผิวจราจร เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถ เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและ ปลอดภัยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มป้ายบอกทาง สัญลักษณ์ แผนที่ที่เชื่อมเส้นทางท่องเที่ยว เข้าไว้ด้วยกัน มีจุดบริการการเดินทางโดยสารสาธารณะ ที่ครอบคลุมทั้งในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยว มีการ เพิ่มจำนวนรถโดยสารสาธารณะให้เพียงพอ ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในส่วนของคนในชุมชน และผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหารหรือ ร้านกาแฟในจังหวัดนครนายก สามารถรวมกลุ่มกัน จัดตั้งศูนย์ให้บริการการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว ในพื้นที่ที่รถโดยสารสาธารณะเข้าไม่ถึง หรือมีรอบ การวิ่งที่น้อย โดยวิ่งรับส่งตั้งแต่สถานีขนส่ง สถานี รถไฟ ร้านอาหาร ที่พัก โรงพยาบาล ห้างร้าน แหล่งท่องเที่ยว หรือตามที่พักท่องเที่ยวต้องการ ในราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างรายได้ให้กับ ทางชุมชนและผู้ประกอบการอีกทาง

2. ระบบเทคโนโลยี ควรใช้เทคโนโลยี สื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้มากและหลากหลาย ที่สุด เนื่องจากปัจจุบันนี้พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

มักค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทาง แหล่งที่พัก อาหาร โปรโมชันของโรงแรม จาก สมาร์ทโฟน ประกอบกับต้นทุนการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะโซเชียลมีเดีย เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ยูทูป และ อินสตาแกรม เป็นต้น ที่สามารถให้ข้อมูล และเป็นการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวไปในตัว นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันประสบการณ์ แשרรูปภาพ อัปเดตวิดีโอ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ผ่านสื่อออนไลน์ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการและ หน่วยงานภาครัฐ สามารถร่วมมือกันพัฒนา แอปพลิเคชันท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก โดยสามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลด้านสถานที่ ท่องเที่ยว อาหาร เครื่องดื่ม ที่พัก การสั่งอาหาร การเรียกรถโดยสารสาธารณะ จุดพักรถสาธารณะ สถานีบริการน้ำมัน สถานพยาบาล ตู้เอทีเอ็ม สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครนายก ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว 24 ชั่วโมง และมี ระบบประเมินความพึงพอใจตามสถานที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงระบบชำระเงินออนไลน์ เป็นต้น ที่ครบ และจบในแอปพลิเคชันเดียว

3. ระบบความปลอดภัย ควรมีการพัฒนา ในด้านความปลอดภัยทางถนน เช่น พื้นผิวจราจร ต้องเรียบ ไฟส่องสว่างข้างทางที่เพียงพอ เพิ่มกระจก มองทางโค้งบริเวณจุดอับ เป็นต้น ด้านความปลอดภัย จากการถูกล่อลวงเอาไรต์เอาเปรียบ เช่น การ เอาเปรียบด้านค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหารและ เครื่องดื่ม ค่าบริการในการท่องเที่ยว การล่อลวง เอาไรต์เอาเปรียบนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เช่น การล่อลวงให้

นักท่องเที่ยวซื้อรายการนำเที่ยวในราคาที่แพงเกินไปจริง การเปลี่ยนแปลงรายการนำเที่ยวให้ผิดไปจากที่โฆษณาไว้ หรือการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยขาดมาตรฐานไม่เป็นไปตามที่โฆษณาไว้ เป็นต้น โดยทางชุมชน ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐสามารถร่วมกันจัดตั้งเวรยามประจำสถานที่ท่องเที่ยวที่พร้อมช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นตลอดเวลา และช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัย ป้องกันมิฉ้อฉลไม่ให้เกิดการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาข้อคิดเห็นจากคนในชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น ถึงแนวทางการพัฒนาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายก
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกับปัจจัยอื่นเช่น ด้านค่าใช้จ่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในเขตจังหวัดอื่น ๆ

REFERENCES

- Chaichan, T. (2012). **Tourism Logistics Management in Wang Nam Khiao District Nakhon Ratchasima Province**. Suranaree University of Technology
- Choibamroong, T. (2014). **Thai tourism in the midst of change**. The Association of Tourism Academics (Thailand) Meeting, Graduate Institute of Administration (NIDA), 2 May 2014. Division of Economy. **Tourism and Sports Tourism Economic Information 2017–2021**.
- Emorn Sa Phao Thong. (2003). **Factors affecting the number of Thai tourists traveling to Trat Province**. Master's Thesis. Department of Business Administration Faculty of Business Service, Ramkhamhaeng University.
- Goossens, C. (2000). **Tourism information and pleasure motivation**. *Annals of Tourism Research*, 27(2). 301-321.
- Jindaphol, R. (1995). **Factors influencing the determination of the number of Thai tourists traveling within the country**. Master's thesis. Department of Business Services National Institute of Development Administration.
- Khamsri, R., Chuchuyay, P., Phanphanasakul, C. & Kraisanti, K. (2016). **Behavior and Motivation of Ecotourism at Klon-Dan, Ranod District, Songkhla**. Thesis of Arts and Master of Education Department of General Education, Faculty of Business Administration, Hat Yai University.

- Khomsan, J. (1989). **A study of tourism demand in Phuket**. Master's thesis. Department of Economics Faculty of Economics Kasetsart University.
- Kotler, P. (2003). **Marketing management (Millenium ed.)**. New Jersey: Prentice Hall Inc .
- Lamsrithong, C. (1993). **Factors influencing the determination of the number of international tourists coming to travel in Thailand**. Master's thesis. Department of Business Services National Institute of Development Administration.
- Liu, C.H.S., & Lee, T. (2016). **Elsevier Abstract Drawing on an overarching framework of marketing theory**. Journal of Air Transport Management. 52(1), 42-54
- Maneeratrungroj, et al. (2018). **Tourism logistics affecting the satisfaction of tourists at Khao Yai National Park**. Journal of Interdisciplinary Studies Volume 18 No. 2 (July - December 2018): 184 - 209.
- Ministry of Tourism and Sports (2016). **Tourism Economy Report (Online System)**. Source: https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8265. Retrieved 25, June 2019.
- Nawacharoenkul, S. (1998). **Ecotourism Behavior of Thai Tourists in Sai Yok National Park, Kanchanaburi Province**. Master's thesis. Faculty of Management Mahidol University.
- Office of Tourism and Sports Nakhon Nayok Province (2016). **Number and income of tourists (online system)**. Source: https://nakhonnayok.mots.go.th/more_graph.php. Retrieved 25, June 2019.
- Panyorattaroj. S. (2018). **Logistics Management for Tourism in Nonthaburi Province**. Research Articles Journal of Humanities and Social Sciences Ratchapruerk University. Office of Research and Innovation.
- Prametho, N. (1987). **Behavior and factors that motivate tourists to visit Udon Thani Province**. Master's thesis. Faculty of Management Mahasarakham University.
- Ramkissoon, H. and Uysal, M. (2011). **The Effects of Perceived Authenticity, Information Search Behaviour, Motivation and Destination Imagery on Cultural Behavioural Intentions of Tourists**. Curtin Research Publications, Current Issues in Tourism. 14: pp. 537-562.
- Rattanukul, C. (2001). **Opinions on factors that cause tourism of Thai tourists in Kanchanaburi**. Master's thesis. Department of Business Administration Faculty of Business Administration. Srinakharinwirot University.

- Rittirak, S. and Suttasakul. M. (2011). **Factors Affecting the Tourism Industry**. In the teaching material of the Introduction to Tourism Industry Course (Unit 6). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Roppitiviriya, T. (1998). **Demand for Thai tourists to travel within the country. 1987-1997**. Master's Thesis. Department of Business Administration Faculty of Business Services Ramkhamhaeng University.
- Salkind, Neil J. (2000). **Exploring research**. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Sukiman, M., Omar, S., Muhibudin, M., Yussof, L., & Mohamed, B. (2013). **Tourist Satisfaction as the Key to Destination Survival in Pahang**. Science Direct; Procedia-Social and Behavioral Sciences 91(2013) 78 – 87.
- Teerasorn, S. (2008). **Research report writing techniques**. Bangkok: Chulalongkorn Publishing House university.
- Tourism Authority of Thailand. (2012). **Cultural attractions**. [Online]. 2555. Source: <http://thai.tourismthailand.org> [15 January 2012]
- Wang, D., (2004). **Hong Kongers' cross-border consumption and shopping in Shenzhen: patterns and motivations**. Journal of Retailing and Consumer Services, 11 (3), 149-159.
- Wiputkasamanont. T. (2002). **Tourism Behavior and Factors Relating to Bangsaen Beach Tourism**. Master's thesis. Department of Economics Faculty of Economics Kasetsart University.
-

Research Article

จากวรรณกรรมสู่การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศสำหรับเยาวชน : กรณีศึกษานวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว

FROM LITERATURE TO RAISING ECOLOGICAL CONSCIOUSNESS AMONG YOUTHS: A CASE STUDY FOR WANKAEO YOUTH NOVEL AWARD

ขวัญชนก นัยจรณ์*

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย

Khwanchanok Naijarun*

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social sciences,
Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanuloke, Thailand

*E-mail: nkhwanchanok@hotmail.com

Received: 2021-03-02

Revised: 2021-03-28

Accepted: 2021-03-31

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในฐานะ มโนทัศน์เชิงนิเวศ และ 2) วิเคราะห์การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏในนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2544 - 2562 ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ ทำความเข้าใจและตีความวรรณกรรมตามมุมมองวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ ผลการวิจัยพบว่ามโนทัศน์เชิงนิเวศที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติมี 2 ลักษณะ คือ มโนทัศน์ที่มนุษย์เป็นมิตรกับธรรมชาติ นำเสนอความสำคัญของธรรมชาติ การแสดงความเคารพต่อธรรมชาติผ่านพิธีกรรม ส่วนมโนทัศน์เชิงนิเวศที่แสดงความเป็นอื่นระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ นำเสนอว่าธรรมชาติสร้างความเดือดร้อนให้มนุษย์ ชัดขวางความเจริญ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องหาวิธีเพื่อเอาชนะธรรมชาติ และการสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศผ่านนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2544 - 2562 ปรากฏผ่านการผลิตซ้ำวาทกรรมมนุษย์มีหน้าที่อนุรักษ์ธรรมชาติ โดยนำเสนอภาพสังคมดั้งเดิมที่มนุษย์ผูกพันกับธรรมชาติ กระตุ้นจิตสำนึกให้เยาวชนรักธรรมชาติ สามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสุนทรีย์ และสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศผ่านกระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่ คือ การอบรมสั่งสอนให้มนุษย์ปฏิบัติต่อธรรมชาติในฐานะที่ธรรมชาติมีความเท่าเทียมกับมนุษย์

คำสำคัญ : จิตสำนึกเชิงนิเวศ นวนิยายเยาวชน รางวัลแว่นแก้ว

ABSTRACT

This article aims to 1) analyze the relationships between human and nature in the context of ecological concept and 2) analyze building ecological consciousness that appears in Wankaeo youth novel award in 2001 - 2019. The research has been done by humanities methodology and understand and interpret literatures from viewpoints of ecocriticism. The findings are: The ecological concepts demonstrate the relationship between human and nature for 2 aspects. The first concept is that humans are friendly with nature presenting the importance of nature and showing the respect for nature through rituals. The another concept between humans and nature is that a picture of nature causes the troubles for human beings and impedes prosperity. Therefore, humans must find a way to overcome nature. Building ecosystem conscious through Wankaeo youth novel award in 2001 - 2019 appeared through the reproduction of human discourses is responsible for preserving nature by presenting an image of a traditional society in which humans are bound to nature. This will lead to encourage youth to love nature and be able to live in harmony with nature in a beautiful way. Moreover, cultivating ecosystem conscious through modern learning process, which is to educate human beings to treat nature as nature is equal with human beings.

Keywords: Ecological Consciousness, Youth Novel, Wankaeo Youth Novel Award

บทนำ

รางวัลแว่นแก้วเป็นรางวัลที่จัดประกวด โดยบริษัทนานมีบุ๊คส์ นวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้วเป็นหนังสือสำหรับเยาวชน อายุ 12-18 ปี ที่เน้นความแปลกใหม่สร้างสรรค์ ลุ่มลึก เปิดโลกทัศน์ ภายใต้วิสัยทัศน์ของบริษัทนานมีบุ๊คส์ ที่ต้องการยกระดับคุณภาพของคนไทยให้เป็น Active Citizen ที่เปี่ยมด้วย 7 ทักษะที่สำคัญของชีวิต ดังนี้ 1) มีจิตสำนึกพลเมืองดี รู้หน้าที่ มีจริยธรรม เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) รู้จักคิด วิเคราะห์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ 3) สื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงทัศนคติได้อย่างสร้างสรรค์

4) ใส่ใจสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติ แผ่นดิน อยู่กับธรรมชาติอย่างสุนทรีย์ 5) มีภาวะผู้นำ มุ่งมั่น รับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ มีอุดมการณ์ 6) มีทักษะ ประกอบวิชาชีพ 7) สร้างสรรค์ ต่อยอด คิดนอกกรอบ (Nanmeebooks, 2020) จากนิยามคำว่า Active Citizen ที่บริษัทนานมีบุ๊คส์กล่าวถึง มีข้อหนึ่ง ที่กล่าวถึงการใช้วรรณกรรมเพื่อปลูกฝังให้ผู้อ่าน ใส่ใจสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติ แผ่นดิน อยู่กับธรรมชาติอย่างสุนทรีย์

สภาวะการณ์ของโลกในปัจจุบันเกิดความแปรปรวนอันเนื่องมาจากธรรมชาติ ซึ่งส่งผล

กระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ เช่น ภาวะฝุ่นละออง เกินมาตรฐาน การเผาป่าทำลายทรัพยากร ธรรมชาติ จากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทำให้มนุษย์หันมาให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การปลูกฝังให้มนุษย์เห็นความสำคัญของธรรมชาติ และการปลูกจิตสำนึกเชิงนิเวศจึงเป็นเรื่องที่เร่งด่วน วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือในการแสดงวิถีคิดที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม วรรณกรรมจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถปลูกฝังระบบคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ โดยเฉพาะวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ควรจะมีส่วนในการปลูกฝังระบบคิดเชิงนิเวศให้แก่เยาวชน เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้จะเป็นผู้ขับเคลื่อนพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศเป็น การปลูกฝังระบบคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูล ซึ่งต้องพัฒนาจากระบบคิด หรือที่เรียกว่า กระบวนทัศน์ (Paradigms) หมายถึงชุดของระบบความคิดที่สัมพันธ์กับวิถีคิด วิถีปฏิบัติ วิถีให้คุณค่า ซึ่งตั้งอยู่บนฐาน การมองโลกความเป็นจริง ดังที่ ธัญญา สังขพันธานนท์ (Sangkhapunthanon, 2013) ได้กล่าวถึงกระบวนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นระบบความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดวิถีคิด วิถีปฏิบัติ การให้คุณค่าต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ผู้คนในสังคมยึดถือ รวมทั้งก่อให้เกิดวาทกรรม หรือชุดความคิดย่อย ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นมา ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อและวิถีปฏิบัติต่อธรรมชาติของมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ

อันนำไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ในลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงถึงความสำนึกและตระหนักรู้ในความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเคารพและเกื้อกูลต่อชีวิตอื่น รวมถึงสำนึกที่จะดำรงรักษาสายสัมพันธ์ดังกล่าวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ตามวิถีคิดและภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ระบบคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลักษณะนี้ ธัญญา สังขพันธานนท์ เรียกว่า “จิตสำนึกเชิงนิเวศแนวดั้งเดิม” และดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์ (Pradittatsanee, 2016) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับวรรณกรรมและความคิดเรื่องธรรมชาติและกระแสการอนุรักษ์ธรรมชาติในวัฒนธรรมอเมริกันว่า ในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวรรณกรรมอเมริกันร่วมสมัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมปรากฏขึ้นอย่างมากมายในแง่หนึ่งอาจมองว่ายิ่งปัญหาสิ่งแวดล้อมในสหรัฐอเมริกาทวีความรุนแรงขึ้นเพียงไร กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสังคมก็แพร่หลายขึ้นเพียงนั้น อีกแง่หนึ่งสามารถตีความสภาพที่เกิดขึ้นนี้ว่าสะท้อนให้เห็นความขัดแย้งของ 2 พลังสำคัญที่อาจเรียกได้ว่าเป็นรากฐานของวัฒนธรรมอเมริกัน คือ พลังแห่งความรักธรรมชาติ และพลังแห่งความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะเอาชนะและนำธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จากข้อสังเกตของนักวิชาการข้างต้นที่ศึกษาจิตสำนึกเชิงนิเวศในวรรณกรรมไทยโบราณและวรรณกรรมอเมริกันร่วมสมัย พบว่าธรรมชาติเป็นส่วนประกอบสำคัญในการประกอบสร้างวรรณกรรมอันสะท้อนระบบคิดหรือกระบวนทัศน์ของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่าวรรณกรรมเยาวชน

ร่วมสมัยนั้นได้ทำหน้าที่ในการปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศให้แก่เยาวชนในลักษณะเช่นไร

การวิจารณ์วรรณกรรมที่ให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ คือ การวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) การวิจารณ์ในลักษณะนี้มุ่งเน้นการพยายามแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและโลกธรรมชาติที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวบทที่เกี่ยวกับธรรมชาติ โดยอาศัยกลยุทธ์พื้นฐานที่สำคัญ คือ การอ่านแบบสีเขียวที่เน้นการอ่านละเอียดและระมัดระวัง พร้อมกับตั้งคำถามเกี่ยวกับวรรณกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Sanghapunthanon, 2013) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศสำหรับเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายสำหรับเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2544 - 2562 ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงนิเวศ ซึ่งผลจากการวิจัยน่าจะอธิบายถึงกระบวนการที่ต้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ รวมถึงกลวิธีการสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศให้แก่เยาวชนในปัจจุบันได้อย่างหลากหลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในฐานะมโนทัศน์เชิงนิเวศ
2. เพื่อวิเคราะห์การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏในนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาที่เป็นข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้วที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ จำนวน 15 เรื่อง คัดเลือกเฉพาะวรรณกรรม

เยาวชนที่มีเนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ ซึ่งมีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องโลกใบนี้โคจรรอบกระทะกับหม้อเหล็ก (และต้นไม้ด้วย) รางวัลชนะเลิศประจำปี 2544 ของ คณาक्षा เรื่อง คำใส รางวัลชนะเลิศประจำปี 2546 ของวีระศักดิ์ สุยะลา เรื่อง โรงเรียนริมทะเล รางวัลชนะเลิศประจำปี 2553 ของสาคร พูลสุข เรื่องเอ้อระเหยลอยคอ รางวัลชนะเลิศประจำปี 2555 ของจันทรา รัศมีทอง และเรื่องทุ่งหญ้าป่าข้าว เจ้าเขากาง และผม รางวัลชนะเลิศประจำปี 2562 ของเอกอรุณ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศเป็นแนวทางในการศึกษา และการสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศโดยใช้นิยามคำว่า Active Citizen เฉพาะประเด็นของวรรณกรรมกับธรรมชาติเท่านั้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรมตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสิ่งแวดล้อม โดยการสำรวจทัศนคติของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่แสดงออกผ่านงานเขียนเกี่ยวกับธรรมชาติ การวิจารณ์เชิงนิเวศเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติซึ่งสะท้อนมโนทัศน์ใน 2 ลักษณะ คือ มนุษย์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติในลักษณะความเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในลักษณะความเป็นอื่นจากธรรมชาติ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ ทำความเข้าใจและตีความวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลชนะเลิศและตีความวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลชนะเลิศแวนแก้วระหว่างปี พ.ศ.2544-2563 ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติอย่างโดดเด่น จำนวน 5 เรื่อง ตามทฤษฎีวรรณกรรมวิจารณ์เชิงนิเวศ นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์นวนิยายเยาวชนรางวัลชนะเลิศแวนแก้ววรรณกรรมสู่การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศสำหรับเยาวชน ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในฐานะมโนทัศน์เชิงนิเวศ

1.1 มโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

มโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นมิตรหรือความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากนวนิยายปรากฏให้เห็นหลายประเด็น คือ ธรรมชาติช่วยทำให้เกิดสมดุลของระบบนิเวศส่งผลให้สภาพแวดล้อมเป็นไปตามฤดูกาล ต้นไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อน ธรรมชาติมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มนุษย์ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ การแสดงความเคารพธรรมชาติผ่านพิธีกรรม ธรรมชาติสร้างความสุนทรีย์ให้แก่มวลมนุษย์และธรรมชาติช่วยเติมเต็มชีวิตมนุษย์ให้สมบูรณ์ขึ้น เช่น เรื่องโลกใบนี้โคจรรอบกระแทกกับหม้อเหล็ก (และต้นไม้ด้วย) นวนิยายเรื่องนี้เน้นในเรื่องการ

ดำรงชีวิตของมนุษย์ที่ต้องดำเนินไปควบคู่กับธรรมชาติ ดังนั้นในเรื่องจึงแสดงมโนทัศน์เชิงนิเวศในด้านความสำคัญของธรรมชาติโดยเฉพาะต้นไม้และเชิญชวนให้ทุกคนปลูกต้นไม้ เช่น ตอนที่ตัวละครหลงเข้ามาในเมืองระเบียบซึ่งมีอากาศร้อนมากเนื่องจากเมืองนี้ไม่มีต้นไม้ ทั้งเต้และตั้งจึงไม่ชอบเมืองนี้ เพราะพวกเขารักต้นไม้ และเห็นคุณค่าของต้นไม้ ตั้งข้อความ “ฉันไม่ชอบเมืองนี้ ไม่มีต้นไม้ ขึ้นสักต้น แห้งแล้งเป็นที่สุด ฉันว่าเรารีบออกไปจากเมืองนี้ให้เร็วที่สุดน่าจะดีกว่า” เต้เซงัก เพิ่งจะสังเกตเห็นตามที่เพื่อนกล่าว “จริงด้วย ฉันไม่ทันสังเกตว่าที่นี่ไม่มีต้นไม้ขึ้นสักต้น” “คนเมืองนี้เป็นคนประเภทไหนกัน” ตั้งพูด “ไม่ยอมให้มีต้นไม้ขึ้นสักต้น” (Kacha, 2013) แสดงให้เห็นว่าต้นไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อน ธรรมชาติมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์แสดงให้เห็นในตัวบท เช่น นวนิยาย เรื่อง คำใส ชี้ให้เห็นความรักความผูกพันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ การพึ่งพาธรรมชาติในการทำมาหากิน วิถีชีวิตที่มนุษย์ผูกพันกับธรรมชาติเป็นลักษณะหนึ่งของการประกอบสร้างนวนิยายเยาวชนที่แสดงถึงความรักความผูกพันระหว่างเด็กกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ดังนั้นในเรื่องจึงแสดงให้เห็นความสำคัญของธรรมชาติอย่างโดดเด่น การเคารพบูชาธรรมชาติ เช่น การแห่นางแมวเพื่อขอฝนภายใต้ความเชื่อว่าการแห่นางแมวบูชาเทวดา จะช่วยให้ฝนตกลงมา ตั้งข้อความ “คนอีสานผู้มีอาชีพเกษตรกรอย่างพวกเขา จะมีสิ่งใดเล่าทำให้จิตใจเท่าการที่ฝนจากฟ้าเทกระจายลงสู่ท้องนาท้องไร่... ตามฤดูกาล เขาจำได้ว่าเมื่อตอนเป็นเด็ก หากปีใดฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล พ่อของเขาและชาวบ้านในละแวกนั้นจะหา

พิธีแห่นางแมวเพื่อขอฝน ด้วยมีความเชื่อว่าเทวดาฟ้าดินจะได้เห็นใจ และเทน้ำลงมากลายเป็นฝนให้หว่านไถและปักดำ พิธีแห่นางแมวอันเป็นพิธีเก่าแก่ของชาวอีสานถูกลบเลือนหายไปในปัจจุบัน คงเหลือไว้แต่ประเพณีบุญบั้งไฟในเทศกาลเดือนหกที่จัดขึ้นเพื่อขอฝนจากพญาแถนเทวดาบนสวรรค์ชั้นฟ้า” (Suyala, 2014) แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของคนที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ และความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาธรรมชาติ นวนิยายเรื่องโรงเรียนริมทะเลเล่าความสัมพันธ์ของชาวบ้านป่ากระวะที่มีวิถีชีวิตพึ่งพิงกับธรรมชาติ คือ ทะเล นำเสนอวิถีชีวิตของผู้คนชาวเล เด็กเล่นกับสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ ผู้ใหญ่ผูกพันกับธรรมชาติ จนบางสถานที่กลายเป็นพื้นที่จิตวิญญาณ (Spiritual space) ของหมู่บ้าน มีความเชื่อ มีวัฒนธรรมแฝงอยู่ในพื้นที่ เช่น “ผู้คนทราบข่าวการระเบิดสะพานไม้เก่าแก่ของหมู่บ้านก็พากันมามุงดู คนเฒ่าคนแก่ถึงกับน้ำตานองหน้าเพราะพวกเขาเชื่อว่ามีวิญญาณอยู่ในสะพาน เป็นวิญญาณที่ดีที่คอยคุ้มครองสะพาน ไม้ตะเคียนและไม้เคี่ยมเก่าแก่เหล่านั้นจะกลายเป็นเพียงตำนาน มันจะแหลกสลายไปด้วยแรงระเบิด” (Poonsuk, 2018) แสดงให้เห็นความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ผ่านวิถีชีวิตของผู้คนที่ยังคงใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Folk Wisdom) ในการสร้างความเชื่อ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันอย่างสะพานไม้เก่าแก่ของหมู่บ้าน ซึ่งมี ความเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองอยู่ ชาวบ้านทุกคนจึงเห็นคุณค่า และไม่มีใครทำลาย กระทั่งสะพานไม้นี้ได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่ทางจิตวิญญาณของหมู่บ้าน

นอกจากนี้ความเป็นมิตรระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติยังปรากฏในนวนิยายเรื่องเอื้อระเหย

ลอยคอ ซึ่งมีเนื้อหาโดดเด่นในด้านการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมโดยใช้เพลงพื้นบ้านเป็นสื่อ เพลงพื้นบ้านเป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิตสังคมเกษตรกรรมที่ผูกพันระหว่างคนกับธรรมชาติไว้ร่วมกัน เนื้อเรื่องโดยมากจะนำเสนอเรื่องราวของเพลงพื้นบ้านและเสน่ห์ของเพลงพื้นบ้านในลักษณะของการค้นสด ตัวยบทมีการอธิบายประเด็นเพลงพื้นบ้านกับวิถีชีวิตเกษตรกรรม การอธิบายลักษณะของเพลงพื้นบ้านทั้งในด้านกลวิธีการแต่ง ที่มาของเพลงพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่ เนื้อหาของเพลงพื้นบ้านที่มีการอธิบายภาพวิถีชีวิตการทำมาหากินของมนุษย์กับธรรมชาติ ความสำคัญของเพลงพื้นบ้านในฐานะศิลปะพื้นบ้านที่สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้คน เช่น “ผมอ่านหนังสือทั้งสามเล่มสลบกันไปมา จึงพอเข้าใจวิถีชาวบ้านในสังคมเกษตรกรรมบ้าง เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีวิทยุโทรทัศน์หรือสื่อบันเทิงใด ๆ ต้องร้องเพลงเล่นกันเองยามว่างเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย โดยใช้วิธีถ่ายทอดกันแบบปากต่อปาก เพราะไม่มีเครื่องเสียงบันทึกไว้เป็นหลักฐานให้สืบค้น ผู้ที่สนใจต่างใช้การสังเกตจดจำกันเอาเอง”(Rasameethong, 2012) การอุปถัมภ์บทร้องพื้นบ้านกับธรรมชาติว่ามีลักษณะเป็นสิ่งเดียวกัน การสืบสานศิลปะเพลงพื้นบ้านของมนุษย์เปรียบเป็นการเติบโตของต้นไม้ และการที่มนุษย์ร่วมกันสืบสานเพลงพื้นบ้านเปรียบได้กับมนุษย์ร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติผ่านเพลงฉ่อย เพลงพื้นบ้านจึงเป็นภาพแทนของชาติดั้งเดิม การรื้อฟื้นวิถีชีวิตที่ผู้คนเห็นความสำคัญของธรรมชาติและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมีความสุข ส่วนฉันทน์เป็นภาพแทนของเยาวชนที่มีหน้าที่

ในการสืบสานศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม และแสดงให้เห็นมุมมองของเยาวชนในปัจจุบันที่มีวิถีชีวิตอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ ให้เห็นความสำคัญและควรได้สัมผัสกับธรรมชาตินวนิยาย เรื่อง ฟุ้งหญ้าป่าข้าว เจ้าเขากาง และผม เล่าเรื่องผ่านเด็กชายช่างตัวละครเยาวชนที่มีความรักความผูกพันธรรมชาติ ฟุ้งหญ้านาข้าว เยาวชนกลุ่มนี้เป็นเด็กชนบทห่างไกลความเจริญ มีฐานะยากจน มีวิถีชีวิตพึ่งพิงกับธรรมชาติ มีการเล่นที่เกี่ยวกับธรรมชาติ เป็นลักษณะหนึ่งของการประกอบสร้างนวนิยายเยาวชนที่แสดงถึงความรักความผูกพันระหว่างเด็กกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม นำเสนอเสน่ห์ของท้องทุ่งอันเป็นสิ่งผูกพันคนกับธรรมชาติอย่างชัดเจน เช่น “จำความได้ผมก็แลเห็นผืนป่าสดเขียวหนาที่บทางด้านทิศตะวันตก บ้านไม้หลังน้อยถูกยกพื้นสูงของเราเหมือนมีเงาไม้แล้วเนินหญ้าแบ่งครึ่งกันสวมกอดไว้นิ่งเฉย ด้านทิศตะวันออกเป็นทุ่งนาซึ่งอยู่ถัดจากเนินรกร้างเต็มไปด้วยหญ้านานาชนิด ระหว่างป่าและทุ่งนาคือเนินสูงที่พอกับแม่ของผมปลูกบ้านอาศัย เสมือนหนึ่งบ้านน้อยหลังนี้ลอยอยู่กลางป่าหญ้า แขนข้างหนึ่งเป็นป่าสูงที่พร้อมจะโอบรัดเข้ามา อีกข้างนอกจากป่าหญ้าแล้วยังเป็นทุ่งข้าวซึ่งพร้อมจะถักทอเป็นเว้งสีเขียวในฤดูเพาะปลูก ...” (AekArun, 2020) และตอนสุดท้าย ไข่ต้องเข้าไปเรียนหนังสือในเมืองสภาพแวดล้อมของเขาจะต้องเปลี่ยนแปลงไป แต่เขาจะไม่มีวันลืม วิถีของลูกชานา ดังข้อความ “อีกไม่นานป่า หญ้าคา ทุ่งโล่ง และแมกไม้ชายป่าจะลับเลื่อนไปจากสายตา นี่คือการฐานรากแห่งแหล่งกำเนิด ผมจะไม่มีวันกลายเป็นเด็กเมืองอย่างที่พ่อวิตก ผมเกิดที่บ้านทุ่งชายป่า เป็นลูกชานา

และผมเป็นคนของที่นี่” (AekArun, 2020) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ต้องตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ ไม่ว่าวิถีชีวิตของมนุษย์จะเปลี่ยนไปเพียงใด แต่ธรรมชาติก็ยังคงมีความสำคัญของมนุษย์ และที่สำคัญของธรรมชาติควรจะฝังลึกลงในจิตวิญญาณของมนุษย์ทุกคน

จะเห็นได้ว่านวนิยายสำหรับเยาวชนรางวัลชนะเลิศแวนแคว่นำเสนอมโนทัศน์ด้านความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ผ่านเนื้อหาที่สอดแทรกความสำคัญของธรรมชาติในมิติต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติคือแหล่งทรัพยากรที่หล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์ การได้สัมผัสกับธรรมชาติช่วยเติมเต็มชีวิตมนุษย์ ธรรมชาติสร้างความสุนทรีย์ให้แก่มนุษย์ จากการวิเคราะห์ตัวบทแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่สะท้อนระบบคิดคือระบบคิดที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ถึงแม้ว่าเนื้อหาจะพยายามสร้างความสำคัญให้กับธรรมชาติในมิติต่าง ๆ แต่ก็เป็น การประกอบสร้างความสัมพันธ์ในมิติของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์เกิดจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งนี้การเลือกใช้ตัวละครที่เป็นเยาวชน คือ การแสดงเป้าหมายหลักว่าเยาวชนมีหน้าที่ในการดูแล รักษา และปกป้องธรรมชาติ

1.2 มโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นอื่นระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

มโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นอื่นหรือความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติจากนวนิยายปรากฏให้เห็นในประเด็นคือ ธรรมชาติเป็นความสกปรก เป็นสิ่งขัดขวางความเจริญของมนุษย์ ภัยธรรมชาติสร้างความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์ เช่น นวนิยายเรื่องโลกใบนี้

โคจรรอบพระอาทิตย์กับหม้อเหล็ก (และต้นไม้ด้วย) มีการนำเสนอโมโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญของโครงเรื่องในนวนิยาย โดยนำเสนอว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้คนเห็นความสำคัญของธรรมชาติน้อยลง หรือไม่เห็นความสำคัญของธรรมชาติเลย ปรากฏผ่านพฤติกรรมและระบบคิดของเจ้าเมืองระเบียบซึ่งคิดว่าธรรมชาติเป็นความสกปรกและขัดขวางความเจริญของมนุษย์ จึงวางกฎระเบียบหลายข้อ โดยมีข้อหนึ่งห้ามไม่ให้คนปลูกต้นไม้ ทั้งเมืองจึงมีแต่อาคารสิ่งปลูกสร้างและโลหะ ทำให้เมืองนี้มีอากาศร้อนมาก ผู้คนไม่สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้งได้เพราะแดดร้อนจัด เช่น “ฟ้าก็เป็นแบบนี้อยู่ทุกเมื่อเชิ้อวันสี่ฟ้าเข้มจัด แผลความร้อนสู่ตัวเมือง เมื่อออกจากอาคารที่พักอาศัย พวกเขาจะรีบเดินคุ่มกัมหนักัมตาหลีกเลี่ยงแดดที่ร้อนจัด เข้าไปในรถเพื่อไปทำงาน เมื่อถึงที่ทำงาน พวกเขาที่จะรีบเดินเข้าอาคารที่ทำงานอย่างรวดเร็ว พวกเขาไม่ชอบแสงแดด ไม่ชอบความร้อน พวกเขามีชีวิตอยู่ภายในอาคารและรถเท่านั้น” (Kacha, 2013) และ “เมืองระเบียบนี้ไม่เคยมืดเลยนะ” จู่ ๆ แตกก็พูดขึ้นมา “เป็นกฎของที่นี่ครับ” ดนัยกล่าว ท่าทางเขาภูมิใจ “ไฟริมถนนทุกดวงต้องสว่างตลอดทั้งคืน ถ้าใครทำไฟดับ หรือผู้ทำหน้าที่ดูแลไฟเลยจนไฟดับจะต้องมีความผิด”... “แสดงว่ายามกลางคืนของที่นี่ไม่เคยได้เห็นพระจันทร์ หรือดวงดาวเลย ความจริงนะรูปปั้นพวกนี้อาจงดงามกว่านี้ก็ได้ ถ้าได้สะท้อนกับแสงเดือนหรือแสงดาว ที่เป็นแสงธรรมชาติ นวลตา” (Kacha, 2013) ข้อความนี้แสดงความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ กล่าวคือ

กลางวันกลางคืนเป็นปรากฏการณ์ของธรรมชาติ แต่มนุษย์มองว่ากลางคืนเต็มไปด้วยความมืดมิด กลางคืนจึงเป็นความไม่ปลอดภัย ดังนั้นมนุษย์ต้องเอาชนะธรรมชาติโดยการตีไฟให้สว่าง พวกเขาคิดว่าเมื่อมีแสงสว่างก็就会有ความปลอดภัย ดังนั้นคนในเมืองนี้จึงไม่รู้จักรักกับความงดงามของท้องฟ้ายามค่ำคืนที่มีแสงดาวสว่างไสว หรือความสวยงามของพระจันทร์ยามค่ำคืน การที่ตัวละครกล่าวว่า “ความจริงนะรูปปั้นพวกนี้อาจงดงามกว่านี้ก็ได้ ถ้าได้สะท้อนกับแสงเดือนหรือแสงดาว” จากข้อความนี้จึงตีความได้ว่ารูปปั้นซึ่งเป็นประติมากรรมของระบบทุนนิยมอาจจะสวยงามได้มากกว่านี้ ถ้าหากทุนนิยมดำเนินไปโดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติหรือพยายามจะเอาชนะธรรมชาติ นวนิยายเรื่อง คำใส นำเสนอความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติผ่านภัยธรรมชาติสร้างความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสให้แก่มวลมนุษย์ ผลกระทบจาก ภัยธรรมชาตินั้นแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติที่อยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ เช่น “มาปีนี้ฝนฝนจึงเทลงมาเฉกเช่นนี้ดังจะ กลั่นแกลิ่งขาวอีสานให้น้ำตาอาบแก้ม เพราะข้าวกล้าผลผลิตได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยอยู่แล้ว ยังจะมาซ้ำเติมชวานาให้หน้าเศร้าลางไปอีก” (Suyala, 2014) และ “มันลือคือเก่ากลับปีกกลายละบ้อ” แม่เปรยเชิงเคียดแค้นธรรมชาติ แต่ธรรมชาติมิโยดีคำพูดของมนุษย์ ผู้ใดจะกันด่าสาปแช่งมันก็เป็นเรื่องของมนุษย์ เทวดาฟ้าดินไม่มีส่วนเกี่ยวข้องอันใด (Suyala, 2014) จะเห็นว่าภัยจากธรรมชาติสร้างความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ให้แก่มวลมนุษย์ ถ้าหากมนุษย์ไม่ได้ประโยชน์จากธรรมชาติมนุษย์จะมีความคิดเป็นปฏิปักษ์ต่อธรรมชาติทันที เช่น

การกล่าวหาว่าธรรมชาติกลั่นแกล้ง ธรรมชาติเหยียบย่ำมนุษย์ สร้างความเดือดร้อนอย่างไม่ไยดี นวนิยายเรื่องโรงเรียนริมทะเล นำเสนอมโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติอันมาจากปัจจัยหลัก คือ ความเจริญที่จะต้องทำลายธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ การเข้ามาของความเจริญส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก คือ ด้านธุรกิจและความสะดวกสบาย การเปลี่ยนแปลงทางลบ คือ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนให้หันมาสู่ระบบทุนนิยมอย่างเต็มตัว ดังปรากฏลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่มาจากมโนทัศน์ความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการคมนาคม การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ทางจิตวิญญาณที่เชื่อมคนกับธรรมชาติ อันนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนชาวเล เช่น “การหยุดวิ่งของเรือโซคถึงแม้จะเข้าใจได้ว่าทุกอย่างต้องมีการเปลี่ยนแปลง แต่ก็อดรู้สึกใจหายไม่ได้ การระเบิดสะพานไม้อันคุ้นเคย ทำให้เรารู้สึกว่าต่อไปเราจะไม่ได้เดินบนสะพานที่คุ้นเคยต่อไปแล้ว ...น้ำในทะเลก็ดูเหมือนจะเปลี่ยนไปจากที่เคยมีสีเขียวมรกตกลายเป็นสีขาวขุ่น มีคราบสีแดงลอยอยู่เหนือยอดคลื่น บางวันที่คลื่นใหญ่ซัดสาดเข้าหาฝั่ง คราบสีแดงเหล่านั้นก็ขึ้นมาอยู่บนชายหาด ทำให้ชายหาดที่เคยขาวสะอาดกลับเต็มไปด้วยคราบสีแดง มีกลิ่นเหม็นเอียน” (Poonsuk, 2018) นวนิยายเรื่องเอ้อระเหยลอยคอ นำเสนอมโนทัศน์เชิงนิเวศด้านความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติปรากฏเป็นโครงเรื่องสำคัญคือ มหาอุทกภัยที่ไหลบ่าเข้าท่วมเมืองหลวง ทำให้

กระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คน ทรัพย์สินพังเสียหาย คนไม่สามารถอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเองได้ ต้องอพยพไปอยู่ที่อื่นเพราะหนีน้ำท่วม อุทกภัยที่นำเสนอในตัวบท ไม่ได้มีการอธิบายว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด แต่นำเสนอภาพของภัยธรรมชาติที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ความเป็นปฏิปักษ์กับธรรมชาติ และธรรมชาติอยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ เช่น “พอกลับถึงบ้าน แม่โทรมาบอกว่าเพื่อนบ้านส่งข่าวว่าน้ำไหลเร็วมาก ตอนนี้น้ำท่วมพื้นชั้นล่างแล้ว ผมเริ่มใจเสีย แม่บอกว่าถ้าการสำรวจสะดวกขึ้นจะเข้าไปดูบ้าน ตอนนี้ทหารไม่อนุญาตให้รถเข้าออก เกรงจะจอดเสียเพราะถนนในหมู่บ้านน้ำเลยหัวเข่าแล้ว” (Rasameethong, 2012) มหาอุทกภัยที่นำเสนอในเรื่องจึงเป็นภาพแทนของภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบเชิงลบให้แก่มนุษย์ และนวนิยายเรื่องทุ่งหญ้า ป่าข้าว เจ้าเขากง และผม นำเสนอการบุกรุกพื้นที่ธรรมชาติเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ดั่งข้อความ “ขณะที่เคยโยยหวนก็เหมือนพากันอพยพหนีไฟป่า นาน ๆ จะได้ยินเสียงร้องของมัน ชาวบ้านหลายครอบครัวบุกรุกแผ้วทางป่าสงวนทำไร่เลื่อนลอยกันมากขึ้นทุกปี” (AekArun, 2020) แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เป็นผู้ทำลายธรรมชาติ และหวังเพียงกอบโกยผลประโยชน์จากธรรมชาติ

จะเห็นว่านวนิยายสำหรับเยาวชนรางวัลชนะเลิศแวนแก้วนำเสนอมโนทัศน์ด้านความเป็นอื่นหรือความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติผ่านเนื้อหา โดยการประกอบสร้างตัวละครฝ่ายร้ายให้มีความคิดที่เป็นปฏิปักษ์กับธรรมชาติ เช่น เจ้าเมืองระเบียบคิดว่าธรรมชาติ คือ ต้นไม้

เป็นความสกปรก ทั้งเมืองจึงไม่มีต้นไม้ ปรากฏการณ์
ธรรมชาติ คือ ความมืด เป็นความไม่ปลอดภัย
ดังนั้นจึงพยายามเอาชนะความมืดโดยการ
เปิดไฟส่องสว่างในเวลากลางคืน แต่เมื่อปิดเรื่อง
ตัวละครฝ่ายร้ายก็กลับใจกลายเป็นผู้รักธรรมชาติและ
ร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติ จากการวิเคราะห์
ตัวบทแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์
และธรรมชาติที่สะท้อนระบบคิดคือแนวคิดที่
ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ถึงแม้ว่าเนื้อหาจะพยายาม
กระตุ้นให้มนุษย์เห็นความสำคัญของธรรมชาติและ
เลิกเปียดเบียน ทำร้ายธรรมชาติ แต่ก็เป็นการ
ประกอบสร้างความสัมพันธ์ในมิติของมนุษย์
เพื่อให้มนุษย์เกิดจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์
ธรรมชาติ การใช้ ตัวละครที่เป็นเยาวชนจึงเป็น
ภาพแทนของการแสดงจุดมุ่งหมายหลักว่าเยาวชน
มีหน้าที่ในการดูแล รักษา และปกป้องธรรมชาติ

2. การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏ ใน นวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว

ด้านการสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่
ปรากฏในนวนิยายเยาวชนรางวัลชนะเลิศแว่นแก้ว
ทั้ง 5 เรื่อง สามารถนำมาวิเคราะห์ตามประเด็น
การปลูกฝังให้ผู้อ่านใส่ใจสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติและ
แผ่นดิน อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสุนทรีย์ ดังนี้

เนื้อหาในตัวบททั้ง 5 เรื่อง นำเสนอ
การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศให้แก่เยาวชนแบบ
Active Citizen มุ่งให้เยาวชนใส่ใจสิ่งแวดล้อม
ผ่านการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ ลักษณะ
ของวาทกรรมที่ปรากฏมักเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรม
ดั้งเดิมว่ามนุษย์มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
เช่น วาทกรรมเกี่ยวกับ โลกร้อนเพราะผู้คนตัดไม้
ทำลายป่า ดังที่ปรากฏในเรื่องโลกใบนี้โคจรรอบ

กระทบกับหม้อเหล็ก (และต้นไม้ด้วย) เช่น “เมืองนี้
ไม่มีชีวิตชีวา ร้อน ขาดความร่มรื่น” (Kacha, K.
2013) วาทกรรมที่แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติ
เป็นความทุกข์นวด ดั่งนั้นมนุษย์ต้องเอาชนะ
ธรรมชาติ เช่น เรื่องโรงเรียนริมทะเล ที่มีการ
ซูดทรายจากชายหาด มาทำเป็นถนน ทำให้ระบบ
นิเวศเปลี่ยนแปลง น้ำทะเลจากใสก็กลายเป็นสีขุ่น
นกที่เคยบินมาตามฤดูกาลก็หายไป การนำเสนอ
ภาพสังคมที่มีความผูกพันกับธรรมชาติ การทำมา
หากินกับธรรมชาติ เช่น สังคมเกษตรกรรมชาวนา
ต้องพึ่งฟ้าพึ่งฝนในการทำนา อันจะนำไปสู่การ
กระตุ้นจิตสำนึกให้แก่เยาวชนในการรักธรรมชาติ
รักแผ่นดิน รวมถึงสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติ
อย่างสุนทรีย์เนื่องจากธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่ง
ของการดำเนินชีวิต นำไปสู่การปลูกฝังจิตสำนึก
เชิงนิเวศ จำแนกออกเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก
เชิงนิเวศแบบดั้งเดิมโดยการปลูกฝังผ่านความคิด
ความเชื่อที่ดำรงอยู่ในสังคมก่อนที่จะได้รับอิทธิพล
การเปลี่ยนแปลงจากสังคมสมัยใหม่ การดำรงอยู่
ของพิธีกรรมที่แสดงความเคารพธรรมชาติ เช่น
การแห่นางแมว การไหว้เทวดาขอฟ้าขอฝน ความเชื่อ
เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในธรรมชาติ การสร้างพื้นที่
จิตวิญญาณที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพต่อธรรมชาติ
การปลูกฝังจิตสำนึกแบบดั้งเดิมทำให้มนุษย์ปฏิบัติ
ต่อธรรมชาติด้วยความเคารพและไม่ย่ำยีธรรมชาติ
นับเป็นการมองธรรมชาติในมิติที่ธรรมชาติมีความ
ยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องลดทอน
ความเป็นอัตตาในเผ่าพันธุ์และเคารพต่อธรรมชาติ

การปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศโดยผ่าน
กระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น เรื่องโรงเรียน
ริมทะเล ครูใช้ธรรมชาติริมทะเลเป็นห้องเรียนและ

ปลูกฝังให้นักเรียนรักธรรมชาติ เรื่องเอื้อระเหย ลอยคอ ที่ผู้ใหญ่พาเด็กไปสัมผัสกับธรรมชาติ และสั่งสอนเด็กให้ร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศลักษณะนี้นำไปสู่ แนวทางการปฏิบัติกับธรรมชาติในฐานะที่ธรรมชาติ มีความเท่าเทียมกับมนุษย์ เมื่อมนุษย์ใช้ประโยชน์ จากธรรมชาติตั้งนั้นมนุษย์จึงมีหน้าที่ในการดูแล รักษาธรรมชาติด้วย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การประกอบสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในฐานะมนทัศน์ เชิงนิเวศ ปรากฏ 2 ลักษณะ ได้แก่ มโนทัศน์ ด้านความเป็นมิตรระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ธรรมชาติมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ธรรมชาติช่วยเติมเต็มชีวิตมนุษย์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ธรรมชาติช่วยปลอบประโลมจิตใจของมนุษย์ มนุษย์ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ ดังนั้นมนุษย์ควรเคารพ ธรรมชาติ ในด้านความเป็นปฏิปักษ์หรือเป็นอื่น ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ นำเสนอภาพธรรมชาติ ในแง่ร้าย อยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ และทำให้ มนุษย์เดือดร้อน โดยนำเสนอภัยจากธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย และวาทภัย นอกจากนี้ธรรมชาติ ยังเป็นความทุกข์กันดาร ขัดขวางความเจริญของ มนุษย์ด้วย ดังนั้นมนุษย์จึงต้องหาวิธีเอาชนะ ธรรมชาติ โดยการทำลายธรรมชาติเพื่อตัดถนน การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย การสร้าง สิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อเอาชนะธรรมชาติ สะท้อนระบบคิดที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการ มองธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติในฐานะ

ทรัพยากรที่มีคุณค่า มนุษย์ควรมีจริยธรรม และ ร่วมกันดูแลธรรมชาติ

2. การสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏ ในนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว เป็นการสร้าง จิตสำนึกให้เยาวชนใส่ใจสิ่งแวดล้อมผ่านวาทกรรม เกี่ยวกับธรรมชาติมักเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรม ดั้งเดิมว่ามนุษย์มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ การสร้างจิตสำนึกผ่านกลวิธีการนำเสนอภาพสังคม ดั้งเดิมที่มีความผูกพันกับธรรมชาติ การทำมาหากิน กับธรรมชาติ เช่น สังคมเกษตรกรรมชาวนา ต้องพึ่งฟ้าพึ่งฝนในการทำนา การสร้างและ ปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏในนวนิยาย จำแนกออกเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศ แบบดั้งเดิมโดยผ่านการปลูกฝังผ่านความคิด ความเชื่อที่ดำรงอยู่ในสังคมก่อนที่จะได้รับอิทธิพล การเปลี่ยนแปลงจากสังคมสมัยใหม่ การดำรงอยู่ ของพิธีกรรมที่แสดงความเคารพธรรมชาติ เช่น การแห่นางแมว การไหว้เทวดาเพื่อขอฝน ความเชื่อ เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในธรรมชาติ การสร้าง พื้นที่จิตวิญญาณที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพ ต่อธรรมชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกแบบดั้งเดิม นำไปสู่การปฏิบัติต่อธรรมชาติโดยการแสดงความ เคารพและไม่ย่ำยีธรรมชาติ และการปลูกฝังจิตสำนึก เชิงนิเวศโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น ครูปลูกฝังให้นักเรียนรักธรรมชาติ ผู้ปกครอง สั่งสอนบุตรหลานให้ร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ การปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศลักษณะนี้นำไปสู่ แนวทางการปฏิบัติกับธรรมชาติในฐานะที่ธรรมชาติ มีความเท่าเทียมกับมนุษย์ มนุษย์ใช้ประโยชน์ จากธรรมชาติ ดังนั้นมนุษย์จึงมีหน้าที่ในการดูแล รักษาธรรมชาติด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายโดยจำแนกเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ ด้านการประกอบสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติในฐานะมโนทัศน์เชิงนิเวศเกี่ยวกับธรรมชาติ การนำเสนอภาพของธรรมชาติที่แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น สภาพ ภูมิประเทศ และทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกันตามพื้นที่ของตัวละคร เช่น พื้นที่ทะเล ภูเขา ที่ราบลุ่มทุ่งนาโดยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ว่ามนุษย์ต้องเป็นผู้ดูแลรักษาธรรมชาติ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติในฐานะทรัพยากรที่มีคุณค่า โดยปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในลักษณะของความเป็นมิตรต่อกัน เพื่อให้มนุษย์เห็นความสำคัญของธรรมชาติ และร่วมกันดูแลรักษาธรรมชาติ สะท้อนระบบคิดที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการมองธรรมชาติ มนุษย์เป็นผู้ยิ่งใหญ่ต้องร่วมกันดูแลธรรมชาติ ร่วมกันปลูกต้นไม้ ส่วนประเด็นการสร้างจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏในนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว โดยสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนใส่ใจสิ่งแวดล้อมผ่านการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ ลักษณะของวาทกรรมเชิงบวกที่ปรากฏมักเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมดั้งเดิมว่ามนุษย์มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ การสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศที่ปรากฏใน นวนิยายจำแนกออกเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศแบบดั้งเดิมโดยผ่านการปลูกฝังผ่านความคิด ความเชื่อที่ดำรงอยู่ในสังคมก่อนที่จะได้รับอิทธิพลการเปลี่ยนแปลงจากสังคมสมัยใหม่ การดำรงอยู่ของพิธีกรรมที่แสดงความเคารพธรรมชาติ นับเป็นการมองธรรมชาติว่ามี

ยิ่งใหญ่เหนือมนุษย์ ดังนั้นมนุษย์ควรลดทอนความเป็นอัตตาในเผ่าพันธุ์และให้ความเคารพต่อธรรมชาติ สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ คมกฤษณ์ วรเดชนัยนา (Woradejyaiyana, 2019) เรื่องธรรมชาติในวรรณกรรมนิทานอีสาน : การสร้างภูมิเนเวศและการสื่อความหมาย ที่ว่า การนำเสนอภาพแทนธรรมชาติกับการสร้างภูมิเนเวศ จำแนกเป็น 3 พื้นที่ คือ การสร้างภูมิเนเวศในพื้นที่สูง การสร้างภูมิเนเวศในพื้นที่ราบ และการสร้างภูมิเนเวศในพื้นที่แหล่งน้ำ ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่ จะเชื่อมโยงระหว่างกายภาพ จิตวิญญาณและสังคมวัฒนธรรมซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติโดยมนุษย์ต้องพึ่งพาธรรมชาติในการสร้างบ้าน แปงเมือง วรรณกรรมนำเสนอภาพของมนุษย์ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม บริหารจัดการทรัพยากรตามความเหมาะสม และมีความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติที่คอยปกป้องรักษาพื้นที่ธรรมชาติ ส่วนการปลูกฝังจิตสำนึกเชิงนิเวศโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น ครูปลูกฝังให้นักเรียนรักธรรมชาติ ผู้ปกครองสั่งสอนบุตรหลานให้ร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งเป็นที่แทรกอยู่ในการดำเนินเรื่องของ นวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ทำให้วรรณกรรมมีส่วนช่วยปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้แก่เยาวชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ วรรณธิดา วิระวรรณ (Wirawan, 2019) ที่ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “บ้านชายทุ่ง” โดยเสนอประเด็นเกี่ยวกับวรรณกรรมเยาวชนกับการอนุรักษ์ธรรมชาติว่า การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบทประพันธ์เป็นมุมมองหนึ่งในการค้นหาความหมายใหม่จาก

งานวรรณกรรม การแฝงความคิดด้านธรรมชาติ โดยเฉพาะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ที่ดำรงอยู่อย่างเกื้อกูลกัน มักจะแทรกเสริมอยู่ในเรื่องานอย่างสม่ำเสมอและจงใจ ทั้งนี้ผู้ประพันธ์อาจเห็นว่าการให้เด็กอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อาศัยธรรมชาติเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยฝึกทักษะการสังเกตและจดจำให้แก่เด็ก ๆ ได้ดี เพื่อให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่รักและเห็นคุณค่าของทุกสิ่งรอบตัว จนสามารถดูแลรักษาธรรมชาติให้ยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์นวนิยายเยาวชนรางวัลชนะเลิศแวนแก้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2562 ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) พบว่าการประกอบสร้างวรรณกรรมเป็นไปในลักษณะของการผลิตซ้ำการปลูกฝังแนวคิดการอนุรักษ์ธรรมชาติให้แก่เยาวชน ให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติที่มีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และชี้ให้เห็นประโยชน์ของธรรมชาติในฐานะสิ่งที่อยู่แวดล้อมมนุษย์ ธรรมชาติสร้างความสุนทรีย์และเติมเต็มชีวิตของมนุษย์ แต่ทั้งนี้พบว่าการประกอบสร้างแนวคิดการอนุรักษ์ธรรมชาติปรากฏแต่ในตัวบทที่ใช้องค์ประกอบของนวนิยายซึ่งฉายภาพเฉพาะกลุ่มคนในชนบท คือตัวละครที่เป็นเยาวชนในชนบทหรือมีต้นตระกูลอยู่ในชนบท ฉากสิ่งแวดล้อมที่เป็น

ชนบทซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาค และลักษณะของภูมิประเทศ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าการสร้างสรรค์ตัวบทที่สอดแทรกแนวคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติอาจยังคงเป็นเพียงหน้าที่ของคนชนบทซึ่งเติบโตมากับธรรมชาติเพียงเท่านั้น ดังนั้นหากในอนาคตมีการปลูกฝังแนวคิดเหล่านี้ผ่านนวนิยายเยาวชนโดยใช้ฉากตัวละครในเมืองหลวง อาจมีส่วนช่วยในการปลูกฝังให้เยาวชนในเมืองได้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติมากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การปลูกฝังแนวคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแก้วมีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และมีส่วนในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เยาวชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติได้นั้น ทั้งนี้เพื่อให้วรรณกรรมได้สร้างผลกระทบเชิงบวกให้แก่สังคมอย่างรอบด้าน จึงควรมีการศึกษานวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแก้วตามกรอบ Active Citizen ในประเด็นอื่น ๆ เช่น การปลูกฝังจิตสำนึกพลเมืองดี รู้หน้าที่ มีจริยธรรม เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีภาวะผู้นำ มุ่งมั่น รับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ มีอุดมการณ์ หรือสร้างสรรค์ต่อยอด คิดนอกกรอบ

REFERENCES

- AekArun, pseudonym. (2020). *Tungyah, Pa Khao, Khao Kang and Phom*. Bangkok: Nanmeebooks. (In Thai)
- Kacha, K. (2013). *Loke Bai nee Kochon Rob Kata Kub Morlek (Lae Tonmai Duoy)*. 7th edition. Bangkok: Nanmeebooks. (In Thai)

- Nanmeebooks. Retrieved November 28, 2020, from <https://www.nanmeebooks.com/about-us>.
- Poonsuk, S. (2018). **Rongrean Rim Talae**. 6th edition. Bangkok: Nanmeebooks. (In Thai)
- Pradittatsanee, D. (2016). **Consider Environmental Issues in Modern American Literature**. Bangkok: Chulalongkorn University. (In Thai)
- Rasameethong, C. (2012). **Aurraheay Loi Kor**. Bangkok: Nanmeebooks. (In Thai)
- Sangkhapunthanon, T. (2013). **Ecocriticism in Thai Literature**. Pathum Thani: Nakorn Publishing. (In Thai)
- Suyala, W. (2014). **Kamsai**. 7th edition. Bangkok: Nanmeebooks. (In Thai)
- Woradejnaiyana, K. (2019). **Natures in Isan Folk Tales : Construction of Ecological Landscape and Interpretation**. Ph.D. Program in Thai. Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University. (in Thai)
- Wirawan, W. (2019). Nature as a Theme in the Young Adult Fiction, Baan Chai Thung. **Journal of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajbhat University**. 11(1), 82-108. (in Thai)
-

Research Article

ชาวจีนยูนนานหมู่บ้านห้วยผึ้ง ดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย YUNNAN PEOPLE IN BAN HUAI PHUENG VILLAGE DOI MAE SALONG, MAE FAH LUANG DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

อิสรียา ดวงคำ* และ ณภัคกัญญา ตรารุ่งเรือง

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Issareeya Daungkam* and Napakkanya Trarungruang

Chinese Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University. Bangkok, Thailand

*E-mail: mumu_liya@hotmail.com

Received: 2021-01-19

Revised: 2021-03-05

Accepted: 2021-04-28

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาประวัติความเป็นมาพลวัตประชากรชาวจีนยูนนานในจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาจากเอกสารรวมถึงการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะประเด็น โดยการเลือกหมู่บ้าน มีการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีบทบาทสำคัญต่อชาวจีนในหมู่บ้าน คือผู้นำของชุมชน ผู้นำที่ร่วมก่อตั้งชุมชน อาจารย์ ประชากรที่อาศัยในหมู่บ้านห้วยผึ้ง โดยวิธีการสำรวจเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสถิติ และนำเสนอบทความโดยวิธีการพรรณนา

จากผลการวิจัยพบว่า จังหวัดเชียงรายและมณฑลยูนนานของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีตำแหน่งที่ตั้งที่ใกล้เคียงกันทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากภูมิประเทศของทั้งสองเป็นเขตภูเขาและมีแม่น้ำอันอุดมสมบูรณ์ที่เป็นแหล่งรวมกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายมาตั้งแต่สมัยโบราณ ก่อให้เกิดเส้นทางเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกับทางมณฑลยูนนานมาอย่างยาวนาน ภาคเหนือของประเทศไทยมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับมณฑลยูนนานเป็นอย่างมาก โดยจังหวัดเชียงรายเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีชาวจีนยูนนานอพยพจากผลกระทบทางการเมืองภายในประเทศเข้ามาพร้อม ๆ กับกลุ่มก๊กมินตั๋งหรือที่เราเรียกว่าจีนคณะชาติ ถึงแม้กลุ่มชาวจีนยูนนานจะได้รับผลกระทบจากกระแสโลก สภาวะสังคมและกลุ่มคนชาติพันธุ์อื่นที่อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่ชาวจีนยูนนานก็ยังคงยึดถือวิถีชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์แบบจีน

ยูนนานดั้งเดิมจากการเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่มีความเป็นไทยผสมผสานความเป็นจีน และยังเห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาเหนือ ภาษาชนเผ่าต่าง ๆ โดยอาศัยอยู่ร่วมกันเหมือนกับชื่อสถานที่ตั้งที่ชื่อว่า เหมยชื่อเลื้อ ที่แปลว่าสันติ

คำสำคัญ: หมู่บ้านห้วยฝิ่ง ภาษาจีนหลานชาง ชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยฝิ่ง

ABSTRACT

The study is quality research, aiming to study the dynamic history of Yunnan people in Chiang Rai. The methods include documentation, in-depth interviewing by picking villages, interview primary sources that have prominent roles in their villages such as leaders, co-founders, professors and citizens living in Ban Huai Phueng Village. Other research methods include data collection, questionnaires and descriptive research.

The research revealed that Chiang Rai Province and Yunnan Province in China are located in close proximity due to their mountainous terrains and rivers that have been shared by the ethnic groups since the ancient period. These groups built economic and cultural connections which are close to Yunnan province for a long time. The northern parts of Thailand also have cultural backgrounds similar to Yunnan's. Chiang Rai is the place that Yunnan people along with The Kuomintang, often referred to in English as the Nationalist Party of China immigrated to. Even though these Yunnan people were affected by worldwide trends, they closely upheld their traditional ways of living which were integrated by Sino-Thais and the conventional Chinese. This was reflected in the multi-language usage like Thai, Chinese, Northern Thai, and local ones. They lived altogether like the establishment, Mei Si Luo, which means peace in Chinese

Keywords: Ban Huai Phueng Village, Lan Chang Chinese, Yunnan population by generation

บทนำ

ในปีพ.ศ.2492 การเมืองภายในประเทศจีน ได้เกิดการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายรัฐบาลจีน ภายใต้การนำของนายพล เจียงไคเช็ค พรรคก๊กมินตั๋ง และ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำ

ของเหมาเจ๋อตง ทั้งสองฝ่ายต่างมีกำลังทหารของตนเอง ทางฝ่ายเจียงไคเช็คมีกำลังทหารส่วนหนึ่งที่เรียกว่า กองพลหน่วยที่ 93 ได้ปฏิบัติการอยู่ในแถบคุณหมิง มณฑลยูนนานทางตอนใต้ของจีน

ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดการสู้รบกันอย่างดุเดือดสุดท้ายแล้วฝ่ายคอมมิวนิสต์เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะส่งผลให้กลุ่มคนฝ่ายพรรคก๊กมินตั๋งเกิดการอพยพ โดยมีบางส่วนเดินทางไปที่ประเทศไต้หวัน ส่วนกองพลที่ 93 ได้ทำการถอยทัพไปเขตประเทศพม่า และถอยมาเรื่อย ๆ จนมาถึงเขตรอยต่อของประเทศไทยกับประเทศพม่า บริเวณจังหวัดเชียงรายได้แก่ ดอยตุง ดอยแม่สลอง ดอยเทิดไทย โดยมีทั้งกองกำลังทหารและชาวบ้านที่ไม่ต้องการอยู่ภายใต้การปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระบอบคอมมิวนิสต์จึงติดตามมากับกองพล 93 หรือที่เรียกว่ากองทัพจีนคณะชาติ และด้วยผลงานการช่วยประเทศไทยสู้รบจึงได้รับการอนุญาตให้ตั้งรกรากอยู่ในแถบบริเวณชายแดนทางภาคเหนือของไทยจนปัจจุบัน

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งตั้งอยู่ทางภาคเหนือสุดของประเทศไทย อยู่ตรงบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งมีแม่น้ำโขงไหลทะลุผ่านไปยังประเทศจีน ลาว และพม่า ซึ่งเป็นเส้นทางที่สำคัญมาก จากระยะทางท่าเรือของประเทศจีนมายังอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย รวมแล้วเป็นระยะทาง 240 กิโลเมตร ส่วนเส้นทางคมนาคมทางบกจะเริ่มจากชายแดนเชียงของ ผ่านแขวงห้วยทราย ประเทศลาวเชื่อมไปยังชายแดนเมืองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน

จังหวัดเชียงรายแบ่งเป็น 18 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงชัย อำเภอเทิง อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว อำเภอเวียงเชียงรุ้ง และอำเภอดอยหลวง

ในจังหวัดเชียงราย คนที่มีเชื้อสายจีนยูนนานได้กระจัดกระจายกันไปอาศัยอยู่ตามอำเภอแม่สรวย หมู่บ้านวาวี อำเภอแม่จัน อำเภอแม่จันแตก ดอยแม่สลอง อำเภอแม่สาย บ้านต๋ม บ้านห้วยผึ้ง บ้านถ้ำ อำเภอเชียงของ และ อำเภอเมืองเชียงราย

จะเห็นได้ว่าชาวจีนยูนนานส่วนใหญ่ที่อพยพมาตั้งรกรากที่จังหวัดเชียงรายมักจะอาศัยอยู่ร่วมกันบริเวณดอยแม่สลอง ดอยเทิดไทย หมู่บ้านหินแตก หมู่บ้านวาวี หมู่บ้านห้วยผึ้ง และอำเภอ แม่สาย ซึ่งจังหวัดเชียงรายนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีชาวจีนยูนนานอาศัยอยู่จำนวนมาก โดยอาศัยปะปนอยู่กับคนไทย และกลุ่มชาวเขาชาติพันธุ์ ต่าง ๆ ท่ามกลางความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้สภาพของสังคมชาวจีนมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การอยู่ร่วมกันภายใต้พื้นที่ใหม่ ก่อให้เกิดการผสมกลมกลืน การแลกเปลี่ยน ทางวัฒนธรรม การเปิดรับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตามสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทำให้เป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาต่อความเป็นตัวตน วัฒนธรรม ภาษาของชาวจีนยูนนานในจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในหมู่บ้านห้วยผึ้ง ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ อีกทั้งทำการค้นหาข้อมูลจริงจากเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมตามจริง มีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ สัมภาษณ์ เจาะประเด็น จากการเลือกผู้สัมภาษณ์ที่มีความรู้

ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้นำชุมชน และบุคคลที่น่าเชื่อถือของชุมชน อีกทั้งผู้เขียนขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในการกระจายข่าวสารถึงคนในชุมชน เพื่อขอสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกกับผู้นำชุมชนคนปัจจุบันและผู้ก่อตั้งในอดีต เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและสังคมของชาวจีนยูนนาน นอกจากสัมภาษณ์อย่างเจาะลึก ยังทำการบันทึกเสียงผ่านการจำแนกตามลักษณะช่วงอายุของบุคคล ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาให้มากที่สุดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชน ผู้ก่อตั้งหมู่บ้าน อาจารย์สอนภาษาจีนในหมู่บ้าน นักเรียนนักศึกษา ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน รวมทั้งหมดจำนวน 9 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยได้มีการร่างแบบสัมภาษณ์ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์จริง มีการขออนุญาตนัดหมายและขออนุญาตบันทึกเสียงสำหรับข้อมูลที่ได้มาเกิดจากการลงพื้นที่ทำแบบสอบถามร่วมกับคนในชุมชน รวมถึงสังเกตการณ์จากสถานที่จริงที่เป็นแหล่งศูนย์รวมของคนในชุมชน เช่น ตลาด ร้านอาหาร ร้านค้า มัสยิด และโรงเรียน นอกจากข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจและการสัมภาษณ์ มีการนำประเด็นข้อมูลที่สำคัญมาทำการวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดและทำการสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเอกสาร เป็นการสำรวจค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเขียนโดยนักวิชาการ

เพื่อเป็นการทำความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ของชาวจีนยูนนาน การอพยพ การก่อตั้งชุมชน การดำเนินวิถีชีวิต ภาษาที่ใช้พูด และอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง โดยแหล่งข้อมูลได้แก่ ข้อมูลจากการวิจัยทั้งไทยและจีน บทความวิชาการ หนังสือ วารสารวิทยานิพนธ์ เป็นต้น

ข้อมูลภาคสนาม การค้นคว้าเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น มีการเก็บข้อมูลโดยผ่านการสัมภาษณ์จากผู้นำของหมู่บ้าน ชาวบ้าน อาจารย์ในหมู่บ้าน นักเรียน นักศึกษา มีการพูดคุยอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกมีการบันทึกข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผ่านการบันทึกเสียง ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สังคม รวมถึงภาษาจีนท้องถิ่นที่ใช้สนทนาจากกลุ่มย่อย ๆ นอกจากนี้มีการสังเกตการณ์ทั้งในพื้นที่ของชุมชน โรงเรียน ร้านอาหาร ตลาดร้านค้า เพื่อเข้าถึงวิถีชีวิตของชาวบ้าน สภาพแวดล้อม ภาษาที่ใช้ในการพูดคุย การมีปฏิสัมพันธ์ต่อคนในชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชนชาวจีน ยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง ดอยแม่สลอง อำเภอมะป้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมา

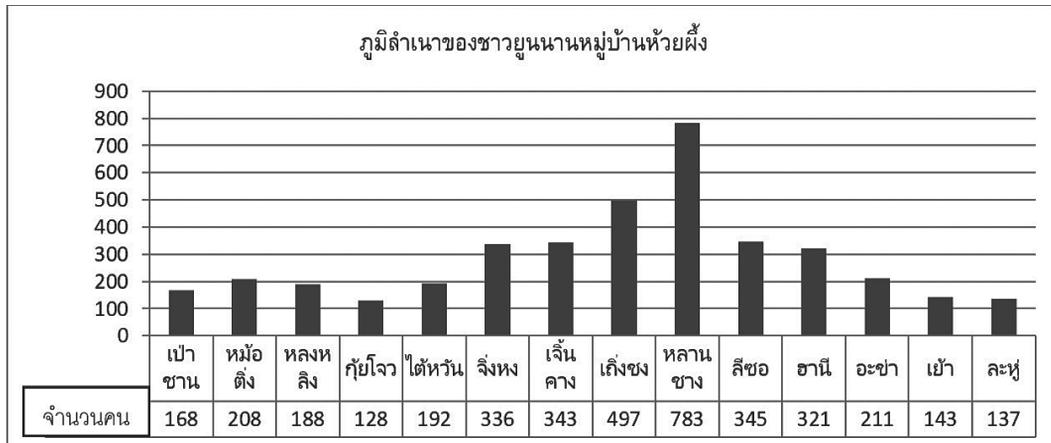
จากบทสัมภาษณ์จาก ตำรวจ แซ่หลัว (16 มิถุนายน 2563) ผู้ใหญ่บ้านห้วยผึ้ง ได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้ หมู่บ้าน ห้วยผึ้ง ตั้งอยู่ตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะป้าหลวง จังหวัดเชียงราย อยู่ห่างทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับดอยเทิดไทยและรัฐฉาน สาธารณรัฐสหภาพพม่า ห่างจากชายแดนพม่าเพียง 10 กิโลเมตร ทิศตะวันตกคือหมู่บ้านอาซ่าติดกับหมู่บ้านห้วยหม้อ ทิศเหนือคือหมู่บ้านห้วยหยวก

ทิศใต้ใกล้หมู่บ้านแม่สลอง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับที่ราบ ถนนหนทางส่วนใหญ่เป็นเนินเขาเนื่องจากอยู่บนเขาสูง มีป่าไม้ปกคลุม และอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,960 เมตร หมู่บ้านส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณเนินเขา ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านห้วยฝิ่งคือเหล่าผู้อพยพมาจากกองพล 93 ที่ได้อพยพไปประเทศพม่า ประเทศลาว จนมาถึงบริเวณเขตภาคเหนือจังหวัดเชียงรายของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2493-2499 การตั้งถิ่นฐานจะกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ภูเขาหรือพื้นที่ราบสูงทางภาคเหนือ ในปัจจุบันหมู่บ้านห้วยฝิ่งมีจำนวนชาวจีนยูนนานอาศัยอยู่ในหมู่บ้านประมาณ 4,000 กว่าคน ชาวจีนยูนนานมีวัฒนธรรมดั้งเดิมในกลุ่มของตนเองเพราะมีเชื้อสายจีน ภาษาที่ใช้คือภาษาจีนยูนนาน และภาษาจีนกลาง

จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามกับชาวบ้านในหมู่บ้านห้วยฝิ่ง (2563) พบว่าจากจำนวนผู้อาศัยประมาณ 800 กว่าหลังคาเรือน (ข้อมูลปี พ.ศ.2563) โดย 79% เป็นชาวจีนยูนนานที่อพยพมาจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน ชาวจีนยูนนานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมมาจากอำเภอหลานซาง (Lancang Lahu Autonomus

County) เป็นเขตปกครองตนเองภายใต้การปกครองของเมืองผู่เอ้อ (Pu'er City) นอกจากนี้ยังมีอำเภอเถิงชง (Tengchong is a county-level city of Baoshan) เป็นเขตปกครองของเมืองเปาซาน อำเภอเจิ้นคาง (Zhenkang County) อยู่ภายใต้การปกครองของเมืองหลินซาง (Lin cang city) ติดกับรัฐฉานของพม่าทางทิศตะวันตก อำเภอจิ่งหง (Jinghong) หรือภาษาไทยเรียกว่าอำเภอเชียงรุ่งเป็นเมืองเอกในเขตปกครองตนเองชนชาติไท สิบสองปันนา เมืองเปาซาน (Baoshan city) อำเภอหลงหลิน (Longlin Various Nationalities Autonomous County) อยู่ในเขตปกครองตนเองภายใต้เขตของเมืองบายเซ้อ (Baise city) ของมณฑลกว่างสี อำเภอหม่อติง (Moding County) ในสิบสองปันนา เมืองกู่ยฺโจว (Guizhou Province) และได้หวัน (Republic of China) ส่วนอีก 29% นั้น เป็นบรรดาเหล่าชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ได้มีการอพยพมาตั้งรกรากในหมู่บ้าน ได้แก่ เผ่าลีซูหรือลีซอ (Lishu) เผ่าอาฮา (Aka) เผ่าละหู่ (Lahu) เผ่าเย้า (Yao) และเผ่าฮานี (Hanee) เป็นต้น

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภูมิฐานะของชาวยุณนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง

จากการสำรวจทำแบบสอบถามพบว่า ประชากรในหมู่บ้านห้วยผึ้งส่วนใหญ่อพยพมาจาก มณฑลยูนนาน ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ หมู่บ้านห้วยผึ้ง และดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย จนถึงปัจจุบัน

อัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมแนวคิด ความเชื่อ ศาสนา

ชาวยุณนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง แบ่งกลุ่มตามความเชื่อทางศาสนาได้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (บทสัมภาษณ์ ดำรง แซ่หลัว วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

1. หุยเจียว คือคำที่ใช้เรียกชาวจีนที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นชาวยุณนานมุสลิม ให้ความสำคัญกับการเซ่นไหว้พระเจ้าเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก มีมัสยิด เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวยุณนานมุสลิม

2. จิตูเจียว คือคำที่ใช้เรียกศาสนาคริสต์ คำว่า จิตู หมายถึง พระเยซู ชาวยุณนานที่นับถือ

ศาสนาคริสต์มีอยู่จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับศาสนาอื่น ๆ ชาวยุณนานจิตูเจียว จะมีอาคารเล็ก ๆ เป็นสถานที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาในหมู่บ้าน

3. ฮันเจียว เป็นกลุ่มชาวยุณนานที่นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายานผสมผสานลัทธิเต๋า จัดเป็นคนกลุ่มใหญ่ในหมู่บ้านห้วยผึ้ง จะมีศาลเจ้า และในบ้านจะมีหิ้งบูชาบรรพบุรุษ แต่ถึงแม้ว่าในหมู่บ้านจะนับถือนิกายมหายาน แต่ก็พบว่าในหมู่บ้านก็มีวัดที่เป็นนิกายหินยานด้วยเช่นกัน

อัตลักษณ์ด้านบรรทัดฐานอาชีพและวิถีชีวิต

ชาวยุณนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง เป็นชนกลุ่มน้อยที่นับว่ามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ดังนั้นเราจึงจะเห็นความหลากหลายทางการประกอบอาชีพ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ของอาจารย์ หงหิม แซ่จาง (บทสัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2560) สามารถทราบถึงอาชีพของชาวยุณนานได้ ดังนี้

1. การทำเกษตรกรรม มีการปลูกข้าวโพดเป็นหลัก ปลูกข้าว ทำไร่หมุนเวียน ปลูกถั่ว ปลูกผลไม้ เป็นต้น

2. การเลี้ยงสัตว์ สัตว์ที่ชาวจีนยูนนานนิยมเลี้ยงไว้ขาย คือ หมู วัว ควาย ไก่ เป็ด และลา อีกทั้งยังเลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมอีกด้วย

3. การค้าขาย เป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวจีน ยูนนาน ชาวจีนในหมู่บ้านนิยมเปิดร้านค้าภายในหมู่บ้าน ทำการค้าขายกับชาวเขา ทำกิจการร้านอาหารมีทั้งอาหารจีน อาหารไทย แต่ส่วนใหญ่จะพบร้านอาหารจีนที่เป็นอาหารถิ่นของชาวจีนยูนนาน

4. อาชีพด้านงานบริการที่ใช้ความรู้และภาษา เนื่องด้วยชาวจีนยูนนานเป็นผู้ใฝ่รู้การศึกษา ทางบ้านมีฐานะดีกว่าชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นจึงพบว่า ชาวจีนยูนนานได้รับการศึกษาที่ดีและการงานที่ดี เช่น มัคคุเทศก์ อาจารย์ พนักงานบริษัท เป็นต้น อีกทั้งยังได้รับโอกาสในการทำงานยังต่างประเทศอีกด้วย

อัตลักษณ์วัฒนธรรมการกิน

ชาวจีนยูนนานมีวัฒนธรรมในการกินคล้ายกับหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นคนไทย คนจีน คนไทยพื้นเมือง คนไทยใหญ่ หรือคนพม่า ดังนั้นอาหารจึงมีความหลากหลายที่เต็มไปด้วยอัตลักษณ์เฉพาะที่มีแค่ในชาวจีนยูนนาน สิ่งที่นิยมรับประทานและสามารถพบเห็นในตลาดชาวจีนยูนนาน ได้แก่ ผักดองใส่พริก บุก ขนมจีนยูนนาน ข้าวผืน ข้าวปึก ข้าวซอย เป็นต้น การรับประทานอาหารในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ข้าวสวย เต้าหู้ เต้าหู้ยี้ ผักดอง และผักตาแห้ง เป็นต้น ชาวจีนยูนนานรู้จักวิธี

การถนอมอาหารทำให้เก็บไว้ได้นาน วัฒนธรรมการรับประทานอาหารอีกอย่างหนึ่งของชาวจีนยูนนานคือการใช้ตะเกียบคีบอาหารแทนการใช้ช้อนส้อม นอกจากนั้นการดื่มชายังเป็นสิ่งที่ชาวจีนยูนนานนิยมปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน นับได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวจีนยูนนาน แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต่างอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันจึงมีการเรียนรู้และหิบบิยม ผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมการกินของคนแต่ละกลุ่ม จนบางครั้งทำให้ยากที่จะแยกแยะได้ว่าเป็นอาหารดั้งเดิมจากกลุ่มไหน

อัตลักษณ์วัฒนธรรมด้านภาษา

ลักษณะของภาษา

1. ภาษาจีนท้องถิ่น

ชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้งมีการใช้ภาษาที่หลากหลาย เช่น ภาษาจีนกลาง ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยใหญ่ และภาษาชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น แต่ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ภาษาจีนอื่นหนานหว่าในตระกูลจีน – ทิเบต (Sino-Tibetan) ในกลุ่มภาษาจีนแมนดารินตะวันตกเฉียงใต้ (South Western Mandarin) ภาษาที่มีความใกล้เคียงกับภาษาจีนแมนดาริน แต่การออกเสียงคำและการใช้คำศัพท์มีความแตกต่างกัน กลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ก็สามารถพูดอื่นหนานหว่าได้ และภาษาอื่นหนานหว่ากลายเป็นภาษากลางระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ชาวจีนยูนนานที่แต่งงานกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นลูกหลานมักจะใช้ภาษาอื่นหนานหว่าตามบิดามารดา ส่วนเด็กและเยาวชน จะพูดได้อย่างน้อย 2 ภาษา คือภาษาอื่นหนานหว่า (เรียนจาก บิดาหรือมารดา) และภาษาจีนกลาง (เรียนที่โรงเรียน)

2. ภาษาจีนกลาง

การใช้ภาษาจีนกลางของชาวจีนยูนนาน ในหมู่บ้านห้วยผึ้งในปัจจุบันนั้น มีบทบาทในกลุ่ม ทหารจีนคณะชาติอพยพด้วยการจัดการเรียน การสอนภาษาจีนในโรงเรียนที่จัดขึ้นโดยการ ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจัดตั้งโรงเรียน สอนภาษาจีนจากทางรัฐบาลไต้หวันในชุมชน ทหารจีนคณะชาติอพยพ ภาษาจีนนั้นเป็นภาษา ที่สืบเนื่องจากชนชาติที่มีอารยธรรมมายาวนาน ดังนั้น ภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการเข้าถึง ความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่ยิ่งใหญ่ ที่จะ เข้าใจในปรัชญาการดำเนินชีวิตของคนจีน ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นสิ่งที่คู่กับความเป็นจีนอย่าง เหนียวแน่น ชาวจีนยูนนานจึงให้ความสำคัญ กับภาษาจีนอย่างยิ่ง มีการเปิดสอนภาษาจีน ในชุมชนอย่างกว้างขวางทั้งที่เป็นชุมชนชาวจีน อพยพ ทำให้คนจีนในเมืองไทยต่างส่งลูกหลาน ไปเรียนภาษาจีนในชุมชนเหล่านี้ ต่อมาหลังจาก สิ้นสุดสงครามเย็น ประเทศจีนได้เปลี่ยนแปลง นโยบายเปิดประเทศ ในยุคเติ้งเสี่ยวผิง ความสำคัญ ของภาษาจีนจึงทวีความสำคัญขึ้น ที่ว่าเป็นภาษา ในการค้าขายที่สำคัญเนื่องจากชาวจีนมีประชากร มากถึงหนึ่งพันสามร้อยล้านคน ทำให้ชาวจีน ยูนนานในหมู่บ้านเห็นความสำคัญ ส่งลูกหลาน ไปศึกษาภาษาจีนกลางเพื่อต่อยอดการศึกษาของ ลูกหลานชาวจีนต่อไป

3. ภาษาไทย

ชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านสามารถ ใช้ ภาษาไทยภาคกลางในการในการติดต่อสื่อสาร และค้าขาย อีกทั้งการที่ชาวจีนยูนนานได้รับการ ศึกษาจากโรงเรียน มหาวิทยาลัยของประเทศไทย ทำให้ชาวจีนในหมู่บ้านให้ความสำคัญต่อการศึกษา เยาวชนรุ่นใหม่จึงมีความสามารถทางภาษาได้ หลากหลายมากกว่าสองภาษาขึ้นไป ใช้ภาษาไทยกลาง ในการเรียนการสอน อีกปัจจัยหนึ่งคือชาวจีนในหมู่บ้าน มีการแต่งงานกับคนไทยทำให้ลูกหลานมักใช้ภาษาไทย เป็นภาษาที่สองในการสื่อสารเช่นกัน

ปัจจัยและสภาพแวดล้อมของภาษา ที่ส่งผลต่อชาวจีนยูนนาน

ด้วยบริบทของความเป็นพหุวัฒนธรรม ของพื้นที่เชียงรายเอื้อให้ภาษาของแต่ละชาติ เป็นอัตลักษณ์ที่มีการผสมผสาน (Acculturation) มากที่สุด การที่ชาวจีนยูนนานสามารถอาศัยอยู่ใน พื้นที่ได้อย่างดีนั้นจำเป็นต้องอาศัยการรับเอาภาษา พื้นถิ่นเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้ชาวจีนยูนนานที่อาศัย อยู่ในจังหวัดเชียงรายได้รับการยอมรับเป็นพลเมือง เช่นเดียวกับคนในท้องถิ่น เกิดการผสมกลมกลืน ของวัฒนธรรมได้อย่างดี อีกทั้งการเปิดรับภาษาอื่น เอื้อประโยชน์ทางการค้าขาย โดยส่วนมากแล้ว ในครอบครัวให้การสนับสนุนลูกหลานของตนเรียน ภาษาจีน ในขณะที่เติบโตท่ามกลางสภาพแวดล้อม ที่ต้องใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันมากขึ้น

ตารางที่ 2 การใช้ภาษาสำหรับการสื่อสารของคนในครอบครัวหมู่บ้านห้วยผึ้ง

การสื่อสารทั้งสองฝ่าย		1	2	3	4	5
ผู้สูงอายุ กับคนรุ่นหลัง	พ่อแม่กับลูก	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	ปู่ย่ากับหลาน	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	พ่อแม่สามีกับลูกสะใภ้	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
คนรุ่นหลัง กับผู้สูงอายุ	ลูกกับพ่อแม่	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	หลานกับปู่ย่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	ลูกสะใภ้กับพ่อแม่สามี	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
ระหว่างคน รุ่นเดียวกัน	ระหว่างปู่ย่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	ระหว่างพ่อแม่	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	ระหว่างพี่น้อง	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	หลานชายและลูกหลาน	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	เจ้าบ้านกับผู้มาเยือน	ภาษาไทย ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาไทย ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาไทย ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาไทย ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาไทย ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	ผู้มาเยือน ที่มีเชื้อสายจีน	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีนกลาง
	กับข้าราชการ เชื้อสายจีน	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า
	กับอาจารย์ที่มี เชื้อสายจีน	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อื่นหนานหว่า

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การสื่อสารทั้งสองฝ่าย		1	2	3	4	5
ระหว่างคน รุ่นเดียวกัน	กับผู้มาเยือน ที่มีเชื้อสายจีน	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า ภาษาจีนกลาง	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า
	คนไม่รู้จัก	ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยใหญ่	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า	ภาษาจีนกลาง	ภาษาไทยกลาง	ภาษาจีน อิ่นหนานหว่า

หมายเหตุ: ภาษาจีนอิ่นหนานหว่า จัดอยู่ในตระกูลจีน-ทิเบต(Sino-Tibetan) ในกลุ่มภาษาจีนแมนดาริน ตะวันตกเฉียงใต้ (South Western Mandarin)

จากการค้นคว้าสำรวจ (ข้อมูลจากปี พ.ศ. 2560) เพื่อให้ทราบถึงครอบครัวส่วนใหญ่ มีลักษณะการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารของ ชาวบ้านในหมู่บ้านเราจึงเลือกสำรวจเป็นจำนวน 5 ครอบครัวโดยสรุปได้ดังนี้

จากผลสำรวจการสุ่มสอบถามครอบครัว ในหมู่บ้านห้วยผึ้งจำนวน 5 ครอบครัวนั้น สรุปได้เลย ว่าภาษาที่ชุมชนชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านใช้มีความ หลากหลาย ทั้งภาษาจีนกลาง ภาษาไทย แต่ภาษา ที่ใช้ในชีวิตประจำวันคือ ภาษาจีนอิ่นหนานหว่า ซึ่งเป็น ภาษากลางในการสื่อสารกับคนในชุมชน แม้แต่กับ ชาวชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาอิ่นหนานหว่า เป็นภาษากลาง ในการสื่อสาร สิ่งที่สำคัญที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สภาพแวดล้อมที่บิดามารดาใช้ภาษาจีนอิ่นหนานหว่า ทำให้เด็กเยาวชนจีนยูนนานเติบโตท่ามกลาง สภาพสังคมที่มีชาวจีนยูนนาน ภาษาอิ่นหนานหว่า จึงเป็นภาษาหลักของคนในหมู่บ้านนั่นเอง

แต่ถึงอย่างไรก็ตามถ้าหากมีผู้มาเยือน ที่ไม่ใช่ชาวจีนยูนนาน ก็ยังสามารถใช้ภาษาจีนกลาง และภาษาไทยกลางในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ทัศนคติที่มีต่อภาษา

1. พ่อแม่คาดหวังให้ลูก ๆ สามารถใช้ ภาษาจีนกลางและภาษาไทยได้ดีไปพร้อม ๆ กัน โดยที่พวกเขาคิดว่าในขณะที่เรียนภาษาไทยแล้ว ก็ควรที่จะเรียนภาษาจีนให้ดีด้วย เพื่อการแข่งขัน ในการทำงานและตัวเลือกในการทำงานที่มากขึ้น จึงทำให้มีการสนับสนุนให้ลูกหลานไปเรียนภาษาไทย ทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน อีกทั้งผลักดัน ให้ลูกหลานไปศึกษาต่อภาษาจีนกลางยังประเทศจีน อีกด้วย

2. การอนุรักษ์ภาษาจีนดั้งเดิม ภาษาจีน ยูนนานก็เป็นสิ่งรับรองว่าคนในชุมชนห้วยผึ้ง ส่วนใหญ่คือคนจีนที่สืบเชื้อสายจีนยูนนาน โดยแท้จริง ชาวจีนยูนนานร่วมมือกันเพื่อที่จะ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตที่เป็น อัตลักษณ์ของชาวยูนนานให้คงอยู่ต่อไป แต่การ ที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์และเศรษฐกิจ ของโลกที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทำให้ชาวบ้าน ต้องมีการปรับตัว ดังนั้นคิดว่าการเรียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลางเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

ที่จะต้องศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต ถึงแม้ว่าชาวบ้านในชุมชนต้องการอนุรักษ์ความเป็นชาวจีนยูนนานที่ตั้งเดิมก็ตาม

3. ในมุมมองของคนเชื้อสายจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรสำคัญมากมาย โดยเฉพาะธรรมชาติที่งดงามทำให้ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว จนมีนักท่องเที่ยวจากประเทศต่าง ๆ มากมายมาสัมผัสกับความงดงามของประเทศไทย โดยเฉพาะทางภาคเหนือที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ทำให้การที่คนรุ่นหลังในหมู่บ้านมีความสนใจเรียนภาษาอังกฤษและภาษาจีนกลางเพิ่มขึ้น ไม่เพียงแต่ที่จะสามารถนำมาใช้ในการสื่อสารทั่วไป อีกทั้งยังทำให้พวกเขาสามารถสร้างอาชีพการให้บริการด้านการท่องเที่ยวและพัฒนาอาชีพให้ดีขึ้นในเวลาเดียวกันอีกด้วย

4. ภาษาจีนยูนนานในประเทศไทยจะไม่มีสูญหายไปตราบดีที่คนในหมู่บ้านยังคงถ่ายทอดภาษาสู่ลูกหลานรุ่นต่อรุ่นสืบต่อไป จากพ่อแม่สู่ลูกจึงทำให้ลูกหลานใช้ภาษาจีนยูนนานจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ในเรื่องทัศนคติของคนในหมู่บ้านห้วยผึ้งที่มีต่อภาษานั้น ถึงแม้ว่าภาษาจีนยูนนานจะยังคงมีการอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไปชั่วลูกชั่วหลาน แต่ชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านก็ไม่ปิดกั้นในเรื่องของการเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ อีกทั้งยังให้การสนับสนุนเด็ก ๆ ได้เรียนทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีนกลางอีกด้วย ลูกหลานชาวจีนยูนนานเหล่านี้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาภาษาและสามารถเข้าถึงทรัพยากรทางสังคมในมิติต่าง ๆ ได้ดีและยังคงสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและสื่อความหมายเชิงคุณค่าและวัฒนธรรมในมิติทางอุดมการณ์ในชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

ด้วยสภาพแวดล้อม สภาพสังคม ส่งผลให้ชาวจีนในหมู่บ้านห้วยผึ้งนั้นมีการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวเพื่อก่อให้เกิดการยอมรับระหว่างกลุ่มคนในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มสังคมอื่นที่ไม่ใช่ชาวจีนยูนนาน ชาวจีนยูนนานในเมืองไทยจึงมีการผสมผสานหิบบัณฑิตวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นภาคเหนือมาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง เกิดอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มเป็นของตนเอง เช่น การพูด การกิน ประเพณีเทศกาลต่าง ๆ ที่มีทั้งความเป็นไทย ความเป็นจีน อาทิเช่น ความสามารถในการสื่อสาร ภาษาที่หลากหลาย เช่น ภาษาไทยกลาง ภาษาจีนกลาง ภาษาจีนยูนนาน อัตลักษณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ชาวจีนยูนนานในไทยได้สร้างขึ้นเพื่อที่บ่งบอกการมีตัวตนในพื้นที่ของสังคมที่กว้างขึ้นไม่ใช่เพียงแค่กลุ่มเฉพาะชาติพันธุ์

จากการที่ได้เข้าไปศึกษาทำให้เข้าใจวิถีชีวิตของชาวจีนยูนนานมากขึ้น ทั้งในเรื่องการปรับตัวที่สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมของภาคเหนือประเทศไทยได้เป็นอย่างดี และได้เห็นความหลากหลายในชาติพันธุ์ที่สามารถอยู่ร่วมกันกับคนท้องถิ่นในสังคมได้อย่างสงบสุข เป็นกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่ดำรงความเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นกลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำให้จังหวัดเชียงรายก่อเกิดสถานที่ท่องเที่ยวมากมายหลายแห่ง ก่อเกิดเศรษฐกิจการค้าที่เติบโต อีกทั้งความเป็นผู้ฝึกฝนการศึกษายังทำให้ชาวจีนยูนนานนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี เราจึงสามารถเห็นการเติบโตทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชนได้ และสุดท้าย

ยังเป็นการจุดประกายก่อให้เกิดความเข้าใจในความเป็นมาตั้งแต่อดีตของชาวจีนยูนนานอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าประวัติความเป็นมาของชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง ดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า ชาวจีนยูนนานมักจะเลือกพื้นที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณที่สูงบนภูเขาตามชายแดนไทยพม่า ชุมชนชาวจีนยูนนานเลือกที่อาศัยอยู่ตามชายแดน มีการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยอยู่อย่างเป็นระเบียบสะอาดเรียบร้อย เป็นสัดส่วน บ้านเรือนมีเอกลักษณ์เฉพาะชาวจีนยูนนานยังคงรักษาความเป็นอัตลักษณ์ที่เคยมีมาในรุ่นบรรพบุรุษไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ ศาสนา อาหาร อาชีพและวิถีชีวิต ศิลปะและหัตถกรรมให้คงอยู่ต่อไป ถึงแม้ว่าสภาพแวดล้อมจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแต่ก็ไม่ได้ส่งผลต่อวิถีชีวิตของชาวจีนยูนนานจนถูกกลืนเข้ากับบริบทของความ เป็นไทยไปแทบจะหมดสิ้น แต่ชาวจีนยูนนานมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สภาพสังคม และสามารถดำรงอยู่ในประเทศไทยได้อย่างสงบสุข เราจึงเห็นได้ว่าชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านมีความสามารถที่หลากหลาย เช่นการใช้ภาษาที่หลากหลาย ผู้สูงอายุในหมู่บ้านถึงแม้จะไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้

เพราะไม่ได้ได้รับการศึกษา แต่ตั้งแต่วัยกลางคนจนถึงรุ่นลูกหลานก็ได้รับการศึกษาที่ดีทำให้มีความสามารถการใช้ภาษาอย่างหลากหลาย ทั้งภาษาจีนกลาง ภาษาไทย ทำให้ชาวจีนยูนนานรุ่นหลังในหมู่บ้านมีอาชีพที่ดี คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจในชุมชนที่ดีมาจนถึงทุกวันนี้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้ง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรศึกษาการเปรียบเทียบวิถีชีวิตชนบทรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้งกับชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านอื่นเพื่อจะได้เห็นถึงความแตกต่างของชาวจีนยูนนานแต่ละหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาแนวคิด ทักษะคติและความรู้สึกของชาวจีนยูนนานที่อาศัยในประเทศไทยในปัจจุบันกับการปักหลักถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ทั้งคนที่ได้รับสิทธิเป็นพลเมืองของประเทศไทยกับคนที่ได้ยังไม่ได้รับสิทธิในการทำบัตรประจำตัวประชาชน

3. ควรศึกษาการใช้ภาษาจีนยูนนานท้องถิ่นของชาวจีนยูนนานในหมู่บ้านห้วยผึ้งนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างกับภาษาจีนกลาง

REFERENCES

- Qingsha, D. (2009). **Status Quo of the Akha Nationality and Its Speakers in Wawee Township, Thailand**. Peking. China Social Sciences Press.
- Huawen, Z. & Yuling, M. (1997). **Kunming Dialect Dictionary**. Yunnan: Yunnan Education Publishing House.
- Zhengyan, L., Mingkai, G. & Shuiqian, M. (1984). Shi Youwei. **A Dictionary of Chinese Loanwords**. Shanghai: Shanghai Lexicographical Publishing House.
- Rong, L. (1998). **Guiyang Dialect Dictionary**. Jiangsu: Jiangsu Education Publishing House.
- Guangzhou Foreign Languages Institute. (1994). **Thai-Chinese Dictionary**. Peking: Commercial Press.
- Xude, Y. (2002). **The Hui Nationality Trade caravan and the Southwest Silk Road Network——A case study of Yunnan Muslims in northern Thailand**. Yunnan: Yunnan University
- Ping, H. (2005). Yunnan people emigrated to Southeast Asia. **Journal of Yunnan University**. 2005(3) : 61-74.
- Peilin, C. (2008). **Comparison of Chinese and Thai Kinship Terms**. Xiamen: Xiamen University.
- Xinyu, W. (2010). **Research on the Method of Formation and Word Formation of Thai New Words**. Yunnan : Yunnan University of Nationalities.
- Jingmin, S. (2000). **A comparative study of Loan words in Hong Kong**. Shanghai: East China Normal University.
- Yanmei, P. (2010). **Research on Foreign Words in Burmese**. Yunnan : Yunnan University of Nationalities.
- Lei, Z. (2010). **A comparative study of Chinese and Thai word formation**. Yunnan: Yunnan University of Nationalities.
- Huilin, C. (2008). **Borrowing of Chinese in Thai loanwords**. Xiamen : Xiamen University.
- Yipeng, L. (2008). **Investigation and research on the status quo of the Use of Foreign Language Words**. Life Week : Hebei University.
- Jarenwong, K. (1990). **Study of Chinese immigrants (93 Brigade) in Northern Border Thailand**. Economic, Social and Political Changes. Community Research and Development Institute Payap University.
- Prapatpong, P. (2010). **Dynamics of Being Yunnanese-Chinese in Northern Thailand: The Integrations Into Thai-State**. Ph.D. Dissertation. Chiangrai: Mae Fah Luang University.

Saeluo, D. (Interviewed on 16 June 2020). The head of Ban Huai Phueng Village Doi Mae Salong, Mae Fah Luang District, Chiang Rai Province.

Pitsitpanporn, N. (2005). Ethnic Groups Encyclopedia in Thailand: Chinese Yunnan. Bangkok : Aekpimthai.

Suntornpasut, S. (2005). Ethnic relations: Fundamental concepts in anthropology in studying ethnic identity of nations and organization of ethnic relations. Bangkok: Ancient city.

Yongming, Z. (Interviewed on 12 July 2020) Chinese Teacher in Zhonghua School, Ban Huai Phueng Village Doi Mae Salong, Mae Fah Luang District, Chiang Rai Province.

.....

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการคาสิโน
แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
MARKETING MIX FACTORS THAT AFFECT THE DECISION
TO VISIT THE CASINO IN BOKAEW SUB-DISTRICT,
TONPUENG DISTRICT, LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

ซู เหียน*

วิทยาลัยเทคโนโลยีประยุกต์ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน
ยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Su Yan*

College Of Applied Technology, Yunnan Minzu University,
Yunnan, People's Republic of China

*E-mail: 1023022743@qq.com

Received: 2021-03-29

Revised: 2021-04-24

Accepted: 2021-05-12

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในคาสิโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยรวมอยู่ในระดับมาก

โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.92 รองลงมา คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และด้านการส่งเสริมทางการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คาสีโน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ABSTRACT

The objective of this research is to examine the marketing mix factors that affect the decision to visit the casino in Bokaew sub-district, Tonpueng district, Lao People's Democratic Republic. The sample included 384 visitors to the casino in Bokaew sub-district, Tonpueng district, Lao People's Democratic Republic, obtained by purposive sampling. The sample size was determined using Krejcie and Morgan Table. The instrument utilized was a questionnaire on the marketing mix factors that affect the decision to visit the casino in Bokaew sub-district, Tonpueng district, Lao People's Democratic Republic, with a reliability coefficient of 0.898. Statistical mean and standard deviation of the questionnaire score were calculated and used for analysis. The results suggest that the overall level of marketing mix factors that affect the decision to visit the casino in Bokaew sub-district, Tonpueng district, Lao People's Democratic Republic is high, with an average of 3.46. Considering each aspect, the highest average score is from distribution, at 3.92, following by personnel with a high average score of 3.60. The product factor and marketing promotion scores are moderate, with average scores of 3.18 and 3.13 respectively.

Keyword: Marketing Mix Factor, Casino, Lao People's Democratic Republic

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว และมีผลต่อเศรษฐกิจโลก เพราะมีการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างมากมาย และยังเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ส่งผลให้ประชาชน

มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และยังเป็นการสร้างความเจริญและพัฒนาอย่างทั่วถึง (Ketnoi, 2016)

การตลาดถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix) เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญ ที่ธุรกิจส่วนใหญ่นำมาใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมใช้ส่วนประสมทางการตลาด 4P ซึ่งประกอบไปด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด (Kotler, 2003)

สามเหลี่ยมทองคำ เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างสามประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย (จังหวัดเชียงราย) ลาว (แขวงบ่อแก้ว) และพม่า (ท่าขี้เหล็ก, รัฐฉาน) มีลักษณะเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมบรรจบกัน โดยมีแม่น้ำโขงตัดผ่านชายแดนไทยและลาว นับเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค เดิมสามเหลี่ยมทองคำเป็นที่รู้จักในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เมืองชายแดน แต่ในปัจจุบันมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจมากขึ้น เนื่องจากเป็นแหล่งขนถ่ายสินค้าที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทย ปัจจุบันสามเหลี่ยมทองคำนอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วยังเป็นแหล่งการพนันสำหรับนักท่องเที่ยวจีน ไทย พม่า และลาว โดยจะมีคนเข้าไปใช้บริการปีละไม่ต่ำกว่า 3 แสนคน (Prachachat, 2018) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามคิงโรมัน (King Roman) ซึ่งตั้งขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือเพื่อรับนักท่องเที่ยวจีนโดยเฉพาะ แต่ก็ยังคงมีนักพนันเพื่อนบ้านเช่น ไทย ลาว พม่า เข้าไปเล่นอยู่จำนวนไม่น้อย ซึ่งโดยพื้นฐานคนจีนชอบเล่นการพนัน เนื่องจากรัฐบาลจีนไม่อนุญาตให้มีคาสิโน ถูกกฎหมายภายในประเทศ และบังคับใช้กฎหมายเข้มงวด คนจีนทางตอนใต้ รวมถึงข้าราชการชาวจีน จึงนิยมข้ามพรมแดนไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน ทว่านโยบายต่อต้านการพนัน

ของรัฐบาลจีนก็สามารถขึ้นขึ้นตายธุรกิจได้ และทำให้คาสิโนในบางพื้นที่ต้องปิดตัวลงไปในที่สุด อาทิเช่น เมืองลา (Mongla) เมืองชายแดนในรัฐฉานที่คั่นระหว่างพม่ากับจีน เชื่อมต่อกับสิบสองปันนาของจีนที่ด่านท่าล่อ บนเส้นทาง R3B ตั้งแต่ปี 2532 ช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 1990 (พ.ศ.2533-2543) เมืองลามีคาสิโนน้อยใหญ่ผุดขึ้นราวกับดอกเห็ด ในปี 2543 นับเฉพาะคาสิโนที่เป็นโรงแรมขนาดใหญ่ก็มีนับสิบแห่ง ส่วนใหญ่เป็นของนักทุนชาวจีนนั่นเอง

นักธุรกิจชาวพม่าเจียนสัญชาติฮ่องกงมองเห็นโอกาสทางธุรกิจภายใต้การเดินหน้าผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone : SEZ) ของรัฐบาลลาว ในรูปของเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการค้าและการท่องเที่ยว ด้วยงบลงทุนกว่า 200-300 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ท่ามกลางป่าดอย ตึกใหญ่โตมโหฬารที่สร้างให้เป็นคาสิโน-โรงแรมถูกสร้างขึ้นบนผืนนาเดิม และในปี พ.ศ. 2550 กลุ่มทุนของจีน ได้รับสัมปทานที่ดินในเขตเมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้วฝั่งตรงข้ามบ้านสบรวก ถนนเลียบบแม่น้ำโขงจากตัวอำเภอเชียงแสนของไทย เรียกว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ” (The Golden Triangle Special Economic Zone:GTSEZ) ได้สร้างบ่อนการพนันคาสิโนที่ใหญ่ที่สุดในแถบภูมิภาคนี้ ที่มีชื่อว่า คิงส์โรมัน อันเป็นแหล่งเล่นการพนันของนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีน ไทย พม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Center for Gambling Studies, 2020)

ข้อมูลจากด่านตรวจคนเข้าเมืองเชียงแสนตรงข้ามกับคิงส์โรมัน พบว่า ในช่วงเวลาปกติจะมีนักท่องเที่ยว ทั้งชาวจีนและชาวไทย เดินทางผ่านด่าน

วันละ 700-800 คน นั้นหมายความว่าในปีหนึ่งจะมีนักท่องเที่ยวข้ามด่านนี้ราว 3 แสนคน (Thai PBS, 2020) ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยเทคโนโลยีประยุกต์ มหาวิทยาลัยชนชาติยูนิานาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเคยมีประสบการณ์ในการทำงานในคิงส์โรมัน แห่งนี้ จึงมีความสนใจที่อยากจะศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของคาสีโนแห่งนี้มีอะไรที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเดินทางมาเล่นการพนันที่นี่ โดยอาศัยหลักคิดทางธุรกิจคือส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในธุรกิจการท่องเที่ยว และนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ต่อยอดในธุรกิจด้านอื่น ๆ ที่น่าสนใจในประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) และด้านการจัดจำหน่าย (Place)

ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 300,000 คนต่อปี (Prachachat, 2018)

ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา คือ คาสีโนชายแดน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา รวมเวลา 12 เดือน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ (Survey) ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 300,000 คนต่อปี (Prachachat, 2018)

วิธีการเลือกตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยดำเนินการแปลเป็น 4 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาพม่า และภาษาลาว ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และสัญชาติ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี นิยาม และองค์ประกอบของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

2. เขียนนิยามศัพท์ปฏิบัติการปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่สรุปจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เขียนกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากองค์ประกอบของปัจจัยส่วนประสมทาง

การตลาดที่รวบรวมจากการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ

4. สร้างข้อคำถามสำหรับแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ จูงใจมากที่สุด จูงใจมาก จูงใจปานกลาง จูงใจน้อย และจูงใจน้อยที่สุด ด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

5. นำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวบ่งชี้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 โดยผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

7. จากนั้นพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพรายข้อเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .70 โดยแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28-0.79 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีค่าอำนาจเชื่อมั่นในระดับสูง

8. นำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาหาระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโนแขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งรายด้านและโดยรวม (Srisatidnarukul, 2012)

ระดับคะแนนเฉลี่ยรายข้อ การแปล
ความหมาย

4.21 – 5.00 มีแรงจูงในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 มีแรงจูงในระดับมาก

2.61 – 3.40 มีแรงจูงในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 มีแรงจูงในระดับน้อย

1.00 – 1.80 มีแรงจูงในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการ
ในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงาน
กับคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อขออนุญาตในการ
เข้าเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการ
ในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวที่สร้างขึ้น ไปให้
กลุ่มตัวอย่างตอบ

3. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่เก็บข้อมูล
มาได้ มาตรวจให้คะแนนแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์
หาค่าทางสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาปัจจัย
ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
เข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้น

ฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัย
ได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือ
เพื่อการวิจัยถึงบริษัทคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอ
ต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
กับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการ
ในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล
กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการ
ในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตรวจสอบความ
สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถาม
ที่มีความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถาม
ที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึง
นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการ
แจกแจงข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน
และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบ
คุณภาพของแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสม
ทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการ
ในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือคือ

1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

1.3 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้านของแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัจจัย

ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามวัตถุประสงค์สามารถสรุปได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.00 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.0 อายุระหว่าง 50 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.50 และมีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.20 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสัญชาติจีน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา มีสัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 29.0 สัญชาติลาว คิดเป็นร้อยละ 23.00 และสัญชาติพม่า คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 1-5 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ผลิตภัณฑ์	3.18	0.66	ปานกลาง
บุคลากร	3.60	0.49	มาก
การจัดจำหน่าย	3.92	0.42	มาก
การส่งเสริมทางการตลาด	3.13	0.70	ปานกลาง
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวม	3.46	0.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด 3.92 รองลงมา คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 และด้านการส่งเสริมทางการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านผลิตภัณฑ์

ด้านผลิตภัณฑ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
คาสีโน	3.90	0.42	มาก
โรงแรม	3.48	0.17	มาก
บริษัททัวร์	2.77	0.24	ปานกลาง
ห้างสรรพสินค้า	2.58	0.35	ปานกลาง
ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม	3.18	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นผึ้ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คาสีโนอยู่ในระดับมาก

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 รองลงมา คือ โรงแรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 บริษัททัวร์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และห้างสรรพสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
พนักงานยิ้มแย้มแจ่มใส	3.69	0.03	มาก
พนักงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	3.83	0.24	มาก
พนักงานมีการให้คำแนะนำ และตอบข้อซักถาม	3.51	0.03	มาก
พนักงานใช้วาจา สุภาพและเป็นมิตรในการให้บริการ	3.66	0.02	มาก
พนักงานมีความรวดเร็วในการให้บริการ	3.79	0.06	มาก
พนักงานมีความยุติธรรมในการให้บริการ	2.95	0.22	ปานกลาง
พนักงานมีความซื่อสัตย์ในการให้บริการ	3.22	0.13	ปานกลาง
พนักงานมีความรู้ความสามารถในงานที่บริการ	3.65	0.02	มาก
พนักงานมีความสามารถในด้านภาษาที่หลากหลาย	3.54	0.02	มาก
การแต่งกายของพนักงาน	4.15	0.18	มาก
ด้านบุคลากรโดยรวม	3.60	0.49	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสิโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแต่งกายของ

พนักงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 รองลงมา คือ พนักงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และพนักงานมีความรวดเร็วในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการจัดจำหน่าย

ด้านการจัดจำหน่าย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
สถานที่ที่มีความสวยงาม	4.23	0.13	มาก
สถานที่ที่มีความปลอดภัย	3.43	0.20	ปานกลาง
สถานที่ที่มีความสะดวกในการเดินทาง	3.20	0.29	ปานกลาง
สถานที่ที่มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม	4.11	0.08	มาก
สถานที่ที่มีขนาดของพื้นที่กว้างขวาง	4.26	0.14	มากที่สุด
สถานที่ที่มีการจัดแบ่งประเภทของพื้นที่เป็นสัดส่วน	4.29	0.15	มากที่สุด
สถานที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย	3.66	0.10	มาก
สถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมสวยงาม	4.14	0.08	มาก
ด้านการจัดจำหน่ายโดยรวม	3.92	0.42	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่ที่มีการ

จัดแบ่งประเภทของพื้นที่เป็นสัดส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.29 รองลงมา คือ สถานที่ที่มีขนาดของพื้นที่กว้างขวาง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และสถานที่ที่มีความสวยงาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการส่งเสริมทางการตลาด

ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
มีการจัดรถรับส่งฟรี	3.82	0.31	มาก
มีการจัดเครื่องบินรับส่งฟรี	2.72	0.18	ปานกลาง
มีการบริการส่งสิ่งของมาให้ลูกค้า	3.61	0.21	มาก
มีการให้บริการห้องพักฟรีเมื่อแลกชิพ 50,000 บาท	2.46	0.30	ปานกลาง
มีการให้บริการอาหารเครื่องดื่มฟรีเมื่อแลกชิพ 50,000 บาท	2.35	0.35	ปานกลาง
มีการจัดพนักงานดูแลเอกสารของลูกค้า	3.84	0.32	มาก
ด้านการส่งเสริมทางการตลาดโดยรวม	3.13	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านการส่งเสริมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดพนักงานดูแลเอกสารของลูกค้าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.84 รองลงมาคือ มีการจัดรถรับส่งฟรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และมีการบริการส่งสิ่งของมาให้ลูกค้าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการในคาสีโน แขวงบ่อแก้ว อำเภอต้นฝิ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประเด็นที่น่าสนใจ อภิปรายได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อคาสีโนและโรงแรมมากที่สุดโดยผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ คือ คาสีโน ส่วนในด้านโรงแรมเป็นเพราะว่าการบริการที่ดีแก่ลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ นักท่องเที่ยวจึงเลือกใช้บริการโรงแรมในคาสีโนมากกว่าที่จะไปเลือกโรงแรมอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Orsuwan (2005) ที่ได้ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหัวหิน และเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของหัวหิน

ผลศึกษาพบว่า การจัดระเบียบชายหาด สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cheawnawin (2010) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการคำนึงถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการของสถานพักแรมประเภทรีสอร์ตระดับราคาสูงที่แตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก โดยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยในส่วนของปัจจัยด้านการจัดทำแผนงานบริการและปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นปัจจัยที่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการแต่งกายของพนักงาน พนักงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน พนักงานมีความรวดเร็วในการให้บริการ พนักงานยิ้มแย้มแจ่มใส พนักงานใช้วาจาสุภาพและเป็นมิตรในการให้บริการ พนักงานมีความรู้ความสามารถในงานที่บริการ พนักงานมีความสามารถในด้านภาษาที่หลากหลาย พนักงานมีการให้คำแนะนำและตอบข้อซักถาม อยู่ในระดับมาก พนักงานมีความซื่อสัตย์ในการให้บริการ พนักงานมีความยุติธรรมในการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongrueng (2007) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในอำเภอเกาะสมุย ผลการศึกษา บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความชำนาญ และมีความรู้ความสามารถในงาน บุคลากร

ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกันเอง บุคลากรต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในบริการโดยเสนอบริการที่ดีแก่ลูกค้า ความไว้วางใจ บริการที่ให้กับลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง พนักงานจะต้องให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็ว ตามที่ลูกค้าต้องการ บริการที่ให้ต้องปราศจากอันตราย ความเสี่ยง และปัญหาต่าง ๆ การสร้างบริการให้เป็นที่รู้จัก บริการที่ลูกค้าได้รับจะทำให้เขาสามารถคาดคะเนคุณภาพบริการดังกล่าวได้ พนักงานต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าและให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าว

ด้านการจัดจำหน่าย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสถานที่โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อสถานที่มีการจัดแบ่งประเภทของพื้นที่เป็นสัดส่วน และสถานที่มีขนาดของพื้นที่กว้างขวางอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ สถานที่ที่มีความสวยงาม สถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมสวยงาม สถานที่ที่มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม และสถานที่ที่มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สถานที่ที่มีความปลอดภัย และสถานที่ที่มีความสะดวกในการเดินทาง อยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความเห็นว่า ทำเลที่ตั้งของในคาสิโนเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongrueng (2007) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในอำเภอเกาะสมุย ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการสถานที่และสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

ด้านการส่งเสริมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการจัดพนักงานดูแลเอกสารของลูกค้า และมีการจัดรถรับส่งฟรีอยู่ในระดับมาก มีการบริการส่งสิ่งของมาให้ลูกค้าอยู่ในระดับมาก มีการจัดเครื่องบินรับส่งฟรี มีการให้บริการห้องพักฟรีเมื่อแลกชิพ 50,000 บาท มีการให้บริการอาหารเครื่องดื่มฟรี และเมื่อแลกชิพ 50,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cheawnawin (2010) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการคำนึงถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการของสถานพักผ่อนประเภทรีสอร์ทระดับราคาสูงที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก โดยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยในส่วนของปัจจัยด้านการจัดทำแผนงานบริการและปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด เป็นปัจจัยที่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

REFERENCES

- Center for Gambling Studies. (2020). **China's anti-gambling policy and the struggles of casino capital in the Upper Mekong Region**. Retrieved Nov 4, 2020, from [http://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/260/1/1/\(in Thai\)](http://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/260/1/1/(in Thai))
- Cheawnawin, C. (2010). **Different types of tourism behavior affect the consideration of the marketing mix factors of different high-priced resorts**. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Ketnoi, C. (2016). **Correlation Between 7p's Marketing Mix and Historical Tourism Promotion in Chan Palace , Phitsanulok Province**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

ข้อเสนอแนะ

1. **ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้**
ผลการศึกษาคั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของคาสิโนในการนำไปปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงาน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและตัดสินใจเข้ามาใช้บริการ ให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงรูปแบบการจูงใจทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และด้านการจัดจำหน่าย ซึ่งจะ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากขึ้น
2. **ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป**
 1. ควรศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในคาสิโนในด้าน 7Ps เพื่อให้ได้งานวิจัยมีหลากหลายและมีความสมบูรณ์มากขึ้น
 2. ควรศึกษาเปรียบเทียบธุรกิจคาสิโนกับธุรกิจท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ เนื่องจากเขตชายแดนไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการคาสิโนส่วนใหญ่ จึงมีความต้องการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วย

- Kotler, Philip. (2003). **Marketing Management**. 11thed. Upper Saddle River, NJ: Prentice –Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), pp. 607-610.
- Orsuwan, C. (2005). **Tourist Demand for Industry Management Hua Hin Tourism**. Phetchaburi: Phetchaburi Rajabhat University. (in Thai)
- Prachachat. (2018). **Laos side casinos are still bustling, pop up a 17-storey building for gambling masters. Do not be afraid to list the source of crime**. Retrieved May 8, 2019, from <https://www.prachachat.net/local-economy/news-110543>. (in Thai)
- Thai PBS. (2020). **New China Roman King, opposite Chiang Saen District, Chiang Rai**. Retrieved Nov 4, 2020, from <https://news.thaipbs.or.th/content/289644>. (in Thai)
-

THE COMPARISON OF FACTORS FOR CHOOSING A TOURISM DESTINATION: A CASE STUDY OF BANGKOK-BALI

Vongvipha Thosuwonchinda^{*c}, Ni Ketut Arismayanti^{a,b}, Khathawut Sungkamart^c,
Irma Rahyuda^b, Natthakan Rongthong^c, I Ketut Suwena^b, Kanlaya Narklangga^c
and I Made Sendra^{a,b}

^aTourism Centre of Excellence, Udayana University, Bali, Indonesia

^bFaculty of Tourism, Udayana University, Bali, Indonesia

^cFaculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: vongvipha_t@hotmail.com

Received: 2021-03-27

Revised: 2021-05-04

Accepted: 2021-05-23

ABSTRACT

The objective of this research was to present a comparative study of factors affecting the tourists' choosing a tourism destination between Bangkok and Bali. This study was a mixed methods research between a quantitative research and a qualitative research. A field study was conducted to collect data from foreign tourists traveling in Bangkok and using travel agency services. In addition, data were collected from tourists visiting various tourist destinations in Bali. From the said process, related factors and tourists' satisfaction affecting selection for their travel destinations were investigated using Travel & Tourism Competitiveness Index (TTCI) to create research instrument with 11 elements (included Tourist attractions, Tourist infrastructure, Amenities, Atmosphere, Recreation areas, Public facilities, Accessibility, Social environment, Social hospitality, Politics and Economics, and Organization and Management) for data collection. The results could be summarized that factors affecting tourists' satisfaction in choosing tourist destinations in Bangkok and Bali indicated that both groups had consistent opinions on good amenities for all types of tourists, Tourist infrastructure, traffic and availability of tourist information centers.

However, they expressed their different opinions in some aspects such as attraction and impression due to different context of a destination.

Keywords: Tourist Destination Image, Selecting Tourism Area, Tourism, Bangkok, Bali

Introduction

The tourism industry is one of the businesses that can generate income in many countries. Therefore, each country has focused on developing all sectors for tourism business growth, including research on potential and availability of the area or tourist attractions, creating activities, developing standards of products and services, developing human resource for specialized knowledge and skills, particularly creating indicator to assess and develop tourism resources or various tourism elements. These are important in order to know the reasons of foreign tourists in choosing each country as their travel destination.

According to the Global Competitiveness Index (GCI 4.0) indicating data from the World Economic Forum in The Global Competitiveness Report in 2018, the indicators of the Travel & Tourism Competitiveness Index (TTCI) of each country were defined and divided into 4 aspects, 14 indicators as follows: Aspect 1: Enabling Environment, including Business

Environment, Safety and Security, Health and Hygiene, and Human Resources and Labor Market; Aspect 2: T&T Policy and Enabling Conditions, including Prioritization of Travel & Tourism, International Openness, Price, and Environmental Sustainability; Aspect 3: Infrastructure, including Air Transport Infrastructure, Ground and Port Infrastructure, and Tourist Service Infrastructure; Aspect 4: Natural and Cultural Resources: including Natural Resources, and Cultural Resources and Business Travel (World Economic Forum Report, 2018).

However, the ranking in the World Economic Forum report is only the assessment of the overall tourism competitiveness of each country. There is still a lack of important indicator to evaluate the tourism competitiveness in the city level, which is considered as a part of the tourism industry of the country. The research team therefore applied the Global Competitiveness Index (GCI 4.0) as a criterion to measure the competitiveness of tourism businesses of the studying cities, including

Bangkok in Thailand and Bali in Indonesia. The study was conducted in accordance to the Memorandum of Understanding (MOU) with Collaborative Research of Pranakhon Rajabat University and Udayana University in Bali, Indonesia.

Bangkok Tourism Information

Bangkok is famous for many of its beautiful temples, such as the Royal Palace, Temple of the Emerald Buddha (Wat Phra Kaew) that is beautiful, splendid in arts and mural on the wall, and many other temples, such as Wat Arun Ratchawaram Temple, Wat Phra Chetuphon Wimonmangkalaram (Wat Pho), Wat Suthat Thepwararam Ratchaworamahawihan and Wat Rakung Khositaram. The name Bangkok refers to “the great city of the gods”. There are also cultural attractions, such as Suan Pakkad Palace and Khon performances, Chalermkrung Pavilion, arts and culture collection in public and private museums being available for tourists to visit by their interest, such as Jim Thompson House, Nitasrattakosin, Museum Thailand, and Museum Siam. (Bangkok Sawadee.com, 2018).

In addition, Bangkok is a home of the largest shopping malls in Thailand, such as Central World, MBK, or even Asiatique Riverfront. There is a Chatuchak market,

which is the largest weekend market in Asia that is considered to be one of the must-visited activities for foreign tourists. Bangkok is also a home to a wide selection of delicious restaurants from street food stalls to upscale restaurants in hotels or leading international restaurant chains.

Moreover, in Bangkok, there are facilities, nightlife, centers of beauty, wellness and spa with advanced and developed medical science for always being in the international standard. In terms of hotels and accommodations, there are various price ranges from luxury five-star hotels to budget guesthouses to supply the needs of all levels of tourists and travel styles of each traveler. For transportation, tourists can travel comfortably by Sky train or Bangkok Mass Transit System (BTS) or Metro train or Mass Rapid Transit System (MRT). (Bangkok Sawadee.com, 2018).

Bali Tourism Information

Bali is a small island with a great variety of terrain. Its central area has the Gunung Agung Volcano located as the highest point on the island and still active today. Also, there are Kintamani Volcano, Lake Batur that is a large lake in the middle of the valley, fertile forest, and fine white sandy beaches along the coast. Bali is an island in Indonesia with 8 districts of tourist

area on the island, namely Gianyar, Bangli, Badung, Buleleng, Tabanan, Klungkung, Karangasem and Jembrana, and Denpasar as another important city. (Bali Provincial Tourism Office, 2018). In an area of only 5,620 square kilometers of the country surrounded by the rainforest of Asia, There are agricultural areas on the North and South of the island. Coffee, spices and salak are grown in the North, where rice is cultivated on the rice terraces in the South by traditional farming methods. Therefore, Bali has the beauty of nature in harmony with its unique cultures passing down for thousands of years. Until now, Bali has become a well-known tourist destination of the world with tourist appreciable cultural attractions, outstanding architectures, such as the sacred Hindu Temple, The Royal Temple of Mengwi, Temple of Tanah Lot that is the sacred ancient Hindu temple, the former royal temple of the King of the Mengwi dynasty, Uluwatu Temple that is the main temple of the sea, Tempak Sirin Temple, Gwk Culteral Park, as well as natural attractions, such as beautiful white beaches, fertile forest and foreign favorable arts and culture, including Barong Dance that is a famous Bali folk show (Sukhothai Thammathirat University, 2013).

Especially, unique Balinese lifestyle of living with a large family can also be seen in general in Bali. There are love and appreciation in the traditional culture that has been continuously practiced since ancient times as can be seen from lifestyle of present generation. Although, there are millions of tourists visit Bali each year, but the traditional culture and way of life remain unchanged with simple life, farming, or various handicrafts, which successfully attract tourists' interest. (Bali: The Land of Spiritualism, 2010)

Research Objective

The objective of this study was to analyze the motivating elements and preferences of tourists towards tourism destinations.

Research Benefit

To know the consistency between the roles and policies of three main tourism government departments (Such as Ministry of Tourism and Sports, Tourism Authority of Thailand, and Culture, Sports and Tourism Department) and to know the comparison result of Bangkok and Bali tourism destination image

Research Scope

In this study, researchers from Udayana University and Phranakhon Rajabhat University jointly discussed the title of the research topic to be consistent and appropriate for the local context of both Bali and Bangkok. They also jointly designed the questionnaire criteria of the questionnaire to be in line with its details. The questionnaire consisted of 3 important parts: Part 1: General respondent's Information, Part 2: Tourist Destination, and Part 3: factors affecting the tourist destination components, which this part applied the 4 areas of Travel & Tourism Competitiveness Index to create a questionnaire with 11 elements, including Tourist attractions, Infrastructure, Amenities, Atmosphere, Recreation areas, Public facilities, Accessibility, Social environment, Social hospitality, Politics and economics, and organization and management.

In part of time scope, researchers collected questionnaires between February 2019 to July 2019.

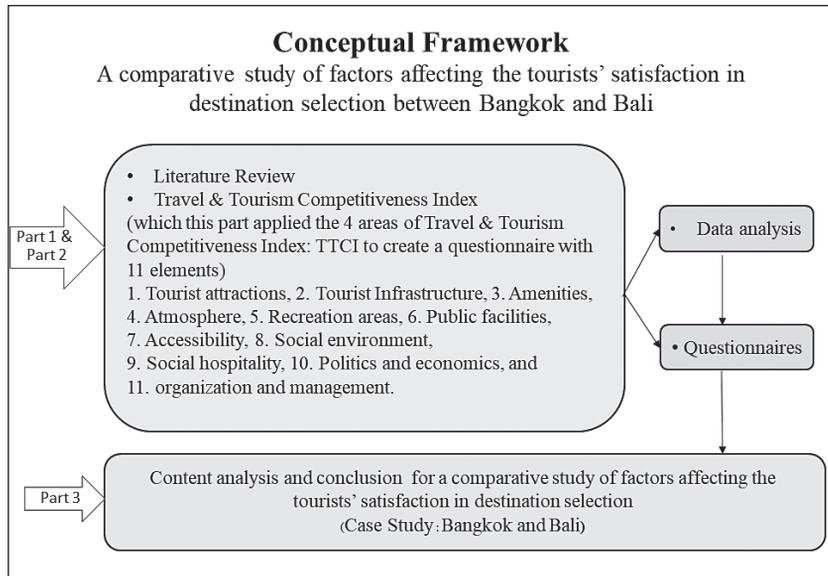
Conceptual Framework

From the conceptual framework, the research conducted with two universities and divided into 3 parts as follows;

First part of the research conducted of Phranakhon Rajabhat University to study and collect information of foreign tourists who use travel agents in Bangkok.

Second part was conducted research of Udayana University (Bali, Indonesia) to study and collect information of foreign tourists using travel agents in Bali.

And the last part was a joint research project of Phranakhon Rajabhat University and Udayana University by combining the results from Part 1 and Part 2 to compare results. There are discussions and conclusions of the research together.

Picture 1 Conceptual Framework

Methodology

After having the joint questionnaire, the research team sent it to experts to consider, and calculated for IOC to revise the questionnaire content for suitability of the context of Bangkok again.

This research procedure is formulated in Bali and Bangkok by distributing questionnaires to tourists, collecting data by observation, questionnaires, literature studies, data analysis, qualitative narrative, factor analysis and Likert Scale technique. The sample included 400 foreign tourists travelling in Bangkok, 200 foreign tourists traveling in Bali, and 200 Indonesian tourists traveling in Bali. This is because Bali is a

tourist island that encourages Indonesian people to travel as well. The researcher therefore would like to know the factors in attracting Indonesian tourists as well.

After completed the statistical analysis, the study results obtained from both areas were used to analyze and compare the elements for choosing tourism destination, a case study of Bangkok – Bali, further.

Research Results and Discussion

Summary Quantitative Research

Method

From the study, the 11 elements of the travel destinations from Travel & Tourism

Competitiveness Index (TTCI) included Tourist attractions, Infrastructure, Amenities, Atmosphere, Recreation areas, Public facilities, Accessibility, Social environment, Social hospitality, Politics and Economics, and Organization and Management, can be seen in Table 1.

According to the data collection of foreign tourists traveling in Bali, it was found that the elements of Tourist attractions, Atmosphere, Recreation areas, Social

environment and Social hospitality, were key elements for choosing Bali as a travel destination, can be seen in Table 1.

However, foreign tourists who traveled to Bangkok commented that Tourist infrastructure, social hospitality, social environment, Recreation areas, value for money in the economy and the availability of information centers to support foreign tourists, were key elements for choosing Bangkok as a travel destination.

Table 1 Summary Quantitative Research of the analysis for choosing Bangkok and Bali as a travel destination for foreign tourists

Ranking	Bangkok	Ranking	Bangkok
1	Tourist infrastructure (x= 4.56)	1	Tourist attractions (x= 4.6)
2	Political and Economic Factors (x= 4.47)	2	Atmosphere (x= 4.57)
3	Social Hospitality (x= 4.46)	3	Recreation areas (x= 4.54)
4	Social environment (x= 4.41)	4	Social environment (x= 4.47)
5	Recreation areas (x= 4.35)	5	Social hospitality (x= 4.43)
6	Public facilities (x= 4.24)	6	Tourist Infrastructure (x= 4.39)
7	Organization and management (x= 4.20)	7	Public facilities (x= 4.35)
8	Tourist Attractions (x= 4.17)	8	Amenities (x= 4.21)
9	Accessibility (x= 4.12)	9	Accessibility (x= 4.13)
10	Amenities (x= 4.01)	10	Politics and economics (x= 3.8)
11	Atmosphere (x= 3.8)	11	Organization and management (x= 3.7)

Summary Qualitative Research Method

Summary of the analysis of the elements for choosing Bangkok as a travel destination for foreign tourists and Summary of the analysis of the elements for choosing Bali as a travel destination for foreign tourists, can be seen in Table 2.

According to the study, the top 10 factors influencing the tourists' decisions to travel to Bangkok included:

1. Different and diverse cultures and religions in Bangkok,
2. Ideal place to travel for children and families,
3. Reasonable prices for shopping, dining and other activities,
4. Uncomplicated travel routes in Bangkok,
5. Feeling safe when traveling in Bangkok,
6. Reasonable and flexible immigration procedures,
7. Value for money for tourism,
8. Many international standard rooms,
9. Many entertainment activities and nightlife places,
10. Warm welcome from Thai people.

In addition to these 10 factors, tourists also expressed their opinions on attractions in other important areas as well, such as medical services, historical sites, Thai food tasting, and good facilities for all types of tourists, for example, theme park or zoo activities for family group or many kinds of nightlife entertainment. In addition, tourists also loved to see the many beautiful architecture and buildings, the National Museum on their itinerary, and a lot of brand-name products from department stores with many duty free shops providing convenient tax refunds. Also, Bangkok had another aspect that foreign tourists love when they need to stay in a peaceful and relaxed atmosphere, and desired to see natural scenery (Chao Phraya River view) together with the friendliness of Thai people that made tourists feel warm when they be in Bangkok.

The opinions of foreign tourists traveling to Bangkok showed that the activities that tourists enjoy the most in Bangkok travel plans included visiting historical sites, participating in Thai traditional and cultural festivals, learning Thai arts and cultures.

The ranking of the most-visited attractions by tourists in Bangkok included:

- 1) The royal palace
- 2) Temple of the Emerald Buddha
- 3) Wat Phra Chetuphon

Wimonmangkalaram

- 4) Khao San Road, and
- 5) The National Museum

According to the study, the top 10 factors influencing tourists' decision of choosing Bali as a travel destination included:

- 1) Unique and interesting culture
- 2) Beautiful and natural nature
- 3) Balinese hospitality
- 4) Beautiful beaches with the beautiful sunset
- 5) Local cuisine is varied and delicious
- 6) Low price
- 7) Attractions and tourist activities
- 8) Variation in tourist attractions
- 9) Warm weather
- 10) Comfort

Table 2 Summary Qualitative Research of the analysis for choosing Bangkok and Bali as a travel destination for foreign tourists.

BANGKOK	BALI
1. Different and diverse cultures and religions in Bangkok	1. Unique and interesting culture
2. Ideal place to travel for children and families	2. Beautiful and natural nature
3. Reasonable prices for shopping, dining and other activities	3. Balinese hospitality
4. Uncomplicated travel routes in Bangkok	4. Beautiful beaches with the beautiful sunset
5. Feeling safe when traveling in Bangkok	5. Local cuisine is varied and delicious
6. Reasonable and flexible immigration procedures	6. Low price
7. Value for money for tourism	7. Attractions and tourist activities
8. Many international standard rooms	8. Variation in tourist attractions
9. Many entertainment activities and nightlife places	9. Warm weather
10. Warm welcome from Thai people	10. Comfort

In addition to these 10 factors, tourists also expressed their opinions on attractions in other important areas as well, such as visa-free travelling, cultural uniqueness, comfortability, basic facilities, and great natural landscape. Tourists commented on their travels in Bali that it was very satisfying because Bali has it all, new experiences that are different from other countries or regions, new places to visit natural beauties, unique cultures with local hospitality, many choices of accommodation, meeting new people, and especially cheap costs for traveling.

The ranking of the most-visited attractions by tourists in Bali included:

- 1) Ubud (Gianyar Regency)
- 2) Kuta (Badung Regency)
- 3) Nusa Penida (Klungkung Regency)
- 4) Canggu (Badung Regency)
- 5) Seminyak (Badung Regency)

Ubud was ranked at the highest, because it is a tourist attraction with popular natural sties due to its peaceful surroundings, natural environment, countryside location away from the noises and culinary delights. Nature loving tourists in Ubud did not like seeing the big buildings or high-rise hotel buildings, and wished Ubud to continuously remain this traditional style. Meanwhile, Badung regency, the second

ranked tourist destination, was a home of tourist attractions with convenient facilities with travel and accommodation selection, airport, and a five-star hotel.

Discussion

Based on an analysis of the elements influencing foreign tourists to choose Bangkok and Bali as their travel destinations, there was a similarity in the elements of social environment and social hospitality, which both Thai and Balinese people expressed through their warm hospitality by their culture that is impressive to foreign tourists, such as the smile and respect of Thai people, unique hospitality of Balinese people. This is the intangible perception which foreign tourists have to experience it directly by their own, resulting in the main factor leading tourists to experience this culture for themselves.

The difference in elements was because of the different city characteristics. Bangkok is the capital city of Thailand with facilities provided for travel, accommodation, communication and service readiness in many tourism spots around the city. Also, Bangkok has a variety of cultures creating many services that tourists can choose to experience by their interest. Having a wide variety of activities from day to night and the value for money were the elements

attracting tourists to choose Bangkok as their destination.

On the other hand, Bali is a cultural city with a focus on lifestyle and natural attractions. There are clean sea and beaches, cultural tourism, agricultural and ecological tourism for nature lovers. There are limited availability of facilities and difficult tourist travel route, because they want to keep the nature of the city as much as possible, which turns to be the elements of naturalness providing a good atmosphere as the main attraction for foreign tourists to choose Bali as their destination.

Suggestions and Recommendations

From this research, the information of the foreign tourists were only focused to know their satisfaction for choosing a tourism destination. This was found that attraction, destination, and activity are the first three important elements for general tourists. Therefore, in order to gain more the satisfaction of foreign tourists, travel agents should prepare various of their services. Especially, the providing services that is suitable for each group of tourists such as various of package tour in Bangkok and Bali and interpretation method to many foreign tourists group. This is leads to foreign tourists will gain a good experience, gain

a good satisfaction and will revisit to use travel agent again.

However, the questionnaires did not specify types of tourists. The researchers were purposively sampled when conducting data collection that may affect data obtained from the diversity of tourists. It is suggested that tourists and travel agents should be selected based on purposive sampling when conducting during this stage in order to obtain data based on the purposively sampled tourists who truly wished to join package tours. Thus, it can be applied for more effective marketing strategy.

Moreover, in part of increasing the tourists' satisfaction, the government need to re-branding destination image of non-standard tourists attractions. As Ngamsom (2001) mention that there are many way to present a good image to create tourists' satisfaction; such as strategy of service quality, strategy of changing intangible service to tangible service, and strategy of service mind.

Acknowledgement

This research was conducted by an academic collaboration between Phranakhon Rajabhat University (PNRU) and Udayana University (UNUD) in Bali,

Indonesia. The research team is delighted to work together on this opportunity. We would like to give special thanks to the research team Ni Ketut Arismayanti, Irma Rahyuda, I Ketut Suwena, and I Made Sendra from Tourism Center of Excellence, Udayana University, Bali, Indonesia and

Faculty of Tourism, Udayana University, Bali, Indonesia, including Dean, Vice Dean and all researchers from Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand, who supported this research to the success.

REFERENCES

- Alma, B. (2007). **Manajemen Pemasaran dan Pemasaran Jasa**. Bandung: Penerbit Alfabeta.
- Anonim. (2008). **Kamus Besar Bahasa Indonesia**. Edisi Keempat. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama.
- Ardika, I. W. (2003). **Pariwisata Budaya Berkelanjutan: Refleksi dan Harapan di Tengah Perkembangan Global**. Denpasar: Universitas Udayana.
- Bali: **The Land of Spiritualism**. (2010). From http://www.rtc.ac.th/www_km/03/033/033241153.pdf
- Bangkok Sawadee.com. (2018). **Bangkok Tourist Information**. <http://www.sawadee.co.th/bangkok/bangkok.html>
- Barsky, J. (2012). **Points, Price, Promotions? How Guests Select Hotels Around the World**. From: http://hotelexecutive.com/business_review/3381/points-price-promotions-how-guests-select-hotels-around-the-world (Accessed: 2016, March 29).
- Budpar. (2010). From www.budpar.go.id. Perkembangan Desa Wisata di Indonesia.
- Department of International Economic Affairs. (2012). **World Economic Forum Framework Agreement**. Ministry of Foreign Affairs. From [http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/252/16479-World-Economic-Forum-\(WEF\).html](http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/252/16479-World-Economic-Forum-(WEF).html)
- Cooper, C. & Stephen, J. (1997). **Destination Life Cycle: The Isle of Man Case Study**. Dalam the Earthscan Reader in Sustainable Tourism. United Kingdom: Earthscan Publications Limited.
- Cooper, C., Jhon, F., David, G. & Stephen, W. (1993). **Tourism Principle and Practice**. London: Pitman Publishing.

- Disparda Bali. (2017). **Akomodasi di Provinsi Bali menurut Kabupaten/Kota 2016**. Denpasar: Dinas Pariwisata Provinsi Bali.
- Disparda Bali. (2018). **Statistik Daerah Provinsi Bali**.
- Doorley, J. & Helio, F. G. (2010). **Reputation Management: The Key to Successful Public Relations and Corporate Communication**. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- E-TAT journalist. (2012). **Project to study Thailand Destination Image of foreign tourists Bangkok: Eureka Consulting Co., Ltd**. From <https://etatjournal.files.wordpress.com/2012/07/thailand-destination-image.pdf>
- Frank, R. H. (2011). **Microeconomics and Behaviour**. Eighth edition. Mc. Graw Hill International Edition. From <https://m.tempco.co/read/news/2017/09/15/058909414/begini-sejarah-letusan-gunung-agung-di-bali>
- Inskeep, E. (1991). **Tourism Planning “An Integrated and Sustainable Development Approach”**. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Inskeep, E. (1999). **Tourism Planning Integrated and Sustainable Development Approach**. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Kusmayadi dan, S. (2002). **Metodelogi Penelitian di Bidang Kepariwisata**. Jakarta: PT. Gramedia Pustaka Utama.
- Kotler, P. & Kevin, L.K. (2009). **Manajemen Pemasaran Edisi 13, Jilid 1 dan 2**. Jakarta: Penerbit Erlangga.
- Lupiyoadi, R. & Hamdani, A. (2008). **Manajemen Pemasaran Jasa**. Jakarta: Salemba Empat.
- Marpaung, H. (2000). **Pengetahuan Kepariwisata**. Bandung: Alfabeta.
- Mathieson, A & Wall, G. (1982). **Tourism: Economic, Physical and Social Impact**. Pitman Publishing, Oxford University Press.
- McIntyre, G. (1993). **Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners**. Spain: World Tourism Organization.
- Middleton, V.T.C. (1998). **Sustainable Tourism: A Marketing Perspective**. Oxford: Butterworth Heinemann.
- Ngamsom, B. (2001). **The impacts of a bundle of travel determinants on repeat visitation: An exploratory study of tourism in Thailand**. PhD thesis. Oklahoma: Oklahoma State University.

- Natori, N. (Ed). (2001). **A Guide Book for Tourism Based Community Development**. Publisher APTE.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2015). **Documentation for the workshop project in collaboration with government agencies on “Government Information and National Competitiveness Ranking”** On Wednesday, November 25, 2015 at Centra Government Center and Convention Center Bangkok. (In Thai)
- Pitana, I Gde. (1999). **Pelangi Pariwisata Bali**. Denpasar: Bali Post.
- Pitana, I Gde. (2006). **Kepariwisata Bali Dalam Wacana Otonomi Daerah**. Jakarta: Puslitbang Kepariwisata.
- Soekadijo, R.G. (1997). **Anatomi Pariwisata (Memahami Pariwisata Sebagai Systemic Linkage)**. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama.
- Sukhothai Thammathirat Open University, (2013). **Study Field Trip**. Office of Education Services. Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- Suwantoro, G. (2001). **Dasar – Dasar Pariwisata**. Yogyakarta: Andi.
- Suwena, I. K. & Gusti, N.W. (2010). **Pengetahuan Dasar Ilmu Pariwisata**. Denpasar: Udayana University Press.
- Thai Publica, (2018). **WEF points Thai competitiveness up two places from 40 to 38 - but in many ways the score is below the regional average**. (In Thai) from <https://thaipublica.org/2018/10/wef-17-10-2018/>
- Tjiptono, F. & Gregorius, C. (2011). **Pemasaran Strategik Edisi 2**. Yogyakarta: Penerbit ANDI.
- Wall, G. & Alister, M. (2006). **Tourism: Change, Impacts and Opportunities**. Pearson Prentice Hall.
- Wongchaikul, P. (2019). **WEF announces “the country with the highest potential for tourism competition” in the world. “Thailand” is ranked 31st**. (In Thai) from <https://forbesthailand.com/news/travel/wef->
-

ความเครียดที่ปรากฏในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

JOB STRESS MANIFESTATIONS AMONG EDUCATIONAL PERSONNEL
IN RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LANNA,
CHIANG RAI CAMPUS

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ* และ ราเชนทร์ ชุศรี
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

Sirichom Pichedboonkiat* and Rachen Chosri
Faculty of Business Administration and Liberal Art, Rajamangala University
of Technology Lanna, Chiang Rai

*E-mail: p_sirichom@rmutl.ac.th

Received: 2021-02-03

Revised: 2021-04-29

Accepted: 2021-05-23

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา 2) ระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัย จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา ในด้านบุคลิกภาพส่วนตัวที่บุคลากรรับรู้ และอาจส่งผลต่อความเครียดในภาพรวม พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$) สำหรับด้านความสามารถในการทำงานในภาพรวม พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.29$)

2. ระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ด้านความผิดปกติ คือ 1) ด้านความผิดปกติทางร่างกายในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$) สำหรับ 2) ด้านความผิดปกติทางพฤติกรรมในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.80$)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมากใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบการทำงาน ($\bar{X} = 3.29$), ด้านกิจกรรมเสริม/สนับสนุนการทำงาน ($\bar{X} = 3.10$) และด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 2.90$)

คำสำคัญ: ความเครียดในการทำงาน บุคลากรทางการศึกษา

ABSTRACT

This study aimed to study 1) job stress manifestations 2) the level of job stress manifestations, and 3) factors affecting job stress of educational personnel in Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai campus. Data were gathered using questionnaires. Descriptive and inferential statistics, such as frequency, percentage, mean, and standard deviation were used in analyzing the data.

Result revealed as following :

1) The job stress manifestations of the RMUTL, Chiangrai campus educational personnel were found to have high stress in psychological characteristics ($\bar{X} = 3.34$), based on indicators studied, and perceived their work environment to be high ($\bar{X} = 3.29$)

2) The level of job stress manifestations of the RMUTL, Chiangrai campus educational personnel revealed that most of them had very low physical and behavioral stress manifestations. ($\bar{X} = 2.00$), ($\bar{X} = 1.80$)

3) Factors affecting job stress of educational personnel in Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai campus revealed that most of them had a high stress on three work environment which were organizational factors ($\bar{X} = 3.29$), job factors ($\bar{X} = 3.10$), and work group factors. ($\bar{X} = 2.90$)

Keywords: Job Stress Manifestation, Educational Personnel

บทนำ

ความเครียด นับได้ว่าเป็นสภาวะที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคน โดยไม่เลือกเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เวลา หรือสถานที่ ความเครียดนั้น มีสาเหตุมาจากปัจจัย หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านตัวบุคคล สังคม หรือสิ่งแวดล้อม

ซึ่งหากบุคคลเกิดความเครียด หรือต้องเผชิญกับความเครียดแล้ว ไม่ว่าจะมีความเครียดที่เกิดมาจากเรื่องส่วนตัว เรื่องการทำงานหรือภาวะกดดันใด ๆ ก็ตามย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง ตลอดจนองค์กร และยังอาจเชื่อมโยง

ไปถึงสภาพโดยรวมของเศรษฐกิจ สังคมและ การเมืองของประเทศด้วย ความเครียดจากการ ทำงานยังส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานเช่นความพึงพอใจในการทำงานประสิทธิภาพในการทำงาน คุณภาพในการทำงาน การหยุดงาน และการลาออกจากงาน เป็นต้น สอดคล้องแนวคิดของ พรทิพย์ สารเชื้อ (Sarncheer, 2020) ที่ปรึกษา อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความเครียดจากการทำงานและสาเหตุของความเครียดว่า ความเครียดจากที่ทำงาน คือ ผลเสียต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจเนื่องจาก งาน โดยเฉพาะงานที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถของพนักงาน ทรัพยากร และความต้องการของ คนงาน สำหรับคนทำงานมีคำหนึ่งที่พูดกันมาก คือ ความท้อแท้ เพราะความท้อแท้เป็นภาวะ ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่กระตุ้นให้เราเรียนรู้ ทักษะใหม่ ๆ เกี่ยวกับงานเพื่อผลสำเร็จของงาน เมื่องานนั้นสำเร็จก็จะเกิดการผ่อนคลาย และความท้อแท้จึงเป็นสิ่งที่ดีทำให้สุขภาพจิตดีและ สร้างงาน ความเครียดเล็กน้อยเป็นสิ่งที่ดีสำหรับ ชีวิต แต่หากความท้อแท้นั้นได้กลายเป็นงานที่ ต้องทำหรือหน้าที่ประจำ และไม่สามารถทำให้ สำเร็จก็จะกลายเป็นความเครียดจากที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม ถ้าความกดดันและความต้องการ มีมากเกินไป ก็อาจทำให้เกิดความเครียดที่สัมพันธ์ กับการทำงาน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิด ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (Thai Health Promotion Foundation, 2020) ที่พบว่า ผลความเครียด เป็นสภาวะจิตใจ และร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผลจากการ ที่บุคคลต้องปรับตัวต่อสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ

ในแวดล้อมหรือคุกคามให้เกิดความทุกข์ ความ ไม่สบายใจ โดยมีสาเหตุของความเครียดมาจาก 1) ตนเองเกี่ยวกับสุขภาพและการเจ็บป่วยทั้ง รุนแรงและไม่รุนแรงทำให้เกิดความเครียดได้ รวมทั้งบุคลิกภาพ ผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ขอบแย้งชั้น เร่งรีบ ต้องการเอาชนะ ไม่อดทน จะมีความเครียดมาก 2) หมู่คณะ เป็นผลของความขัดแย้งในหมู่คณะ 3) การงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะงาน ภาระงาน และความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานระดับต่าง ๆ รวมทั้ง ผลของงานที่เกิดขึ้น 4) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ อากาศ แสง เสียง ฝุ่น และความร้อน เป็นต้น รวมทั้ง ยังสอดคล้องกับผลจากการสำรวจคนทำงานใน อเมริกา ซึ่งระบุว่าความเครียดจากการทำงานที่ เพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อัตราการลาออก จากงานสูงขึ้นโดยมีสาเหตุหลักมาจากการขาด ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว การพัฒนาการของเทคโนโลยีและผู้บริหารภายใน องค์การดังที่ พิภพ ชวงเงิน (Chawangnoen, 2004) ได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของความเครียด แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นส่วนประกอบภายในตัวบุคคล 2. ปัจจัย เกี่ยวกับงาน เป็นความสำคัญต่อการทำงานของคน ซึ่งก่อให้เกิดความเครียด อาจเป็นแบบทันที หรือสะสมโดยความเครียดในงานอาจเกิดจาก ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ภาวะงาน รูปแบบการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ความสับสน ของบทบาท ความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ 3. ปัจจัยภายนอก เป็นสภาพแวดล้อม ทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับคนหรืองานของเขา โดยตรงแต่จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกอารมณ์ ความเครียด ซึ่งปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ได้แก่

เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ค่านิยมชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความเครียดที่ปรากฏและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวทางช่วยให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้ทราบถึงสาเหตุและระดับความเครียด เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปรับปรุง ตลอดจนพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพ และธำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุดของมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
2. ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงคุณลักษณะทางจิตใจของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

3. ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

4. ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางจิตใจ สภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

5. ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่างระดับความเครียดกับหน่วยงานที่สังกัดและลักษณะการทำงานของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

6. ผลของการศึกษาทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเครียดของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

7. ผลของการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความเครียดในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ บุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย จำนวน 186 คน ระบบบริหารบุคคล (Personnel management system, 2019) โดยแบ่งบุคลากรออกเป็นหน่วยงาน จำนวน 5 หน่วยงาน ดังนี้

- 1) กองการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) โดยสำรวจบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย โดยมีกระบวนการวิจัยดังนี้

ประชากร คือ บุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย จำนวน 186 คน (Personnel management system, 2019). ซึ่งประกอบด้วยบุคลากร 5 หน่วยงาน ดังนี้

- 1) กองการศึกษา
- 2) กองบริหารทรัพยากรมนุษย์
- 3) คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์
- 4) คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 5) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกษตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในมหาวิทยาลัย ที่พักอาศัย ระหว่างทำงาน สถานภาพครอบครัว จำนวนบุคคลในครอบครัวที่ต้องดูแล ค่าใช้จ่ายต่อเดือน หน่วยงานหรือคณะวิชาที่สังกัด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงาน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการทำงาน ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ และปัจจัยด้านองค์การ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเครียดที่ปรากฏ ได้แก่ ความเครียดทางร่างกาย

และทางพฤติกรรม เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 40 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นวิธีการจัดการความเครียดในการทำงานของบุคลากร จำนวน 13 ข้อ

สำหรับหลักเกณฑ์ การประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ ให้ผู้ตอบพิจารณาตอบมีให้เลือก 4 ระดับ คือ ทุกคะแนนเท่ากับ 4 จนถึงไม่เคยเลย คะแนนเท่ากับ 1 คะแนนสำหรับการแปลผล เป็นการพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ย แล้วนำค่าเฉลี่ยแต่ละข้อมาเทียบกับเกณฑ์ (Kamket, 1999)

การแปลความหมายของระดับคะแนนจากแบบสอบถามส่วนที่ 2-3

3.41 – 4.00 เครียดระดับมากที่สุด

2.81 – 3.40 เครียดระดับมาก

2.21 – 2.80 เครียดระดับน้อย

1.61 – 2.20 เครียดระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยการหาค่า IOC โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ประกอบด้วย การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ด้านความรู้ความเข้าใจ โดยการหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตร KR-20 สำหรับการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 - 3 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .859

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คณะผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่วิจัยและบริการวิชาการกองการศึกษาเชิงราย ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังบุคลากรทางการศึกษาทุกส่วนงาน โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 130 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียด โดยการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) วิธีการเลือกแบบเดินหน้า (Forward Selection)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

บุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.10 มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.30 และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 51.50 โดยมีตำแหน่งเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 68.50 และอาศัยอยู่ที่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 44.60 รวมทั้งมีสถานภาพ สมรส คิดเป็นร้อยละ 69.20 นอกจากนั้นมีบุคคลในครอบครัวที่ต้องดูแล จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50

โดยมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.50 และมีรายได้ต่อเดือน 30,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.70 ตลอดจนสังกัดในคณะวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 37.70

ด้านบุคลิกภาพส่วนตัว

บุคลิกภาพส่วนตัวของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในภาพรวมของด้านบุคลิกภาพส่วนตัวที่บุคลากรรับรู้และอาจส่งผลกระทบต่อความเครียด พบว่า บุคลากรมีความรู้สึกเห็นด้วย อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$)

หากพิจารณาในรายข้อพบว่า ด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก คือ “ท่านไม่ชอบเห็นสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการทำงานของท่าน เมื่อท่านต้องการที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จ” ($\bar{X} = 3.99$), “ท่านรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ท่านพยายามบากบั่น มักขึ้นอยู่กับสถานการณ์และโอกาสอันเหมาะสม” ($\bar{X} = 3.75$), และ “ท่านรู้สึกอึดอัดใจต่อผู้บริหาร/เพื่อนร่วมงาน หากท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการทำงาน” ($\bar{X} = 3.56$)

ด้านความสามารถในการทำงาน

ในภาพรวม ในด้านความสามารถในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษารับรู้และอาจส่งผลกระทบต่อความเครียด พบว่า บุคลากรมีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.29$)

หากพิจารณาในรายข้อของด้านความสามารถในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก คือ “ท่านแน่ใจในตนเอง ว่าการสื่อสารระหว่างท่านและผู้อื่นนั้นจะตรงประเด็น และชัดเจน” และ “ท่านสามารถนำความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของท่านนำมา ใช้ในศิลปะการจัดการการทำงานได้” ($\bar{X} = 3.78$), รวมทั้ง “ท่านรู้สึกแน่ใจว่าท่านมีความสามารถ ที่จะพบปะสังสรรค์กับบุคคลหลายประเภทได้” ($\bar{X} = 3.75$)

2. ระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ด้านความผิดปกติ ดังนี้

2.1 ด้านความผิดปกติทางร่างกาย

ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ด้านความผิดปกติทางร่างกาย พบว่า ความเครียดที่ปรากฏทางกายของบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$)

หากพิจารณาความเครียดที่ปรากฏทางร่างกายในรายข้อ พบว่า ความเครียดที่ปรากฏทางกาย ที่พบมากที่สุด อยู่ใน 3 อันดับแรก คือ รู้สึกเมื่อยล้าอ่อนเพลีย ไข้หวัด และโรคปวดหลัง ($\bar{X} = 2.97, 2.85$ และ 2.83)

2.2 ด้านความผิดปกติทางพฤติกรรม

ความเครียดที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลล้านนา เชียงราย ด้านความผิดปกติทางพฤติกรรม พบว่า ความเครียดที่ปรากฏทางพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.80$)

หากพิจารณาความเครียดที่ปรากฏทางพฤติกรรมในรายข้อ พบว่า ความเครียดที่ปรากฏทางพฤติกรรม ที่พบมากที่สุด อยู่ใน 2 อันดับแรก คือ ไม่มีสมาธิ และ นอนหลับน้อยเกินไปหรือพักผ่อนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.30$ และ 2.21)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในการทำงาน สามารถแยกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 การจัดระบบการทำงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เกี่ยวกับปัจจัยการจัดระบบการทำงาน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.29$)

หากพิจารณาในรายข้อ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการจัดระบบการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก คือ “มหาวิทยาลัยมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนหรือรบกวนต่อความก้าวหน้าในการทำงาน รวมถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย” ($\bar{X} = 3.66$) และ “เหตุการณ์ต่าง ๆ

ในมหาวิทยาลัย เช่น งานสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นให้ท่านต้องเข้าร่วม และต้องให้ความช่วยเหลือในเหตุการณ์/กิจกรรมนั้น ๆ” ($\bar{X} = 3.60$), รวมทั้ง “นโยบายบางอย่างของมหาวิทยาลัย ล้าสมัยและไม่ตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบันของท่าน” ($\bar{X} = 3.52$)

3.2 ด้านกิจกรรมเสริม/สนับสนุนการทำงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เกี่ยวกับปัจจัยด้านกิจกรรมเสริม/สนับสนุนการทำงาน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.10$)

หากพิจารณาในรายข้อ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับด้านกิจกรรมเสริม/สนับสนุนการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก คือ “ท่านจำเป็นต้องเข้าร่วมในกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัย ซึ่งนอกเหนือจากเวลาทำงานตามปกติ” ($\bar{X} = 3.60$) และ “ท่านสามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งขัดแย้งกับตัวท่านได้” ($\bar{X} = 3.41$), รวมทั้ง “ท่านประสบปัญหาในการทำงานน้อยเนื่องจากท่านรู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน” ($\bar{X} = 3.33$)

3.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลล้านนา เชียงราย เกี่ยวกับปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$)

หากพิจารณาในรายข้อในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานของบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมากที่สุด ใน 3 อันดับแรก คือ “ความอิจฉาและการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเพื่อนร่วมงานเป็นผลกระทบต่อความสามัคคีในการทำงานขององค์กร” ($\bar{X} = 3.52$) และ “แม้ว่าท่านมีความคิดเห็นหรือคำแนะนำที่ดี ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือมหาวิทยาลัย แต่มักได้รับการปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน” ($\bar{X} = 3.19$), รวมทั้ง “สมาชิกในกลุ่มเพื่อนร่วมงานของท่านไม่พร้อมที่จะปกป้องตนเองจากการวิจารณ์ของบุคคลภายนอก” ($\bar{X} = 3.06$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคความเครียดปรากฏของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ทั้งในด้านบุคลิกภาพส่วนตัวและด้านความสามารถส่วนตัวในการทำงาน พบว่ามีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตของบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลรวมถึงมีข้อมูลระบุเกี่ยวกับตัวงานไว้อย่างชัดเจน มีระบบการวางแผนและระบบการทำงานที่ดี ไม่มีการก้าวถ่างงานของกันและกัน มีอิสระในการตัดสินใจ มีเกณฑ์การประเมินที่

ชัดเจน บุคคลสามารถควบคุมชีวิตการทำงานของตนเองได้อย่างอิสระมีสิทธิ์ในการตัดสินใจและสามารถกำหนดความสำคัญก่อนหลังของเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้แสดงถึงบทบาทและหน้าที่ในองค์กรที่ดีจึงไม่ส่งผลให้พนักงานเกิดความเครียดซึ่งสอดคล้องกับศรีสวัสดิ์ นนท์ประเสริฐ (Nonprasert, 1998) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่าบทบาทและหน้าที่ในองค์กรไม่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่

สำหรับระดับความเครียดของบุคลากรทางการศึกษาที่ปรากฏของบุคลากรทางการศึกษาทั้งด้านความผิดปกติทางร่างกายและความผิดปกติทางพฤติกรรม พบว่า ความเครียดที่ปรากฏทางกายของบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้ง 3 ด้าน พบว่าบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกเห็นด้วยอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กรนั้นมีปัญหา ทั้งจากเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้บรรยากาศในการทำงานเกิดความขัดแย้ง ขาดการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่มีการมอบหมายงานเกิดขึ้น สอดคล้องกับ (Hellriegel, Slocum, and Woodman, 1998) ที่กล่าวว่า การขาดการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดทางใจ และรู้สึกว่าจะถูกคุกคามเกี่ยวกับงานและความสุขของตนเอง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดความเครียดหลักของคนทำงานจำนวนมากในองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งสอดคล้องกับอดิษฐ์สัย ศิริपाल (Siripail, 2003) ที่ศึกษา

เรื่องปัจจัยที่มีผลกับความเครียดของข้าราชการครูอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวาในข้อที่ว่าสัมพันธภาพในการทำงานมีผลกับระดับความเครียดในการทำงานของครูอาจารย์ นอกจากนั้นปัจจัยด้านความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากพนักงานในองค์กรไม่ได้รับโอกาสที่ดีจากหัวหน้างานทุกคนอาจเกิดจากความลำเอียง ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ ศานุจารย์ (Sanucharn, 1993) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียด และผลกระทบที่เกิดจากความเครียด พบว่า ความก้าวหน้าและความยุติธรรมและศักดิ์ศรีในอาชีพตำรวจมีผลกับความเครียด รวมทั้งปัจจัยด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กรแตกต่างกัน มีความเครียดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบรรยากาศของการทำงานที่เกิดขึ้นภายในองค์กรเป็นตัวบอกให้รู้ว่าคุณลักษณะของกระบวนการสื่อสารภายในองค์กรที่เป็นไปในเชิงบวก มีการบริหารและการจัดการภายในองค์กรที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของบุคลากร เช่น การทำงานเป็นทีม การทำงานล่วงเวลา และการพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดในการทำงานระหว่างผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการป้องกัน ทำงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความเครียดในการ เชียงราย

REFERENCES

- Chawangnoen, P. (2004). **Organization Behavior**. Bangkok: Ruam Saman. (in Thai)
- Cronbach, L.J. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of tests**. *Psychometrika*, 16 (3), 297-334.
- Hellriegel, D., Slocum, W.J. & Woodman, W.R. (1998). **Organization Behavior (9th Ed.)**. Ohio: South-Western College Publishing.
- Kamket, W. (1999). **Research Methodology of Behavioral Science**. Bangkok: Department of Research and Psychology. Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Nonprasert, S. (1998). **Stress on the Duties of Air Traffic Controllers**. Bangkok Airport. (Online). accessed from: <http://thesis.tiac.or.th>. (in Thai)
- Personnel management system (2019). **Performance report Rajamangala University of Technology Lanna Year 2019**. (in Thai)
- Sanucharn, S. (1993). **Stress of Police Officers' Performance at Police Station Metropolitan in Bangkok**. Master of Education Thesis Social Development, Graduate Kasetsart University. (in Thai)
- Sarncheer, P. (2020). **Work-Related Stress**. (Online). accessed from: <https://www.npcse.co.th/detailknowledgebase-5->
- Siripail, A. (2003). **Factors Relating to Stress of Government Teachers in Educational Institutions of Bangkok, Yannawa District**. Master's Thesis. Burapha University. (in Thai)
- Thai Health. (2020). **A guide to promoting health for monks according to Buddhism**. Thai Health Promotion Foundation. (Online). accessed from: <https://www.thaihealth.or.th/Content/42844> (in Thai)
-

รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชัน
ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 2

A MULTI-GENERATION MANAGEMENT MODEL
FOR SCHOOL PERSONNEL UNDER THE OFFICE OF UDONTHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

พงศ์พิชญ์ ตางจงราช* และ ดาวรุวรรณ ถวิลการ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Pongpissanu Tangjongrach* and Dawruwan Thawinkarn
Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

*E-mail: pongpissanu.ta@kkumail.com

Received: 2021-04-30

Revised: 2021-05-25

Accepted: 2021-05-25

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชัน 2) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เสนอรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 285 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานค่า วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและองค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรม M-plus7 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างทีมงานที่หลากหลาย การสอนงานปรึกษาและดูแล การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การอำนวยการบุคลากรคุณภาพ และการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ 2) โมเดลตัวบ่งชี้

การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 75.370$, $df = 59$, $\chi^2/df = 0.277$, P-Value = 0.0740, RMSEA = 0.031, SRMR = 0.015, CFI = 0.996, TLI = 0.994 และ 3) รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและแนวคิด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลไกขับเคลื่อน ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ ความหลากหลายทางเจเนอเรชัน บุคลากรในโรงเรียน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the components and the indicators of multi-generation management of school personnel, 2) To check the consistency of the indicator model of multi-generation management of school personnel with the empirical data, and 3) to propose a multi-generation management model for school personnel under the Office of Udonthani Primary Educational Service Area 2. The sample was 285 school personnel which was get by the multi-stage sampling. The research tool was a rating scale questionnaire. The basic statistic and the confirmatory factor analysis were analyzed by M-plus7 program. Suitability, possibility, and usefulness were evaluated by the specialists.

The results showed that: 1) multi-generation management of school personnel comprised 5 components: Building Team Diversity, Coaching and Mentoring, Constantly Personnel Development, Quality Personnel Retention and Communication for Relationship, 2) the multi-generation management indicator model was consistent with the empirical data which valued $\chi^2 = 75.370$, $df = 59$, $\chi^2/df = 0.277$, P-Value = 0.0740, RMSEA = 0.031, SRMR = 0.015, CFI = 0.996, TLI = 0.994, and 3) the multi-generation management model for school personnel consisted of a model's name, a concept and basic principle, an objective, achievement's goals, and keys to success. And the results of utility, propriety, and feasibility assessment were the highest.

Keywords: Multi-generation, Management Model , School Personnel, Confirmatory Factor Analysis

บทนำ

โลกยุคโลกาภิวัตน์เป็นสังคมโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากผลของการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การติดต่อสื่อสาร ด้านการคมนาคมขนส่ง หรือด้านเทคโนโลยี ที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งในแง่สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และภูมิประชากร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่เหล่านี้ จะพลิกให้เกิดโลกยุคใหม่ที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล ชุมชน ธุรกิจ และรัฐบาลทั่วทั้งโลก และโลกไร้พรมแดนนี้เอง นำมาซึ่งความหลากหลายของประชากรทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอีกหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความหลากหลายในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าความหลากหลายดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งไปทั่วทุกมุมโลก รวมไปถึงความขัดแย้งภายในองค์กรที่เกิดจากความหลากหลาย เช่น ความหลากหลายทางเพศ การใช้ชีวิตท่ามกลางการแบ่งแยกอัตลักษณ์ทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการถูกล้อเลียนชื่อหรือโดนรังแก ไปจนถึงโดนปฏิเสธไม่รับเข้าทำงาน ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำและการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียม

อีกหนึ่งความหลากหลายที่นำมาซึ่งแนวทางในการดำเนินงานที่ต่างกัน ที่สำคัญรองลงมาจากเรื่องเพศคือเรื่องอายุ (HRNote, 2019) ซึ่งโดยธรรมชาติ มนุษย์เราจะทำการจัดกลุ่มทางสังคมอยู่ตลอดเวลา โดยใช้การอิงคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคม เช่น อายุ เพศ ความคิดทางการเมือง องค์กรที่สังกัด หรืออาชีพ ซึ่งทำให้เกิด “กลุ่มใน” หรือกลุ่มที่เราอยู่และ “กลุ่มนอก” หรือกลุ่มที่เราไม่ได้อยู่ ซึ่งหากกล่าวถึงการจัดกลุ่ม

โดยอิงจากอายุ การจัดกลุ่มแบบนี้เองที่ทำให้เกิดกลุ่มเจเนอเรชันต่าง ๆ จนเกิดคำว่าช่องว่างระหว่างวัยตามมา หรือในบางสถานการณ์ กลุ่มทางสังคมจะถูกจัดแบ่งไปเรื่อย ๆ จนเหลือเพียงกลุ่มสองชั่วตรงข้าม คือ “คนรุ่นใหม่” และ “คนรุ่นเก่า” ซึ่งมักจะมีมุมมองและแนวคิดที่แตกต่างกันอยู่เสมอ (Chawanowanich, 2020)

คำว่าเจเนอเรชัน (Generation) หมายถึงการแบ่งกลุ่มคนตามช่วงวัยอายุ ซึ่งบุคคลในแต่ละช่วงวัยนั้นจะผ่านประสบการณ์และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน ทำให้มีเอกลักษณ์ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อ รวมถึงการปลูกฝังเลี้ยงดู เป็นลักษณะเฉพาะของคนแต่ละกลุ่ม (Wiryapipat, 2016) และจากการศึกษาพบว่าในแต่ละองค์กรนั้นส่วนใหญ่จะเริ่มรับบุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และจะพ้นสภาพการเป็นบุคลากรหรือเกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ปัจจุบันเมื่อเทียบช่วงอายุกับ พ.ศ. เกิดของบุคลากรในองค์กรจะพบว่า ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จะเกิดในปี พ.ศ.2543 และผู้ที่เกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ คือผู้ที่เกิดในปี พ.ศ. 2504 และเมื่อนำ พ.ศ. เกิดของบุคลากรในองค์กร มาเทียบกับทฤษฎีเจเนอเรชัน (Chueabangkeaw, 2014) พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรจัดอยู่ในกลุ่มของ เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ส (พ.ศ.2489-2507) เจเนอเรชันเอ็กซ์ (พ.ศ.2508-2523) และเจเนอเรชันวาย (พ.ศ.2523-2543) ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่าความหลากหลายทางเจเนอเรชันในองค์กรนี้นำมาซึ่งความแตกต่าง และความแตกต่างเหล่านี้ หากไม่ได้รับการบริหาร

จัดการที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร และส่งผลต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานระยะยาวในองค์กรได้ เพราะการบริหารถือกระบวนการทำงานที่มีความสำคัญอย่างมากในการนำพาศึกษาให้มีคุณภาพ จะต้องอาศัยองค์ความรู้ มาปรับใช้ในการบริหารภายใต้เงื่อนไขที่มีความแตกต่างและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายขององค์กร (Thawinkarn, 2017)

ในปัจจุบันนี้ หากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความหลากหลายทางเจเนอเรชันทำงานร่วมกันอยู่ ก็มักจะมีแนวคิดและมุมมองที่แตกต่างกัน อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการประสานงานกันในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงาน ตลอดจนความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรด้วย (Dechawatanapaisal, 2009) สำหรับข้อดีของการที่มีความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างกัน คือประเด็นการพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหารไม่ใช่การพิจารณาเรื่อง ๆ หนึ่งจากมุมมองเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการเน้นนวัตกรรมทางความคิดสร้างสรรค์ สมัยใหม่เป็นการกระตุ้นให้มีความหลากหลายในข้อมูลทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายก่อนการตัดสินใจ (Logutarawong, 2012) โดยมีนักวิชาการได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อลดช่องว่างระหว่างวัย พบว่าการเรียนรู้พื้นฐานของบุคลากรในแต่ละเจเนอเรชันโดยยึดหลักผสมผสานความต่าง ให้เป็นพลังหลักขององค์กรและนำความต่างดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคลากรในแต่ละเจเนอเรชันเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่าง ๆ จะช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย บุคลากรในแต่ละเจเนอเรชันสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wiryapipat, 2016)

โรงเรียนเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่บุคลากรมีความหลากหลาย เพราะโรงเรียนจำเป็นต้องเป็นองค์กรที่เปิดรับความหลากหลายและความแตกต่างที่มากขึ้น พร้อม กับความจำเป็นในการสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพ เพราะเอกภาพขององค์กรคือหัวใจของความสำเร็จ และการทำงานเป็นทีมคือเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายในการทำงาน (Upper Secondary Education Bureau, 2017) เพื่อให้ผลผลิตทางด้านผู้เรียนตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในชาติ และตลาดแรงงานของโลก ให้นักเรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลายกับเจ้าของภาษา และเพื่อเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันกับโรงเรียนใกล้เคียง ทำให้โรงเรียนต้องมีการปรับตัว และรับสมัครหรือบรรจุบุคลากรใหม่เพื่อมาเป็นแรงงานหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการบุคลากรของโรงเรียน

สำหรับโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูค้อธานี เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนน้อย แต่ก็ประกอบไปด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลายทางเจเนอเรชันเช่นกัน และด้วยความเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อเกิดปัญหา และไม่ได้รับการจัดการที่ดี ย่อมจะส่งผลเสียต่อภาพรวมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น

จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญเพื่อศึกษาแนวทาง และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ที่ประสบปัญหาในการบริหารจัดการความหลากหลายดังกล่าวนำรูปแบบไปใช้ในการแก้ปัญหา และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ที่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการวิจัย และตัวบ่งชี้ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงเป็นตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ทำให้อาจารย์สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียนนำไปสู่การวางแผนการบริหารงานบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษาในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์หรือการวางแผนด้านการบริหารงานบุคคลและการสร้างความร่วมมือในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากร

3. ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสารงานวิจัย นักวิชาการ นักการศึกษา และนักบริหารการศึกษาทำให้ได้ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม อีกทั้งได้นำเสนอแนะให้นักขององค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับโมเดลการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน จึงเป็นแนวทางในการนำองค์ประกอบไปใช้ทางวิชาการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - ระยะที่ 1 ประชากรได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 2,339 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 285 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
 - ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ จำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และมีความเชี่ยวชาญทางด้าน การบริหารการศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการวัดผลและประเมินผล และนักปฏิบัติ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน
ชำนาญการพิเศษ และครูเชี่ยวชาญ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการ
วิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการความหลากหลาย
ทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน โดยยึด
แนวคิดพื้นฐานของ Harvey & Bowin (2000)
และ Thepphawan (2012) ร่วมกับตำราและ
เอกสารงานวิจัยอื่น ๆ อีก 18 แหล่งเป็นหลัก ซึ่งมี
องค์ประกอบที่เป็นผลจากการศึกษาทฤษฎีและ
งานวิจัย ดังนี้

- 1) การสร้างทีมงานที่หลากหลาย
 - 2) การสอนงาน ปรีกษาและดูแล
 - 3) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
 - 4) การธำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ
 - 5) การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ
3. ระยะเวลา/สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย

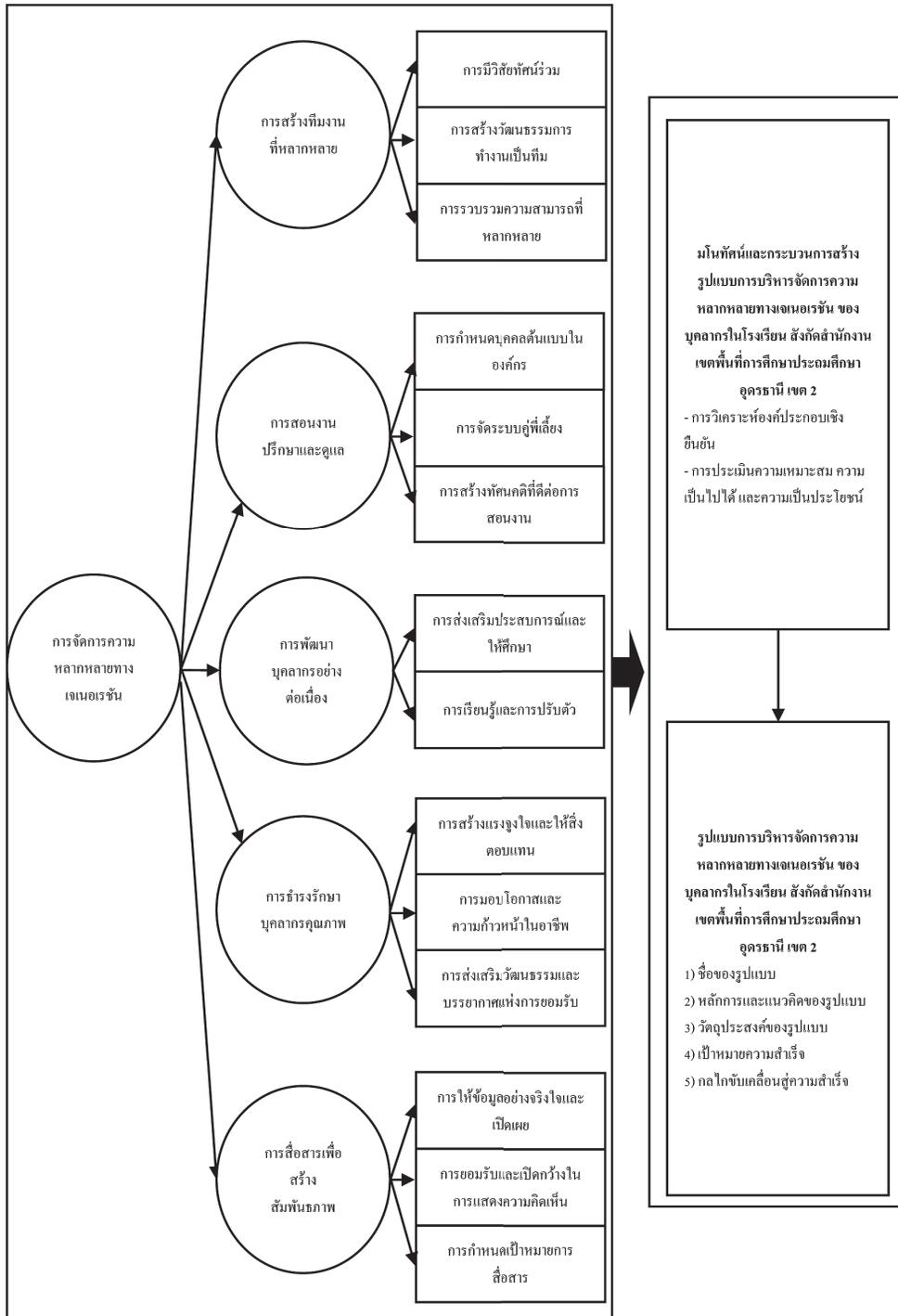
ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2563
ถึง มีนาคม 2564 โดยผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 2

สมมติฐาน

จากการที่ผู้วิจัยต้องเสนอรูปแบบการ
บริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชัน
ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ภายใต้
ทฤษฎีแนวคิดของ Keeves (1988) ซึ่งโมเดลตัวบ่งชี้
การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชัน
ของบุคลากรในโรงเรียนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบนั้น
ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

โมเดลตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความ
หลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง
กับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ด้วยแบบแผนเชิงอธิบาย เป็นแบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสานที่มีลักษณะการดำเนินงานวิจัย 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ที่ได้จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรอื่นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์สำหรับกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Hair et al., 2010) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 15 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปทดลองใช้กับบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน

30 คน มีค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .983

ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนด้วยตนเอง จำนวน 285 ชุด และทางจดหมายสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์ แล้วจึงขอรับแบบสอบถามคืนโดยขอความร่วมมือจาก ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ประสานงานที่เป็นผู้รวบรวมเครื่องมือ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติบรรยายใช้การแจกแจงความถี่และหาร้อยละสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถิติอ้างอิง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรม M-plus 7.0 ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรที่ใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยต้องปรับโมเดลเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดตามเกณฑ์ของ Damrongpanit (2020) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีที่ใช้วัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา
1. ค่าไค-สแควร์ (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)
2. ค่าไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ (χ^2/df)	มีค่าน้อยกว่า 2 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี
3. ค่าความคาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี มีค่ามากกว่า 0.95 แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี
4. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI)	มีค่าตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไป แสดงว่าสอดคล้องกลมกลืนดี
5. ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (Trucker-Lewis Index :TLI)	มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 แสดงว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
6. ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR)	มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 แสดงว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 2 เป็นการยกร่างและเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยการศึกษาในขณะนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 ที่ผ่านการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ นำมาเป็นตัวแปรในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรใน

โรงเรียนด้วยตัวผู้วิจัยเอง จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินรูปแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสม (Utility) ความเป็นไปได้ (Propriety) และความเป็นโยชน์ (Feasibility) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

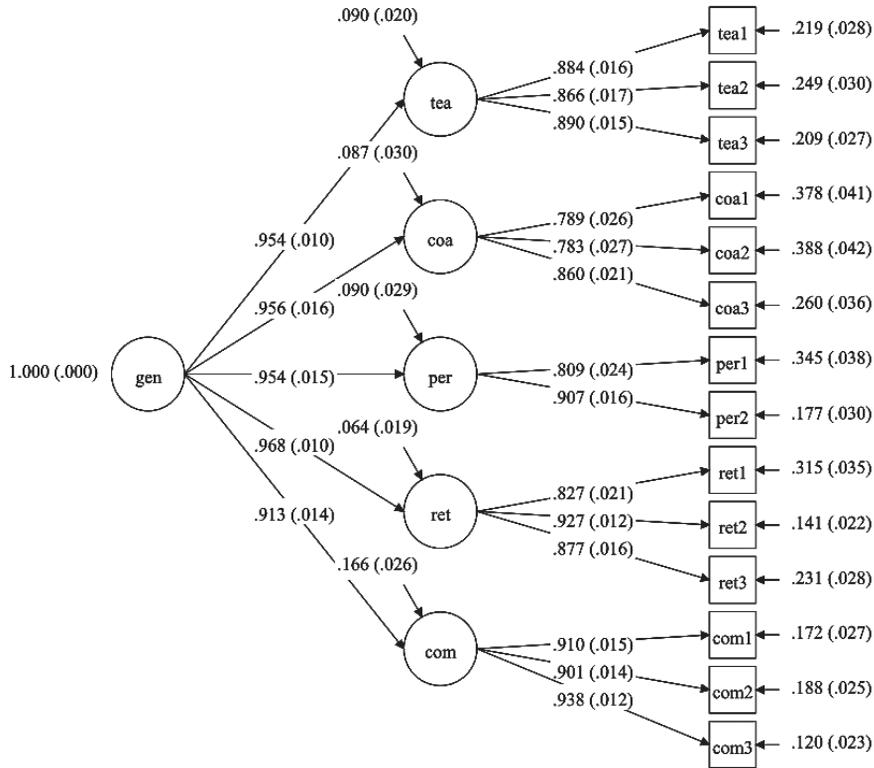
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน พบว่ามีจำนวน 5 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างทีมงานที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1.1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 1.2) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และ 1.3) การรวบรวมความสามารถที่หลากหลาย 2) การสอนงาน ปรีกษา และดูแล ประกอบด้วย 2.1) การกำหนดบุคคลต้นแบบในองค์กร 2.2) การจัดระบบคู่พี่เลี้ยง และ 2.3) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนงาน 3) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 3.1) การส่งเสริมประสบการณ์และให้ศึกษา และ 3.2) การเรียนรู้และการปรับตัว 4) อารมณ์รักษาบุคลากรคุณภาพ ประกอบด้วย 4.1) การสร้างแรงจูงใจและให้สิ่งตอบแทน 4.2) การมอบโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ และ 4.3) การส่งเสริมวัฒนธรรมและบรรยากาศแห่งการยอมรับ และ 5) การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย 5.1) การให้ข้อมูลอย่างจริงใจและเปิดเผย 5.2) การยอมรับและเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น และ 5.3) การกำหนดเป้าหมายการสื่อสาร โดยผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานความเหมาะสมของตัวบ่งชี้

การบริหารจัดการความหลากหลายเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ผู้วิจัยเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์พิจารณาของ Konkanchana (2004) เพื่อคัดสรรและกำหนดไว้ในโมเดลการวัดเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป ซึ่งจากการวิเคราะห์สามารถสรุปว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถนำวิเคราะห์ห่องค์ประกอบเชิงยืนยันในขั้นตอนต่อไปได้

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเป็นไปตามค่าที่กำหนด เมื่อพิจารณาค่าไคร้สแควร์ (χ^2) = 75.370 ค่าองศาอิสระ (df) = 59 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-Value) = 0.0740 แสดงว่าค่าไคร้สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.031 ค่าดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (SRMR) = 0.015 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) = 0.996 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (TLI) = 0.994 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพ 2

$$\chi^2 = 75.370, df = 59, \chi^2/df = 0.277, P\text{-Value} = 0.0740, RMSEA = 0.031,$$

$$SRMR = 0.015, CFI = 0.996, TLI = 0.994$$

ภาพ 2 โมเดลการวัดการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน องค์ประกอบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.913 – 0.968 โดยองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ได้แก่ การธำรงรักษาบุคลากร

คุณภาพ ($\beta = 0.968$) รองลงมา ได้แก่ การสอนงาน ปรีกษาและดูแล ($\beta = 0.956$) การสร้างทีมงานที่หลากหลาย ($\beta = 0.954$) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\beta = 0.954$) และการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ($\beta = 0.913$) ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน

องค์ประกอบหลัก	น้ำหนักองค์ประกอบ			ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²)
	β	S.E.	t	
1. การดำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ (ret)	0.968	0.010	100.060	0.963
2. การสอนงาน ปรีกษาและดูแล (coa)	0.956	0.016	60.893	0.913
3. การสร้างทีมงานที่หลากหลาย (tea)	0.954	0.010	93.248	0.910
4. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (per)	0.954	0.015	61.889	0.910
5. การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ (com)	0.913	0.014	63.097	0.834

ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) การดำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การการมอบโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ ($\beta = 0.927$) รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริมวัฒนธรรมและบรรยากาศแห่งการยอมรับ ($\beta = 0.877$) และ การสร้างแรงจูงใจและให้สิ่งตอบแทน ($\beta = 0.827$) ตามลำดับ

2) สอนงาน ปรีกษาและดูแล พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนงาน ($\beta = 0.860$) รองลงมา ได้แก่ การกำหนดบุคคลต้นแบบในองค์กร ($\beta = 0.789$) และ การจัดระบบคู่พี่เลี้ยง ($\beta = 0.783$) ตามลำดับ

3) การสร้างทีมงานที่หลากหลาย พบว่า

ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การรวบรวมความสามารถที่หลากหลาย ($\beta = 0.890$) รองลงมา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\beta = 0.884$) และ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ($\beta = 0.866$) ตามลำดับ

4) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การการเรียนรู้และการปรับตัว ($\beta = 0.907$) รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริมประสบการณ์และให้การศึกษา ($\beta = 0.809$)

5. การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการสื่อสาร ($\beta = 0.938$) รองลงมา ได้แก่ การให้ข้อมูลอย่างจริงใจและเปิดเผย ($\beta = 0.910$) และ การยอมรับและเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น ($\beta = 0.901$) ตามลำดับ ดังตาราง 3

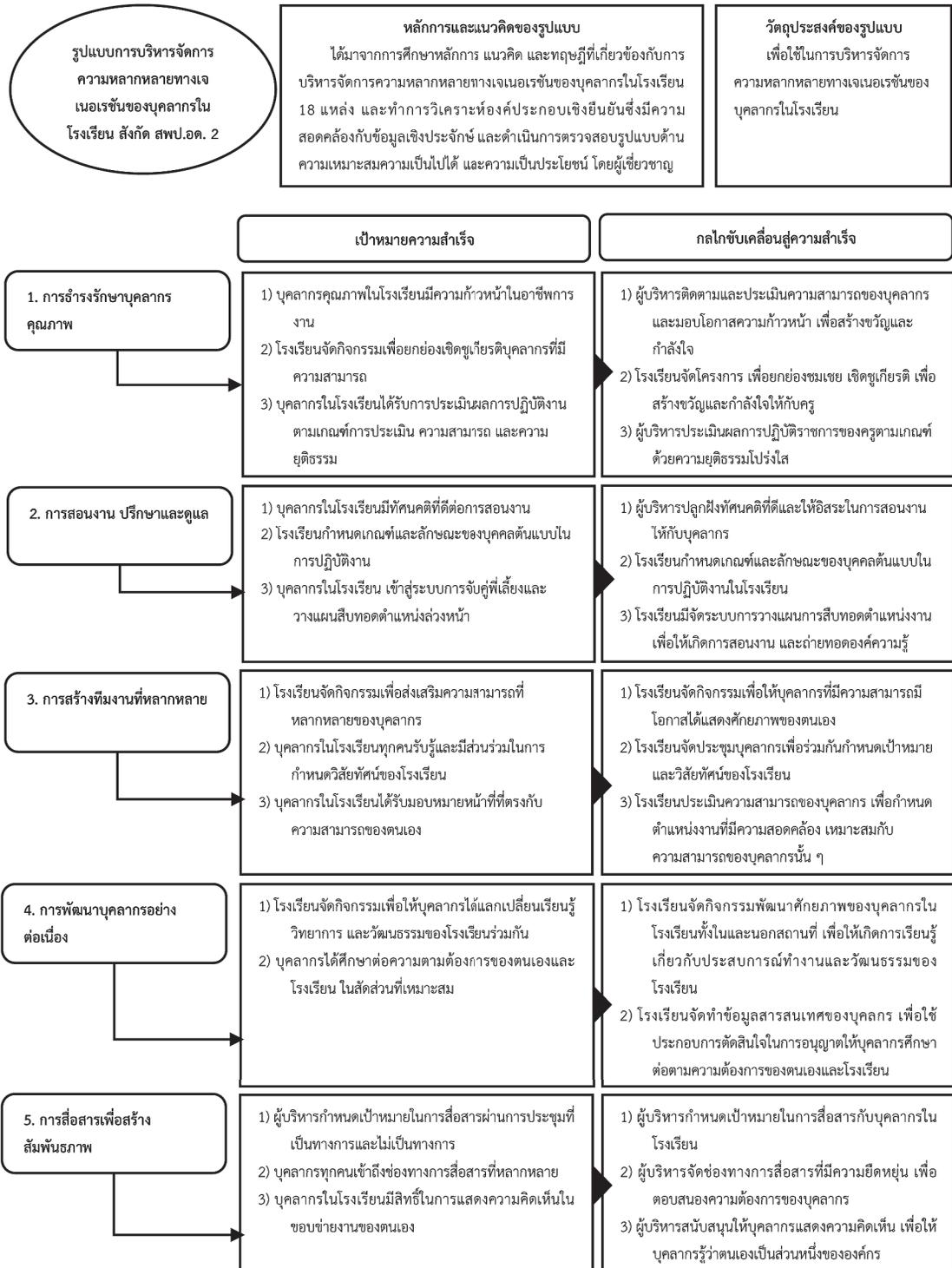
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต้นตอซึ่งการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน

องค์ประกอบหลัก	น้ำหนักองค์ประกอบ			ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²)
	β	S.E.	t	
1. การธำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ				
1.1 การสร้างแรงจูงใจและให้สิ่งตอบแทน (ret1)	0.827	0.021	38.943	0.685
1.2 การมอบโอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ (ret2)	0.927	0.012	76.583	0.859
1.3 การส่งเสริมวัฒนธรรมและบรรยากาศ แห่งการยอมรับ (ret3)	0.877	0.016	54.381	0.769
2. การสร้างทีมงานที่หลากหลาย				
2.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม (tea1)	0.884	0.016	56.003	0.781
2.2 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน (tea2)	0.866	0.017	49.918	0.751
2.3 การรวบรวมความสามารถที่หลากหลาย (tea3)	0.890	0.015	58.225	0.791
3. การสอนงาน ปรึกษาและดูแล				
3.1 การกำหนดบุคคลต้นแบบในองค์กร (coa1)	0.789	0.026	30.630	0.622
3.2 การจัดระบบคู่พี่เลี้ยง (coa2)	0.783	0.027	28.836	0.612
3.3 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสอนงาน (coa3)	0.860	0.021	41.675	0.740
4. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง				
4.1 การส่งเสริมประสบการณ์และให้การศึกษา (per1)	0.809	0.024	34.230	0.655
4.2 การเรียนรู้และการปรับตัว (per2)	0.907	0.016	55.058	0.823
5. การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ				
5.1 การให้ข้อมูลอย่างจริงใจและเปิดเผย (com1)	0.910	0.015	60.520	0.828
5.2 การยอมรับและเปิดกว้างในการแสดง ความคิดเห็น (com2)	0.901	0.014	65.370	0.812
5.3 การกำหนดเป้าหมายการสื่อสาร (com3)	0.938	0.012	75.588	0.880

3. การยกย่องและเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มาเป็นตัวแปรในการยกย่องรูปแบบ

ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการและแนวคิดพื้นฐาน 3) วัตถุประสงค์ 4) เป้าหมายความสำเร็จ และ 5) กลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ มีรายละเอียดดังภาพ 3

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ภาพ 3 รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ ความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากร ในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.31) มีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.30) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.31)

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการความ หลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน มีองค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ ทั้งนี้ ที่ผู้วิจัย ได้องค์ประกอบหลักตั้งที่กล่าวมานั้น เพราะผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้วยความรัดกุม องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ จึงไม่มีความคลาดเคลื่อน และทำให้องค์ประกอบ ที่ได้มาเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ทำ การศึกษาไว้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) การสร้างทีมงานที่หลากหลาย ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียน เพราะโรงเรียนต้องขับเคลื่อนไปด้วยกระบวนการ ทำงานที่ผสมผสานรับกันจากบุคลากรทุกกลุ่ม

2) การสอนงาน ปรึกษาและดูแล เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่ผู้วิจัยค้นพบ เพราะ การทำงานในหน่วยงานราชการย่อมมีการเกษียณ อายุราชการ ฉะนั้นจึงควรจัดให้มีระบบการสอนงาน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการสืบทอดการทำงาน อีกทั้งเพื่อให้มีแบบอย่างในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อีกด้วย

3) การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะบุคลากรทุกกลุ่มจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง

ได้รับการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไป ของสังคม และเพื่อเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรม อันดีงามของโรงเรียนให้ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย

4) การธำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับ องค์ประกอบอื่น ๆ เพราะ การที่โรงเรียนได้บุคลากร ที่มีคุณภาพทำงานด้วยนั้น จะเป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ได้ อดี

5) การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งเปรียบเสมือนการเป็นตัวกลางที่จะสร้างความ สัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในแต่ละ เจเนอเรชันได้ นอกจากนั้นการจัดระบบการสื่อสาร ให้มีช่องทางที่หลากหลาย ตอบสนองความสามารถ การใช้ช่องทางการสื่อสารให้เข้าถึงบุคลากรทุกกลุ่ม จะช่วยลดความตึงเครียดจากการสื่อสารในรูปแบบ เดิม ๆ ได้อีกด้วย

ซึ่งสอดคล้อง อกกับงานวิจัยของ Wiriyaipat (2016) ที่ได้ทำการศึกษาถึงโอกาส และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรโดยอาศัย แนวคิดในการจัดกลุ่มเจเนอเรชันจากนักวิชาการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้พื้นฐานของ พนักงานในแต่ละเจเนอเรชันโดยยึดหลักผสม ความต่างให้เป็นพลังขององค์กรและนำความ แตกต่างมาเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ด้าน ทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและ พฤติกรรมของพนักงานแต่ละเจเนอเรชันเชื่อมโยง ไปสู่การบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การสรรหาและ คัดเลือกบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน และการรักษาคนในองค์กร

จะช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย บุคลากรแต่ละเจนเนอเรชันสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

2. การวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจนเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า องค์กรประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การดำรงรักษาบุคลากรคุณภาพ ทั้งนี้อาจอาจเป็นเพราะ บุคลากรในโรงเรียนมองว่าการสร้างกิจกรรมบางอย่างที่สามารถดึงดูดให้บุคลากรทำงานกับโรงเรียนได้อย่างยาวนานนั้นสามารถทำให้บุคลากรเกิดความรัก และความผูกพันกับโรงเรียน อีกทั้งทำให้บุคลากรรู้สึกว่าการได้รับความรักความเมตตาจากผู้บริหาร จะช่วยให้ประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมา คือ การสอนงาน ปรึกษา และดูแลการสร้างทีมงานที่หลากหลาย การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ประการแรก การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารจัดการความหลากหลายทางเจนเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การนิยามเชิงประจักษ์ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีโดยใช้ฐานแนวคิดการลดการต่อกรจากแรงงานที่หลากหลายของ Harvey & Bowin (2000) และการกำหนดรูปแบบวิธีการรวมตัวแปรทำให้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีทฤษฎีและงานวิจัยเป็นฐาน จึงทำให้โมเดลดังกล่าวมีความสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งสอดคล้องกับ Suphanalai, Kongklay & Jadesadalug (2018) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ของการจัดการคนเก่งที่มีอิทธิพลต่อองค์กรประสิทธิภาพสูงในประเทศไทย และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดการจัดการคนเก่งประกอบด้วย การจัดหาคนเก่ง การพัฒนาคนเก่ง การรักษาคคนเก่ง และการวางแผนผู้สืบทอดอำนาจตำแหน่งคนเก่ง โมเดลการวัดองค์กรประสิทธิภาพสูงประกอบด้วย คุณภาพการบริหาร และคุณภาพพนักงานนอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมภายนอกซึ่งประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์กรเชิงสร้างสรรค์ การจัดสรรการจูงใจ และการจัดการความหลากหลาย ซึ่งโมเดลการจัดการคนเก่งที่มีอิทธิพลต่อองค์กรประสิทธิภาพสูงในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การยกร่างและเสนอรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจนเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่ารูปแบบประกอบด้วย ชื่อรูปแบบ หลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป้าหมายความสำเร็จ และกลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ ซึ่งผลการประเมินคุณภาพรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากระบวนการสร้างรูปแบบได้ผ่านขั้นตอนและวิธีการโดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินรูปแบบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงทำให้รูปแบบผ่านการประเมิน ซึ่งแนวคิดการสร้างรูปแบบนี้

ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ Keeves (1988) ที่ได้กล่าวถึงหลักการเพื่อทำการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวเอง 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกหรือเหตุผลในเรื่องที่ศึกษา และ 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวเองในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบให้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับชื่อเรื่องวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงตัวแปรการวิจัยหรือเป้าหมายในการสร้างอย่างชัดเจน ทั้งยังได้กำหนดหลักการและแนวคิดพื้นฐาน ซึ่งได้อธิบายนิยามและองค์ประกอบหลักที่สำคัญเพื่อให้ผู้ที่ใช้รูปแบบเกิดความเข้าใจเบื้องต้น ในส่วนวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น ได้กำหนดเพื่อให้เห็นภาพเป้าหมายที่ชัดเจนของรูปแบบ มีเป้าหมายสู่ความสำเร็จเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการ และมีกลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามตัวชี้วัดให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของ Malawai (2020) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างที่มนวัตกรในโรงเรียน

ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามุกดาหาร พบว่ารูปแบบประกอบด้วยชื่อรูปแบบหลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ เป้าหมายสู่ความสำเร็จ และกลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ และมีผลประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

การนำรูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายและบริบทของสถานศึกษาเป็นสำคัญ และควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

2. การทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรในโรงเรียน โดยทำการศึกษาทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการความหลากหลายทางเจเนอเรชันของบุคลากรที่โดดเด่น และใช้การเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focused Group) เพื่อให้เห็นมุมมองและแนวคิดของบุคลากรจากเจเนอเรชันต่าง ๆ อย่างละเอียดครบถ้วน

REFERENCES

- Chawanowanich, J. (2020). **'Ageism' The age bias of two generations becomes a problem of thought conflict.** Retrieved from <https://www.gqthailand.com/views/article/what-is-ageism> [2020, 5 December]
- Chueabangkaew, P. (2014). Diversity Management: Human Resource Management Strategy in the Creative Economy. **Executive Journal.** 31(1), 153-159.
- Damrongpanit, S. (2020). **Mplus program with Analysis of Research Data in Behavioral Science and Social Science. (2nd ed.).** Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Dechawatanapaisal, D. (2009). Perception of Generation Y features and motivation for work: perspectives between different generations in the organization. **Chulalongkorn Business Review.** 31(121), 1.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). **Multivariate Data Analysis. (7th ed.).** Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.
- HrNote. (2019). **Why Workforce Diversity in Organization is Important? (Workforce Diversity).** Retrieved from <https://th.hrnote.asia/personnel-management/190820-workforce-diversity/> [2020, 5 December]
- Keeves, P.J. (1988). **Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook.** Oxford. Pergamon Press.
- Konkanchana, S. (2004). **A Development of Quality Indicators for Public (Education Doctoral Dissertation).** Bangkok: Srinakarinwirot University.
- Harvey, B. & Bowin R. B. (2000). **Human Resource Management: An Experiential Approach.** New Jersey: Prentice-Hall.
- Logutarawong, K. (2012). Generation Gap Management to Develop Human Resources in Organization. **Panyapiwat Journal.** 3(2), 132-143.
- Malawai, J. (2020). **A Model for The Innovator Team Enhancement in Small- sized School Under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area. (Master's degree Dissertation),** Graduate School, Khon Kaen University.
- Suphanalai, P., Kongklay, J. and Jadesadalug, V. (2018). The Antecedence and Consequence of Talented Management Influenced to High Performance Organization in Thailand. **VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science.** 13(3), 21-30.

- Thawinkarn, D. (2017). **Science and Art in Educational Administration: Education Textbook Scholarship (No.3)**. Khon Kean: Faculty of Education, Khon Kean University.
- Theppawan, P. (2012). **A-Z Modern Human Resource Management Tools**. Bangkok: SE-ED Education.
- Upper Secondary Education Bureau. (2017). **Driving Thai Secondary School 4.0 for the 21st Century**. The Office of the Basic Education Commission. Bangkok: Ministry of Education.
- Wiryapipat, N. (2016). The Role of HRM: Generation Gap Management in Organization. **RMUTP Research Journal Humanities and Social Science**. 1(2), 73-88.
-

การบริหารธุรกิจค้าส่งรายย่อยผ่านการประยุกต์ใช้โมเดลธุรกิจคานวาส
MICRO WHOLESALE BUSINESS MANAGEMENT
THROUGH BUSINESS MODEL CANVAS

ทิฆัมพร ทวีเดช¹ กนิษฐา บุญมานะ² จิรวัดน์ นุ่มสำลี³ รวีวรรณ พ่วงจีน⁴ และ สมบัติ ทีฆทรัพย์^{5*}
^{1, 2, 3, 4}คณะบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
⁵คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี

Thikamporn Thaweedet¹, Kanitha Bunmana², Chirawat Numsamlee³,
Rawiwan Puangchine⁴ and Sombat Teekasap^{5*}

^{1, 2, 3, 4}Department of Industrial Business Administration and Trade, Faculty of Business Administration
and Service Industry, King Mongkut's University of Technology North Bangkok
⁵Faculty of Science and Technology, Thonburi University

*E-mail: sombat.teekasap@gmail.com

Received: 2021-03-30

Revised: 2021-03-24

Accepted: 2021-05-27

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จของร้านค้าส่งรายย่อยและการดำเนินธุรกิจในอนาคต เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลคือเจ้าของกิจการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าสำคัญที่ลูกค้าต้องการด้านราคาได้แก่ ราคาถูกและมีส่วนลด ด้านผลิตภัณฑ์ได้แก่ การบริการจัดส่งสินค้าที่ถูกต้องและรวดเร็ว ด้านส่งเสริมการขายได้แก่ การลดราคา การขายแบบผ่อนส่ง การให้เครดิตการค้า โดยการส่งมอบคุณค่าเหล่านี้สามารถทำผ่านหน้าร้าน Line, Facebook และการขายตรง และต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า กิจกรรมหลักของธุรกิจเป็นการจัดหาสินค้าและการสต็อกสินค้า ทรัพยากรสนับสนุนสำคัญคืออาคารพาณิชย์ รถขนส่งสินค้าและพนักงาน สำหรับแนวทางการดำเนินธุรกิจในอนาคต คือ การใช้กลยุทธ์รักษาลูกค้าด้วยการใช้จุดแข็งของที่ตั้งในตัวเมือง กลยุทธ์การปรับตัวด้วยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเข้าถึงลูกค้า กลยุทธ์พัฒนาตลาดโดยการเปิดสาขาย่อยในเขตพื้นที่อื่น และกลยุทธ์กระจายการลงทุนในธุรกิจอาหาร

คำสำคัญ: ธุรกิจค้าส่งรายย่อย แบบจำลองธุรกิจคานวาส การบริหารธุรกิจ

ABSTRACT

This research deployed quantitative method with objective of studying success management characteristic of micro wholesale business and the way how to management it in the future through a case Study. The data was collected by structured interviewed. The population was the owner. Data Analysis by Conclusion Interpreting: Analytic Inductive Method. The results showed that Value Propositions were Cheap price and cash discount; fast delivery; promotion, credit sales and trade credit. Channels were shop, Line and Facebook. Customer Relationships was **One-to-one Marketing**. Good relationship with Partner. Key Activities were purchasing and stock. Key Resources were shop, freight cars and staff. Business management in the future such as Customer retention strategy; Reaching customers by modern technology using; Market Development was new shop in other place; Conglomerate Diversification was food business.

Keywords: Micro Wholesale Business, Business Model Canvas, Business management.

บทนำ

ธุรกิจค้าส่งรายย่อยมีบทบาทสูงต่อระบบเศรษฐกิจไทย มีมูลค่าของธุรกรรมสูงถึงร้อยละ 16 ของ GDP (Sanguanprasit, 2019) การเข้าสู่ธุรกิจประเภทนี้ทำได้ไม่ยาก แม้มีเงินทุนและประสบการณ์น้อย จึงมีผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก แต่ก็เป็นที่ธุรกิจที่ตายง่ายกว่าครึ่งหนึ่งของธุรกิจนี้เลิกกิจการใน 5 ปี (Department of Industrial Promotion, 2020) วงจรชีวิตเฉลี่ย 3-5 ปี (ThaiQuote, 2018)

ร้านสานิตาพาณิชย์เป็นร้านค้าส่งขนาดเล็กในจังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินกิจการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน ผู้ประกอบการยินดีเปิดเผยประสบการณ์ธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่เรียนรู้ปัญหาของธุรกิจ งานวิจัยนี้ใช้แบบจำลองธุรกิจคานวาส (Business Model Canvas) ที่รัฐส่งเสริมให้ผู้เริ่มประกอบการใช้

เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจของตน (Department of Business Development, 2017). โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารธุรกิจที่ประสบความสำเร็จและแนวทางการบริหารในอนาคต

แบบจำลองธุรกิจคานวาส (ภาพที่ 1) ประกอบด้วยสารสนเทศ 4 กลุ่ม และ 9 ประเด็น ซึ่งจำแนกประเภทตามหน้าที่หลักได้ดังนี้ 1. ส่วน HOW (ทำอย่างไร) ประกอบด้วย พันธมิตรหลัก (Key partner) กิจกรรมหลัก (Key activity) และทรัพยากรหลัก (Key resource) 2. ส่วน WHAT (ทำอะไร) คือคุณค่าที่นำเสนอ (Value proposition) 3. ส่วน WHO (ทำให้ใคร) ประกอบด้วย กลุ่มลูกค้า (Customer segments) ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer relationships) ช่องทางเข้าถึงลูกค้า (Channel) และ 4. ส่วน MONEY (ระบบการเงิน)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ประกอบด้วย โครงสร้างต้นทุน (Cost structure) และโครงสร้างรายได้ (Revenue structure) (Department of Business Development, 2017)

HOW (ทำอะไร)			WHAT (ทำอะไร)	WHO (ทำให้ใคร)		
พันธมิตรหลัก	กิจกรรมหลัก	ทรัพยากรหลัก	คุณค่าที่นำเสนอ	กลุ่มลูกค้า	ความสัมพันธ์กับลูกค้า	ช่องทางเข้าถึงลูกค้า
โครงสร้างต้นทุน				โครงสร้างรายได้		
MONEY (ระบบการเงินที่เกี่ยวข้อง)						

ภาพที่ 1 แบบจำลองธุรกิจคานวาส

กลุ่มลูกค้า ผู้บริหารธุรกิจต้องพยายามค้นหาและตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีกว่าคู่แข่ง โดยแบ่งลูกค้าเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม (Nimitsaengtian et al., 2018,) อันนำไปสู่ความสำเร็จของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ (Yingchol, 2016; Direkwattanachai, 2010; Chuenjit & Phaibun, 2017)

ความสัมพันธ์กับลูกค้า ทำเพื่อสนองความต้องการของลูกค้ารายบุคคลหรือรายกลุ่ม อันนำไปสู่การซื้อ ซื้อมากขึ้น และการบอกต่อ จนนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน ทำให้องค์การประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจระยะยาว (Chuenjit & Phaibun, 2017; Saengjan, 2003; Trisamuthkul, 2015) สภาพปัจจุบันและอนาคตธุรกิจควรสร้างความสัมพันธ์แบบเชื่อมต่อเป็นชุมชนผ่านเครือข่ายการสื่อสารหรือสร้างศูนย์สื่อสารแบบสื่อผสม (Multimedia call center) เพื่อช่วยแก้ปัญหาของลูกค้า (Chuenjit & Phaibun, 2017)

ช่องทางเข้าถึงลูกค้า เป็นช่องทางสร้างการรับรู้คุณค่าของสินค้าจนเกิดการซื้อสินค้าหรือบริการ และสร้างความพึงพอใจด้วยการบริการหลังการขาย ช่องทางการสื่อสารแบบดั้งเดิมเป็นวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเดิม คือทำธุรกิจผ่านหน้าร้านและโทรศัพท์ (Chuenjit & Phaibun, 2017; Nimitsaengtian et al., 2018) ช่องทางปัจจุบันและอนาคตคือแอปพลิเคชันออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ (Jitvirat, 2018 Trisamuthkul, 2015; Saksaeng, 2015)

คุณค่าที่นำเสนอ คือคุณค่าของสินค้าเกิดจากความพอใจของลูกค้าในหลายมิติ เช่น ราคาที่เหมาะสม การลดราคา การมีของแถม (Wattanasin, 2012) การต่อรองราคาและเงื่อนไขการชำระเงิน (Dhammapanya, 2016) การเอาใจใส่และให้บริการที่รวดเร็ว (Muang-Ngarm, 2017) ส่งผลให้เกิดความภักดีของลูกค้า ทำให้มีการซื้อสินค้า การบอกต่อ และการได้ลูกค้าเพิ่มขึ้น (Yingchol, 2016) การให้คุณค่าสินค้าหรือบริการจะตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้ลูกค้าในการแก้ปัญหาคำถามการทำงานปกติที่ทำไม่ได้หรือยังทำได้ไม่ดี และข้อมูลหรือแนวทางใหม่ในการพัฒนางานให้ดีขึ้น

กิจกรรมหลัก คือกิจกรรมที่ทำให้การส่งมอบสินค้าหรือบริการที่ครบถ้วน ถูกต้อง รวดเร็ว และในราคาที่แข่งขันได้ ซึ่งประกอบด้วย การผลิต/การจัดหาสินค้า การขาย/การให้บริการ การเก็บค่าสินค้า/บริการ การจัดส่ง การบริการหลังการขาย และ ฯลฯ (Nimitsaengtian et al., 2018) ทุกกิจกรรมต้องทำโดยคำนึงถึงต้นทุนและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารระบบ

คลังสินค้าและการขนส่ง (Kasikorn Research Center, 2018) การพัฒนาระบบ E-Procurement สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อรักษาฐานลูกค้าเดิม และเพิ่มการซื้อซ้ำ

ทรัพยากรหลัก คือ สิ่งที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ประกอบด้วยพนักงาน สินค้า คลังเก็บสินค้า และเครื่องจักร (Yingchol, 2016; Chuenjit & Phaibun, 2017; Nimitsaengtian, et al., 2018) พันธมิตรหลัก กิจการต้องมีสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้าหลักที่เป็นธุรกิจต้นน้ำ ที่ปรึกษาทางการเงิน และกลุ่มทุน เพื่อการเติบโตอย่าง ช่วยลดความเสี่ยงและลดค่าเสียโอกาสในการทำธุรกิจ (Kasikorn Research Center, 2018; Chuenjit & Phaibun, 2017)

ระบบการเงินที่เกี่ยวข้อง การไหลเวียนของเงินในธุรกิจเป็นสิ่งสะท้อน ต้นทุนและการมีรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งคำนวณได้จากกิจกรรมและทรัพยากร ภาระต้นทุนเกิดจากคลังสินค้า ค่าจ้างพนักงาน ยานพาหนะ และการจัดส่ง (Nimitsaengtian, et al, 2018; Yingchol, 2016) รายได้หลัก เกิดจากการขายสินค้าและรายได้รองเกิดจากการให้บริการ (Yingchol, 2016)

การปรับตัวของธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจค้าส่งต้องปรับตัวตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งร้านและโกดังสินค้า รวมกับความเชี่ยวชาญในระบบขนส่งสินค้า (Manager online, 2019) กิจการค้าส่งขนาดเล็กควรพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจด้วยการขยายสาขา เพิ่มลูกค้าใหม่

สร้างรายได้เพิ่ม และลดความเสี่ยงธุรกิจลง การกระจายความเสี่ยงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการลงทุนเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอด (Kasikorn Research Center, 2018; Muang-Ngarm, 2018; Narkthong, 2018) ธุรกิจยุคใหม่นิยมใช้การจัดจำหน่ายสินค้าผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือและเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ เช่น Facebook, @Line, Instagram และ Application เป็นต้น การชำระเงินควรมีหลายช่องทาง (Department of City Planning and Urban Development, BMA, 2017) กิจการต้องใช้กลยุทธ์ระดับองค์กรและยุทธวิธีในการพัฒนาตลาด ด้วยการขยายตลาดสินค้าและบริการเดิมในพื้นที่ใหม่ และการเพิ่มกลุ่มลูกค้าเป้าหมายใหม่ ขยายโอกาสและกระจายความเสี่ยงในการทำธุรกิจใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเดิม เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของกลุ่มธุรกิจและเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขัน (Tanmanadham et al., 2013)

ร้านสานิตาพาณิช ตั้งอยู่ที่เลขที่ 408 ถนนหน้าเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี บนพื้นที่ 30 ตารางวา ขายสินค้าประเภท บรรจุกภัณฑ์กระดาษ โฟมพลาสติกที่ใช้ในการบรรจุอาหารและเครื่องดื่ม และจำหน่ายวัตถุดิบเบเกอรี่ ชานมไข่มุก กาแฟโบราณ กาแฟสำเร็จรูป หัวเชื้อน้ำผลไม้ และโกโก้ เป็นต้น ก่อตั้งด้วยเงินลงทุนประมาณ 1.5 ล้านบาท มีพนักงาน 2 คน ทำหน้าที่จัดเก็บสินค้า มีพาหนะที่ใช้ในการรับ-ส่งสินค้า 2 คัน ลูกค้าเป็นผู้ประกอบการและผู้บริโภค

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ “ถอดบทเรียนแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จของร้านค้าส่งรายย่อยและการดำเนินธุรกิจในอนาคต”

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นงานวิจัยที่ถอดบทเรียนของการดำเนินธุรกิจของธุรกิจค้าส่งขนาดเล็ก (ร้านสาขานิตาพาณิชย์) ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่สามารถดำรงอยู่

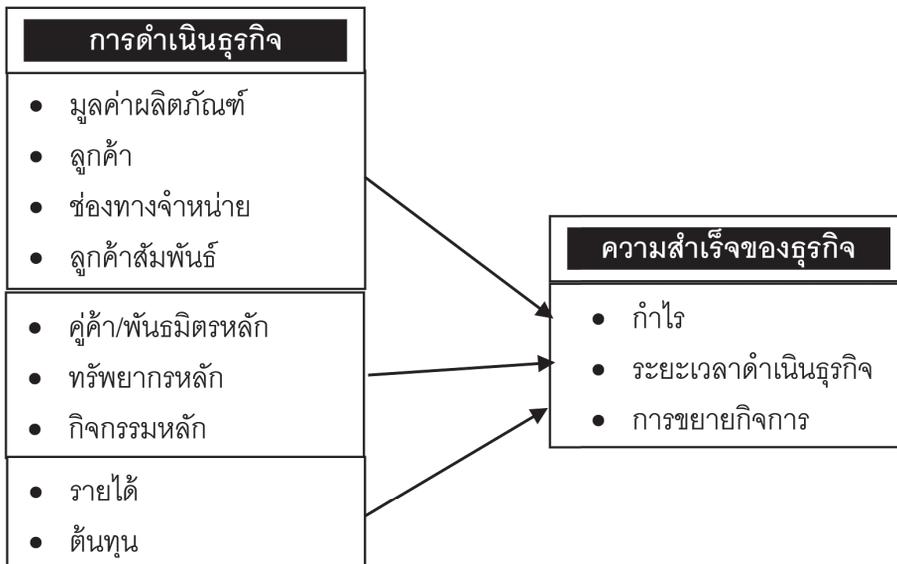
และขยายตัวได้ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ช่วงเวลาที่ศึกษาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2562-2563

สมมติฐาน

คือความสำเร็จในการประกอบธุรกิจค้าส่ง เกิดจากการจัดกลุ่มลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า การส่งมอบคุณค่า การมีพันธมิตรหลัก/คู่ค้า กิจกรรมหลัก ทรัพยากรหลัก ต้นทุนและรายได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบการวิจัยเป็นดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยถอดบทเรียนธุรกิจเชิงคุณภาพ หน่วยวิเคราะห์คือกิจกรรมธุรกิจ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เจ้าของกิจการ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตรวจสอบข้อมูลกับทฤษฎีด้วยการวิเคราะห์อุปนัยตีความ สร้างข้อสรุปและแปลความตามแนวคิดแบบจำลองธุรกิจคานวาส ปรับแก้โมเดลความสำเร็จของธุรกิจค้าส่งรายย่อยตามความเห็นของ 3 ผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสำเร็จของธุรกิจเกิดจากความเข้าใจในความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า สร้างกลยุทธ์ด้วยการกำหนดราคาขายถูกให้ส่วนลดเป็นตัวเงินหรือสินค้า ให้บริการที่รวดเร็วและส่งเสริมการขายด้วยการลด แจก แถม ขายเป็นเชื่อ และการให้เครดิตการค้าระยะสั้น ซึ่งสนองความต้องการลูกค้าที่เหนือกว่าคู่แข่ง

2. ร้านสานิตาพาณิชประสบความสำเร็จในการประกอบการเพราะมีการเข้าถึงลูกค้าทั้งช่องทางเดิมคือหน้าร้านและโทรศัพท์ และเพิ่มช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่ได้แก่ Line และ Facebook

3. ร้านสานิตาพาณิชสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเป็นรายราย และใช้เทคโนโลยีสังคมออนไลน์ (Line และ Facebook) ช่วยในการติดต่อใกล้ชิดกับลูกค้า เพื่อสร้างความสำเร็จในธุรกิจ

4. ร้านสานิตาพาณิชประสบความสำเร็จจากการแบ่งกลุ่มลูกค้าทำให้สามารถตอบสนอง

ความต้องการของลูกค้า โดยแบ่งกลุ่มตามปริมาณการซื้อสินค้า (กลุ่มลูกค้าส่งและกลุ่มลูกค้าปลีก/รายย่อย) และแบ่งตามประเภทของสินค้า (บรรจุภัณฑ์และกลุ่มวัตถุดิบอาหาร)

5. รายได้หลักของกิจการได้แก่ การขายสินค้าประเภทบรรจุภัณฑ์อาหาร และสินค้าประเภทวัตถุดิบอาหาร ซึ่งมีทั้งการค้าส่งและการค้าปลีก โดยขายเป็นเงินสด และเงินเชื่อ

6. ความสำเร็จของร้านมาจากการมีกิจกรรมหลักที่สำคัญได้แก่ การบริหารการสั่งซื้อสินค้าและคลังสินค้า การขนส่งสินค้า การบริหารสินเชื่อทั้งลูกหนี้-เจ้าหนี้การค้า และการค้าส่ง online ผ่านทาง Line, Facebook

7. ความสำเร็จของธุรกิจมาจากทรัพยากรหลักในการประกอบกิจการ ประกอบด้วย สินค้าเงินทุน อาคารพาณิชย์ รถส่งสินค้า โกดังเก็บสินค้า พนักงานขนส่งสินค้าและขับรถ และประสบการณ์ของผู้ประกอบการ

8. ความสำเร็จของร้านสานิตาพาณิชมาจากการมีพันธมิตรทางธุรกิจคือ ผู้สินค้าบรรจุภัณฑ์ และวัตถุดิบเบเกอรี่ และผู้ค้าส่งรายเล็กและผู้บริโภค

9. ร้านสานิตาพาณิชประสบความสำเร็จทางธุรกิจจากการบริหารต้นทุนโดยเฉพาะกับกิจกรรมสำคัญ การขนส่ง การบริหารสินค้าคงคลัง

10. ความสำเร็จของร้านสานิตาพาณิชเกิดขึ้นจากการเข้าถึงลูกค้า การสร้างสายสัมพันธ์และความผูกพันกับลูกค้า ส่งผลให้เกิดรายได้จากกิจกรรมสำคัญ มีทรัพยากรสำคัญ และมีพันธมิตรทางธุรกิจ

11. ร้านสานิตาพาณิชมีวิธีการบริหารที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ เมื่อพิจารณาจาก

กำไร การขยายกิจการ และระยะเวลาในการประกอบกิจการ

12. เพื่อให้ธุรกิจของร้านสานิตาพาณิชยอยู่รอดและเติบโตในอนาคต ผู้ประกอบการมี 4 แนวทางการ คือ (1) ใช้จุดแข็งของกิจการในการรักษาฐานการค้าไว้ (2) ปรับตัวด้วยการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่เข้ามาเปิดตลาดค้าส่งและค้าปลีก Online (3) เปิดสาขาเพื่อสร้างฐานลูกค้าใหม่และตลาดใหม่ (4) กระจายความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยมีแผนทำธุรกิจใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเดิม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการและการวิเคราะห์ตามโครงสร้างแบบจำลองธุรกิจคานาวาส พบว่าความสำเร็จในการประกอบมาจากการบริหารธุรกิจ ดังต่อไปนี้

1. คุณค่า: ผู้ประกอบการส่งมอบคุณค่าให้ลูกค้า ดังนี้ (1) ด้านราคา ผู้ประกอบการทราบสภาพการแข่งขันในธุรกิจดี จึงตั้งราคาขายถูกต้องสนองความต้องการพื้นฐานของลูกค้า ซึ่งส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า สอดคล้องกับการศึกษาของกัญจน์กาจ ยิงชล (Yingchol, 2016) รัชนิกร ตรีสมุทกุล (Trisamuthkul, 2015; Wangsukit, 2019; Nimitsaengtian, et al., 2018) (2) ด้านผลิตภัณฑ์ มีการให้บริการและจัดส่งสินค้าที่รวดเร็วตามความคาดหวังของลูกค้า สอดคล้องกับการศึกษาของ Wangsukit (2019) และเด่นนภา มุ่งสูงเนิน (Muang-Ngarm, 2018) (3) ด้านส่งเสริมการขาย มีการ ลด แจก แถม ให้เครดิตการค้าเป็นเวลานานหนึ่งสัปดาห์เมื่อลูกค้าประจำมีเงินไม่พอ ส่งผลให้มีการบอกต่อและได้ลูกค้าประจำเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับการศึกษาของ บุญเจือ ธรรมปัญญา (Dhammapanya, 2016; Direkwattanachai, 2010)

2. ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า: แต่เดิมใช้การติดต่อผ่านหน้าร้านและโทรศัพท์ ร้านตระหนักถึงความสำคัญจึงประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารเพิ่มเติมเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว นำเสนอข้อมูลสินค้าใหม่ผ่าน Line และ Facebook ในอนาคตจะเปิดเว็บไซต์ของร้านให้เหมาะสมกับพฤติกรรมลูกค้า และเพิ่มยอดขายด้วยการสนองความต้องการเฉพาะของลูกค้าอย่างรวดเร็วและประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัชนิกร ตรีสมุทกุล (Trisamuthkul, 2015) กรณีศักดิ์แสง (Saksaeng, 2015) และ Department of Industrial Promotion (2020) ที่พบว่าควรใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทางการเข้าถึงลูกค้า สอดคล้องกับงานของชื่นจิตร อังวรารวงศ์และคณะ (Chuenjit & Phaibun, 2017) ที่พบว่าช่องทางแบบดั้งเดิมเป็นวิธีที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าที่มีอยู่เดิม และงานของกิตติคุณ นิमितแสงเทียน (Nimitsaengtian et al., 2018) ที่พบว่าหน้าร้าน โทรศัพท์ และออนไลน์เป็นช่องทางที่ธุรกิจใช้ในการเข้าถึงลูกค้า และการศึกษาของ โกศล จิตวิรัตน์ และลิปดา (Jitvirat, 2018; Lipda, 2016) ที่พบว่าธุรกิจมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดด้วยการพัฒนาตลาดออนไลน์ นำสินค้าและบริการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต

3. ลูกค้าสัมพันธ์ ลูกค้าคือแหล่งรายได้สำคัญของกิจการจึงต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน การศึกษาพฤติกรรมและสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละรายเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ประทับใจ

ส่งผลให้ลูกค้าใช้บริการซ้ำและบอกต่อ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าผ่าน Facebook และ Line เป็นช่องทางที่สามารถนำเสนอข้อมูลสินค้า รับคำสั่งสินค้าล่วงหน้าเพื่อความรวดเร็วในการบริการ ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน และสร้างผลกำไรระยะยาวขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสินธ์ฟ้า แสงจันทร์ (Saengjan, 2003) ที่พบว่าการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าที่ได้ผลคือการจัดกิจกรรมการตลาดให้เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละกลุ่ม และการศึกษาของคมคาย แสงทองคำและคณะ (Sangthongkhum et al., 2015; Sanguanprasit, 2019) ที่พบว่าธุรกิจมีการใช้เทคโนโลยีโซเชียลเน็ตเวิร์กสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า

4. การแบ่งกลุ่มลูกค้า (Customer Segment) กิจกรรมต้องทราบว่ากลุ่มลูกค้าคือใคร เพื่อศึกษาและสนองความต้องการให้เหมาะสมจากการสังเกตพฤติกรรม การซื้อและการบอกต่อของลูกค้า สามารถแบ่งตามปริมาณการซื้อได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ซื้อสินค้าครั้งละมาก ๆ และกลุ่มที่ซื้อสินค้าจำนวนน้อยแต่ซื้อบ่อยเกือบทุกวัน หรือแบ่งตามประเภทของสินค้าที่ซื้อ คือ กลุ่มซื้อสินค้าบรรจุภัณฑ์กับกลุ่มซื้อวัตถุดิบอาหาร ผู้ประกอบการได้นำพฤติกรรมของลูกค้าไปใช้เป็นแนวทางในการส่งสินค้าและกำหนดสัดส่วนประเภทสินค้าในคลัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาคริต ดิเรกวัตตนชัย (Direkwattanachai, 2010) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (Department of Industrial Promotion, 2020) และกัญจนกมล ยิงชล (Yingchol, 2016) ที่พบว่าการแยกลูกค้าจะช่วยให้สามารถบริการที่ตอบสนองลูกค้า

อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับลักษณะของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม

5. รายได้ จากการวิเคราะห์การดำเนินงานพบว่า กิจกรรมมีรายได้จากการขาย 2 ลักษณะ คือ (1) สินค้าสองประเภท คือ บรรจุภัณฑ์ กระดาษ โฟม พลาสติก ที่ใช้ในการบรรจุอาหาร และเครื่องดื่ม และวัตถุดิบเบเกอรี่ ชานมไข่มุก กาแฟโบราณ กาแฟสำเร็จรูป และ ฯลฯ (2) การค้าส่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ และการขายปลีก (3) เป็นเงินสด และขายเงินเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิฆัมพร ทวีเดช (Taweedet, 2006) และกัญจนกมล ยิงชล (Yingchol, 2016) ที่พบว่าการมีทั้งรายได้หลักและรายได้รองในการประกอบการ 6. กิจกรรมหลัก ร้านสานิตาพาณิช มีกิจกรรมสำคัญได้แก่ (1) การบริหารการสต็อกสินค้า ทำโดยการควบคุมปริมาณสินค้าและเวลา การสั่งซื้อจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ใช้ตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทย (Kasikorn Research Center, 2018) (2) การจัดส่งสินค้า ร้านมีการแจ้งเส้นทางขนส่งสินค้าให้ลูกค้าทราบล่วงหน้า เพื่อให้ลูกค้าสามารถบริหารการสั่งซื้อได้ตามเวลาที่ต้องการและประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทย (Kasikorn Research center, 2018) และกิตติคุณ นิमितแสงเทียนและคณะ (Nimitsaengtian et al., 2018) ที่พบว่าการจัดการจัดส่งและการจัดคลังสินค้าเป็นกิจกรรมหลักของกิจการ (3) การบริหารกระแสเงินสด กิจกรรมให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการหมุนเวียนเงินสดให้อยู่รอดใน 2 ลักษณะ คือการมีเงินสดสำรองให้เพียงพอ และบริหารทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้

อย่างเหมาะสมคือ (3.1) การบริหารลูกหนี้ให้เครดิตระยะสั้น 1 -7 วัน สำหรับลูกค้ารายย่อย และ 7-15 วันสำหรับลูกค้าประจำรายใหญ่ เพื่อให้เงินหมุนเวียนดีและลดโอกาสหนี้สูญ (3.2) การบริหารเจ้าหนี้ ร้านสามารถต่อรองเครดิตการชำระหนี้ได้ 15 ถึง 30 วัน (4) คำส่ง online: ร้านसानิตาพาณิชย์ ใช้ Line หรือ Facebook เป็นเครื่องมือในการสร้าง Marketplace ให้ผู้สนใจมาค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานของรัตนชัย ม่วงงาม (Muang-Ngarm, 2018) ที่พบว่ากิจกรรมมุ่งเน้นในการพัฒนาระบบ E-Procurement สามารถช่วยให้ลูกค้าในการทำธุรกรรมได้สะดวก รักษาฐานลูกค้าเดิมไว้ และเพิ่มการซื้อซ้ำ ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้กิจการ

7. ทรัพยากรหลัก การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ทรัพยากรสำคัญ ได้แก่ สินค้า อาคารพาณิชย์ รถส่งสินค้า พนักงานขับรถ และขนส่งสินค้า โกดังเก็บสินค้า เงินทุนสำรอง และประสบการณ์ของผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญจน์กาจ ยิงชล (Yingchol, 2016) และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (Department of Business Development, 2017) ที่พบว่าพนักงาน สินค้า คลังเก็บสินค้า และเครื่องจักรเป็นทรัพยากรสำคัญของการประกอบการ

8. พันธมิตรหลัก ร้านसानิตาพาณิชย์เป็นร้านค้าส่งประเภทยี่ปัวยายส่งและขายปลีก พันธมิตรของกิจการจึงแบ่งเป็นสองกลุ่มตามประเภทของสินค้าหลักที่กิจการมีอยู่ คือ กลุ่มบรรจุกัญจน์ และวัตถุดิบเบเกอร์รี่ ด้วยลักษณะที่เป็นธุรกิจกลางน้ำ ฉะนั้นพันธมิตรหรือหุ้นส่วนหลักคือ ผู้ผลิตสินค้าซึ่งเป็นธุรกิจต้นน้ำ และผู้ค้าส่งรายย่อยและผู้บริโภคซึ่งเป็นธุรกิจปลายน้ำ

ซึ่งสอดคล้องกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (Department of Business Development, 2017) ที่พบว่าธุรกิจต้นน้ำ คือ หุ้นส่วนหลักที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน เสริมในส่วนที่กิจการทำไม่ได้ ลดความเสี่ยงของธุรกิจ ลดค่าเสียโอกาสในการขาย และควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการ ซึ่งส่งผลต่อองค์กรธุรกิจโดยตรงในระยะยาว การมีหุ้นส่วนจะช่วยให้กิจการสามารถเน้นไปที่กิจกรรมหลักสำหรับธุรกิจได้อย่างเต็มที่ ความสัมพันธ์ทางธุรกิจโดยทั่วไปจะเป็นแบบพึ่งพากันเพื่อความอยู่รอด

9. โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure) ต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของร้านसानิตาพาณิชย์อยู่ในรูปทรัพย์สินสำคัญได้แก่ อาคารพาณิชย์ รถส่งสินค้า โกดังเก็บสินค้า สินค้าประเภทบรรจุกัญจน์และวัตถุดิบเบเกอร์รี่ นอกจากนี้ยังมีต้นทุนจากการบริหาร ได้แก่ การขนส่ง คลังสินค้า ค่าจ้างพนักงาน จากการวิเคราะห์พบว่า (1) ต้นทุนการขนส่งสินค้า ร้านसानิตาพาณิชย์เลือกใช้กลยุทธ์การประหยัดค่าใช้จ่ายโดยการกำหนดตารางการขนส่งสินค้าและการจัดกลุ่มของสินค้าที่จัดส่งในเส้นทางเดียวกัน (2) การบริหารต้นทุน ร้านसानิตาพาณิชย์มีการวางแผนการสั่งซื้อโดยใช้ข้อมูลการขายสินค้า มีการสำรวจสต็อกสินค้าอยู่เสมอ และลดความเสี่ยงสินค้าค้างสต็อกด้วยการจัดโปรโมชั่นเพื่อเพิ่มยอดขาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ที่พบว่าต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากการพัฒนากิจกรรมและทรัพยากรหลัก แต่จะส่งผลให้ต้นทุนลดลงและมีรายได้เพิ่มขึ้นในอนาคต ขณะที่ กัญจน์กาจ ยิงชล (Yingchol, 2016) พบว่าภาวะต้นทุนที่สูงคือ คลังสินค้า และกิตติคุณ นิमितแสงเทียน

(Nimitsaengtian et al., 2018; Wangsukit, 2019) พบว่าค่าใช้จ่ายการบริหารคือ ค่าจ้างพนักงาน ยานพาหนะ และการจัดส่ง

10. แบบจำลองธุรกิจคานวาส จากการวิเคราะห์ทั้ง 9 องค์ประกอบทำให้เห็นว่าความสำเร็จของร้านसानิตาพาณิชย์เกิดขึ้นจากการเข้าถึงลูกค้า การสร้างสายสัมพันธ์และความผูกพันกับลูกค้า ส่งผลให้เกิดรายได้จากกิจกรรมสำคัญ มีทรัพยากรสำคัญ และมีพันธมิตรทางธุรกิจ ดังแสดงในภาพที่ 3

11. ความสำเร็จทางธุรกิจ คุณณภา บัวผัน ผู้ประกอบการให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เริ่มธุรกิจด้วยเงินลงทุนประมาณ 1.5 ล้านบาท ค่าขายจนปัจจุบันประมาณ 9 ปี เก็บสะสมกำไรที่ได้มาลงทุนเพิ่ม ตอนนี้กิจการก็มี 2 สาขาและกำลังคิดที่จะเพิ่มธุรกิจใหม่” จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า กิจการบริหารธุรกิจประสบความสำเร็จด้วยการค้าขายที่มีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลกำไรเป็นดัชนีวัดความสำเร็จของการประกอบธุรกิจและความยั่งยืน

Key partners	Key Activities	Value Propositions	Customer Relationships	Customer Segments
แบ่งตามประเภทสินค้า * บรรจุกัมภ์ * วัตถุดิบเบเกอรี่	* การสั่งซื้อ การสต็อกสินค้า * การบริหารการขนส่ง * การบริหารสินเชื่อ-เงินสดหมุนเวียน * การค้าส่ง -ปลีก	* ด้านราคา:- การกำหนดราคาขายให้ส่วนลดเป็นตัวเงิน/สินค้า * ด้านผลิตภัณฑ์:- ฟรีส่งสินค้าและรวดเร็ว	* แบบตัวต่อตัว	แบ่งตามปริมาณซื้อ * กลุ่มค้าส่ง * กลุ่มค้าปลีก
แบ่งตาม ประเภทห่วงโซ่คุณค่า * บริษัทผู้ผลิตสินค้า * ผู้ค้ารายเล็ก และผู้ซื้อปลีก	Key Resource * ทรัพยากรที่มีตัวตน อาคารพาณิชย์ เงินทุนหมุนเวียน สินค้า รถขนส่งสินค้า โกดังเก็บสินค้า พนักงาน * ทรัพยากรไม่มีตัวตน ประสบการณ์การขายของเจ้าของ	* ด้านส่งเสริมการขาย:- การจัด โปร โมชั่นลด แถม การขายเชื่อ การให้เครดิตการค้า	Channels * Line * Facebook * หน้าร้าน * โทรศัพท์	แบ่งตามลักษณะสินค้า * กลุ่มบรรจุกัมภ์ * กลุ่มวัตถุดิบ
Cost Structural * ต้นทุนในรูปทรัพย์สิน :-อาคารพาณิชย์ รถขนส่งสินค้า โกดังเก็บสินค้า สินค้า * ต้นทุนการบริหารจัดการ:-การขนส่ง คลังสินค้า ค่าจ้าง		Revenue Streams * รายได้จากการขายสินค้าประเภทบรรจุกัมภ์อาหาร ประเภท วัตถุดิบอาหาร * รายได้จากลูกค้าประเภทค้าส่ง และลูกค้าประเภทซื้อปลีก * รายได้จากการขายเชื่อและจากการขายเงินสด		

ภาพที่ 3 แบบจำลองธุรกิจคานวาส ค่าส่งรายย่อย : ร้านसानิตาพาณิชย์

ในการทำธุรกิจ (Tantayanont, 2016) ผลกำไรที่ได้กิจการนำไปลงทุนเพื่อขยายกิจการสาขาที่สอง และสร้างความหลากหลายทางธุรกิจ เพราะเห็นโอกาสในการทำธุรกิจใหม่ การขยายการลงทุนหรือการสร้างควมหลากหลายธุรกิจก็เป็นดัชนีวัดการประสบความสำเร็จของธุรกิจอีกประการหนึ่ง (Lipda, 2016) ตั้งแต่เริ่มทำธุรกิจจนถึงปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า การบริหารที่ใช้อยู่เป็นวิธีที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ เพราะช่วง 3-5 ปีแรก เป็นการทดลองทำธุรกิจ หากบริหารผิดพลาดก็จะนำไปสู่ความล้มเหลวจนอาจถึงขั้นเลิกกิจการ การผ่านช่วงนี้ได้ ก็ถือได้ว่าเป็นดัชนีวัดความสำเร็จได้โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก (Gandy, 2015)

12. แนวทางการบริหารธุรกิจในอนาคต ผู้ประกอบการร้านสานิตาพาณิซรับทราบสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจค้าส่งโดยรวม จึงพยายามปรับเปลี่ยนธุรกิจเพื่อให้อยู่รอดใน 4 ลักษณะได้แก่ (1) การใช้จุดแข็งจากความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งที่อยู่ในใจกลางเมือง มีสถานที่เก็บสินค้าของตนเอง และรู้เส้นทางขนส่งเป็นกลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบด้านต้นทุน (Manager online, 2019) (2) การปรับใช้เทคโนโลยีรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมธุรกิจโดยเฉพาะในส่วนของเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยมีการใช้ Line และ Facebook เปิดตลาดค้าส่งและค้าปลีก Online เพื่อรักษาลูกค้าและเพิ่มลูกค้า (3) พัฒนาตลาดโดยการเปิดสาขาใหม่เพื่อสร้างรายได้จากตลาดใหม่

และลูกค้าใหม่ (Muang-Ngarm, 2018) (4) การรับรู้นโยบายการลด-เลิกการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกในอนาคต ผู้ประกอบการจึงเตรียมการเพื่อการอยู่รอดของกิจการด้วยการกระจายความเสี่ยงไปทำธุรกิจใหม่ที่ไม่เกี่ยวกับธุรกิจเดิม (Narkthon, 2018, Taweedet, 2006) ได้แก่ ร้านอาหารจากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (Department of Industrial Promotion, 2020) ที่พบว่า การปรับตัวให้อยู่รอด ธุรกิจควรมีการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านระบบโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, @Line และ Application บนโทรศัพท์มือถือ และเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับงานของโกวิทย์ ตันท์มานะธรรม และคณะ (Tanmanadham et al., 2013) ที่พบว่ากิจการใช้กลยุทธ์ระดับองค์กร ยุทธวิธี การพัฒนาตลาดด้วยการขยายตลาดของสินค้าและบริการเดิมในพื้นที่ใหม่ และการเพิ่มกลุ่มลูกค้าเป้าหมายใหม่ สร้างการเจริญเติบโตที่มุ่งเน้นการกระจายตัวของธุรกิจไปในกลุ่มลูกค้าใหม่ หรือธุรกิจใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องข้อกับธุรกิจเดิม เพื่อขยายโอกาสและกระจายความเสี่ยงในการทำธุรกิจ สร้างช่องทางในการหารายได้ หรือเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของธุรกิจ และเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความสำเร็จของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะธุรกิจขนาดย่อยและเล็ก ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อระบบ

เศรษฐกิจโดยรวมเช่นธุรกิจเครื่องสำอาง ธุรกิจ
อาหารสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป และธุรกิจขนส่ง
เป็นต้น และศึกษาการสร้างโมเดลทางธุรกิจใหม่
ที่น่าสนใจอื่น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ประกอบการร้านสานิตา
พาณิช นางสาวนภา บัวพันธ์ ที่กรุณาให้ ความร่วมมือ
อย่างดียิ่ง

REFERENCES

- Chuenjit, A. & Phaibun, Y. (2017). Business Model Analysis of Health-Supplement Product from the Organic Rice-Powder Drink. **University of Thai Chamber of Commerce Journal**, 37(4). 92-109. (In Thai)
- Department of Business Development. (2017). **Value Creation Handbook**. Retrieved July 17, 2019 from: www.dbd.go.th.
- Department of City Planning and Urban Development, BMA. (2017). **Report of Retail - Wholesale And retail-wholesalers in Bangkok and its vicinity in 2016**. BMA: Bangkok.
- Department of Industrial Promotion, Ministry of Industry. (2020). **Thai Law and Regulation Project that have a significant impact on SMEs**. Bangkok: Alpha Info Co., LTD.
- Dhammapanya, B. (2019). **Service quality that affects customer loyalty. A case Study of Financial journal users**. Webpac. Library.mju.ac.th, 4(2). (In Thai)
- Direkwattanachai, C. (2010). **Marketing & Branding for Quality**. 17(156). 86-88.
- Jitvirat, K. (2018). Adaptation Model of Business Organizations from the Digital Disruption Impact in the 21st Century. **Journal of the Association of Researchers**, 23(2). 74-88. (In Thai)
- Kasikorn Research Center. (2018). **Reveal Outstanding Business Year 2019**. Retrieved August 13, 2019 from: www.kasikornbank.com. Khon Kaen, Thailand. (In Thai)
- Lipda, (2016). **Business expansion for future success**. Retrieved October 10, 2019 from: www.kaiaridee.com.
- Manager online. (2019). **Product management system technology**. Retrieved July 7, 2019 from: <https://mgronline.com>
- Mark Gandy. (2015). **5 Stages of The Entrepreneurial Journey**. Retrieved July 7, 2019 from: www.slideshare.net.

- Muang-Ngarm, R. (2017). **Wholesale business rises immediately**. Retrieved August 13, 2019 from: www.thaimescenter.com.
- Narkthon, S. (2018). **Diversify your risk by diversifying your investment**. Retrieved February 8, 2020 from: จาก www.posttoday.com.
- Nimitsaengtian, K., Tuntiaumpaiwong, P, & Kunathikornkit, K. (2018). **Strategy Business Model Development of Building Materials Trading**. INCBAA 2018,
- Saengjan, S. (2003). **Factors Affecting Customer Satisfaction in Customer Relationship Management An airport issuing agent**. Phranakhon Rajabhat University (In Thai).
- Saksaeng, K. (2015). **Forms and strategies of fruit wholesaling businesses of the entrepreneurs in Phetchaburi Province**. Business Administration Program in Business Thesis, Silpakorn University. (In Thai)
- Sangthongkhum, K, Noithonglek, T. & Lertpachin, C. (2015). Marketing Strategy and Customer Relationship Management Influencing Satisfaction of Customers of Kasikorn Bank in Lampang Province. **Nakhon Phanom University Journal**. 5(2). 62-69. (In Thai)
- Sanguanpravit, C. (2019). **Thai wholesale business does not die but grows slowly**. Retrieved July 17, 2019 from:
- Tanmanadham, K., Kejornnant, N. & Laksitanont, S. (2013). Strategy on Adaptation for Survival of Air-Conditioning Distributing Entrepreneur. **Graduate School Suan Dusit Journal**, 9(3). 39-49. (In Thai)
- Tantayanont, R. (2016). **Profit from Business**. Retrieved October 10, 2019 from: www.bangkokbiznews.com.
- ThaiQuote. (2018). **Ministry of Commerce recommends the survival of Thai SMEs in the age 4.0**. Retrieved July 17, 2019 from: www.thaiquote.org.
- Thaweedet, T. (2006). **Analysis of industrial costs**. King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (In Thai)
- Trisamuthkul, R. (2015). **Business model innovation for the herbal products industry to relieve pain**. Master of Science Thesis. College of Innovation, Thammasat University
- Wangsukit, P. (2019). **Value Proposition Canvas**. Retrieved January 29, 2019 from: www.tereb.in.th

Wattanasin, R. (2012). Effective Promotion in Modern Retail: Consumer and Management Perspective **SDU Reserch Journal**, 8(2). (In Thai)

Yingchol, K. (2016). **Innovations by Small and Medium Sized Enterprise Entrepreneurs in The Automotive Industry in Thailand**, TU-e Thesis, Thammasat University. (In Thai)

.....

การจัดการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจของเทศบาลเมืองบางแก้ว
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

EDUCATIONAL MANAGEMENT UNDER DECENTRALIZATION PRINCIPLE
OF BANGKAEO TOWN MUNICIPALITY, BANG PHLI DISTRICT,
SAMUT PRAKAN PROVINCE.

จิตติยาภรณ์ เชาวรากุล^{1*} อรุณ ขยันหา² ปวริศ อนุสรณ์พานิช³ ธีรวุฒิ เกตุลอย⁴
และ ศิริวรรณ วิสุทธีรัตน์กุล⁵

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการการศึกษา
คณะการจัดการการศึกษาเชิงสร้างสรรค์

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์สาขาวิชารัฐศาสตร์

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³อาจารย์พิเศษ, ที่ปรึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนอนันตรักษ์การบริบาล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

⁴อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ

⁵สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Jitiyaporn Chaowarakul^{1*}, Aroon Kayanha², Pawaris Anusornphanich³, Teerawut Ketloy⁴
and Siriwan Wisutthirattanakun⁵

¹Master of Educational Administration, Program in Educational Management
and Administration Leadership, School of Creative Educational Management,
Panyapiwat Institute of Management

²Political Science Department, Faculty of Humanities & Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University

³Special Instructor, Adviser to the School Principal of Anantarak Healthcare Training School,
Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province

⁴A Former Member of the Sub-district Administrative Organizations Council

⁵Political Science Department, Faculty of Humanities & Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: princearun.k@gmail.com

Received: 2021-03-26

Revised: 2021-04-23

Accepted: 2021-05-27

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ ผลการศึกษาพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและจัดการศึกษา ขณะที่ความพร้อมในการจัดการศึกษาเทศบาลเมืองบางแก้ว ตามหลัก 4 M's พบว่ามีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร และระบบบริหารจัดการ อย่างไรก็ตามเทศบาลเมืองบางแก้วยังมีข้อจำกัดบางประการในการจัดการศึกษา อาทิ ทัศนคติของผู้ปกครอง และข้อจำกัดด้านพื้นที่

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา การกระจายอำนาจ เทศบาลเมืองบางแก้ว

ABSTRACT

The objectives of this article were to study 1) duties scope of the local administrative organization on educational management according to the laws, and 2) the readiness and limits of Bangkaeo Town Municipality in educational management. It is a qualitative research approach by using in-depth interviews and specific group interviews. The result showed that Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), National Education Act B.E. 2542 (1999), Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organization Act B.E. 2542 (1999), Provincial Administrative Organization Act B.E. 2540 (1997), Municipal Act B.E. 2496 (1953), and Tambon Council and Tambon Administrative Authority Act B.E. 2537 (1994) empower local administrative organizations to manage education. Besides, the readiness of Bangkaeo Town Municipality in educational management under 4 M's principles was found that they are ready in man, money, material and management system; however, Bangkaeo Town Municipality has some limitations in education management, such as parents' attitude and space limitation.

Keywords: Educational Management, Decentralization, and Bangkaeo Town Municipality

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

บทนำ

การกระจายอำนาจเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์เพื่อลดบทบาทของส่วนกลางเพื่อปรับภารกิจของภาครัฐให้มีความเหมาะสม ตามหลักคิด small government เหลือเพียงภารกิจหลักที่จำเป็น และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานท้องถิ่นมากขึ้น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่นในรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมที่มีความหลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกันชัดเจนกัน ในขณะที่ส่วนกลางมีขีดความสามารถและทรัพยากรจำกัดในการตอบสนองต่อความต้องการในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งในด้านระยะทาง จำนวนบุคลากร รวมถึงความแตกต่างในเชิงพื้นที่ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นการกระจายหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์โดยตรงกับท้องถิ่นให้ท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการเอง กระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการ ตามหน้าที่ ที่ส่วนกลางกระจายไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ กระจายบุคลากรงบประมาณ เทคโนโลยี ที่เหมาะสม ให้กับท้องถิ่น กระจายความรับผิดชอบต่อภารกิจ หน้าที่ ที่รัฐกับผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบ และกระจายความพร้อมที่มีอยู่ในส่วนกลางให้กับท้องถิ่น เพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งตามหลักความรับผิดชอบต่อระบบประชาธิปไตย และสร้างกลไกการบริหารงานในระดับพื้นที่สามารถขับเคลื่อนนโยบายและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kayanha, 2559: 97)

การกระจายอำนาจทางการบริหาร การศึกษาสู่ท้องถิ่นคือการลดบทบาทของรัฐในด้านการจัดการศึกษา ให้เป็นการกำกับดูแลการศึกษา

ทุกระดับ ทุกประเภท โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับตามความพร้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตรงความเหมาะสมในเรื่องของการจัดองค์กรทาง การบริหาร การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงินและพัสดุ การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน และคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน

เทศบาลเมืองบางแก้วเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว ไปสู่เทศบาลเมือง ในปี พ.ศ. 2562 ด้วยฐานะที่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เทศบาลเมืองบางแก้วต้องพัฒนาศักยภาพด้านการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงการจัดการด้านการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเนื่องด้วยเทศบาลเมืองบางแก้วมีที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานคร จึงเป็นเมืองที่มีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและมีแนวโน้มว่าจะพัฒนามากกว่าปัจจุบันอีกหลายเท่าตัว (Bangkaeo Town Municipality, 2021) จึงเป็นความท้าทายของเทศบาลเมืองบางแก้ว โดยเฉพาะประเด็นด้านการจัดการศึกษา ซึ่งปัจจุบันเทศบาลเมืองบางแก้วมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสาธิตบางแก้ว (ระดับประถม) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 1 (วัดหนามแดง) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 2 (สมุทรสิริวัฒน์) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 3 (ไทยสมุทร) และโรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 4 (เปรมฤทัย) (Bangkaeo Town

Municipality, 2021) เป็นการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นการทบทวนขอบเขตความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ว่ามีขอบเขตอำนาจหน้าที่อยู่ในระดับใด รวมถึงศึกษาความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นตามบริบท โดยใช้เทศบาลเมืองบางแก้วเป็นกรณีศึกษาเพื่อสะท้อนถึงความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นไทย เพราะการจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้นจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มักขึ้นอยู่กับการกระจายอำนาจหน้าที่จากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยยึดตามกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจด้านการจัดการศึกษา และขึ้นอยู่กับความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบริบทสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเชิงพื้นที่นั้น ๆ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อศึกษาความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1) ทราบถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

2) ทำให้ทราบถึงความพร้อมและข้อจำกัดด้านการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

3) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ โรงเรียนละ 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน ผู้บริหารเทศบาลเมืองบางแก้ว 1 คน รวมถึงประชาชนที่เกี่ยวข้องจำนวน 16 หมู่บ้าน ตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 53 คน

2) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบางแก้ว จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย 1) โรงเรียนสาธิตบางแก้ว (ระดับประถม) 2) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 1 (วัดสนามแดง) 3) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 2 (สมุทรสิริวัฒน์) 4) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 3 (ไทยสมุทร) และ 5) โรงเรียนอนุบาลสาธิตบางแก้ว 4 (เปรมฤทัย)

3) ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราช

บัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมถึงศึกษาความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ทบทวนแนวคิด

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นวิธีการที่ราชการส่วนกลาง โอนอำนาจการบริหารปกครองบางส่วนเกี่ยวกับการจัดบริการ สาธารณะให้องค์กรหรือนิติบุคคลอื่น ไปดำเนินการแทนในแต่ละท้องถิ่น ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น อย่างมีอิสระพอสมควร โดยราชการส่วนกลางเพียงกำกับดูแลเพื่อไม่กระทบต่อเสรีภาพในการปกครองตนเองของท้องถิ่น ซึ่งแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ 1) ถ่ายโอนภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล 2) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ 3) กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ 4) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 เป็นต้นไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า และโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วยการเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลตามวรรคหนึ่งให้เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และให้เป็นไปตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถ่ายโอนเพิ่มขึ้นภายหลังปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 และ 5) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่

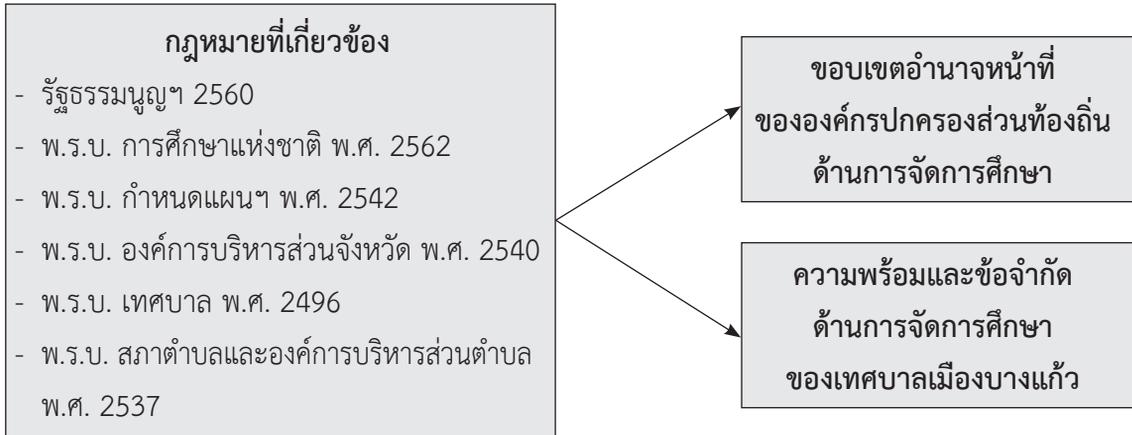
เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น (Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organization Act, 1999: Article 30)

หลักการของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (National Education Act, 1999: Article 6) ภาระงานการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (National Education Act, 1999: Article

7) โดยการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (National Education Act, 1999: Article 8) และการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (National Education Act, 1999: Article 9)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทบาทและข้อจำกัดด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research approach) โดยเชื่อมโยงจากการวิเคราะห์ด้วยมุมมองเชิงทฤษฎี ใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับทั่วไปและระดับลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเทศบาลเมืองบางแก้ว รวมถึงประชาชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักศึกษาจากเอกสาร รายงานวิจัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ งานวิจัยนี้ได้ปรับใช้แนวคิดปัจจัยทางการบริหาร 4M's มาประกอบการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว ได้แก่ปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) คน (man) 2) งบประมาณ (money) 3) วัสดุ/ ทรัพยากร (material) และ 4) การจัดการ (management)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ควรพิจารณาจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้อ่านอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่

ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตาม เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล การศึกษาแห่งชาติ ต้องจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017: Article 54) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017: Article 250)

2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นกฎหมาย

แม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา เน้นการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติคือสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดว่าการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (National Education Act, 1999: Article 9) กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น (National Education Act, 1999: Article 41) บัญญัติให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้ง

การเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และ ทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา 1) ให้รัฐและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย กำหนด 2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและ ให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการ ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสม และความจำเป็น (National Education Act, 1999: Article 42)

3) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ

เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน ในการจัดการศึกษา (Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organization Act, 1999: Article 16) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการจัดการ ศึกษา (Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organization Act, 1999: Article 17)

4) พระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ในมาตรา 45 องค์กร บริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการ ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่ การจัดทำ กิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ รวมถึง กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ที่ออกตามความใน พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้กิจการที่ราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดทำการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนา และ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น” (Provincial Administrative Organization Act, 1997: Article 45)

5) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล

เพื่อให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (Municipal Act, 1953: Article 50) กำหนดให้เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาลเพื่อจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา (Municipal Act, 1953: Article 53) เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ต้องดำเนินกิจการตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 53 (Municipal Act, 1953: Article 56) เทศบาลนครอาจจัดทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามมาตรา 54 ก็ได้ (Municipal Act, 1953: Article 57)

6) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (Tambon Council and Tambon Administrative Authority Act, 1994: Article 67)

กล่าวคือขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารและการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ได้วางหลักเกณฑ์และประเมินความพร้อมและในการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขอรับการถ่ายโอนโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดประเภท และระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิและอำนาจในการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดการศึกษาได้ เพราะการศึกษาเป็นบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบดำเนินการ อย่างไรก็ตาม

การกระจายอำนาจทางการศึกษาต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของท้องถิ่น เช่น ความพร้อมด้านงบประมาณการบริหารจัดการ จำนวนบุคลากร ภาวะเทียบที่เกี่ยวข้อ และต้องมีการประเมินศักยภาพของท้องถิ่นว่ามีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้

ความพร้อมและข้อจำกัดในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว

ความพร้อมในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองบางแก้ว เมื่อประเมินด้วยแนวคิด 4 M's พบว่า (1) ปัจจัยด้านบุคลากร มีบุคลากรในระดับบริหารของสถานศึกษาสำเร็จการศึกษา ทางด้านการบริหารการศึกษา และบุคลากรระดับปฏิบัติงาน มีวุฒิการศึกษาพร้อมใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีจำนวนบุคลากรต่อสัดส่วนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน พร้อมกันนี้เทศบาลเมืองบางแก้วได้ส่งเสริมบุคลากรให้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (2) ปัจจัยด้านงบประมาณ เทศบาลเมืองบางแก้วได้จัดสรรงบประมาณ ที่เป็นรายได้ของท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา เป็นผลให้เทศบาลสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี (3) ปัจจัยด้านทรัพยากร เทศบาลเมืองบางแก้วมีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบด้วยสถานที่ที่จะใช้จัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการจัดการศึกษา และ (4) ปัจจัยด้านการจัดการ ผู้บริหารของเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการศึกษาจึงกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดนำไปปฏิบัติ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษารายละเอียดประกอบการสัมภาษณ์ พบว่า บทบาทของเทศบาลเมืองบางแก้วในการจัดการศึกษา ยังมีข้อจำกัดบางประการ อาทิ (1) ข้อจำกัดด้านพื้นที่ด้วยเทศบาลเมืองบางแก้วเป็นชุมชนเมืองและเป็นพื้นที่เศรษฐกิจขนาดใหญ่ ทำให้เทศบาลไม่สามารถขยายพื้นที่สำหรับสถานศึกษาได้ (2) ทศนคติของผู้ปกครอง ที่ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา โดยให้ค่านิยมกับการส่งบุตรหลานไปศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพมหานคร และหรือตัวเมืองสมุทรปราการ ดังนั้นผู้เรียนจึงมีปริมาณไม่มากนัก และขาดความใส่ใจจากผู้ปกครองในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ตามบทบัญญัติของกฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขอรับการถ่ายโอนโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดประเภท และระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิและอำนาจในการบริหารจัดการ โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดการศึกษาได้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017) ขณะที่เทศบาลเมืองบางแก้วมีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (1) ด้านบุคลากร มีมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น และจำนวนเพียงพอ อย่างไรก็ตาม เทศบาลควรขยายอัตราจำนวนบุคลากร และสรรหานักบริหาร

การศึกษาที่มีประสบการณ์รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรด้านการศึกษามีการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษามากขึ้น ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Montha, 2018) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากตัวแปรด้านบุคลากรทางการศึกษา/ครู (2) ด้านงบประมาณ รายได้ของเทศบาลเมืองบางแก้ว มีรายได้เฉลี่ยนั้นมีมากกว่าเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Bangkaeo TownMunicipality, 2021) อย่างไรก็ตาม เทศบาลต้องวางแผนการจัดสรรงบประมาณ เพิ่มแนวนโยบายเพื่อรองรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Chuenchom & Sikhbandit, 2016) เรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำลูกกา ที่ได้เสนอแนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (3) ด้านทรัพยากร/ อาคารเรียน/ สถานที่สำหรับจัดการศึกษา ยังไม่มีความพร้อมตามระเบียบ หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาด้วยโรงเรียนมีขนาดพื้นที่จำกัด ทำให้ท้องถิ่นอาจต้องจัดซื้อพื้นที่เพิ่มเติม แต่ด้วยสภาพพื้นที่เมืองบางแก้วเป็นเขตเมือง ราคาที่ดินจึงมีราคาแพง สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ (Thamrongthanyawong, 2021) ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนการสอน ทั้งอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ห้องสมุด ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ระบบสารสนเทศ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และ (4) ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารเทศบาลเมืองบางแก้วและผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจที่ดีในการจัดการศึกษา มีความใส่ใจดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาให้เกิดผลสำเร็จ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ฉะนั้น การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การคัดเลือกจึงต้องเป็นไปตามมาตรฐานของระบบคุณธรรม อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีหลักสูตรอบรมภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับภารกิจ สอดคล้องกับงานวิจัย(Pratoom, 2016) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารงานวิชาการ และแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง (Ramkhamheang University, 2007) ศึกษาการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อรองรับภารกิจถ่ายโอนด้านการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอันดับแรก

คือระดับการศึกษาและความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การจัดการศึกษาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากข้อจำกัดด้าน ทักษะคติของผู้ปกครอง ที่ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของสถาบัน การศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ความศรัทธาของประชาชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป เทศบาลเมืองบางแก้วมีความพร้อมและสามารถลดข้อจำกัดด้านการจัดการศึกษาได้นั้น ผู้บริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดนโยบายการทำงาน มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม ให้ความสำคัญในการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง มีความรู้และความเข้าใจในระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อปฏิบัติต่าง ๆ เช่น กำหนดกรอบอัตรากำลังสำหรับบุคลากรด้านการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อรองรับการจัดการศึกษา หลักเกณฑ์เรื่องการใช้อาคารและสถานที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านการศึกษารวมถึงการตั้งงบประมาณใช้จ่ายเงินสำหรับการดำเนินงานด้านการศึกษาของท้องถิ่น รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นยิ่งกว่านั้น ต้องมีระบบโครงสร้างการบริหารงานด้านการศึกษาของท้องถิ่นที่ดี และกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของท้องถิ่น ตามความพร้อมของเทศบาล และนำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยเทศบาลไม่จำเป็นต้องจัดการศึกษาด้วยตนเอง

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

แต่อาจส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับโรงเรียนเครือข่ายในเขตพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้บริหารท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาให้ชัดเจนอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกหรือภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก มีระบบการติดตามผลการดำเนินนโยบายให้ กำหนดโครงสร้างการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น มีการกำหนดอัตราเพิ่มและสรรหาบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง ให้เพียงพอทางด้านจัดการศึกษาการศึกษาของท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรด้านการศึกษาของท้องถิ่นเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านการศึกษา จัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของท้องถิ่นทุกรูปแบบ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ควรส่งเสริมให้บุคลากรด้านการศึกษาของท้องถิ่น มีโอกาส

ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ด้านการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความชำนาญและสามารถสร้างนวัตกรรมด้านการศึกษาที่ทันต่อเหตุการณ์ เตรียมพร้อมต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และสืบเนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองบางแก้ว ฉะนั้นเทศบาลควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยทำสัญญาข้อตกลงในการเช่าสถานที่ หรือทำข้อตกลงระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน (Memorandum of Understanding) เพื่อใช้สถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนของเทศบาล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต ควรศึกษาในเรื่องการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสามารถในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความพร้อม เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบ มีรายได้ มีขนาดของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามหลักความสามารถของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

REFERENCES

- Bangkaew Town Municipality. **Development Plan**. Retrieved January 2, 2021, from <http://tambonbangkaew.go.th/>.
- Chuenchom, W. & Sikhabandit, S. (2016). **Readiness in Basic Education Management of the Local Sub-District Administration in Lum Looka District**. EAU Heritage Journal Social Science and Humanities, 6(1), 249-263.
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017)
- Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organization Act B.E. 2542 (1999)
- Kayanha, A. (2559). **Regional and Local Politics and Government**. Bangkok: Krirk University Press.
- Montha, K. (2018). **Factors Effecting the Quality of School under the Office of Bangkok Primary Education Service Area**. Bangkok: Dissertation, Doctor of Philosophy in Education Administration, Siam University.
- Municipal Act B.E. 2496 (1953)
- National Education Act B.E. 2542 (1999)
- Pratoom, J. (2016). **Factors Affecting the School Effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office 27**. Thesis, Master of Education Administration, Burapa University.
- Provincial Administrative Organization Act B.E. 2540 (1997)
- Ramkhamheang University. (2007). **Local Educational Management for Supporting Transfer of Education**. Bangkok: Ramkhamheang University.
- Tambon Council and Tambon Administrative Authority Act B.E. 2537 (1994)
- Thamrongthanyawong, S. **Factors Affected Education Quality**. Retrieved January 2, 2021, from <http://www.thaitribune.org>.
-

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองในเขตจังหวัดราชบุรี
FACTORS AFFECTING PURCHASING DECISION OF USED CAR
IN RATCHABURI PROVINCE)

ธิบดินทร์ แสงสว่าง* อีระชัย สุรโชติเวศย์ จิราพร มุ่ยฮะ และ นัชชา โพธิ์เผือก
ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม

Thibordin Sangsawang*, Teeracahi Surachotivet, Jiraporn Muyha and Natcha Phopuek
Department of Mechanical Engineering,
Faculty of Engineering and Industrial Technology,
Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus, Nakhon Phathom, 73000

*E-mail: sangsawang_t@su.ac.th

Received: 2021-03-30

Revised: 2021-05-04

Accepted: 2021-05-29

บทคัดย่อ

ในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกับการเลือกซื้อรถยนต์มือสองของกลุ่มลูกค้าในเขตจังหวัดราชบุรี โดยแบ่งลูกค้าตามระดับรายได้ งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นลูกค้าของเต็นท์รถมือสองแห่งหนึ่งในพื้นที่ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยแบบมาตราส่วน พบว่า ลูกค้ามีระดับรายได้ 10,001-15,000 บาท นั้น ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านราคาในแง่ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพรถยนต์ ส่วนลูกค้าที่มีระดับรายได้ 10,001-15,000 บาทและ 15,001-20,000 บาทนั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์ในหัวข้อขนาดของรถยนต์และตราสินค้าหรือยี่ห้อเป็นหลัก ส่วนลูกค้าที่มีระดับรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทจะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านส่งเสริมการตลาดในด้านของการมีบริการรับเทิร์นรถยนต์ ส่วนช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นจากการทดสอบทางสถิติ พบว่ากลุ่มผู้ซื้อให้ความสำคัญกับร้านค้าที่น้อยที่สุด

คำสำคัญ: ปัจจัยการเลือกซื้อสินค้า เซฟเฟ้ รถยนต์มือสอง

ABSTRACT

This research study the factors affecting the buying of used cars for customers in Ratchaburi province. The customers are divided according to income level. In this research, a sample group is sampling from customers of a local used car showroom. Questionnaires are used as a scaling research tool. The customers with the income levels of 10,001-15,000 baht are concerned with the price factor in terms of price which suitable car quality. Customers with income levels of 10,001-15,000 baht and 15,001-20,000 Baht focuses on product factors in terms of car size and brand. Customers with income levels less than or equal to 10,000 baht will pay more attention to marketing promotion factors in terms of car turnover service. The distribution channel factor is statistical test and found that the buyer group is not significant.

Keywords: Factors Influencing Marketing, Scheffe's, Used Car

บทนำ

ปัจจุบัน ปัจจัยสี่อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่ อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคเป็นปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ในชีวิตสมัยใหม่ที่มีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก ทำให้สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ การเดินทางก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรม การดำรงชีวิตของมนุษย์ การเดินทางในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็นสามทาง คือ ทางอากาศ ทางน้ำ และทางบก ซึ่งการเดินทางทางบก ก็สามารถแบ่งออกไปตามยานพาหนะ เช่น รถไฟ รถโดยสารสาธารณะ รถจักรยาน รถจักรยานยนต์ หรือ รถยนต์ เป็นต้น

รถยนต์ในประเทศไทยนั้น มีหลากหลายระดับราคาให้เลือก ตามการใช้งาน รถยนต์เข้ามา มีบทบาทกับมนุษย์อย่างมาก จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ที่มีความสำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น ๆ สำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบันของมนุษย์

ตลาดรถยนต์ในประเทศไทย สำหรับรถยนต์นั่งไม่เกิน 7 คน สามารถแบ่งออกเป็นตลาดรถยนต์ใหม่ หรือที่เรียกกันติดปากว่า “รถยนต์ป้ายแดง” ซึ่งมีหลากหลายระดับราคา แต่รถยนต์อีกชนิดหนึ่ง เรียกกันว่า “รถยนต์มือสอง” ก็ได้รับความนิยมาอย่างยาวนาน จากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รถยนต์มือสองจึงเป็นทางเลือกที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต และในขณะเดียวกันยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและลดต้นทุนในการซื้อรถยนต์ของประชาชน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงกระตุ้นให้ความต้องการซื้อของประชาชนเพิ่มขึ้นในทุกปีเพื่อสนองตอบความสะดวกและความรวดเร็วในการเดินทางของประชาชน ส่งผลให้มีการขยายตัวของธุรกิจรถยนต์มือสอง

จากสถิติการจดทะเบียนของ จำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 ที่นั่ง ที่จดทะเบียน

ในจังหวัดราชบุรี พบว่ามีจำนวน 28,135 คัน ในปี 2563 (Department of Transport, 2019) ในจำนวนนี้เป็นรถจดทะเบียนมือสองประมาณ 10% เติบโตขึ้น 14% เมื่อเทียบกับการจดทะเบียนมือสองในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 2,528 คัน การที่ตลาดรถยนต์มือสองนั้นมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีแนวโน้มเติบโตต่อไปได้อย่างต่อเนื่องนั้น กลยุทธ์ทางการตลาดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการเหล่านี้สามารถดำเนินธุรกิจให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ จึงเป็นการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักทำให้ลูกค้าตัดสินใจเลือกรถยนต์ ของกลุ่มลูกค้า โดยงานวิจัยนี้ได้แบ่งลูกค้าออกเป็นตามระดับรายได้ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลของตัวแทนรถได้รู้จักลูกค้าของตนเองมากขึ้น เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับรายได้ของผู้บริโภคที่มีผลต่อปัจจัยการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์มือสอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการตัวแทนรถยนต์มือสอง สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการขายและกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้กับกลุ่มลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มลูกค้าตัวแทนรถยนต์มือสองแห่งหนึ่ง

ในเขตจังหวัดราชบุรี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ชุดจากกลุ่มลูกค้าที่มาซื้อรถยนต์มือสองจากตัวแทนรถยนต์มือสองแห่งนี้ ตามหลักของ (Yamane, 1967)

เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้ การแจกแจงแบบที (T-Test), การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (One Way ANOVA), การวิเคราะห์ผลความแตกต่างรายคู่ (Sheffe)

ทบทวนแนวคิด

การศึกษาครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดด้านปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค มาใช้ งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรต้นคือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ และกำหนดตัวแปรตามคือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P) อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์, ราคา, ช่องทางการจัดจำหน่าย และโปรโมชั่น (McCarthy. 1993)

(Wilailak. 1995) ระบุว่า การตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคนั้นมีอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายตัว คือ

1. ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural factors) เป็นพฤติกรรมที่คนในกลุ่มนั้น ๆ ส่งต่อและใช้ร่วมกันมา
2. ปัจจัยทางสังคม (Social factors) เป็นปัจจัยมาในรูปแบบทางจิตวิทยาเป็นหลัก
3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factors) ปัจจัยส่วนบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้น ๆ ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบด้วย อายุ อาชีพ รายได้ส่วนบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ และมโนทัศน์ที่มีต่อตนเอง

4. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological factors) ปัจจัยทางจิตวิทยาสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การจูงใจ (Motivation), การรับรู้ (Perception, การเรียนรู้ (Learning), ความเชื่อและทัศนคติ (Beliefs and attitudes)

(Rodyu and Phosuwan. 2012) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการเลือกซื้อรถยนต์ของคนวัยทำงาน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระดับรายได้มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาด (4P) ด้านการส่งเสริมการขายและด้านผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่มีรายได้ จะให้ความสนใจและศึกษาข้อมูลก่อนการเลือกซื้อรถยนต์ และในการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของอะไหล่และการบำรุงรักษา ของรถยนต์

ในงานวิจัยของ (Angkanavin et al. 2018) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อรถยนต์มือสองของลูกค้าในเขตจังหวัดชลบุรีและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ กับพฤติกรรมการเลือกซื้อรถยนต์ของลูกค้าเขตจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ พบว่าส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์เป็นอย่างมากโดยให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่ายและราคาเป็นหลัก

(Boonya-Arak. 2017) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อรถยนต์ของผู้บริโภคจังหวัดนครปฐม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริโภคจังหวัดนครปฐม โดยใช้กระบวนการสำรวจเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินผลโดยใช้การวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงพรรณนาในการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า Chi-Square จากการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อรถยนต์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากได้เลือกรถยนต์ประเภทเก๋ง และเลือกซื้อรถยนต์เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทาง เลือกใช้รถยนต์เพื่อไปทำงาน เลือกซื้อรถยนต์เนื่องจากความประหยัดน้ำมัน

(Pethdee. 2012) ยังศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีความต้องการซื้อรถยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคและปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด มีการส่งผลกับความต้องการซื้อรถยนต์มือสองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 18-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นข้าราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 8,000-15,999 บาท และปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความคิดเห็นใน ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และพบว่าผลิตภัณฑ์ที่ต้องการซื้อมีความหลากหลายทั้ง ยี่ห้อ รุ่น สี นอกจากพฤติกรรมดังกล่าว (Weahamah. 2010) ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองของผู้บริโภค ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ราคาการรถยนต์มือสอง อัตราการผ่อนชำระ และระยะเวลาการให้สินเชื่อมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติผู้บริโภคในเชิงบวกที่มีต่ออินเทอร์เน็ตมือถือสองในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของ (Duangdee. 2013) ที่ศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติผู้บริโภคในเชิงบวกที่มีต่ออินเทอร์เน็ตมือถือ โดยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนล้วนให้ ความสำคัญกับปัจจัยด้านความไว้วางใจมากที่สุด รองลงมาคือด้านพนักงานและลักษณะทางกายภาพของตัวรถตามลำดับ

ทางด้านงานวิจัยของต่างประเทศ (Kuang-Jung. 2000) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์ของตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ในประเทศฟิลิปปินส์ในสภาวะที่มีวิกฤตค่าเงิน โดยรวบรวมข้อมูลการขายของตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ในระหว่างเศรษฐกิจตกต่ำของฟิลิปปินส์ พบว่าการฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพการขาย การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนายอดขายของตัวแทน พวกเขาอบรมความรู้ผลิตภัณฑ์ เพื่อเสริมสร้างการขายให้กับบริษัทมีผลโดยตรงต่อยอดขาย (Marc. 2013) ที่ทำการศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ พบว่าการตัดสินใจที่จะซื้อรถมือสองหรือรถใหม่ในกลุ่มรถยนต์ ขึ้นอยู่กับรายได้ของแต่ละบุคคล ส่วนปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและลักษณะครัวเรือนผลมีกระทบต่อทางเลือกส่วนรถยนต์เช่นเดียวกับการตัดสินใจซื้อซื้อรถยนต์ใหม่ใหม่หรือรถยนต์มือสอง

งานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

รถยนต์ของผู้บริโภคในมณฑลปักกิ่งของ (Dongyan and Xuang. 2008) ซึ่งได้ทำการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภครถยนต์วัยหนุ่มสาวในมณฑลปักกิ่งประเทศจีน ซึ่งผลการศึกษพบว่าด้านปัจจัยผู้บริโภคให้ความสำคัญการตัดสินใจซื้อรถยนต์มากที่สุด คือ ความปลอดภัย รองลงมาคือ ความคุ้มค่า ความสะดวกสบายในการขับขี่ การบริการหลังการขาย และการออกแบบ และขนาดของรถยนต์ ตามลำดับ โดยพบว่าผู้บริโภคในประเทศจีนให้ความสำคัญกับการออกแบบรูปลักษณะภายนอกที่สวยงามมากกว่ารูปลักษณะภายในห้องโดยสาร เช่นเดียวกับในงานวิจัยของ (Mirzae. 2004) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการทบทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อรถยนต์โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกลักษณะของรถที่ซื้อในเมือง Tabriz ประเทศอิหร่าน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางสังคมที่กลุ่มอ้างอิงให้ความสำคัญคือลักษณะของสถานะครอบครัว และสถานะทางสังคม นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับตัวแปรประกอบด้วยความปลอดภัยของรถยนต์บริโภคราคารุ่นและสี หลายปัจจัยรวมถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคมและจิตใจส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกลักษณะของรถที่ซื้อ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ได้มีการกำหนดกรอบแนวความคิดความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้ที่มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของรถยนต์มือสองเนื่องมาจากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อนั้นสาเหตุหลัก

มาจากรายได้ของกลุ่มผู้ซื้อ โดยเริ่มจากการกำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่าง จากการหากลุ่มตัวอย่างจากทฤษฎีของ Yamane (1967)

การแจกแจงแบบที (T-test) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สำหรับการทดสอบข้อมูลที่มีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) และเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples Test)

การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) เป็นวิธีการเปรียบเทียบพารามิเตอร์ เช่น ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าความแปรปรวน (σ^2) ของกลุ่มประชากรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีการทดสอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมามีจำนวนเท่ากันและกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนไม่เท่ากัน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เริ่มต้นจากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัย กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจากจำนวนประชากร โดยใช้ข้อมูลจากเขตพื้นที่รถยนต์มือสองแห่งหนึ่งในจังหวัดราชบุรี จากการกำหนดกลุ่มประชากรคือจำนวนผู้ซื้อรถยนต์มือสองจากเขตพื้นที่รถยนต์มือสองแห่งนี้ สามารถหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งสิ้น 110 ตัวอย่าง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น จะใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อทำการสำรวจ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการตัดสินใจของการเลือกซื้อรถยนต์มือสอง แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้ทำการตรวจทานโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา มีเกณฑ์การพิจารณาคือคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลจากการพิจารณามีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป หลังจากนั้น ได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha มากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 (Mirzaei, 2004) โดยจากผลจากการทดสอบพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.868 จึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง ซึ่งจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple choices)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้รถยนต์หรือการตัดสินใจซื้อรถยนต์ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตั้งแต่ 1 ถึง 5 โดย 1 คือน้อยที่สุด จนถึง 5 คือมากที่สุด โดยแบ่งเป็นระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากการรวบรวมและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 110 คน แยกตามระดับรายได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 30 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 27.30 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ราคารถยนต์มือสองที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสอง	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท	4	3.6
100,001 - 200,000 บาท	18	16.4
200,001 - 300,000 บาท	35	31.8
300,001 - 400,000 บาท	27	24.5
400,001 - 500,000 บาท	16	14.5
500,001 - 600,000 บาท	3	2.7
600,001 - 700,000 บาท	5	4.5
มากกว่า 700,000 บาท	2	1.8
รวม	110	100

ตารางที่ 2 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านผลิตภัณฑ์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์	F - value	P - valve
1. รูปร่างภายนอกของรถยนต์	1.15	0.337
2. การออกแบบตกแต่งภายในรถยนต์	1.176	0.321
3. ขนาดของรถยนต์	3.631	0.001*
4. ราคาสินค้าหรือยี่ห้อ	2.721	0.009*
5. ระบบความปลอดภัย เช่น เบรก ABS Air Bag โครงสร้างนิรภัย	0.822	0.585
6. มีระยะทางวิ่งไม่มากโดยดูจากเลขไมล์	0.876	0.54

จากตารางที่ 2 ซึ่งเป็นตารางการแจกแจงแบบที่ พบว่าผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่งผลต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งเห็นได้จากค่า P-valve ของขนาดของรถยนต์มีค่า 0.001 และ

ราคาสินค้ามีค่า 0.009 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 สำหรับในข้อที่ 3 คือขนาดของรถยนต์ และข้อที่ 4 คือราคาสินค้าหรือยี่ห้อทำให้ทราบว่า ทั้ง 2 ข้อดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสอง จึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ซึ่งแสดงได้ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ จำแนกตามรายได้ ในข้อ “ขนาดของรถยนต์” เป็นรายคู่

รายได้	Mean	น้อยกว่า	หรือเท่ากับ								
		10,000 บาท	15,000 บาท	20,000 บาท	25,000 บาท	30,000 บาท	35,000 บาท	40,000 บาท	50,000 บาท	100,000 บาท	
		4.29	4.11	4.37	4.00	3.73	3.50	2.67	3.50	3.50	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท		-	0.18	0.08	0.29	0.56	0.79	1.62	0.79	0.79	
10,000 - 15,000 บาท	4.29		-	0.26	0.11	0.38	0.61	1.44	0.61	0.61	
15,001 - 20,000 บาท	4.11			-	0.37	0.64	0.87	1.70*	0.87	0.87	
20,001 - 25,000 บาท	4.37				-	0.27	0.50	1.33	0.50	0.50	
25,001 - 30,000 บาท	4.00					-	0.23	1.06	0.23	0.23	
30,001 - 35,000 บาท	3.73						-	0.83	-	-	
35,001 - 40,000 บาท	3.50							-			
40,001 - 50,000 บาท	2.67										
50,001 - 100,000 บาท	3.50										

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อมูลจากตารางที่ 3 เปรียบเทียบกลุ่มผู้มีรายได้ระหว่าง พบว่ากลุ่มผู้มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท กับผู้มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และระหว่าง 15,001-20,000 บาท และระหว่าง 35,001 - 40,000 บาท ให้ความสำคัญกับ “ขนาดของรถยนต์” มากกว่าผู้มีรายได้ 35,001 -

40,000 บาท เนื่องจากผู้บริโภคทั้ง 2 กลุ่มแรกนั้น เป็นผู้มีรายได้ไม่สูงมากนัก และโดยส่วนใหญ่ ผู้บริโภคกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการใช้งานหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถในการซื้อที่มีอยู่

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์จำแนกตามรายได้ ในข้อ “ตราสินค้าหรือยี่ห้อ” เป็นรายคู่

รายได้	Mean	น้อยกว่า	หรือเท่ากับ								
		10,000 บาท	10,000 - 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,001 - 25,000 บาท	25,001 - 30,000 บาท	30,001 - 35,000 บาท	35,001 - 40,000 บาท	40,001 - 50,000 บาท	50,001 - 100,000 บาท	
		4.29	4.11	4.37	4.00	3.73	3.50	2.67	3.50	3.50	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ		-	0.18	0.08	0.29	0.56	0.79	1.62	0.79	0.79	
10,000 บาท	4.29		-	0.26	0.11	0.38	0.61	1.44	0.61	0.61	
10,000 - 15,000 บาท	4.11			-	0.37	0.64	0.87	1.70*	0.87	0.87	
15,001 - 20,000 บาท	4.37				-	0.27	0.50	1.33	0.50	0.50	
20,001 - 25,000 บาท	4.00					-	0.23	1.06	0.23	0.23	
25,001 - 30,000 บาท	3.73						-	0.83	-	-	
30,001 - 35,000 บาท	3.50							-			
35,001 - 40,000 บาท	2.67										
40,001 - 50,000 บาท	3.50										
50,001 - 100,000 บาท	3.50										

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงถึงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้และตราสินค้าหรือยี่ห้อ พบว่ากลุ่มผู้บริโภคที่มีระดับรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาทและ 35,001-40,000 บาทให้ความสำคัญกับตราสินค้าหรือยี่ห้อมากกว่ากลุ่มผู้บริโภคที่มีระดับรายได้อื่น ๆ เนื่องจากยี่ห้อของรถยนต์ยี่ห้ออื่น ๆ เป็นที่นิยมในตลาดจึงมีความง่ายต่อการหาอะไหล่ในการเปลี่ยน

สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคที่มีระดับรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท และ 35,001-40,000 บาทให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ในหัวข้อ “ขนาดของรถยนต์” และ “ตราสินค้าหรือยี่ห้อ” มากกว่าผู้บริโภคที่มีระดับรายได้อื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะผู้มีรายได้ช่วง 35,001 - 40,000 บาท และผู้มีระดับรายได้ ระดับ 10,001-15,000 บาทให้ความสำคัญกับ “ขนาดของรถยนต์” มากที่สุด

ตารางที่ 5 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านราคา

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านราคา	F - value	P - valve
1) ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของรถยนต์	3.811	0.001*
2) ราคาของรถถ้าต้องการขายต่อ	0.708	0.684
3) ราคาอะไหล่และค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	0.38	0.929
4) ราคาใกล้เคียงกับท้องตลาด	0.397	0.92

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การแจกแจงแบบทีที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับของรายได้ที่มีผลต่อปัจจัยทางด้านราคาของสินค้า โดยพบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับหัวข้อ “ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของรถยนต์” โดยมีค่า P-valve เท่ากับ 0.001 ซึ่งถือว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของปัจจัยด้านราคาที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์มือสองในข้อ “ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของรถยนต์” จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่

รายได้	Mean	น้อยกว่า	หรือเท่ากับ								
		10,000 บาท	15,000 บาท	20,001 บาท	25,001 บาท	30,001 บาท	35,001 บาท	40,001 บาท	50,001 บาท	100,000 บาท	
		4.67	4.85	4.53	3.89	4.73	4.50	4.50	4.50	3.00	
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	4.67	-	0.18	0.14	0.78	0.06	0.17	0.17	0.17	0.67	
10,000 - 15,000 บาท	4.85		-	0.32	0.96	0.12	0.35	0.35	0.35	1.85*	
15,001 - 20,000 บาท	4.53			-	0.64	0.20	0.03	0.03	0.03	1.53	
20,001 - 25,000 บาท	3.89				-	0.84	0.61	0.61	0.61	0.89	
25,001 - 30,000 บาท	4.73					-	0.23	0.23	0.23	1.73	
30,001 - 35,000 บาท	4.50						-	-	-	1.50	
35,001 - 40,000 บาท	4.50									1.50	
40,001 - 50,000 บาท	4.50									-	
50,001 - 100,000 บาท	3.00										

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านการส่งเสริมการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด	F - value	P - valve
1) การบริการด้านสินเชื่อ เช่น จัดไฟแนนซ์ เงินดาวน์ อัตราดอกเบี้ย ฯลฯ	0.76	0.64
2) การโฆษณาโดยสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ	0.79	0.61
3) มีบริการรับเทิร์นรถเก่า	3.91	0.00*
4) มีส่วนพิเศษให้แก่ลูกค้าประจำ	1.84	0.08

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของปัจจัยด้านโปรโมชั่นที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์มือสองในข้อ “มีบริการรับเทิร์นรถเก่า” จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่

รายได้	Mean	น้อยกว่า หรือ เท่ากับ								
		10,000 บาท	10,000 - 15,000 บาท	15,000 - 20,000 บาท	20,000 - 25,000 บาท	25,000 - 30,000 บาท	30,000 - 35,000 บาท	35,000 - 40,000 บาท	40,000 - 50,000 บาท	50,000 - 100,000 บาท
		4.62	4.30	4.30	4.33	3.18	5.00	3.33	3.00	3.00
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท		-	0.32	0.32	0.29	1.44*	0.38	1.29	1.62	1.62
10,000 - 15,000 บาท	4.62		-	-	0.03	1.12	0.7	0.97	1.3	1.3
10,000 - 15,000 บาท	4.30				0.03	1.12	0.7	0.97	1.3	1.3
15,001 - 20,000 บาท	4.30				-	1.15	0.67	1	1.33	1.33
20,001 - 25,000 บาท	4.33					-	1.82	0.15	0.18	0.18
25,001 - 30,000 บาท	3.18						-	1.67	2	2.00
30,001 - 35,000 บาท	5.00							-	0.33	0.33
35,001 - 40,000 บาท	3.33								-	-
40,001 - 50,000 บาท	3.00									
50,001 - 100,000 บาท	3.00									

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านสถานที่จัดจำหน่าย

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านสถานที่จัดจำหน่าย	F - value	P - valve
1) สถานที่ตั้งของเต็นท์รถ สามารถเดินทางได้สะดวก	1.536	0.154
2) สถานบริการมีความกว้างขวาง	0.88	0.536

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของเซฟเฟ้ เพื่อเปรียบเทียบผลจากรายได้ที่มีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านปัจจัยด้านราคา พบว่า ช่วงระดับรายได้ที่มีผลนั้น คือระดับ 10,001 - 15,000 และกลุ่ม 50,001 - 100,000 บาท จากการวิเคราะห์ พบว่าระหว่างผู้มีรายได้ระดับ 10,001 - 15,000 บาท ในตารางที่ 6 กลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับ “ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของรถยนต์” คือกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้ระดับระหว่าง 10,001-15,000 บาท และ 50,001-100,000 บาท เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้มีรายได้ที่ไม่สูงมาก แต่มีความจำเป็นต้องใช้รถยนต์ในชีวิตประจำวัน จึงให้ความสำคัญกับคุณภาพของรถยนต์ที่สามารถซื้อได้และมีความตั้งใจจะใช้รถยนต์เป็นระยะเวลาที่นานจากตารางที่ 7 เป็นตารางแสดงค่าการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที่ พบว่าผู้บริโภคในจังหวัดราชบุรีให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดในหัวข้อ “มีบริการรับเทิร์นรถเก่า” มากที่สุด เป็นผู้มีระดับรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทและ 25,001 - 30,000 บาท

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่แบบเซฟเฟ้ ในตารางที่ 8 พบว่าผู้บริโภคกลุ่มที่มี

รายได้ระหว่างน้อยกว่า 10,000 บาทและ 25,001-30,000 บาท มีผลต่อส่วนประสมการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด จากการวิเคราะห์พบว่า ให้ความสำคัญการส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดให้หัวข้อ “มีบริการรับเทิร์นรถเก่า” มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มผู้มีรายได้ไม่สูงแต่มีความจำเป็นจะต้องมีรถยนต์ไว้ใช้งาน ซึ่งจากการสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านมีรถยนต์ใช้อยู่ แต่เป็นรถยนต์ที่มีอายุการใช้งานมากจนไม่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมี “มีบริการรับเทิร์นรถเก่า” เพื่อเพิ่มอำนาจการซื้อให้เพียงพอต่อการเปลี่ยนรถยนต์คันใหม่ให้เหมาะสมกับการใช้งานมากยิ่งขึ้น

จากตารางที่ 9 ซึ่งเป็นตารางแสดงค่าการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที่ พบว่าผู้บริโภคนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงไม่สามารถทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่แบบเซฟเฟ้ได้ และจากแบบสอบถาม ผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้ เนื่องจากเป็นลูกค้าที่เรียกว่าเป็นลูกค้าขาประจำ ประกอบกับเต็นท์รถมือสองแห่งนี้

ได้ดำเนินกิจกรรมมานาน ทำให้เป็นรู้จักในเขตจังหวัดราชบุรีมาเป็นอย่างดี ทำให้ลูกค้าเกิดความไว้วางใจ จึงทำให้ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านสถานที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าระดับรายได้ของกลุ่มลูกค้า ส่งผลปัจจัยในการตัดสินใจซื้อรถมือสอง โดยเฉพาะ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดหรือที่เรียกกันว่า “4P” โดยจากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่ากลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทลงมา ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านการส่งเสริมการขาย คือ “มีบริการรับเทิร์นรถเก่า” ส่วนผู้มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด 2 ด้านคือ ด้านราคา (ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของรถยนต์) และด้านผลิตภัณฑ์ (ขนาดของตัวรถ) ส่วนผู้มีรายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ คือตราสินค้าหรือยี่ห้อเป็นหลัก ส่วนผู้บริโภคกลุ่มอื่น ๆ ที่รายได้สูงกว่า 20,001 บาทขึ้นไปนั้น ผลการทดสอบทางสถิติ

พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจของกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ช่วง 20,001 บาทขึ้นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการเก็บข้อมูลจากตัวแทนรถมือสองอื่น ๆ ในเขตเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของส่วนประสมการตลาดต่อกลุ่มลูกค้าของแต่ละตัวแทนไว้เพื่อเป็นข้อมูลในการทำการส่งเสริมการขายได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย ส่วนกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ 20,001 บาทขึ้นไปนั้น ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อมีข้อมูลไว้เป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากรสำหรับทุนสนับสนุนการวิจัย และขอขอบคุณตัวแทนรถมือสองที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

REFERENCES

- Angkanavin Kittisak, Wannasuk Yada, Wuttikorn Jittinan and Bangbon Pensri. (2018). **Factors Affecting Consumer's Buying Behavior of Second-Hand Car In Chonburi.** Mahamakut Graduate School Journal. 16(1) 92-104.
- Boonya-Arak Teerapat. (2017). **Automobile buying behavior of consumers in Nakhon Pathom.** Master of Business Administration. Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Department of Land Transport. (2019). [Online]. Retrieved January 3, 2020 From <http://www.dlt.go.th/site/ratchaburi/m-about/6116/>.
- Dongyan Liu and Xuang Bai. (2008). **Car Purchasing Behavior in Beijing : An Empirical Investigation.** 3(8): 6-7.

- Duangdee Pakaphon. (2013). **Factors that Influence Consumer's Positive Attitudes toward the Used Car's Dealer in Bangkok and Suburban Area** (ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติผู้บริโภคในเชิงบวกที่มีต่อตัวแทนรถยนต์มือสอง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล). Master's dissertation, Stamford University, Bangkok, Thailand.
- Kuang-Jung Chen. (2000). **Sales strategies of car dealers during currency crisis in the Philippines**. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 4(12): 37.
- Mirzaei Hossein. (2004). **The impact of social factors affecting consumer behavior on selecting characteristics of purchased cars**. 6(3): 10-11.
- Edmund Jerome McCarthy & William D. Perreault. (1993). **Basic Marketing : A Global-Managerial Approach (11st ed)**. Homewood, Ill : Richard D. Irwin.
- Marc Prieto and Barbara Caemmerer. (2013). **An exploration of factors influencing car purchasing decisions**. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 10(41): 754-757.
- Pethdee Thitipong. (2012). **Behavior of consumer which want to buy a Second hand cars. In Muang District, Nakhon Pathom province (พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีความต้องการซื้อรถยนต์มือสองในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม)**. Master's dissertation, Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Rodyu Prapassorn and Phosuwana Wanna. (2012). **A factor in buying a car, working-age people in Muang District, Nakhon Pathom province. (ปัจจัยในการเลือกซื้อรถยนต์ของคนวัยทำงาน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม)**. Degree Bachelor, Silpakorn University, Nakhon Pathom, Thailand.
- Weahamah Sofia. (2010). **Factors related to decision making in buying Used Cars of consumers in Hadyai District, Songkhla Province (ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองของผู้บริโภคในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา)**. Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Wilailak Sunisa. (1995). **Principles of marketing (หลักการตลาด)**. (4rd ed.). Bangkok: P.A.living. 234p.
- Yamane Taro. (1967). **Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper & row.
-

การวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

COMPARATIVE FINANCIAL RATIO ANALYSIS OF COMPANIES
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND,
A CASE STUDY: AUTOMOTIVE PARTS MANUFACTURING COMPANIES.

สุวรรณา แต่งอ่อน¹ นันทวัน เขียวศิริ² ดุษฎี ผุดผ่อง³ ทิฆัมพร ทวีเดช⁴ และ สมบัติ ทีฆทรัพย์^{5*}

^{1, 2, 3, 4}คณะบริหารธุรกิจและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

⁵คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี

Suwanna Taeng-on¹, Nantawan Keowsiri², Dusadee Phudpong³,
Thikamporn Thaweedet^{4*} and Sombat Teekasap^{5*}

^{1, 2, 3, 4}Department of Industrial Business Administration and Trade,
Faculty of Business Administration and Service Industry, King Mongkut's University
of Technology North Bangkok

⁵Faculty of Science and Technology, Thonburi University

*E-mail: Sombat.teekasap@gmail.com

Received: 2021-03-30

Revised: 2021-05-27

Accepted: 2021-06-01

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบด้านสภาพคล่อง ด้านประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ การบริหารหนี้ และการทำกำไร ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เก็บข้อมูลจากงบดุล และงบกำไรขาดทุนของกิจการระหว่างปี พ.ศ.2557-2561 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสัดส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์แนวโน้ม

ผลการวิจัยพบว่า บริษัทที่ 1 มีสภาพคล่องสูง มีประสิทธิภาพในการสร้างรายได้ให้กิจการ จากสินทรัพย์ที่ลงทุนไป การบริหารหนี้มีประสิทธิภาพสร้างความมั่นคงให้กิจการ และผลกำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อเทียบกับอีกสองบริษัท จึงเป็นบริษัทที่น่าสนใจลงทุน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การลงทุน อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

ABSTRACT

This research deployed a secondary documentary method with the aim to compare; Liquidity, Efficiency, Leverage and Profitability; between companies in Automotive parts manufacturing industry group for investment decision information calculation. Financial statements report during the period of 2013 - 2018 was collected from The Stock Exchange of Thailand website and analyze by Ratio Analysis and Vertical Analysis. The results revile that: the company A showed better operation performance than the other two companies on higher liquidity, ability to make a revenue form assets investment, effective debt management to make the company stable, increased net profit. So, this company was interest to investment.

Keywords: Financial Ratio Analysis, Investment, Automotive Parts Manufacturing Industry.

บทนำ

รัฐมีนโยบายส่งเสริมภาคประชาชนให้มีการออมตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (Office of the National Economics and Social Development Council, 2021) และทำการณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ประชาชนออมเงินมากขึ้น เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศ (Prachachat, 2017) การออมมีความสำคัญไม่เพียงแต่ความมั่นคงส่วนบุคคล แต่ยังส่งผลถึงความมั่นคงของประเทศชาติ การออมจากการลงทุนในหุ้นเป็นการออมเพื่อเพิ่มรายได้ในระยะยาว (Konpakanpai, 2019) ที่รัฐให้การส่งเสริมด้วยการจัดให้มีตลาดหลักทรัพย์เป็นแหล่งกลางการซื้อขายหลักทรัพย์ การลงทุนในตลาดหุ้นเป็นการออมเงินในระยะยาวที่สามารถหลีกเลี่ยงการขาดทุนจากอัตราเงินเฟ้อ (Fiscal Policy Office, Ministry of Finance, 2021) และงอกเงยอย่างต่อเนื่องในรูปของเงินปันผล แต่การลงทุนมีความเสี่ยง ดังนั้นในการตัดสินใจ ผู้ลงทุนจำเป็นต้องพิจารณา

สภาพของอุตสาหกรรม (Sribunnak, 2019)

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยได้รับการสนับสนุนจากรัฐและเติบโตในทิศทางเดียวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐานโลกสนองตลาดการประกอบยานยนต์และชิ้นส่วนทดแทน ไทยเป็นผู้ส่งออกชิ้นส่วนยานยนต์อันดับ 1 ในอาเซียนและเป็นอันดับ 14 ของโลก (Yongpisanphob, 2017) ดังนั้นการเลือกลงทุนในอุตสาหกรรมนี้จึงน่าจะมีความเสี่ยงน้อย และมีโอกาสได้ผลตอบแทนระยะยาว

ธรรมชาติของการดำเนินธุรกิจประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลักที่หมุนเวียนเป็นพลวัต เริ่มด้วยกิจกรรมการจัดหาเงิน (จากเจ้าของหรือจากการก่อหนี้) เมื่อมีเงินแล้วจึงนำเงินไปลงทุนในทรัพย์สินที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ จากนั้นก็เริ่มดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการและนำออกขายเพื่อให้ได้เงินกลับเข้าสู่องค์กร กิจกรรมทั้ง 3 เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพิสูจน์ทราบถึงประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ

ทำโดยการวิเคราะห์สัดส่วนทางการเงิน (ด้านสภาพคล่อง การบริหารสินทรัพย์ การบริหารหนี้สิน และการทำกำไร) จากงบดุลและงบกำไรขาดทุน (The Stock Exchange of Thailand, 2021)

ด้านสภาพคล่อง สัดส่วนสภาพคล่องทางการเงินใช้ในการวัดความสามารถในการจ่ายเงินในการดำเนินงานและภาระผูกพันในระยะสั้นซึ่งเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือล้มเหลวของกิจการอย่างใกล้ชิด การล่มสลายของธุรกิจที่เกิดขึ้นเกือบทั้งหมดล้วนมีสาเหตุจากการขาดสภาพคล่องทางการเงินมากกว่าสาเหตุอื่น ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สัดส่วนเงินทุนหมุนเร็ว ซึ่งยอมรับกันการทั่วไป สัดส่วนนี้ต้องมีค่ามากกว่า 1 (Kulwisut, 2015)

ด้านการบริหารสินทรัพย์ ใช้วัดการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของกิจการโดยพิจารณาจาก 1) **การบริหารลูกหนี้** ในเรื่องระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้และอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ หากจำนวนลูกหนี้มากขึ้นและระยะเวลาการเก็บหนี้มากกว่าระยะเวลาการให้เครดิตแก่ลูกค้า แสดงว่าประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้ไม่ดี ทำให้เสียโอกาสในการมีเงินสดไว้ในการบริหารส่วนอื่น ๆ 2) **การบริหารสินค้าคงคลัง** พิจารณาจากอัตราการหมุนเวียนสินค้าคงคลังและระยะเวลาสินค้าในคลัง หากการหมุนเวียนสินค้าสูงและระยะเวลาสินค้าอยู่ในคลังน้อย แสดงว่าประสิทธิภาพในการบริหารดี เนื่องจากต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้าต่ำและได้เงินสดกลับเข้ามาช่วยสภาพคล่องของกิจการโดยตรง ดังนั้นในหลายบริษัทจะรวมทั้งสองเรื่องนี้เข้ากับการประเมินสภาพคล่องของกิจการ และ 3) **การใช้สินทรัพย์ถาวร** ซึ่งเป็นการใช้ทรัพย์สินถาวรของกิจการในสร้างรายได้ (Sektrakul, 2013)

ด้านการบริหารหนี้ พิจารณาจากสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและหนี้สิน และสัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (หากมีสัดส่วนสูงก็แสดงว่าธุรกิจมีความเสี่ยงสูง และความสามารถในการกู้ยืมใหม่เพื่อจะต่ำ อาจเกิดปัญหาถูกฟ้องล้มละลาย หากไม่สามารถหาเงินทุนหมุนเวียนหรือเพิ่มทุนในส่วนเจ้าของได้ สัดส่วนนี้ไม่ควรเกิน 2 เท่า แต่ก็ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจด้วย

ด้านการทำกำไร พิจารณาจากความสามารถในการหาผลตอบแทนและการควบคุมต้นทุน กล่าวคือ ผู้บริหารองค์กรต้องรู้จักวิธีสร้างรายได้จากทรัพย์สินให้มากที่สุดโดยมีต้นทุนต่ำที่สุดเพื่อให้ได้กำไรสุทธิต่อหุ้นสูงสุด

บริษัทที่นำมาศึกษา 3 บริษัท ประกอบด้วย 1) บริษัทที่ 1 ตั้งอยู่ที่ นิคมอุตสาหกรรม จังหวัดชลบุรี ประกอบธุรกิจการผลิตและจำหน่ายชิ้นส่วนโลหะที่มีความเที่ยงตรงสูง ลักษณะและคุณสมบัติของชิ้นงานจะเป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ผลิตชิ้นส่วนให้บริษัทประกอบรถยนต์โดยตรง (1st Tier Supplier) โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำความเย็นและอุตสาหกรรมกล้องถ่ายภาพดิจิทัล 2) บริษัทที่ 2 ประกอบธุรกิจประเภท ออกแบบผลิตและซ่อมแซมแม่พิมพ์ และผลิตชิ้นส่วนพลาสติกให้แก่บริษัทผู้ผลิตรถยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า และผู้ผลิตสินค้าต้นแบบ เช่น แผงหน้าปัด ผนังพลาสติกในห้องโดยสาร แผงประตูรถยนต์ หน้ากระจัง ฝาครอบล้อ ยางกันโคลน ฝาครอบเครื่องยนต์ และชุดยึดหม้อน้ำ เป็นต้น โรงงานตั้งอยู่ที่จังหวัด

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

สมุทรปราการ ปราจีนบุรีและฉะเชิงเทรา และ 3) บริษัทที่ 3 ตั้งอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์โดยอ้อม (2nd Tier Original Equipment Manufacturer) เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์โดยตรง (1st Tier Original Equipment Manufacturer) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ประกอบธุรกิจหนึ่งครบวงจร ตั้งแต่ฟอกหนังดิบจนเป็นหนังฟอกสำเร็จรูป สำหรับผลิตเบาะนั่งและอุปกรณ์ตกแต่งภายในรถยนต์ เช่น พวงมาลัยและกระจุกเกียร์ เป็นต้น

บลจ.แลนด์แอนด์เฮาส์ แนะนำให้หุ้นแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ หุ้นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (Land and House Fund management, 2019) หุ้นขนาดใหญ่มักเป็นธุรกิจที่นักลงทุนส่วนใหญ่รู้จักและให้ความสนใจ จากข้อมูลในอดีตพบว่า ในระยะยาวหุ้นขนาดกลาง และเล็กให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าและความผันผวนน้อยกว่าหุ้นขนาดใหญ่ ดังแสดงอัตราผลตอบแทนของ SET และ SET100 ที่สูงกว่า SET50 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราผลตอบแทนย้อนหลัง และการผันผวนของอัตราผลตอบแทนย้อนหลัง

อัตราผลตอบแทนย้อนหลัง			
ปี	SET	SET50	SET100
3	7.3%	5.8%	5.8%
5	9.9%	8.3%	8.9%
10	15.3%	14.0%	14.6%
การผันผวนของอัตราผลตอบแทนย้อนหลัง			
ปี	SET	SET50	SET100
3	11.7%	13.6%	13.3%
5	14.2%	15.7%	15.6%
10	19.0%	21.4%	21.1%

จากข้อมูลข้างต้น จึงมุ่งศึกษาเป็นแนวทางให้ผู้สนใจพิจารณาเลือกลงทุน โดยนำหุ้นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ขนาดกลาง-เล็ก 3 แห่งมาเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนทางการเงินด้านสภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การก่อหนี้ และความสามารถในการทำกำไรระหว่างบริษัท 3 แห่ง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาเปรียบเทียบสัดส่วนทางการเงินด้านสภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การก่อหนี้ และความสามารถในการทำกำไรระหว่างบริษัท 3 แห่งในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยใช้ข้อมูลจากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของกิจการระหว่างปี พ.ศ.2557-2561 จากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม กรอบการวิจัยเป็นดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2557-2561

ระเบียบวิธีวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลจากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของทั้ง 3 บริษัท ซึ่งเผยแพร่บนเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557- 2561 สถิติวิเคราะห์ได้แก่ ค่าสัดส่วนค่าร้อยละ อัตราส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์แนวโน้มถึงเกณฑ์แปลผลอัตราส่วนทางการเงิน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการวิเคราะห์สัดส่วนทางการเงินที่แสดงสภาพของบริษัท

อัตราส่วน	หน่วย	การแปลผล
1. สัดส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)	เท่า	มีค่าสูงยิ่งดี
2. สัดส่วนการบริหารสินทรัพย์ (Equity Ratios)		
ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้	วัน	มีค่าต่ำยิ่งดี
อัตรการหมุนของลูกหนี้	ครั้ง	มีค่าสูงยิ่งดี
ระยะเวลาสินค้าในคลัง	วัน	มีค่าต่ำยิ่งดี
อัตรการหมุนของสินค้าคงคลัง	ครั้ง	มีค่าสูงยิ่งดี
อัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร	ครั้ง	มีค่าสูงยิ่งดี
3. สัดส่วนการบริหารหนี้สิน (Leverage Ratios)		
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	เท่า	มีค่าต่ำยิ่งดี
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	เท่า	มีค่าต่ำยิ่งดี
ความสามารถในการชำระดอกเบี้ย	เท่า	มีค่าสูงยิ่งดี
4. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)		
สัดส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้จากการขาย	%	มีค่าสูงยิ่งดี
สัดส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	%	มีค่าสูงยิ่งดี

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดอันดับ เปรียบเทียบของทั้ง 3 บริษัทจะเป็นดังตารางที่ 3

บริษัท เอ มีความน่าสนใจลงทุนกว่าอีกสองบริษัท แต่นักลงทุนจะต้องติดตามดูนโยบายการบริหารลูกหนี้ว่ากิจการมีการปรับการบริหารอย่างไร ส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นแม้จะน้อยกว่าอีกบริษัทหนึ่ง แต่ระยะยาวบริษัทนี้มีความมั่นคงสูงกว่า

ตารางที่ 3 ผลสรุปการจัดลำดับเปรียบเทียบ

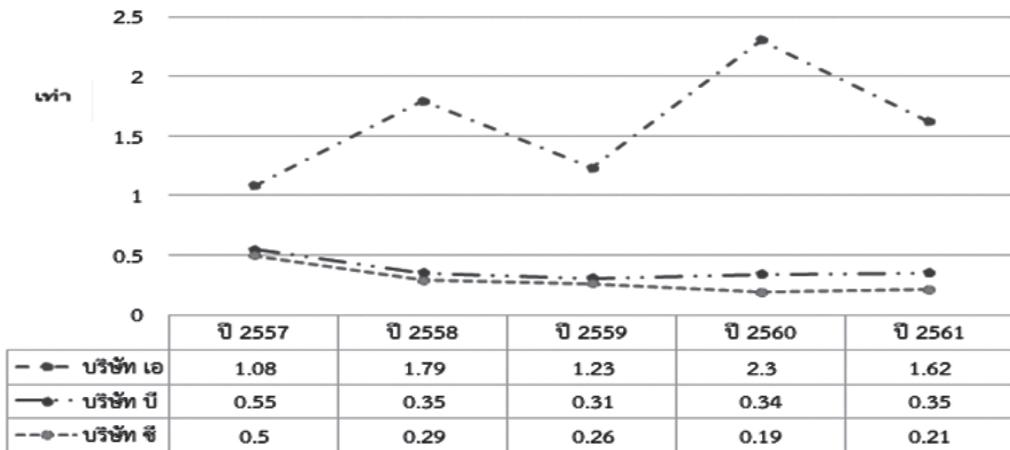
อัตราส่วน	บริษัท เอ	บริษัท บี	บริษัท ซี
1. วัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)			
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	1	2	2
2. วัดประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ (Efficiency Ratios)			
ระยะเวลาถัวเฉลี่ยในการเก็บหนี้	3	2	2
อัตรากาหมุนของลูกหนี้	3	2	2
ระยะเวลาสินค้าในคลัง	1	2	2
อัตรากาหมุนของสินค้าคงคลัง	1	2	2
อัตรากาหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร	1	2	2
3. วัดประสิทธิภาพการบริหารหนี้สิน (Leverage Ratios)			
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	1	3	3
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	1	3	3
อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย	1	3	3
4. วัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)			
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	2	3	3

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

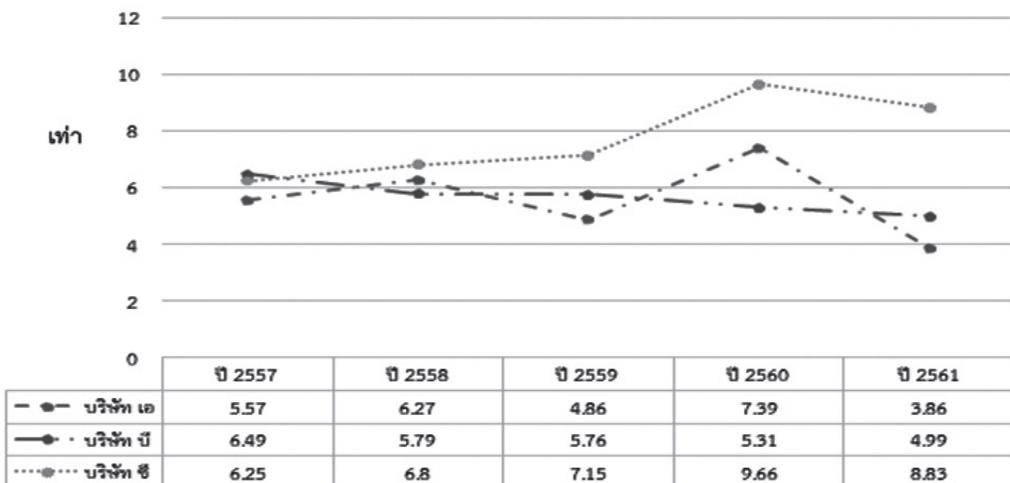
2. อภิปรายผลการวิจัย

ด้านสภาพคล่อง เป็นการวัดความสามารถของกิจการในการจ่ายภาระผูกพันทางการเงินในระยะสั้นเมื่อครบกำหนด ควรมีค่าเท่ากับ 1 หรือสูงกว่าจึงจะดี จากการวิเคราะห์ พบว่า บริษัท เอ

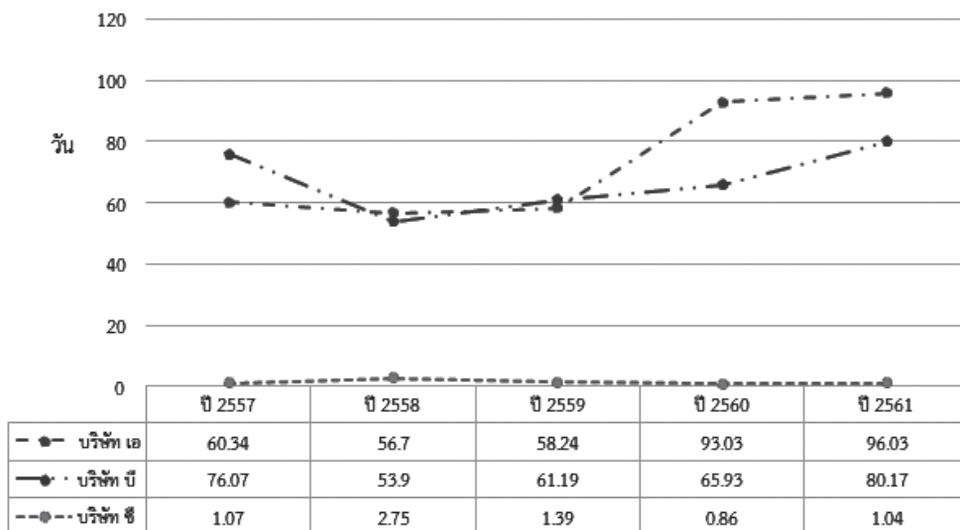
มีสภาพคล่องสูงเพราะมีค่ามากกว่า 1 และมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1 นับเป็นจุดแข็งของกิจการซึ่งต่างจากอีกสองบริษัท ที่มีสภาพคล่องต่ำและแนวโน้มลดลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการขาดสภาพคล่องของกิจการในอนาคตได้

ภาพที่ 1 การเปรียบเทียบสภาพคล่อง:อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ของ 3 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561

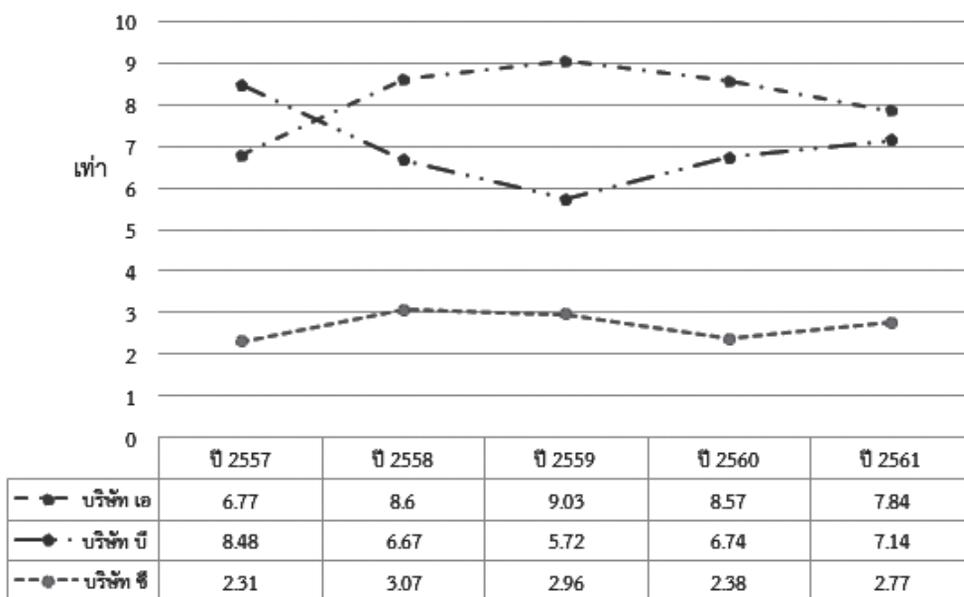
ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบการหมุนลูกหนี้

ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบระยะเวลาเก็บหนี้

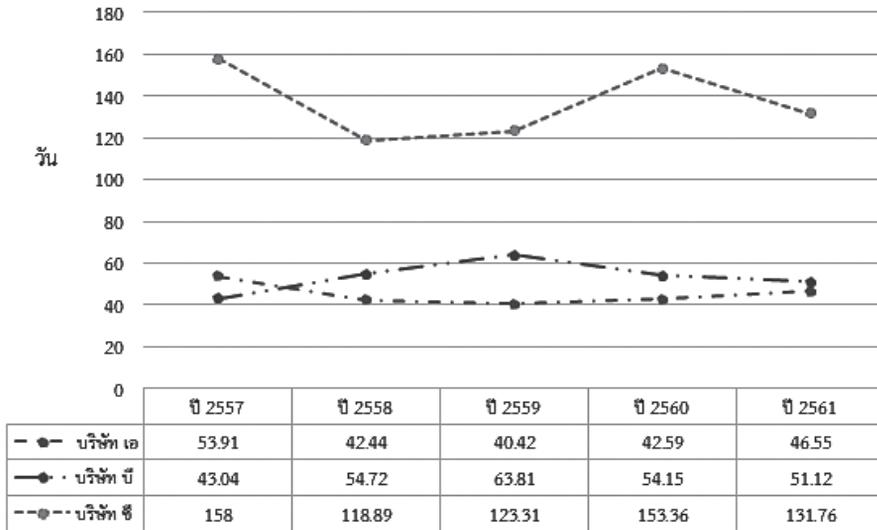
การบริหารสินทรัพย์ จากภาพที่ 2 และ 3 พบว่า บริษัท ซี มีระยะเวลาเรียกเก็บหนี้สั้น ลูกหนี้หมุนกลับเป็นเงินสดได้เร็ว ดีกว่าอีก 2 บริษัท ที่ใช้ระยะเวลาในการเก็บหนี้ยาวนาน อัตราการหมุนของ

ลูกหนี้น้อย ผลทำให้ลูกหนี้หมุนกลับเป็นเงินสดได้ช้า ทำให้เสียโอกาสในการใช้เงินสด เสี่ยงต่อการเกิดหนี้สูญ และในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธุรกิจได้

ภาพที่ 4 การเปรียบเทียบสินค้าที่หมุนไปเป็นยอดขาย

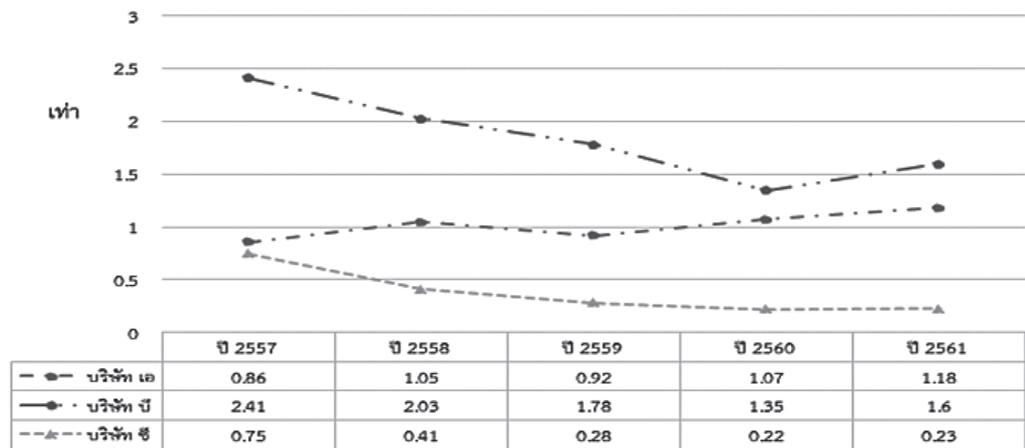
ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

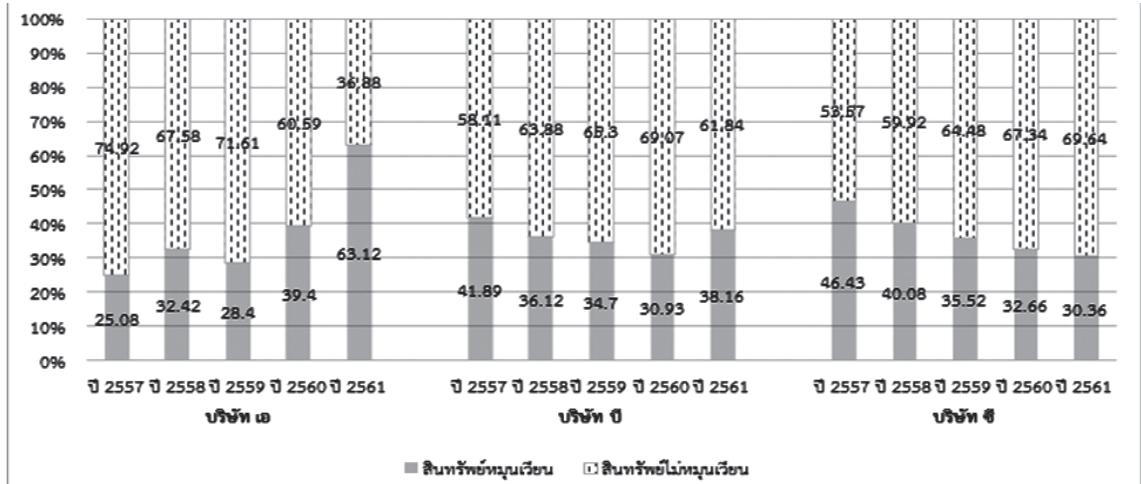
ภาพที่ 5 การเปรียบเทียบระยะเวลาสินค้าอยู่ในคลัง

การบริหารสินค้าคงคลัง จากภาพที่ 4 และ 5 พบว่า สินค้าของบริษัท เอ อยู่ในคลังน้อย และมีความถี่ในการนำออกขายมาก จึงก่อให้เกิด

เงินสดรับเข้ามาหมุนเวียน ซึ่งดีกว่าอีก 2 บริษัท ที่ขายสินค้าได้ช้า จะทำให้เสียโอกาสการมีเงินสดเข้ามาหมุนเวียนและมีภาระต้นทุนสินค้าคงคลังที่มาก

ภาพที่ 6 การเปรียบเทียบการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

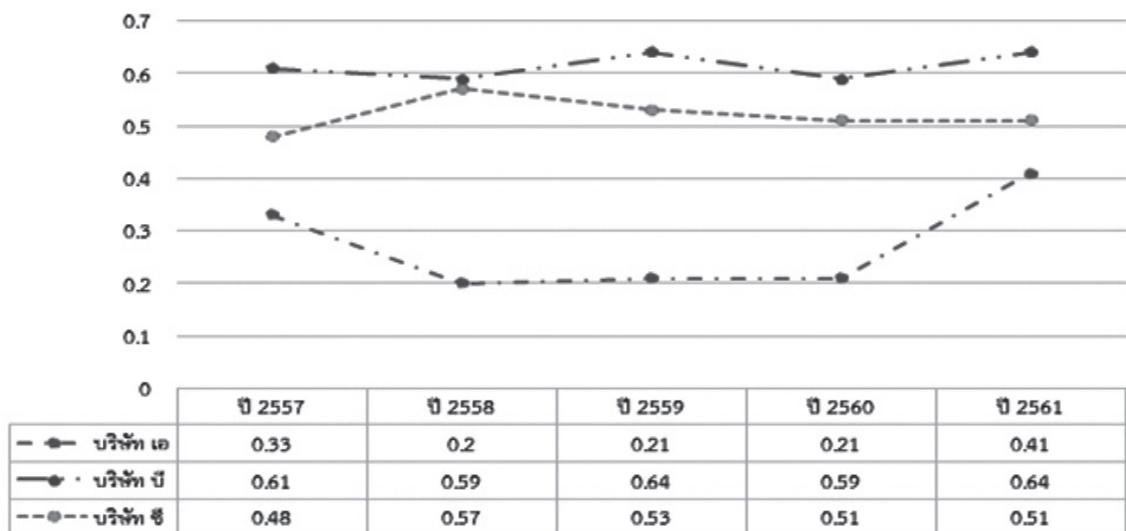

ภาพที่ 7 การเปรียบเทียบสัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

การบริหารสินทรัพย์ถาวร วิเคราะห์โครงสร้าง
ทรัพย์สินของทั้ง 3 บริษัทในภาพที่ 7 พบว่ามีสัดส่วน
ของสินทรัพย์ถาวรในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แต่จาก
ภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า บริษัท เอ
ใช้สินทรัพย์มีประสิทธิภาพดีกว่าอีกสองบริษัท

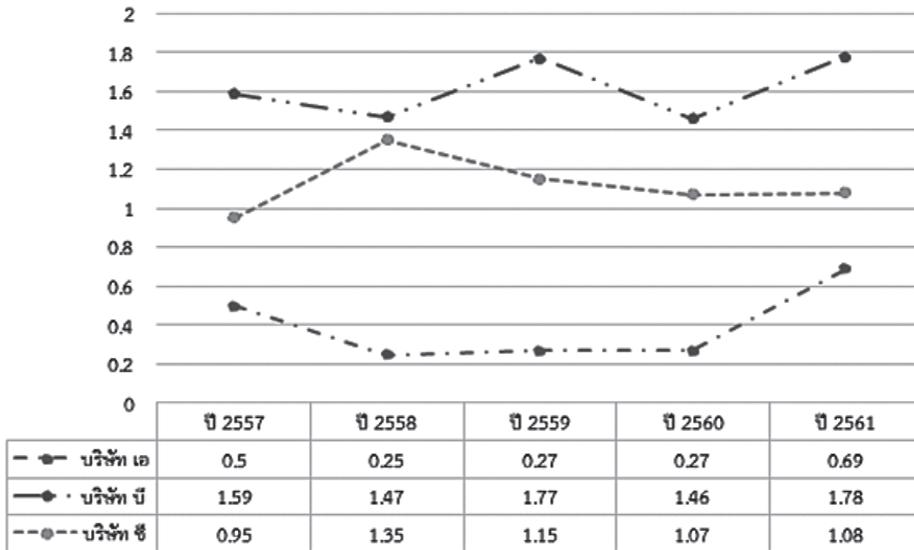
การบริหารหนี้สิน

1) สัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม จาก
การวิเคราะห์เปรียบเทียบในภาพที่ 7 พบว่า บริษัท
เอ มีค่าต่ำ จึงมีความเสี่ยงน้อย กว่าอีก 2 บริษัท

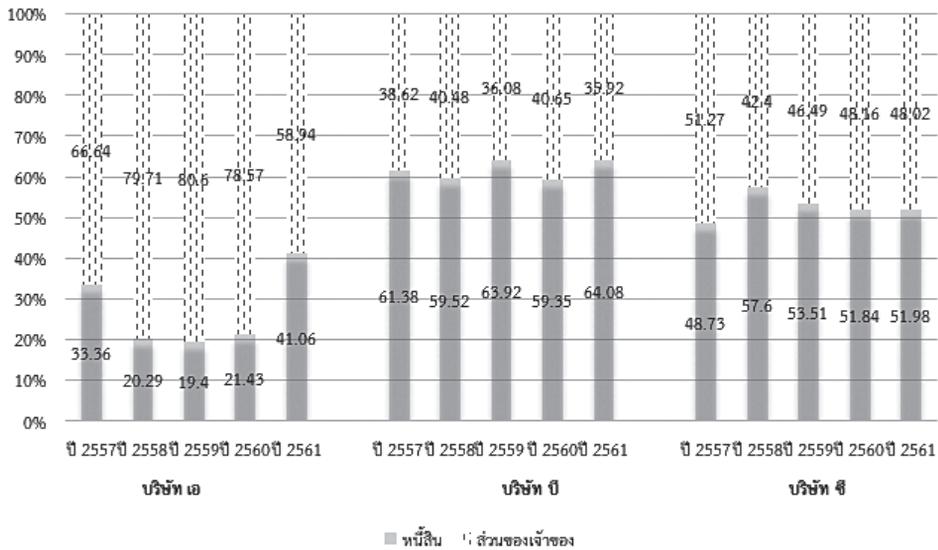

ภาพที่ 8 การเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ภาพที่ 9 การเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนเจ้าของ

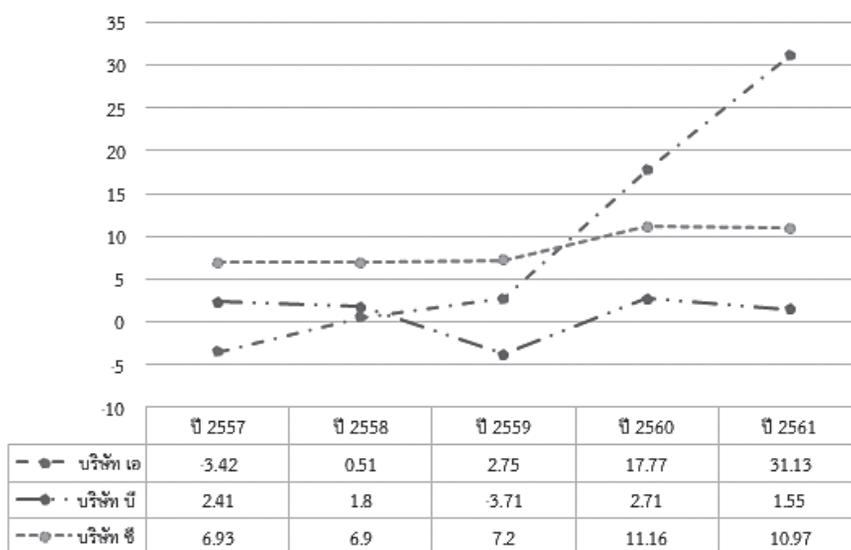

ภาพที่ 10 การเปรียบเทียบสัดส่วนหนี้สินกับส่วนเจ้าของ

2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าบริษัท เอ มีค่าต่ำลงอย่างต่อเนื่อง แสดงว่า กิจการจัดหาเงินทุนด้วยหนี้สินน้อยกว่าทุน ไม่มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน บริษัท บี มีการจัดหาเงินทุนด้วยหนี้สินมากกว่าทุน แสดงถึงการก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้น บริษัท ซี มีการจัดหาเงินทุนด้วยหนี้สินมากกว่าทุน แสดงถึงการก่อหนี้ที่เพิ่มขึ้น ภาพที่ 10 แสดงรายละเอียดโครงสร้างหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเปรียบเทียบ

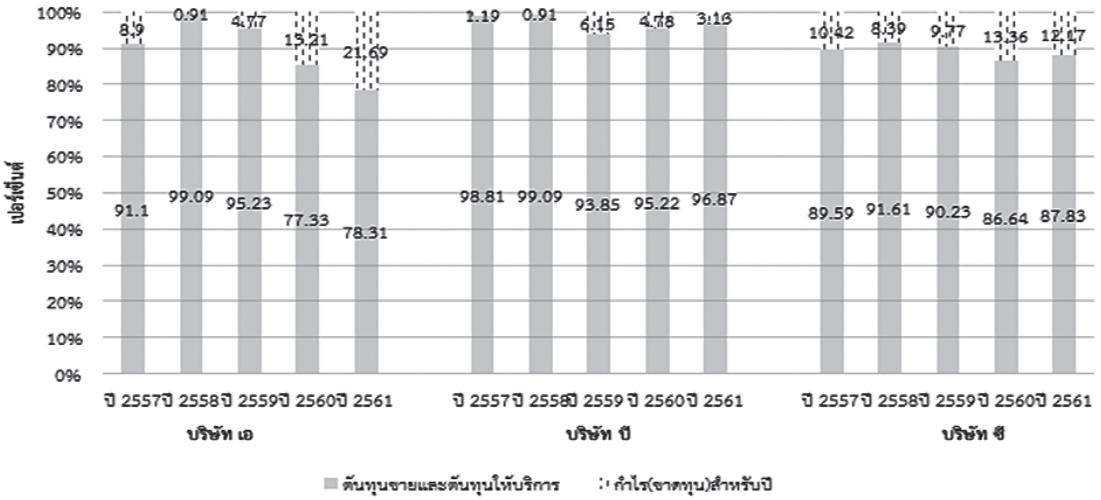
ทั้ง 3 บริษัทพบว่า บริษัท เอ เงินทุนส่วนใหญ่มาจากผู้ถือหุ้นแสดงว่าบริษัทมีความมั่นคงสูงมาก บริษัท บี เงินทุนส่วนใหญ่มาจากการก่อหนี้ แสดงว่าบริษัทมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากจะมีภาระในการจ่ายดอกเบี้ย เช่นเดียวกับบริษัท ซี

3) ความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและหนี้สิน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า บริษัท เอ มีกำไรมากพอที่จะจ่ายดอกเบี้ยได้ และมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ซึ่งดีกว่าอีก 2 บริษัท ดังแสดงในภาพที่ 11

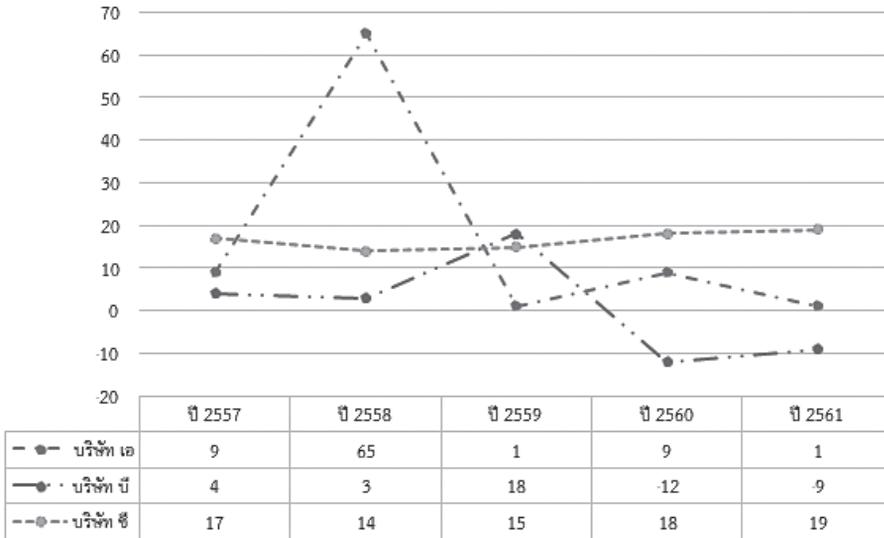

ภาพที่ 11 การเปรียบเทียบจำนวนเท่าของดอกเบี้ย

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ภาพที่ 12 การเปรียบเทียบระหว่างต้นทุน และกำไร

ภาพที่ 13 การเปรียบเทียบผลตอบแทนต่อส่วนเจ้าของ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ยังมีอีกหลายธุรกิจที่น่าสนใจลงทุน
อันเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง
และมีอนาคตที่สนใจ อาทิเช่น กลุ่มอุตสาหกรรม

ทางการแพทย์ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่ม
อุตสาหกรรมขนส่ง เป็นต้น จึงควรศึกษาไว้เป็น
ข้อมูลสำหรับนักลงทุน เจ้าหนี้ และผู้สนใจทั่วไป

REFERENCES

- Fiscal Policy Office, Ministry of Finance. (2021). **What are stocks markets and stocks? Why should I invest in a Stock market?** Retrieved January 3, 2021 from FPO<http://www.fpo.go.th>.<https://www.lhfund.co.th> efinancethai.com.
- Konpakanpai. (2019). **Savings planning**. Retrieved August 6, 2019 from www.konpakanpai.com.
- Kulwisut, A. (2015). **Lack of liquidity**. Retrieved December, 2019 from <http://enzineeiei.blogspot.com>
- Land and House Fund Management. (2019). **The interest of small caps stocks**. Retrieved August 6, 2019 from
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2021). **Economic news**. Retrieved February 14, 2021 from <https://www.nesdc.go.th>
- Prachachat. (2017). **Guidelines for promoting savings in the whole system**. Retrieved August 6, 2019 from www.prachachat.net
- Sektrakul, K. (2013). **Analysis of financial statements**. Retrieved August 6, 2019 from <http://www.set.or.th>
- Sribunnak, V. (2019). **Financial Statements Analysis: Financial statements and investment decisions**. Retrieved August 6, 2019 from <https://www.set.or.th>.
- The Stock Exchange of Thailand. (2021). **Techniques for analyzing financial statements of listed companies**. Corporate Communications Department. The Stock Exchange of Thailand. Retrieved January 15, 2021 from <https://www.settrade.com>
- Yongpisanphob, W. (2017). **Business / Industry Outlook for 2017-2019. Auto-Parts Industry 2017**. Retrieved August 9, 2019 from www.Krungrei.com.

THE USE OF TED TALK VIDEOS TO IMPROVE ESL SPEAKING SKILLS OF BHUTANESE SIXTH-GRADERS

Tshewang Lhamo^{1*} and Nipaporn Chalermnirundorn²

^{1, 2}Master of Education Program in Curriculum and Instruction,
Suryadhep Teachers College, Rangsit University,
Pathum Thani, Thailand 12000

*E-mail: tshewang.l62@rsu.ac.th

Received: 2021-05-27

Revised: 2021-06-01

Accepted: 2021-06-01

ABSTRACT

This quasi-experimental study investigated whether the use of TED Talk videos (TTV) improved the speaking skills of 30 Bhutanese ESL learners, and further explored their perceptions towards the use of TTV. A simple random sampling technique was applied to select a section of 30 sixth-graders from a total of three sections. The selected group was treated with TTV as the learning material to improve their English-speaking skills. The quantitative and qualitative data were collected through pretest, posttest, survey questionnaire and focus group interview. The quantitative data were analyzed and interpreted using inferential statistics t-test with $p \leq .05$ level of significance, mean, and standard deviation. Similarly, qualitative data collected through a focus group interview was analyzed employing a thematic analysis. The results revealed a mean of 10.82 for pretest, 15.32 for the posttest, with a mean difference of 4.5. and the significant value (p) obtained was .01. The result indicated higher scores in the posttest, vis-a-vis the pretest of all 30 research participants. The findings from the survey questionnaire and focus group interview also revealed positive perceptions towards the use of TTVs in English-speaking lessons by all participants. Thus, the findings provide an alternative to ESL teachers in Bhutan to teach speaking skills.

Keywords: TED Talk Videos, English-speaking Skills, ESL, Students' Perceptions

Introduction

In Bhutan, English language was introduced as a Second Language (ESL) in 1961 during the reign of the third King of Bhutan. Based on the notion of World Englishes as proposed by (B.B. Kachru, 2005) English language teaching and learning in Bhutan could be considered as English as a Second Language (ESL). This is because the use of English falls in the outer circle of Kachru's three concentric circles of English. The English users of this circle use English alongside their native language for many purposes such as medium of instruction in schools, language for business transactions, language of media, and letters and reports. In addition, if English is used as an official language of a country, to be used as a medium of communication in domains such as government, the media, and education then such a language is often called a second language (Crystal, 2003. p. 4).

Although English has been used as a medium of instruction in Bhutan for more than five decades now, still most of the "Bhutanese graduates lack fluency in the language" (LaPrairie 2014). The study also reveals that most Bhutanese students have to retake the International English Language Testing System (IELTS) to obtain the minimum required scores.

The study concluded that rote learning and memorization are still widely used in Bhutanese schools. Another study carried out by Royal Education Council (REC) 2012 also reveals the factors of deteriorating English standards in Bhutan as, use of outdated teaching methods, lack of child-centered and child friendly teaching-learning process and materials, and low professional knowledge of teachers. Hence, one major setback observed was that traditional approach has little or no efficacy on students' language development.

Moreover, the primary school teachers in Bhutan seemed to be using a limited range of strategies and materials, which did not attend to individual needs and interests (Sherub & Dorji, 2013). It was also observed that most of the materials used by the teachers to teach the language were found to be outdated and repetitious. It is vital to note that teaching at any level requires students' exposure to varieties of learning materials to retain their interest and cater to diverse learning needs. Although the activities and materials outlined in the curriculum guide books for teachers in Bhutan are suggestive, however, most primary school teachers prescriptively follow them. Furthermore, some of the

materials are less stimulating and motivating for the students while others are not authentic. Also, many teachers use only the textbooks to teach the subject which makes it a repetitious and dull materials for teaching the language. Similarly, Mathew and Alidamat (2012) also state that teaching and learning becomes monotonous when the language teachers rely on textbooks alone to teach the language skills. Thus, to suit the current needs and interests of the learners, teachers need to plan and choose alternative materials that are more realistic and design activities that can motivate them to learn.

Additionally, from the researcher's observation of teaching English in Bhutan, too little exposure in the target language is provided to the students. According to Al-Zoubi (2018) exposure to the language is the contact that the learners have with the target language that they are learning. He also posits that sufficient exposure to the target language, both inside and outside the classrooms are key to foreign language acquisition. In most classroom situations, students are asked to repeat or recite in groups, making it difficult for the teacher to hear an individual student's voice. Even more damaging is the one-on-one speaking time which is extremely limited, especially

at the lower primary level (Grades Pre-primary to Three). Thus, only a handful of 'star' students end up succeeding while the shy and unsure ones fade into the background and go through years of classes without having the opportunity of hearing themselves speak English. Hence, students lack fluency in English and hesitate to speak in most situations. For this matter, a need for teachers to use more authentic materials and encourage students to speak English is crucial.

Thus, with the aforementioned concerns in teaching English in Bhutan, and considering numerous studies on the efficacy of TTVs, the researcher proposed to use TED Talk videos (TTV) as one of the learning materials to improve grade six Bhutanese students' speaking skills. Ziebell (2019) claims that TTV are great learning materials for ESL learners which not only help improve students' language skills but also boosts learner motivation. Similarly, Mathew and Aldimat (2013) argue that the use of audio-visual materials is inspirational and motivational for ESL students. Additionally, Arntsen (2016) argues that TTVs are fantastic materials for educators in any field and can be used as primary or supplementary material in the ESL classrooms. Yet, Lowe (2013) posits

that TED talks are also at the top list of ESL authentic learning materials. Additionally, due to the wide range of speakers, TTV could expose students to different voices and Englishes (Floyd & Jeschull, 2012). Also, in a place like Bhutan where most students rarely spend time in an English-speaking environment outside classrooms, using videos can offer learners with this real-life language input both inside and outside the classrooms.

Secondly, this study intended to explore the students' perceptions regarding the use of TTV as one of the learning materials to improve their speaking skills. Hargreaves (1996) and Sather (2010) state that the students' perspectives are often missing or suppressed by the policy makers or distorted by the educational researchers, which they feel is not fair. They add that students are the ones who are directly impacted by the implementation of new ideas and materials by teachers and curriculum developers. Thus, they are the best source to generate information about the practices of the imposed conditions (Sather, 2010). In fact, as argued by Barkhuizen (1998) students' perceptions are important and worthwhile being explored because teachers could take the students' perception as part of their

decision-making process. Furthermore, only when the students' perceptions and needs are taken into consideration as part of planning, teaching and learning process could be claimed as learner-centered. Thus, through this study, the researcher intended to explore the students' perceptions towards the use of TTV in English-speaking lessons.

Finally, a number of researchers like (Ziebell, 2019; Aldimat, 2013; Arntsen, 2016) conducted studies using TTV with ESL and EFL learners in high schools, colleges and universities. However, no studies have been conducted in primary schools, especially in Bhutan. Therefore, this research aimed to fill a gap in the literature as the first to specifically examine the use of TED talk videos at the primary school level to improve students' speaking skill.

Importance of speaking skills

Nombre, Rocio, and Junio (2012) state that speaking, in general, is considered to be the most important of the four language skills, and a vital skill for effective communication and language proficiency. It is the heart of human communication, be it at home, at work, or in society. Omari (2015) also argues that speaking is an indispensable skill for learners to develop. Consequently, there is pressure to learn English speaking

throughout the societies of the world due to the advancement of technology and the need for global communication (Omari, 2015). Undeniably, for Bhutanese ESL learners developing speaking skills becomes even more vital where learners are required to study all the subjects in school in English. They are also expected to communicate with others to express their viewpoints, hopes, opinions and intentions in English in both formal and informal situations. Thus, speaking is a skill, which deserves as much attention as other literary skills, in both first and second languages.

Components of speaking

According to Andryani (as cited in Omari, 2015), there are many sub-skills to speaking like accuracy, fluency, grammar, vocabulary, pronunciation, and comprehensibility which help the speaker in communicating with others. Omari (2015) adds that the ability to make use of these sub-skills in speaking is called the speaking skill of a person. Thus, to improve ESL students' speaking skills, the development of speaking sub-skills is necessary. Although there are several sub-skills in English-speaking, however, for this research, the researcher focused on the following four sub-skills of speaking:

Vocabulary Range

Vocabulary range is often viewed as a vital tool for ESL as limited vocabulary in a second language can impede successful communication. Nation (2011) describes the relationship between vocabulary range and language use as complementary: range of vocabulary enables language use and, conversely, language use leads to an increase in vocabulary range. Alqahtani (2015) argues that the acquisition of vocabulary is indispensable for successful second language use and plays a vital role in effective communication. Also, he further asserts that for both ESL and EFL learners, vocabulary is an important aspect to be taught not only for speaking but also for listening, reading and writing. Additionally, Rivers and Nunan (1991), posit that the acquisition of an adequate vocabulary is necessary for efficiently using the target language for a communicative purpose.

Fluency

Fluency refers to how well a learner communicates rather than how many mistakes they make in grammar, pronunciation and vocabulary (British Council, n.d.). Likewise, Omari (2015) defines fluency as the ability to express understandably and reasonably without uncertainty to convey a message keeping

hold of the listener's interest. In other words, the ease is with which a learner can speak and how well they can communicate without hesitations, without needing to search for words or phrases, without having to consider the language of what they are about to say. Fluency means being able to use the language, listen to comprehend, and respond spontaneously. Brown (2007) explains that both fluency and grammar are required for a natural language flow to keep the conversation uninterrupted because an emphasis on either of these will produce a barely understandable language. A fluent person might not necessarily be accurate 100%, but they can still be understood.

Accuracy

Accuracy refers to how correct learners' use of the language system is, including their use of grammar and pronunciation. In other words, accuracy is the correct use of tenses, verb forms, collocations and colloquialisms, among others. For many ESL or EFL learners, accuracy is considered vital as it can hamper the communication process. Thus, one of the main responsibilities of ESL teachers is to help learners correct errors and ensure the highest level of accuracy through the use of a variety of strategies and materials.

Coherence

Yurchak (2018) defines coherence as the logical arrangement of your talk or how every part of your answer is connected with another sentence. Especially for the Bhutanese ESL learners, coherence is a vital aspect to be enhanced as many students lack this skill, both in spoken as well as written language. If they have this language skill, their ability to connect ideas and sentences together would be improved to a greater degree. Thus, ESL teachers must provide a platform for students to practice and enhance this skill.

Benefits of technology in education

Technology is a powerful asset to all educators around the world. It is a tool that can help improve education in numerous ways. For instance, students, teachers and parents benefit a lot from limitless free online resources, learning materials, and other opportunities for advanced learning. Additionally, Gorjian (2014) posits that technology can boost teachers by providing authentic materials which further stimulates learners' language acquisition. The role that technology plays in the present era is to facilitate learning through increased efficiency and effectiveness in education.

Particularly, the use of videos is found to be an effective tool in teaching

ESL learners' speaking skills. Jalaluddin (2016) researched on enhancing students' English-speaking skills using YouTube in ESL classrooms, and it revealed that it is a useful tool for students to develop their speaking skills both inside and outside the classroom. Additionally, Brook (2011) posits that videos are an important tool to facilitate language learning and teaching, boost learners' confidence, provide authentic materials, and also increase students' participation in the lessons. One reason why video is considered a vital tool in teaching ESL learners is that they provide authentic materials where learners can see the use of language in real-life communication. Moreover, Kathirvel and Hashim (2020) posit that audio-visual is one of the most relevant materials in improving students' English speaking, especially during this Covid19 pandemic.

Ted talk videos as learning material in esl speaking skill

TED Talk is a nonprofit organization devoted to spreading ideas, usually in the form of short, powerful talks (18 minutes or less). It is created from a presentation at the main TED (technology, entertainment, design) conference or one of its many satellite events around the world (Wigmore, 2021). TED talks are presented

by charismatic speakers on engaging topics, and exposes new ideas that are supported by concrete evidence and are relevant to a broad, international audience. The first TED conference was in 1984, and from 1990 onwards it was held annually. The talks are made freely available on their website anytime, anywhere.

As proposed, TTVs are one of the most relevant and authentic materials that ESL teachers could use to teach language skills. This can facilitate the language skills of ESL learners by integrating both visual and auditory input. Essentially, TTV offers authentic spoken communication and exposes learners to various aspects of spoken language such as "vocabulary, pronunciation, voice modulation, accent, speech pace, tone..." (Sherman, 2003). Also, he further adds that video is today's medium and people spend more time with audio-visual than with printed material. Additionally, Ahmadi (2018) posits that videos are an important tool to facilitate language learning and teaching.

Furthermore, Arntsen (2016) argues that TTVs are fantastic resources for educators in any field and can be used as primary or supplementary material in ESL classrooms. Also, English language teaching (ELT) specialists Floyd and Jeschull (2012)

believe that TTVs promote communicative competence, improve learners' expressive language skills, and present vocabulary in a logical way. Thanajaro's (2000) study on the use of authentic video materials to improve listening comprehension in ESL classrooms showed that the use of authentic video materials had a positive effect on students' motivation to learn and enhance language skills. Most importantly, teachers can access TTV anytime, use them to enhance their lessons and spark students' interest in language learning rather than using the same materials over and over again.

Research Objectives & Scope

1. Objectives

a) To improve ESL speaking skills of Bhutanese sixth-graders through the use of TED Talk videos.

b) To explore Bhutanese sixth-graders perceptions towards the use of TED Talk videos in ESL speaking lessons.

2. Location of the Study

The study was carried out at Gaupel Lower Secondary School which is an urban day school located in the Western part of Bhutan in the district called Paro. The school ranges from grades Pre-Primary (PP) to eight. The total school enrollment is 489 students with 34 teachers.

3. Population and Sample

Population

The target population of the study comprised of one section of grade six with 30 students, aged between 11-14 years, with mixed genders and learning abilities.

Sample

To select the sample group, the researcher used a simple random sampling technique to select one section (30 students) out of three sections of grade six. In Bhutan, most grade levels consist of at least 2-3 sections, especially in the urban centers, and each section consists of a heterogeneous group of students with an almost equal number of male and female students.

Time Frame

The study was carried out for four weeks from 15th February to 15th March, 2021. Each week, the researcher taught twice using TTV to listen and respond through various speaking activities.

Conceptual Framework

For this research, the independent variable was TED talk video, and the dependent variables were students' speaking skills and students' perceptions towards the use of TTV. The selected group was taught using four chosen TTV

for a period of one month to study the effectiveness of TTV on students' English-speaking skills and explored how they perceived the use of TTV in English-speaking lessons.

Research Methodology

This study used quasi-experimental design incorporating both quantitative and qualitative research methods to improve ESL speaking of Bhutanese sixth-graders through the use of TED Talk videos, and to explore their perceptions towards it. The instruments used for quantitative data collection were pretest, posttest, and a survey questionnaire, while a focus group interview was employed for qualitative data collection.

1. Instruments

1.1 Instructional Instrument

Lesson Plans

The researcher prepared four lesson plans of 100 minutes each (1 Lesson Plan = 2 Sessions) incorporating TTV. The researcher taught 8 sessions (2 sessions per week) in the sample group for one month.

1.2 Quantitative Data Collection

Instrument

Speaking Achievement Tests

(Pretest and Posttest)

Speaking achievement test which was a pretest-posttest design were applied to the sample group to compare the students' speaking skills before and after the intervention. Participants were asked a set of questions through a casual interview based on four broad themes: Clothing, Reading, Talent and Waste Management. For both the pretest and the posttest the same set of questions were asked. The themes were selected based on the content of the TTV which were also in line with the general themes outlined for the grade six English curriculum of Bhutan. As each participant responded to the questions, they were assessed using an analytic rubric developed by the European Council (2001) on four aspects of speaking namely Range, Accuracy, Fluency and Coherence. The assessment for each participant was conducted by two assessors, including the researcher, for both pretest and posttest to avoid being biased. In the end, scores from both the assessors were added up and average scores were drawn for both pretest and posttest.

Questionnaire

The questionnaire with a five-point rater scale with 18 statements was administered to study the students'

perceptions towards the use of TTV in ESL speaking lessons. A five-point Likert scale system was used for each statement, ranging from 5 to 1. (5) Strongly Agree, (4) Agree, (3) Neutral, (2) Disagree, (1) Strongly Disagree. The statements were labeled under three broad categories; interest and motivation, students' engagement, and the efficacy of TTV on student learning. Before participants rated each statement on the questionnaire, they were thoroughly briefed and each statement explained and guided one by one.

1.3 Qualitative Instrument

Focus Group Interview

If a questionnaire contains any ambiguous statement, it might be misunderstood, and the respondents may not have the chance to clarify it. Therefore, to elucidate any ambiguity of the data gathered through the questionnaire, a focus group interview was administered. Moreover, this also allows the researcher to prepare a set of questions to obtain specific data as per the research objectives while also seeking an in-depth information from the respondents (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006). The researcher developed six questions to help derive more accurate perspectives of the students towards the use

of TTV in ESL speaking lessons. The focus group interview questions were categorized under three broad areas; students' interest and motivation, engagement and efficacy of the videos. Before conducting the interview, the questions were clearly explained to the three groups of students who volunteered to participate in the focus group interview at the end of the intervention period.

2. Validity and Reliability of the Instruments

2.1 Validity

For this study, all the research instruments were validated by three experts. The Item Objective Congruence (IOC) was calculated by using the statistical formula. Every item of the research instruments was rated +1 by all the three validators in education with some comments for further improvement. They assessed the language clarity, applicability, and content coverage of the instruments as per the research objective.

2.2 Reliability

To evaluate the reliability of the questionnaire and assessment rubrics, the researcher conducted the reliability test with a different group of 30 grade seven students in the same school. Cronbach's Alpha Rating Scale was applied to measure

the reliability of 18 questionnaire items. The reliability statistics Cronbach's alpha (α) was 0.754 for the survey questionnaire and 0.969 for the rubrics which signifies a reliable level of internal consistency.

3. Data Collection Procedures

3.1 Approval and Ethical Consideration

For ethical consideration, a data collection approval letter issued by Rangsit University was forwarded to the Ministry of Education (MoE), Bhutan. Upon receiving the official letter of permission from the MoE, the researcher proceeded to the research school to obtain permission from the principal. The parents' consents were also obtained since all participants were below 18 years of age. The anonymity and confidentiality of the participants were maintained at all times.

4. Data Analysis

4.1 Quantitative Data Analysis

Achievement Tests

The data drawn from the pre-test and post-test were analyzed using paired sample t-test to determine the students' achievement. The mean, standard deviation and significant value of the pretest and posttest were computed, and a comparative statistical analysis was done with the achievement test.

Questionnaire

The mean and standard deviation of the questionnaire were computed and analyzed using a computer program. The students' responses for each item were analyzed using descriptive statistics such as frequency, mean and standard deviation. The findings were then interpreted in terms of the mean score range shown in table 1 below:

Table 1 Questionnaire Mean Score Range

Mean Score Range	Students' Perceptions Level
4.21 – 5.00	Highest
3.41 – 4.20	High
2.61 – 3.40	Moderate
1.81 – 2.60	Low
1.00 – 1.80	Lowest

4.2 Qualitative Data Analysis

Focus Group Interview

The focus group interview consisted of six questions which were categorized under three broad clusters: Part A: Interest and Motivation Part B: Engagement and Part C: Efficacy of TTV on Student Learning. To devise a valid and reliable data of the interview, the responses were audio-recorded and later transcribed and compiled to be analyzed. Also, the respondents were made to cross-check if the researcher accurately transcribed what they shared.

Research Results and Discussion

1. Analysis of test scores

The findings were derived from the pretest which was conducted before implementing the treatment, and posttest which was conducted after the treatment. A comparative statistical analysis was done using paired sample t-test to compare the pretest and the posttest scores of the sample group. The comparison was done based on mean, standard deviation and inferential statistics with $p < 0.5$ level of significance as shown in the table 2 below.

Table 2 Paired Sample T-Test

Paired Samples Statistics		Mean	N	Std. Deviation	Sig.
Pair 1	Pretest	10.82	30	4.5038	.000
	Posttest	15.32	30	4.5966	.000

The result revealed a mean of 10.82 for pretest and 15.32 for the posttest, with a mean difference of 4.5. The significant value (p) obtained was .01. Therefore, looking at the pretest and posttest mean, the result vividly indicated higher scores in the posttest, vis-a-vis the pretest, of all 30 research participants.

2. Analysis of Questionnaire

The quantitative data gathered through a survey to examine the students' perceptions towards the use of TTV in

English-speaking lessons were analyzed using descriptive statistics (i.e. mean and standard deviation). A set of 18 items were developed which were categorized under three broad clusters as Part A- Interest and Motivation, Part B-Engagement and Part C-Efficacy of TTV on Students' Learning. A five-point Likert scale, 5 to 1 was interpreted with the mean score ranging from 4.21-5.00 as Highest, 3.41-4.20 as High, 2.61-3.40 as Moderate, 1.81-2.60 as low and 1.00-1.80 as the lowest.

Table 3 Mean & SD of Students' Responses

Sl. No.	Cluster	Mean	SD	Interpretation
1.	Part A- Interest and Motivation	4.43	.662	Highest
2.	Part B- Engagement	4.24	5.16	Highest
3.	Part C-Efficacy of TED Talk Videos on Student Learning.	4.35	.685	Highest
	Overall Mean & SD for all 18 items	4.34	0.410	Highest

As presented in the table above, amongst the three clusters, cluster 1 interest and motivation were rated the highest with the mean of 4.43 and standard deviation of 0.341, while cluster 2 "Engagement" was rated the lowest with the mean of 4.24 and standard deviation of 0.488. Nonetheless, considering an overall mean of 4.34, which denotes the highest mean score range, the researcher concluded that almost all students revealed positive perceptions towards the use of TTV in English-speaking lessons.

3. Analysis of Focus Group Interview

After implementing the TTVs in English speaking skills, 15 voluntary participants responded to six questions through focus group interviews. The participants were divided into three groups of 5 members each, and students were allowed to respond using the national

language '*Dzongkha*' to ensure accuracy of the perceptions shared. The responses gathered were organized and analyzed systematically for the three broad clusters: Part A: Interest and Motivation, Part B: Engagement and Part C: Efficacy of TTVs. The data obtained were analyzed using thematic analysis technique. A cumulative analysis of students' interviews revealed positive perceptions towards the use of TTVs in English-speaking lessons. Most participants reported that the talks were interesting and motivating, and that the speaking activities were enjoyable and engaging. The participants also shared that most of the speaking activities made even the most hesitant student to talk. Furthermore, they stated that a variety of activities in a single lesson kept them engaged throughout the whole 50-minute session. Additionally, some participants expressed that the use

of TTVs made lessons lively and enjoyable. While others mentioned that listening to different speakers could expose them to the variety of English spoken around the world.

Discussion

From the two primary findings from this study, the first was regarding the use of TTV to improve ESL speaking skills of Bhutanese sixth-graders. The second finding was on the students' perceptions towards the use of TTV in English-speaking lessons. The results of the study showed that the use of TTV as a learning material improved students' English-speaking skill. The findings from this study were also reassuring, with 26 out of 30 students scoring 10 and above in the posttest out of the total score of 24. The mean score of the posttest (15.32) was 4.5 higher than the pretest (10.82). Therefore, a remarkable improvement in students' achievement scores indicated that the use of TTV had a positive impact on students' English-speaking skills.

Additionally, most participants agreed that the use of TTV in English-speaking lessons was enjoyable. This finding supports the finding of Ahluwalia (2018) where 74% of the participants revealed that the entire package of the lesson using TTV in English language learning

was an enjoyable experience for them. Furthermore, students also shared that the TED speakers motivated them to speak English. Similarly, Karunakar (2019) revealed that TTV produced enough motivation in the class to speak the language, and observed that students' anxiety decreased while speaking in front of their peers. Also, some students supported that TTV was a realistic and relevant material for them to learn to speak English. Likewise, Hassan & Hassan (2018) on using TTV as authentic videos to enhance students' listening comprehension and motivation showed that more than 70% of the students agreed that TTV was relevant and they found the speakers realistic.

Although all the findings from the study were compelling, however, generalizability is still a question considering the limitations. Firstly, due to time constraints, the duration for teaching using TTV was limited to a month. Secondly, the number of participants was only 30 sixth-graders from just one school. Thirdly, the researcher could not involve all 30 participants in the focus group interview, so some student perceptions could have been omitted. Nevertheless, from the comprehensive study procedure followed, a few implications are put forth.

Suggestions and Recommendations

1) The study revealed that the use of TTV in improving grade six students' English-speaking skills was effective. Therefore, the use of TTV should be encouraged in teaching speaking skills in other grades too.

2) English teachers are recommended to use TTV as a learning material to teach other skills in English such as listening, reading and writing. This recommendation is parallel to (Sherub & Dorji, 2013) which reveals that primary school teachers in Bhutan seem to be using a limited range of strategies and materials, which do not cater to the needs and interests of individuals.

3) TTV may also be used in other subjects, as it offers a vast range of topics, and also to examine if they have similar effect on students' learning outcomes. This is also suggested by Arntsen (2016) that TTVs are fantastic materials for educators in any field and can be used as primary or supplementary material in the ESL classroom.

Recommendations for Future Research

Noting some of the limitations of this study, the researcher recommends the following for further research:

1. This study was limited to a group of only 30 sixth-graders in one of the Lower

Secondary Schools in western Bhutan. Thus, a similar study may be undertaken with a bigger sample from different regions in the country which would help in generalization and help validate and reassure the reliability of the conclusions reached in this study.

2. This study was constrained by time and was conducted within a time frame of little over a month. Therefore, to acquire more reliable and significant results further research over a longer period of time is recommended.

3. Further similar studies may be carried out by including other grade levels in different schools located in different geographical locations within the country.

4. Similar study which focuses on improving other language skills like listening, reading and writing may also be carried out so that challenges confronted by ESL teachers in Bhutan could be deciphered.

5. To allow a comparative study, this study may be replicated to study the efficacy of TTVs at different levels- primary, lower secondary, middle secondary, higher secondary schools, and colleges.

6. Finally, this research may serve as a literature for those primary teachers wishing to carry out similar studies.

REFERENCES

- Ahluwalia, G. (2018). Students' perceptions on the use of TED talks for English language learning. **India's higher education authority UGC**. 18(49042). ISSN 1930-2940.
- Ahmadi, M. R. (2018). The use of technology in English language learning: A literature review. **International Journal of Research in English Education**. 3(2). DOI:10.29252/ijree.3.2.115
- Alqahtani, M. (2015). The importance of vocabulary in language learning and how to be taught. **International Journal of Teaching and Education**, 3(3), 21-34.10.20472/TE.2015.3.3.002
- Al-Zoubi, M.S. (2018). The Impact of Exposure to English Language on Language Acquisition. **Journal of Applied Linguistics and Language Research**. 5(4)151-162. <https://www.jallr.com/index.php/JALLR>
- Arntsen, T. (2016). **English language teaching with TED Talks**. Retrieved http://newsmanager.commpartners.com/tesolc/downloads/features/2016/2016-09_TED%20Talks.pdf
- Barkhuizen, G.P. (2012). **Discovering learners' perceptions of ESL classroom teaching/ learning activities in a South African context**. Wiley Online Library. (32)1,85-108<https://doi.org/10.2307/3587903>
- Crystal, D. (2003). **English as a global language**. Cambridge University Press. Cambridge, NY.
- DiCicco-Bloom, Barbara & Crabtree, Benjamin. (2006). **The qualitative research interviews**. **Medical education**. (40). 314-321. 10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x.
- Doron, H. (2016). **Six reasons why traditional teaching methods fail**. Retrieved from <https://www.helendoron.com/six-reasons-traditional-teaching-methods-fail-2/>
- Floyd, M., & Jeschull, L. (2012). **Teaching with TED Talks: Authentic and motivational language instruction**. Newsletter of the video and digital media interest section. Retrieved from newsmanager.commpartners.com/tesolvdmis/issues/2012-08-10/12.html
- Hassan, S. E. H. & Hassan, Z. H. (2018). **Using TED talks as authentic videos to enhance students' listening comprehension and motivation**. University of Oregon. Retrieved from https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/bitstream/handle/1794/23529/ace_publication_2018_SHassan_ZHassan.pdf?sequence=4&isAllowed=y

- Jalaluddin, M. (2016). Using YouTube to enhance speaking skills in ESL classroom. **English for Specific Purposes World**, ISSN 1682-3257, www.esp-world.info,17(50).
- Kilickaya, F., & Sklodowska, M.C. (2009). World Englishes, English as an International Language and Applied Linguistics. **English Language Teaching**, 2 (3). Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1083080.pdf>
- Karunakar, M. T. Encouraging English language production using TED talks at the tertiary level: A study in a technical college. **Teaching English With Technology**.19(4), 57–68.
- Kathirvel, K., & Hashim, H. (2020). The use of audio- visual materials as strategies to enhance speaking skills among ESL young learners. *Creative Education*, 11, 2599-2608. <https://doi.org/10.4236/ce.2020.1112192>
- Lowe, A. (2013). **TED talks as authentic listening materials: Turning points and near-death experiences**. TESOL International Association Blogs. Retrieved from <http://blog.tesol.org/ted-talks-as-authentic-listening-materials-turning-points-and-near-death-experiences/>
- Mathew, N.G., & Alidmat, A.O.H. (2013). A study on the usefulness of audio-visual aids in EFL classroom: Implications for effective instruction. **International Journal of Higher Education**, 2(2), 86-91. doi:10.5430/ijhe.v2n2p86
- Nombre, A.Y., Rocio, S.A., & Junio, (2012). **The importance of teaching listening and speaking skills**. Retrieved from <https://www.ucm.es/data/cont/docs/119-2015-03-1712.RocioSeguraAlonso2013.pdf>
- Omari, F. Z. I. (2015). **An Evaluation of the Teaching of the Speaking Skill in EFL Classrooms within the Framework of the CBA: The Case of 3rd Year Pupils in 3 Secondary Schools in Tlemcen** (Unpublished Doctoral dissertation). University AbuBekr Belkaid, Chetouane, Algeria
- Royal Education Council. (2012). **English Curriculum (PP-XII) of Bhutan**. Retrieved from <http://rec.gov.bt/curriculum-page/section/english/>
- Sherab, K., & Dorji, P. (2013). Bhutanese teachers' pedagogical orientation in the primary classes: **A factor on Quality Education**. *JISTE*, 17(1),18–28.
- Sherman, Jane. (2003). **Using authentic video in the language classroom**. Cambridge, UK: Cambridge University Press

Wigmore, I. (2021). **Definition TED talk**. Retrieved from <https://whatis.techtarget.com/definition/TED-talk>

Ziebell, B. (2019). Teaching English with ted talks: How to create compelling materials for ESL learners. **CONNECTIONS, ELTABB**. Retrieved from <https://eltabbjournal.com/teaching-english-with-ted-tal>

.....

BLACK HUMOUR AND SUBVERSIVE SATIRE:
FEMINIST STYLISTICS IN THE ESSAY *I WANT A WIFE*

Intira Charuchinda*
Faculty of Humanities and Social Sciences Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: imsongprot@gmail.com

Received: 2021-04-03

Revised: 2021-05-19

Accepted: 2021-05-23

ABSTRACT

Feminist writers use language as an essential part of the struggle for liberation, employing linguistic features to project women's subordination under patriarchy. A feminist stylistic approach can be used to make our appreciation of language of these writers more subtle and our discussion of stylistics more complete. Judy Syfers's essay *I Want a Wife*, reveals the unfair practice of patriarchy. This paper is an attempt to investigate stylistic features in this essay from a discourse analysis perspective and provide a possible interpretation that these features can open to. It finds seven foregrounding textual features that the writer uses to satirize patriarchy while simultaneously producing sardonically humorous effects: 1) use of the pronoun 'I' in association with a collective identity in the self-introduction, 2) a shift into a phallogocentric point of view, 3) clausal repetition, 4) words with positive connotations, 5) wordplay, 6) modality, and 7) taboo breaking humour. The operation of these linguistic features constitutes in itself not only a hint of the worldview of the patriarchal structure in which Syfers lived but also an attack on the dominant masculine ideology.

Keywords: Feminist Stylistics, Judy (Syfers) Brady, Black Humour, Subversive Satire

Introduction

There is a saying by Mark Twain that: “Humour is mankind’s great blessing.” So, people love to hear funny stories and laugh hard. According to social studies, humour is a social phenomenon which is reflected in playful interaction and mirthful communication, for sense of humour is a characteristic of a person and reflects his/her readiness for understanding as well as producing cognitive processes by smiling and laughing (Svebak, 2014).

However, some humourous stories are not simply to produce mirth and laughter but they can leave readers and audiences wondering whether they should laugh or cry. This kind of literary work is often known as ‘black humour’ or in French ‘humor noir.’ This term was coined by Breton in 1935. The term ‘black humour’ refers to humour that deals with unpleasant aspects of life in a bitter or ironic way (Smith, 2017).

Gender roles is one of the serious subjects that people often make fun of. In the past, women were often perceived as the inferior butt of jokes. Walker (1988a, p. 63) points out that in the early years of the women’s movement, women — especially feminists — were often accused of having no sense of humour. Walker explains that women stopped laughing at

jokes that denigrated them, and they did not appreciate cultural assumptions about women’s intelligence, competence, and proper roles in jokes which present women as helpmates, sex objects, and domestic servants. As Walker contends, the male author writes from within the dominant discourse in that he adheres to male supremacy. This position of privilege allows white male humourists to change what they find wrong under patriarchy for their own purposes. For Walker, a joke depends on the teller and the told, and if something is not funny, it does not mean the person listening has no sense of humour. Hence, the study of humour is significant when situated in a social context.

Language is considered an essential tool that feminist writers use to break with patriarchal systems of thought. However, these women authors can only use language that is available to them. Several writers contend that women have limited means to express themselves. Kristeva writes “there is no other space from which we can speak; if we are able to speak at all, it will have to be within the framework of symbolic language” (Moi, 2002, p. 169). Foucault argues that what is ‘true’ depends on who controls discourse; if we accept this argument, then it

is apparent that women have been trapped inside the male truth (Selden, Widdowson, & Brooker, 1997, p. 128). Cixous believed that human experience and thought were wholly constituted through language (Rich, 2014). In the same way, Derrida says that 'there is no outside of the text' by which he meant there is no truth or reality outside of what is created by and through language (Rich, 2014). In relevance to this point, Irigaray advises women to play with mimesis or to resubmit themselves to the ideas about women elaborated in/by a masculine logic, without letting themselves be simply reduced to it; and she points out that a possible operation of the feminine language is not to apply a feminine linguistic practice, but rather the revelation of its repression by an effect of playful rehearsal (Jacobus, 1982, pp. 40-41). Women's comedy can be regarded as 'a playful rehearsal' in Irigaray's sense.

Several feminist writers maintain that women's comedy can be read as an act of subversion. Barreca (2013) writes that women's comedic writing is escapism, for it is a means to transform their anger and frustration into action; humour, nevertheless, is viewed as an act of aggression, even for women. For Barreca, feminine comedy does not attack the powerless; rather, it makes

fun of the powerful whilst the audience will appreciate comedy not as a way of taking things lightly, nor even as a way of taking things seriously, but as a way of seeing things as they are. Also, Walker (1998b, p. 9) points out that to be a woman and a humorist is to confront and subvert the very power that keeps women powerless. In relevance to this, female laughter—especially when collective—gives women who tell jokes a sense of empowerment and self-affirmation, whilst potentially threatening the patriarchal order (Gamble, 2000, p. 207).

A literary text can be dealt with and discussed within stylistics. According to Verdonk (2002, p. 40), a stylistic analysis might contribute to a clarification and further interpretation of readers' understanding. Verdonk (2002, p. 6) contends that in a stylistic analysis, we pay attention to linguistic elements that stand out in the text, rather than every form and structure in it. These outstanding features rouse the readers' interest or emotions. This psychological effect is called 'foregrounding.' It might include a distinct patterning or parallelism such as typography, sound, word choice, grammar, or sentence structure, as well as deviation from linguistic rules. For Verdonk, the concept of style profoundly involves choice, which assumes that

different choices will produce different styles, and thereby different effects. In the same light, literary works, according to the theories of Russian Formalism, are special because they foreground their own linguistic status, therefore drawing attention to how they say something rather than to what they say (Baldick, 2008, p. 223).

Feminist stylistics is a sub-branch of stylistics. It aims at providing readers with analytic and critical tools to identify how gender issues materialize linguistically as well as to resist gender bias in texts. The term ‘feminist stylistics’ as originally defined by Mills (1995, p. 1) is “concerned not only to describe sexism in a text, but also to analyze the way that point of view, agency, metaphor, or transitivity are unexpectedly closely related to matters of gender, to discover whether women’s writing practices can be described, and so on.” Mills and Mullany (2011, pp. 2-3) contend that research on linguistic feminism has a specific political purpose by focusing on gender as a social, political, and ideological category, and suggest that “a focus on language has to be a focus on gender inequality in general.” In the same direction, Montoro (2014, pp. 347-348) maintains that feminist stylistics deals with how linguistic features such as grammatical

and/ or lexical aspects, supra-sentential, discourse devices and others encode gender issues, and she points out that whereas non-feminist studies on language and gender usually highlight differences of language use as employed by men and women, feminist linguistics characterizes political and ideological aspects that might not be the major concern of the former.

The essay *I Want a Wife*, written by Judy (Syfers) Brady, exemplifies women’s comedic writing. This essay first appeared in *New York Magazine*, December 20-27, 1971. It was written as a speech for a rally in San Francisco and later became a timeless 70’s feminist manifesto (Anonymous, 2017). Noted for its sense of humour, this essay satirizes patriarchal cultures and makes fun of absurd values that keep females at a disadvantage. By the effect of recounting in a playful manner, this essay can be considered as an exemplar of a revelation of patriarchy and women’s subordination.

Recent criticism about this essay deals with its content and social impact. For example, an article from UKEssays (2018) focuses on some elements relating to this essay such as audience, purpose, ethos, pathos, and logos. Bernard (2020) writes an overview of this essay in her article titled “*Why I Want a Wife*”: *The Overwhelmed*

Working Mom Who Pined for a Wife 50 Years Ago. In it, Bernard tells us about Syfers's life and relates that to what Syfers writes in her essay. In the same direction, Napikoski (2019) writes an article called *Judy Brady's Legendary Feminist Satire, "I Want a Wife,"* in which she lists a wife's duties and points out the social significance of this essay. However, none of the previous works has discussed its form or stylistics in detail and in relation to underlying meaning.

Objective

Rather than identifying the frequency of the occurrence of linguistic features and analyzing the text as a transparent window on reality as in previous papers on this essay, this paper discusses the author's stylistic features in *I Want a Wife* and provides a possible interpretation regarding what these textual features tacitly imply in the hope that this analysis will shed light on a hidden and unspoken but important idea.

Methods

The researcher analyzed the essay *I Want a Wife* by employing the concept of stylistics and feminist theories as the analytical framework. The study concentrated primarily on foregrounding

linguistic features of this essay and the feelings and responses that these linguistic features would create for audiences.

The procedures of the study are described as follows: It started with a close reading of the literary text to find out its foregrounding linguistic features and their possible interpretive significance. Then the researcher reviewed feminist theories as along with the linguistic features and their pragmatic and purposeful functions. Afterwards, the researcher tried to relate the foregrounding linguistic features with feminist ideas. If the researcher's initial interpretation from the close reading was not supported by these salient linguistic features, or if the linguistic features were of no interpretive significance as presumed in the close reading, the researcher would revise her analysis. Once the researcher settled on a set of foregrounding linguistic features whose pragmatic and purposeful functions relate to feminist ideas, the next steps were to discuss them in detail by identifying and naming these distinguishing features, documenting their functions, and constructing a meaningful interpretation.

Findings and Discussion

Reflecting a feminist theme, the essay *I Want a Wife* relies on several

literary techniques to satirize patriarchy and to produce sardonically humorous effects. In particular, it utilizes seven foregrounding textual features : 1) use of the pronoun 'I' in association with a collective identity in the self-introduction, 2) a shift into a phallogocentric point of view, 3) clausal repetition, 4) words with positive connotations, 5) wordplay, 6) modality, and 7) taboo breaking humour. The operation of these linguistic features not only hint at the worldview of the patriarchal structure in which the speaker lived but also playfully overturn that structure.

1. Pronoun 'I' in Association with a Collective Identity in the Self-Introduction

The use of first-person pronoun 'I' in association with a collective identity in the self-introduction suggests the emphases on the speaker's personal qualities and the sense of sisterhood. The author writes:

[1] I belong to that classification of people known as wives.

As for the emphasis on the speaker's personal qualities, the use of the pronoun 'I' allows the speaker to speak from her perspective. Baker (2014) contends that a human person is an entity that is embodied essentially and has a first-person perspective, and a person exists only

when she has her first-person perspective. In the same respect, according to Bramley (2001, p. 27), the pronoun 'I' conveys the speaker's opinion, makes the speech more subjective, and shows the speaker's authority. Thus, this practice, which is used in the essay *I Want a Wife*, implies that the speaker is thinking a certain thought and has something to tell the audience.

As for the emphasis on the sense of sisterhood, this form of writing involves expressing her solidarity with other women in the patriarchal society. Her self-introduction, which embraces her identification with the collective identity, gives a sense of sisterhood. According to Morgan (1970), the notion of sisterhood conveys the implicit assumption that all women have certain areas of experience in common on which a sense of identification can be founded. In relation to this point, according to Whooley (2007), collective identity refers to the shared definition of a group that derives from its members' common interests, experiences, and solidarities; and the salience of any given collective identity has an impact on social movement. That is to say, the author of this essay may imply that she herself is a member of the group of women and she speaks in the name of sisterhood, by

expressing her solidarity with her female audiences or readers on the assumption of shared sisterhood.

In brief, the pronoun 'I' in association with a collective identity in the self-introduction allows the speaker to divulge her personal qualities as well as to provoke a sense of sisterhood among her female readers.

2. A Shift into Phallogocentric Point of View

Some feminists theorize that women are constructed socially and linguistically by a symbolic order that recognizes the predomination of the phallus. Cixous (2000) points out that traditional writing is always phallogocentric. Feminist criticism has used the term 'phallogocentrism' to theorize that phallogocentric discourse is monolithic. According to Gamble (2000, p. 294), 'phallogocentrism' is a combination of the terms 'phallogocentrism' (focusing on the masculine point of view) and 'logocentrism' (focusing on language in assigning meaning to the world). The term 'phallogocentrism' is understood as a representation of a form of double-bind to the female subject, who is constituted linguistically and socially by a male lexicon that makes masculinity the measure of normality. This term is used

to critique patriarchal authority and self-legitimizing systems of thought that define themselves in relation to an authoritative center. Nonetheless, attempts have been made by feminist writers to undo the ideas about women elaborated in and by the phallogocentric discourse. One of them is to reveal the dominant culture or order prescribed by the patriarchy. As mentioned previously, Irigaray (cited in Jacobus, 1982, pp. 40-41) points out that a possible operation of the feminine in language becomes a revelation of its repression, resulting from an effect of playful rehearsal.

In the essay *I Want a Wife*, the author, after the self-introduction, seems humorously playful about the idea of wanting a wife. She reveals the context from which she gets the idea by referring to a male friend who represents the social structure, and then poses a rhetorical question to her audiences whose general perceptions of women's duties she would want to elicit.

[2] Not too long ago, a male friend of mine appeared on the scene fresh from a recent divorce. He had one child, who is, of course, with his ex-wife. He is looking for another wife. As I thought about him while I was ironing one evening, it suddenly occurred to me that I too, would

like to have a wife. Why do I want a wife? This can be viewed as a shift into a phallogocentric point of view in that the speaker adopts the pose and attitudes attributed to men. This position is advantageous to the speaker. For instance, it allows the speaker to speak through a voice of a male persona and to reveal this flawed character who represents men in the patriarchal culture to the audience. If something goes wrong, this female speaker is not the one on whom to put blame, for she speaks in the name of a dominant and hegemonic discourse. That is to say, the speaker can simultaneously take risks and escape punishment for her boldness. Moreover, this point of view can be a complacent cover under which the speaker deconstructs the phallogocentric order. Walker (1998b, p. 98) advises us to look in women's writings for a subversive edge under an apparently complacent cover. In relevance to this, Kernan (1962, p. 154) says that the satirist usually claims to be conservative, to be using his/her verbal art to shore up the foundations of the established order. Furthermore, this writing practice creates aesthetic distance which enables the audience to differentiate between the real speaker and the imaginary entity, or the male persona

in the world of the story whose mind is revealed as the first-person narrator. This practice would help audiences appreciate the work aesthetically and prevent them from being confused with reality. Thus, her story henceforth appropriates the attitudes and perspectives of a male persona without necessarily relinquishing the 'sisterhood' status previously denominated by the use of the first-person 'I.' It should be noted that the term 'persona,' in literary works, refers to the identity or fictional 'I' assumed by a writer (Baldick, 2008, p. 370).

In sum, the shift into a phallogocentric point of view brings this female author some advantages. It allows her to write in disguise of a male persona who represents the phallogocentric scheme while she can maintain her stance in relation to the sisterhood. Also, this writing feature is employed to subtly subvert the patriarchal ideology as well as to determine an aesthetic distance.

3. Clausal Repetition

Through the phallogocentric point of view, the author does not use any synonymy or anaphoric pronouns regardless of singular or plural forms to refer to 'a wife' or 'wives,' although information about gender and number is available. Instead, the speaker employs repetition. Halliday and

Hasan (2013) point out that repetition is a cohesive device which links new utterances to previous ones using repeated words, phrases, and sentences. The speaker of this essay uses the clause *I want a wife* 29 times. Hence, this salient linguistic feature would sound unfamiliar to most audiences. Some examples are as below:

[3] *I want a wife* who will not bother me with rambling complaints about a wife's duties. But *I want a wife* who will listen to me when I feel the need to explain a rather difficult point I have come across in my course of studies. And *I want a wife* who will type my papers for me when I have written them.

[4] *I want a wife* who will take care of the details of my social life. When my wife and I are invited out by my friends, *I want a wife* who will take care of the babysitting arrangements. When I meet people at school that I like and want to entertain, *I want a wife* who will have the house clean [...].

Obviously, the clausal repetition 'I want a wife' not only serves as a cohesive agent but also develops a writing style and reinforces the theme of this essay. Jasim and Aziz (2007, p. 5) point out that repetition in political discourse can be employed to achieve emphasis

or rhythm for idea development and /or to implicate a particular emotional state. In the same vein, Short and Leech (2007) say that repetition is expressive in that it gives emphasis or emotive highlighting to the repeated meaning. Also, repetition, as Hoey (1991, p. 65) stipulates, can enforce an association of one idea with another or create a frame for combining the association of several ideas. In this essay, the author's employment of clausal repetition creates a frame for the male persona's motives for seeking out a wife to take advantage of in every possible way.

In short, in addition to serving as a cohesive device, the clausal repetition "I want a wife" is a method used to achieve rhythm and emphasis, strengthen the male persona's traits, develop important ideas of the essay, and influence the audience's feelings. That is, the repetition of the clause 'I want a wife' is employed to convince the audience of women's subordination to men.

4. Words with Positive Connotations

The author uses words with positive connotations to create the image of ideal women under patriarchy. It is worth mentioning that connotation is a range of further associations that a word or phrase suggests in addition to

its straightforward dictionary meaning, and a word's connotations can usually trigger emotional responses commonly associated with its referent. However, a word's connotations are affected by the context in which it is used (Baldick 2008, p. 68). In this essay, the author uses positive connotations reflecting attributes of a wife. This word choice resonates with the image of good women under patriarchy. Some examples are:

[5] I want a wife who will *take care of* my physical needs.

[6] I want a wife who will *keep my house clean*.

[7] I want a wife who *cooks the meals*, a wife who is *a good cook*.

[8] I want a wife who will *care for me* when I am sick and *sympathize* with my pain and loss of time from school.

[9] I want a wife who will remain sexually *faithful* to me.

The author reveals a wife's virtues associated with patriarchal femininity and domesticity, using these italicized words, which connote positive meanings. This corresponds to the stereotyped ideal woman who, according to Gamble (2000, p. 189, & p. 323), is described as nurturant wife, mother, or muse and compared to 'the angel in the house.'

However, words carrying positive connotations when they are associated with the male persona can carry hidden meaning. This implies that the male persona is compared to a child — an incapable being who entirely depends on wives, financially (example 10), physically (examples 11-13), and psychologically (example 14).

[10] I want a wife who will *work and send me to school*.

[11] I want a wife to keep track of the children's doctor and dentist appointments . And *to keep track of mine too*.

[12] A wife who will pick up after my children, a wife who will *pick up after me* .

[13] I want a wife to go along when our family takes a vacation so that someone can continue to *care for me* and my children [...].

[14] But I want a wife who will *listen to me* when I feel the need to explain a rather difficult point I have come across in my course of studies.

Recognizably, the author uses words that describe a mother's duties to describe a man's demands. These connotations given to the italicized words in this context can be seen to forge

a comparison between grown men and children.

The incongruity about gender roles can produce a humorous effect. The incongruity humour theory states that humour is created out of conflict between what is expected and what actually occurs in a joke (Ross, 1998). In the same vein, Schopenhauer (trans. 2016) contends that the cause of laughter in every case is simply the sudden perception of the incongruity between a concept and the real objects which have been thought through it in some relation. In this essay, the incongruity is that while women are to perform according to social norms regarding gender, the male persona deviates from these social norms. Traditional definitions of masculinity include certain qualities such as independence, pride, resiliency, self-control, and physical strength (Thompson, 1987, p.155). And men are not permitted to fail at anything they try because failure in any domain implies failure in one's manhood (Tyson, 1999. p. 86). That is to say, the application of two different sets of principles for this situation can produce a humorous effect.

To recapitulate, the use of words with positive connotations when used with words referring to children and the male persona exert different effects. These words

when associated with the former create the image of the wife as the angel of the house. However, this lexicon when associated with the latter derides a failed masculinity of the male persona. Thus, this incongruity serves to produce a subversive satire.

5. *Wordplay*

In this essay, wordplay is employed to satirize gender inequality. It should be noted that a common definition of wordplay is an activity which "involves making jokes by using the meaning of words in an amusing or clever way" (Collins. n.d.). In this essay, outstanding wordplay is found in the use of the phrases 'A Wife' versus 'a wife,' i.e., the capitalized and lowercase forms of these words. This use of different orthography is meaningful. The author writes in her self-introduction as shown in example [15].

[15] I am *A Wife*.

Regarding orthography, there are a few patterns of the usage of capital letters; one of them is for the first letters of the main words of the titles of people. The use of the capital letter 'W' for 'Wife' in this essay assigns status to the classification by raising it to the level of a title. Besides, the capitalized indefinite article 'A' reinforces the title and extends it to name all such persons who fit the

category. The capital ‘A’ might further suggest a slight pun. Since ‘A’ is also the highest mark given to students for their excellent performance at school, its use here might subtly trigger readers to associate ‘A’ or ‘A Wife’ with ‘Excellence.’

In view of feminism, the use of uppercase of the phrase ‘A Wife’ possibly suggests a representation of the ideal woman in patriarchal society. Friedan (1963), who created the phrase ‘feminine mystique,’ analyzed the profound but unnamable dissatisfactions felt by American housewives. She identified that the highest value and the only commitment for women was the fulfilment of their own femininity, which revolved around their housework, marriage, sexual lives, and children, and this femininity is mysterious and intuitive.

Then the author of this essay writes ‘a wife’ with lowercase followed by phrases stating her duties 41 times across an essay which consists of 1,017 words. Examples [3]-[14] are cases in point. The indefinite articles ‘a’ or ‘an’ are used as determiners to refer to someone or something for the first time or when people may not know which particular person or thing you are talking about. Throughout this essay, the author uses the phrase ‘a wife,’ instead of the definite article ‘the’

to refer to the very wife who has just been mentioned. Hence, this suggests that a wife is defined as one of a man’s helpmates, one easy to find, or one serving the demands of patriarchy.

What highlights an incongruity is the fact that the speaker performs perfect wifely duties, but the male persona, representing males under patriarchy, feels inclined to pursue more wives to do such wifely jobs. This writing device builds toward the idea of extramarital affairs or the freedom and entitlement to change one wife for another, which the male persona explicitly states at the end of the essay as shown in example [16].

[16] And I want a wife who understands that my sexual needs may entail more than strict adherence to monogamy.

In short, to criticize the unfair practice, the speaker uses wordplay which is based on the varied uses of the phrases ‘A Wife’ versus ‘a wife.’ This can be interpreted to mean that women’s values depend on how valuable they are to men. And women themselves are not different from objects which can be acquired and owned by men.

6. Modality

An analysis of modality in this

essay reveals a system of gender inequality. According to Verdonk (2002, p. 39), modality signals attitude and enables a speaker to express degrees of commitment to the truth or validity of what they are talking about. Verdonk (2002, p. 49) contends that modal auxiliaries usually represent characters' consciousness in free indirect discourse because these forms express a personal attitude towards a particular event or situation. Some examples of modal auxiliaries are *may*, *could*, *would*; and sentence adverbs include *perhaps* and *certainly*. In this essay, the foregrounding modal auxiliaries are *will*, *must*, and *would*.

The modal auxiliary 'will' is found in almost every sentence in this essay. One of the main uses of the modal auxiliary 'will' is to refer to things in the future that we think are certain (Cambridge Dictionary, n.d.). In this essay, this modal auxiliary is often preceded by the phrase '*I want a wife who*.' Some examples are:

[17] I want a wife who *will* plan the menus, do the necessary grocery shopping, prepare the meals, serve them pleasantly, [...].

[18] And I want a wife who *will* type my papers for me when I have written them.

[19] I want a wife who *will* have

arranged that the children are fed and ready for bed before my guests arrive [...].

These examples suggest that women are conditioned to conform to their society's expectations which revolve around wifely duties for the sake of the existence of men.

The modal auxiliary 'must' is also used. It is worth mentioning that this auxiliary is used to express that something is very likely, probable, or certain to be true (Cambridge Dictionary, n.d.). In this essay, this auxiliary comes after the subject 'I,' which refers to the male persona, and is followed by a statement suggesting the patriarchal power to enjoy the privilege:

[20] I *must*, after all, be able to relate to people as fully as possible.

This means that men in patriarchal society are granted with the privilege to relate to other women and it is likely that they will exercise it to the fullest. This writing practice obviously ridicules social norms and cultural values.

In the last line of this essay, the modal auxiliary 'would' is used in a rhetorical question to invite the readers to think about this unfair situation. It also presupposes the presence of the audience in the context of the story. The author writes:

[21] My God, who *wouldn't* want a wife?

The modality 'would' used as an auxiliary verb shows that something might be likely or meant to happen under certain conditions (Merriam-Webster, n.d.). In this essay, the use of the modality 'would' in a negative interrogative sentence allows the speaker to elicit audience response or invite them to share the narrator's point of view, which is the fact that there doesn't appear to be any reason for any man not to want a wife. In other words, this line calls patriarchal structures into question.

In a nutshell, whereas the modal auxiliary 'will' precedes statements regarding wifely duties, the modal auxiliary 'must' is employed as an antecedent to a statement concerning the male persona's claim for the privilege. And the modal auxiliary 'would' when coupled in a negative interrogative in example [21] helps complete the essay's satire of patriarchal society.

7. *Taboo Breaking Humour*

Typically, people avoid discussing taboo topics. A taboo against women openly discussing sexual problems or sexuality is upheld in most societies. In the same vein, sex is the most common taboo area for humour (Alice, 1998, 2005). In relation to

this point, some feminists contend that this taboo subject is predominantly a male preserve. Montemurro, Bartasavich, and Wintermute (2015) maintain that sex talk is masculinized, and they point out that women feel uncomfortable discussing such topics and are afraid of being criticized for communicating their sexual desires or behaviors. In this essay, the author subtly introduces this taboo topic along with the notion of extramarital affairs.

[22] I want a wife who is sensitive to my sexual needs, a wife who makes love passionately and eagerly when I feel like it, a wife who makes sure that I am satisfied. And, of course, I want a wife who will not demand sexual attention when I am not in the mood for it. [...] And I want a wife who understands that my sexual needs may entail more than strict adherence to monogamy. I must, after all, be able to relate to people as fully as possible.

Although this joke features hegemonic masculinity, it is different from mainstream humorous stories told by men in some ways. For instance, this sexual humour reinforces the images of woman corresponding to male pornographic fantasy. In it, the wife is presented as a good patriarchal woman who performs appropriately in bed. This presentation is

unlike those in numerous male-dominated collections of wit and humour in which most stereotypes about women are negative. Bing (2007) contends that in mainstream jokes, presumably told from a male perspective, women exist only as standard stereotypes such as dumb blondes, nagging wives, Jewish mothers, and angry mothers-in-law.

Moreover, male privilege is satirized through this sexual humour. It is worth reiterating that although the speaker adopts a voice of a male persona, she establishes her stance on sisterhood as stated in the self-introduction. Occupying this position, the speaker is allowed to mock a patriarchal practice. In this light, this joke should be read as criticism of the position of those who possess a penis, for it implies that patriarchy connotes status. Mitchell (1977) observes that a joke that is primarily derogatory to men tends to be appreciated by men when it is told by a man to other men, but it is likely to be less funny to men when it is told to them by a woman. Bing (2007, p. 349) observes that men's jokes often refer to the size of sexual organs. The male sexual organ, as some feminist scholars theorize, associates with the privileges granted for them by the social norms. Thompson (2001, p. 38) writes: "the penis serves the ideological function

of symbolizing 'human' status [...] women must be constantly used by it to prove that men exist; that the sum total of a man is his penis." Tyson (1999, p. 28) maintains that Freud's concept of 'penis envy' should be read as 'power envy,' for it is power and all that seems to go with this sexual organ that little girls envy. In this light, the joke in this essay, which is told by a woman from her stance in relation to sisterhood, might provoke female audiences to bitterness or resentment and seem not to be funny to men. In other words, this taboo breaking humour addresses the issue of sexism rather than sex. Therefore, this joke can be regarded as an instance of black humour.

To be brief, the author's use of humour differs from what is typically found in mainstream jokes. On one hand this sexual humour presents the image of a woman who performs according to patriarchal expectations regarding gender but on the other hand it satirizes patriarchal conventions. Told by a woman from the standpoint embracing sisterhood, this joke can make the audience aware of gender inequalities and direct especially women toward the realization that the patriarchal scheme allows men to enjoy freedom even at women's expense.

Conclusion

Instead of explicitly recounting women's suffering, Judy (Syfers) Brady, the author of the essay *I Want a Wife*, uses specific stylistics to draw satirical humour in relation to and at the expense of patriarchal ideology. This paper finds seven foregrounding features: 1) use of the pronoun 'I' in association with a collective identity in the self-introduction, 2) a shift into a phallogocentric point of view, 3) clausal repetition, 4) words with positive connotations, 5) wordplay, 6) modality, and 7) taboo breaking humour. The operation

of these linguistic features contributes to a clarification of the general position of powerlessness attributed to women, makes social reality visible to its audience, and constitutes in itself an attack on the dominant masculine ideology. Moreover, the interpretation of this playful rehearsal can serve as a critique of its own absurdity. In other words, this essay deconstructs male discourse. After all, the essay *I Want a Wife* does not really mean that the female author wants a wife, but she wants society to realize that wives or women are full human beings too.

REFERENCES

- Anonymous. (2017, November). 'I Want a Wife,' the timeless '70s feminist manifesto. **The cut**. <https://www.thecut.com/2017/11/i-want-a-wife-by-judy-brady-syfers-new-york-mag-1971.html>
- Baker, L.R. (2014). Making sense of ourselves: Self-narratives and personal identity. **Phenomenology and the Cognitive Sciences**, 15, 7–15. <https://doi.org/10.1007/s11097-014-9358-y>
- Baldick, C. (2008). Connotation. **The Oxford dictionary of literary terms** (3rd ed.). New York: Oxford University Press.
- Baldick, C. (2008). Foregrounding. **The Oxford dictionary of literary terms** (3rd ed.). New York: Oxford University Press.
- Baldick, C. (2008). Persona. **The Oxford dictionary of literary terms** (3rd ed.). New York: Oxford University Press.
- Barreca, R. (2013). Preface. In P. Dickinson, et al. (Eds.), **Women and comedy: History, theory, practice**. (pp. xi-xviii). Lanham, Maryland: Fairleigh Dickinson University Press.

- Bernard, D. (2020, September 5). 'Why I Want a Wife': The overwhelmed working mom who pined for a wife 50 years ago. **The Washington Post**. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com>.
- Bing, J. (2007). Liberated jokes: Sexual humor in all-female groups. **Humor** 20(4), 337-366. doi: 10.1515/HUMOR.2007.017
- Brady, J. (2017). 'I want a wife,' the Timeless '70 Feminist Manifesto. **The cut**. Retrieved from <https://www.thecut.com/2017/11/i-want-a-wife-by-judy-brady-syfers-new-york-mag-1971.html>. (Original work published 1971).
- Bramley, N. R. (2001). **Pronouns of politics: the use of pronouns in the construction of 'self' and 'other' in political interviews**. <https://digitalcollections.anu.edu.au/bitstream/1885/46225/5/01front.pdf>
- Cambridge Dictionary. (n.d.). Must. In **Cambridge dictionary**. Retrieved January 11, 2021, from <https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/modals-and-modality/must>
- Cambridge Dictionary. (n.d.). Will. In **Cambridge dictionary**. Retrieved January 11, 2021, from <https://dictionary.cambridge.org/grammar/british-grammar/modals-and-modality/will>
- Cixous, H. (2000). Sorties. In D. Lodge & N. Wood (Eds.), **Modern criticism and theory: A reader** (2nd ed.). Harlow, England: York: Pearson.
- Collins. (n.d.). Wordplay. In **Collins online English dictionary**. Retrieved January 23, 2021, from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/wordplay>
- Friedan, B. (1963). **The feminine mystique**. New York.: W.W. Norton
- Gamble, S. (Ed.). (2000). Angel. in the house. In **The Routledge critical dictionary of feminism and postfeminism**. New York: Routledge.
- Gamble, S. (Ed.). (2000). Comedy feminist. In **The Routledge critical dictionary of feminism and postfeminism**. New York: Routledge.
- Gamble, S. (Ed.). (2000). Penis envy. In **The Routledge critical dictionary of feminism and postfeminism**. S. New York: Routledge.
- Gamble, S. (Ed.). (2000). Phallogocentrism. In **The Routledge critical dictionary of feminism and postfeminism**. S. New York: Routledge.
- Halliday, M.A.K., & Hasan, R. (2013). **Cohesion in English**. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315836010>

- Hoey, M. P. (1991). **Patterns of lexis in text**. Oxford: Oxford University Press.
- Jacobus, M. (1982). The question of language: Men of maxims and **The Mill on the Floss**. In E. Abel (Ed.), **Writing and sexual difference** (pp. 37-52). Chicago: University of Chicago Press.
- Jasim, M., & Aziz, F. (2007). No repetition where none intended. A stylistic study of repetition as a cohesive signal in Samuel Beckett's. **Waiting for Godot**. **Journal of the College of Arts**, 43, 1-19.
- Kernan, A. B. (1962). *Modern satire*. New York: Harcourt & World.
- Merriam-Webster. (n.d.). Would. In **Merriam-webster.com dictionary**. Retrieved January 11, 2021, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/would>.
- Mills, S. (1995). **Feminist stylistics**. London: Routledge.
- Mills, S., & Mullany, L. (2011). **Language, gender, and feminism: Theory, methodology and practice**. London and New York: Routledge.
- Mitchell, C. A. (1977). The sexual perspective in the appreciation and interpretation of jokes. **Western Folklore**, 36(4), 303-329
- Moi, T. (2002). **Sexual/textual politics: Feminist literary theory** (2nd ed.). London: Routledge.
- Montemurro, B., Bartasavich, J., & Wintermute, L. (2015). Let's (not) talk about sex: The gender of sexual discourse. **Sexuality & Culture**, 19(1), 136-156. <https://doi.org/10.1007/s12119-014-9250-5>
- Montoro, R. (2014). Feminist stylistics. In M. Burke (Ed.), **The Routledge handbook of stylistics** (pp. 346-361). Oxon and New York: Routledge.
- Morgan, R. (1970). **Sisterhood is powerful**. New York: Vintage Books.
- Napikoski, L. (2019, August 19). Judy Brady's legendary feminist satire, "I Want a Wife." **ThoughtCo**. Retrieved from [thoughtco.com/i-want-a-wife-3529064](https://www.thoughtco.com/i-want-a-wife-3529064).
- Rich, J. (2014). **Modern feminist theory: An introduction** (Rev. ed.). Kindle Ebook.
- Ross, A. (1998). **The language of humour**. London and New York: Routledge.
- Ross, A. (2005). **Humour**. London and New York: Routledge.
- Schopenhauer, A. (2016). **The world as will and idea** (R.B. Haldane & J. Kemp, Trans.). London: Routledge & Kegan Paul. (Original work published 1950).

- Selden, R., Widdowson, P., & Brooker, P. (1997). **A reader's guide to contemporary literary theory** (4th ed.). London: Prentice Hall.
- Short, M. H., & Leech, G. N. (2007). **Style in fiction: A linguistic introduction to English fictional prose** (2nd ed.). London: Longman.
- Smith, A. (2017). **Black humour**. Kindle Ebook.
- Svebak, S. (2014). Humor. In A.C. Michalos (Ed.), **Encyclopedia of quality of life and well-being research**. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-007-0753-5_1353
- Thompson, C. (1987). A new vision of masculinity. In F. Abbott (Ed.), **New men, new minds: Breaking male tradition** (pp. 154-161). Freedom, CA: Crossing Press.
- Thompson, D. (2001). **Radical feminism today**. London: Sage.
- Tyson, L. (1999). **Critical theory today: A user-friendly guide**. New York: Routledge.
- UKEssays. (2018). **The analysis of I Want a Wife English literature essay**. Retrieved from <https://www.ukessays.com/essays/english-literature/the-analysis-of-i-want-a-wife-english-literature-essay.php?vref=1>.
- Verdonk, P. (2002). **Stylistics**. Shanghai, China: Oxford University Press.
- Walker, N. A. (1988a). Toward solidarity: Woman's humor and group identity. In J. Sochen (Ed.), **Women's comic visions** (pp. 57-81). Detroit, MI: Wayne State University Press.
- Walker, N. A. (1988b). **A very serious thing: Woman's humor and American culture**. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.
- Whooley, O. (2007). Collective identity. In G. Ritzer (Ed.), **The Blackwell encyclopedia of sociology**. <https://doi.org/10.1002/9781405165518.wbeosc065>
-

การถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวท้ง
A KNOWLEDGE TRANSFERRING ON JAKHAY'S PERFORMANCE
BY KRU SUTHARN BUATANG

ช่อทิพย์ ภู่มณี*

สาขาวิชาดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Chortip Poumanee *

Thai Music Program, Ramkhamhaeng University

*E-mail: mod_poumanee@hotmail.com

Received: 2020-02-03

Revised: 2021-04-26

Accepted: 2021-04-28

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่องการถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวท้ง เนื่องจากการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านดนตรีไทยในยุคอดีตยังเป็นการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ หรือการบอกเล่าและท่องจำ ซึ่งจะไม่มีการจดบันทึกโน้ต จะใช้การท่องจำและการท่องเพลงเป็นหลัก การถ่ายทอดเพลงให้ผู้เรียนโดยตรง ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน และความอดทนในการฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะในการบรรเลงที่เชี่ยวชาญมากขึ้น นอกจากการถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะวิชาซีพแล้ว ก็ยังจะต้องมีการถ่ายทอดเรื่องวิถีชีวิต การปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในฐานะนักดนตรี และความเป็นคนให้เกศิษย์ ให้ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน

ครูสุธารณ์ บัวท้ง เป็นนักดนตรีจะเข้ที่มีชื่อเสียง มีฝีมือเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีไทย และสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วอีกด้วย ทั้งยังเป็นที่ยังคงในวงการดนตรีไทยด้านเครื่องสายไทยท่านหนึ่ง เริ่มเรียนดนตรีไทยตั้งแต่อายุ 7 ปี ได้ต่อเพลงจากบิดา คือ ครูเฉลิม บัวท้ง (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ดนตรีไทย ประจำปี พุทธศักราช 2529) ด้านผลงานการบรรเลงจะเข้ เมื่อปี พ.ศ. 2535 ครูสุธารณ์ บัวท้ง ได้เข้าร่วมบรรเลงจะเข้กับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงหลายท่าน อีกทั้งยังได้เดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศ และได้รับร่วมบรรเลงจะเข้ในการประกวดวงเครื่องสายไทยในนาม วงวิหวัน เมื่อปีพุทธศักราช 2530 ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และยังได้รับเกียรติให้บรรเลงจะเข้หน้าที่นั่ง และมีผลงานการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ไว้หลายเพลง เช่น เพลงนกขมิ้น เพลงสุดสงวน เพลงสารถี เป็นต้น กระบวนการถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวทั้งนั้น แบ่งออกเป็นข้อ ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ตรวจสอบและวัดระดับความรู้ การรับรู้ความแตกต่างของระดับความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนนั้น ถือเป็นสิ่งแรกที่สำคัญต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนและใช้ความแตกต่างดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน
2. การทำตามแบบหรือเลียนแบบครู การสอนแบบให้ทำตามแบบหรือเลียนแบบครู เป็นวิธีการสอนซึ่งครูจะทำให้ดูทีละวรรค ทีละตอน อย่างเช่น การฝึกเทคนิค กลวิธีพิเศษต่าง ๆ เช่น การติดสะบัด การติดขี้ การติดตบสาย การติดกระหนบสายลวด ฯลฯ เทคนิคเหล่านี้ ครูจะทำให้ลูกศิษย์ดูอย่างชัดเจนให้เห็นรายละเอียดทั้งการใช้นิ้ว และการใช้ไม้ดีด เป็นต้น
3. การทำเองโดยไม่มีแบบแผน ลักษณะการถ่ายทอดความรู้วิธีนี้เป็น การเปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ได้แสดงความคิด และความสามารถของตนเอง ครูจะให้ลูกศิษย์ได้คิดประดิษฐ์ทางเพลงที่ลูกศิษย์อยากจะทำบรรเลงแล้วให้บรรเลงให้ดู ด้วยความคิดที่ว่า ผลงานทางด้านศิลปะนั้น ไม่มีสิ่งใดที่ถือว่าถูกต้องที่สุด เพราะแต่ละคนมีความชอบและความถนัดไม่เหมือนกัน
4. ฝึกให้เกิดความชำนาญ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ครูสุธารณ์ บัวทั้ง มักจะเน้นย้ำกับลูกศิษย์เสมอว่า การที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นนักดนตรีไทยนั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่การฝึกฝน การไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์กับครูที่มีชื่อเสียง มีความสามารถมากเพียงใด แต่ผู้เรียนไม่มีการฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญ ก็ไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นนักดนตรีไทยได้เหมือนอย่างครูที่เราเข้าไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์ได้
5. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการนี้จากการศึกษาสังเกตกระบวนการถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวทั้ง พบว่า กระบวนการนี้มักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอมาเสมอ โดยสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการถ่ายทอดบทเพลงให้แก่ศิษย์ เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของดนตรีกับวิถีชีวิตไทย การดำรงตนอยู่ในสังคม เป็นต้น

คำสำคัญ: การถ่ายทอดความรู้ ครูสุธารณ์ บัวทั้ง จะเข้

ABSTRACT

This article's purpose is to discuss a knowledge transferring on Jakhay's performance by Kru Sutharn Buatang as, in the past, teaching Thai traditional music has been in form of memorizing, and there has no sort of note. Thus, memorizing lyrics and rhythms was the way to transfer knowledge to a learner directly. In order to complete the music, practice and patience has been required importantly. Not only professional knowledge was transferred, but also the way of life, and appropriate behavior of musician.

Kru Sutharn Buatang is one of famous Jakhay players, and he has been honored

in Thai traditional music industry. He can also play many music instruments very well. In addition, he is well known in best stringed instrument player. He started to play when he was seven years old by learning from his father, Kru Chalerm Buatang who was a national artist in 1986, and his performance on Jakhay, in 1992, performed along with other famous musicians. And he had opportunities to perform internationally. Also, he won a contest with his band, named Wong Wai Wan, in 1987 by performing many songs such as Nok Kamin, SudSanguan, Saratee. Knowledge transferring process of Jakhay playing can be summarized as 1. Checking and measuring of knowledge level, recognition of knowledge differences of pupils are significantly most important for knowledge transferring process from professors in order to understand diversity of knowledge differences and to apply the differences as basis foundation of knowledge transferring process. 2. Copying or following patterns from professors is a way of teaching that professors would slowly teach the patterns by each sentence or each paragraph such as flicking, crushing, strumming, or struck the wire etc. These tactics shall be clearly shown by professors. 3. Performing freely is the way of knowledge transferring by allowing pupils to create their own play as they desired. 4. Training to be expert is the most important way to be success for Thai traditional musicians as Kru Sutharn Buatang always remain every his pupils. 5. Cultivating morality and ethics, after deserving knowledge transferring Jakhay's performance from Kru Sutharn Buatang, can be found and interposed in his knowledge transferring.

Keywords: A Knowledge Transferring, Kru Sutharn Buatang, Jakhay

บทนำ

ดนตรี เป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงรื่นเริงใจ เหมือนกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ภาษาใด ดนตรีไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ ที่ใดมีเสียงดนตรี ที่นั่นเต็มไปด้วยไมตรีจิต ไม่ว่าประเทศที่เจริญแล้ว หรือยังไม่เจริญ มนุษย์กับดนตรีเป็นของคู่กัน ประเทศไทยเราก็มีดนตรีมาแต่โบราณ มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านดนตรีไทย

ยังเป็นการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ หรือการบอกเล่า และท่องจำ ซึ่งจะไม่มีการจดบันทึกโน้ต จะใช้การท่องจำและการท่องเพลงเป็นหลัก การถ่ายทอดเพลงให้ผู้เรียนโดยตรง ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน และความอดทนในการฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะในการบรรเลงที่เชี่ยวชาญมากขึ้น นอกจากการถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะวิชาชีพแล้ว ก็ยังจะต้องมีการถ่ายทอดเรื่องวิถีชีวิต การปฏิบัติตัวให้เหมาะสม

ในฐานะนักดนตรี และความเป็นคนให้แก่ศิษย์ ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โดยรูปแบบของการถ่ายทอดนั้นจะเป็นไปตาม ลักษณะของสำนักดนตรี หรือบ้านเครื่อง ที่ตัว ผู้เรียนจะต้องเข้าไปฝากตัวเป็นศิษย์ เข้าไปอาศัย พำนักอยู่บ้านครู คอยปรนนิบัติ ดูแลครูผู้สอน เพื่อแลกกับความรู้ หรือเพลงการต่าง ๆ ตามแบบ ฉบับครูโบราณ จึงถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ดนตรีไทยที่ทรงคุณค่า แฝงไว้ด้วยศาสตร์และศิลป์ แห่งดนตรีได้เป็นอย่างดี

ทววมหาวิทยาลัย (ม.ป.ป., หน้า 105) อธิบายว่า การถ่ายทอดความรู้ในอดีตนั้น บรรพบุรุษ จะใช้วิธีบอกเล่าความรู้แก่คนรุ่นหลังโดยเฉพาะ คนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มา พอสมควรแล้ว และเป็นวัยทำงาน จึงเหมาะที่จะใช้ วิธีบอกเล่าโดยตรงมากกว่าการบอกเล่าทางอ้อม ในรูปแบบของการบันเทิงเหมือนกับที่สอนเด็ก ๆ ดังที่ ปฐม นิคมานนท์ (2535, หน้า 34) ได้สรุป ความหมายของกระบวนการถ่ายทอดความรู้ คือ วิธีการ ส่งต่อความรู้ ความชำนาญ หรือค่านิยมที่มีอยู่ไปยัง บุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นเครือญาติหรือสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชนก็ได้ หรืออาจเป็นการถ่ายทอดโดยตรง โดยทางอ้อม ด้วยการตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ มีการเรียก ค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้

การถ่ายทอดวัฒนธรรม

สำหรับความหมายของวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ พวงผกา คุโรวาท (2540, หน้า 37) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้ จิตใจ กาย วาจา ของคนเจริญงอกงาม มีจิตใจสูงขึ้น ดีขึ้น หรือวิถีทางในการดำเนินชีวิตแห่งชุมชน

ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือประเทศใด ประเทศหนึ่ง ให้มีระเบียบแบบแผนที่ดีงาม จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี มุ่งให้เห็น ถึงวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดทั้งประวัติศาสตร์ วรรณคดี ศิลปะ กิริยามารยาท ศีลธรรม จรรยา ซึ่งเป็นบ่อเกิดของความเจริญงอกงามของคน ส่วนรวมและประเทศชาติ นอกจากนี้ ยังได้ กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมเพิ่มเติมไว้ในหลายความหมาย เช่น วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งทั้งหมดที่ซับซ้อน ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความสามารถ ตลอดจนทั้งนิสัยต่าง ๆ ที่มนุษย์ ได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกผู้หนึ่งของสังคม

วัฒนธรรม เป็นส่วนรวมทั้งสิ้นของความรู้ ทักษะ และแบบแผนความประพฤติ ที่เป็นนิสัย ที่สมาชิกสังคมหนึ่งสังคมใดมีส่วนร่วมกันและ ถ่ายทอดสู่กันและกัน

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรม ต่าง ๆ ทักษะ ค่านิยม ความเชื่อทักษะ ซึ่งมนุษย์ ได้เรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกกลุ่ม และยังหมายรวมถึงวัตถุ หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่ได้มาจากความสามารถของมนุษย์เอง

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรม จึงหมายถึง สิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญ งอกงามในทุก ๆ ด้าน ของมนุษย์ และมีการสืบทอดหรือถ่ายทอดจาก บุคคลรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

สำหรับการถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้น ประเสริฐ แยมกลินพุง (2536, หน้า 31) ได้ชี้ให้เห็นว่าการถ่ายทอดวัฒนธรรมนี้ได้เกิดขึ้นมา ช้านานแล้ว จนอาจกล่าวได้ว่า นับตั้งแต่มนุษย์ อยู่ร่วมกันเป็นสังคม และได้สร้างวัฒนธรรมของ

ตนเองขึ้นมา ผู้เยาว์ หรือสมาชิกใหม่มักได้รับการอบรมพร่ำสอนจากผู้อาวุโสกว่าให้รู้จักวัฒนธรรมของสังคม การถ่ายทอดวัฒนธรรมในสมัยดั้งเดิมอาจถือได้ว่าเป็นการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ (informal education) ด้วยเช่นกัน ครั้นต่อมาเมื่อโครงสร้างของสังคมเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาได้พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรืออาจกล่าวได้ว่าการถ่ายทอดวัฒนธรรมเริ่มมีรูปแบบ มีแบบแผนมากขึ้น โรงเรียนได้กลายมาเป็นหน่วยสำคัญของสังคม ในการทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้กับสมาชิกรุ่นเยาว์ต่อไป แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า หน่วยงานหรือสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น ครอบครัว วัด ที่เคยทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้นมีความสำคัญน้อยลงไป นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มสมาชิกที่ได้สัมพันธ์กันในลักษณะไม่เป็นทางการ ก็มีส่วนในการถ่ายทอดหรือสอนวัฒนธรรมของกันและกันให้กับผู้สนใจ เช่น คณะแสดง ซึ่งมีลีลา หมอลำ มโนราห์ และหนังตะลุงต่าง ๆ ก็มีบทบาทในการถ่ายทอดหรือสอนให้กับประชาชนทั้งโดยตรง คือ ศิลปะการแสดง และโดยอ้อม คือ ความรู้สอดแทรกอยู่ในการแสดงอีกด้วย การสอนในลักษณะนี้นอกจากจะเป็นการสอนถึงพฤติกรรมแล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดระบบสัญลักษณ์อีกด้วย เมื่อวัฒนธรรมคือ ระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยสัญชาตญาณ ก็ย่อมหมายความว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ และต้องมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม การถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ก็คือการที่พ่อแม่สอนลูกว่า อะไรควรทำ ไม่ควรทำ ในสังคมไทยพ่อแม่สอนลูกให้ไหว้ผู้ที่มีอาวุโสกว่า ผู้ย่อยไม่ควรยืนคำสี่ระยะผู้ใหญ่ นอกจากนี้ การที่

แม่สอนให้ลูกทำอาหารไทย รู้จักแกงเผ็ด ตำนานพริก ก็เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยเช่นกัน การถ่ายทอดวัฒนธรรม ก็คือ การสอนให้คนรุ่นหลังรู้ถึงระบบสัญลักษณ์ของสังคม ซึ่งได้เคยมีการตกลงกันไว้ว่า ประกอบด้วยอะไรบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537, หน้า 4) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดไปจะบังเกิดผล และสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของบุคคลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการและกระบวนการถ่ายทอดเป็นสำคัญ กระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมมีมากมายหลายวิธี ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ คุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันออกไป ทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ถ้าวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาต้องนำวัฒนธรรมใหม่มาถ่ายทอดแทนวัฒนธรรมเดิม นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนวความคิดไว้ต่อไปอีกว่า เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากมนุษย์ มิใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด และก็มีใช้พฤติกรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติด้วย แต่วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ หรือเป็นพฤติกรรมที่ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้เท่านั้น เช่น การร้องเพลง การรำวง การดำนนา การวาดรูป เป็นต้น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมนั้นล้วนเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการเรียนรู้มาก่อน มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณหรือเกิดเองตามธรรมชาติ เมื่อมนุษย์เกิดมาในสังคมใดแล้ว ย่อมต้องเป็นสมาชิกของสังคมนั้นโดยอัตโนมัติ และต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมนั้นด้วย ดังนั้น การเข้าใจวัฒนธรรมหรือวิถี

ชีวิตของสังคมนั้น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น การเข้าใจวัฒนธรรมของสังคมที่เป็นวัฒนธรรมด้านวัตถุหรือด้านที่มีใช้วัตถุก็ตาม ต้องกระทำได้โดยการเรียนรู้และเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดหรือการให้การศึกษาโดยมนุษย์ด้วยกันเองเท่านั้น การถ่ายทอดวัฒนธรรมจึงเป็นกระบวนการทางสังคม ไม่ใช่เป็นกระบวนการทางชีวภาพ หรือเป็นการถ่ายทอดโดยทางสายเลือด เช่น บุคคลที่เกิดมาแล้วถ้าปล่อยให้ย่ำอยู่กับที่ตามธรรมชาติ ไม่มีการถ่ายทอด หรือการอบรมเกี่ยวกับวิถีความเป็นอยู่หรือวัฒนธรรมทางสังคมแล้ว ย่อมแน่ใจได้ว่า มนุษย์ผู้นั้นจะแตกต่างจากผู้อื่นอย่างมาก และไม่สามารถอยู่ได้ในสังคม ดังนั้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางสังคม

เหมราช เหมหงษา (2541) ศึกษาเรื่องวิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้: การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์บอกเล่า มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน และการศึกษาความรู้ในเชิงทฤษฎีและในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ รวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากการวิเคราะห์ความรู้ในเชิงทฤษฎี และความรู้ในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงปัจจุบันพบว่า ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ก่อกำเนิดดุริยางคศิลป์ (เอตทัคคะ) ทางการบรรเลงจะเข้ด้วยกันทั้งหมด 6 ท่าน ได้แก่ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์)

หลวงว่องจะเข้รับ (โต กมลวาทิน) นายชุ่ม กมลวาทิน นายสังวาลย์ กุลวัลย์ นายจ่าง แสงดาวเด่น และ นายแสวง อภัยวงศ์ ดุริยางคศิลป์ทั้ง 6 ท่าน ได้ถ่ายทอดทักษะการบรรเลงจะเข้โดยตรงแบบการสอนอย่างไทยโบราณ คือ (1) วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว (2) วิธีการสอนแบบฝึกจำ และ (3) วิธีการสอนแบบให้เลียนแบบครู โดยเกิดเป็นสายทางการถ่ายทอดด้วยกัน 2 สาย คือ (1) สายครูระตี วิเศษสุรการ และ (2) สายครูทองดี สุจริตกุล

จากการวิเคราะห์ความรู้ในเชิงทฤษฎี และในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ สายครูระตี วิเศษสุรการ และสายครูทองดี สุจริตกุล พบว่า ครูระตี วิเศษสุรการ ได้ถ่ายทอดทักษะการบรรเลงจะเข้โดยตรงแบบ (1) การตรวจสอบพื้นฐานความสามารถของผู้เรียน (2) การปลูกฝังคุณธรรมของนักดนตรีไทย และ (3) วิธีการสอนแบบไทยโบราณ และครูทองดี สุจริตกุล ได้ถ่ายทอดทักษะทางการบรรเลงจะเข้แบบ (1) วิธีการสอนแบบไทยโบราณ (2) วิธีการสอนแบบการศึกษาอย่างเป็นทางการและ (3) การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทย โดยแต่เดิมในสมัยโบราณมักนิยมให้เรียนรู้วิชาทฤษฎีจากให้ปฏิบัติจริง ซึ่งในปัจจุบันความรู้ในเชิงทฤษฎีและความรู้ในเชิงปฏิบัติที่นับเป็นสิ่งสำคัญเท่า ๆ กัน เพราะเหตุว่าความรู้ในเชิงปฏิบัติได้ถูกนำมาสร้างให้เกิดความรู้ในเชิงทฤษฎีขึ้น เมื่อการศึกษาอย่างเป็นทางการมีบทบาทต่อสังคมไทยมากขึ้น จากการวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้ ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการพบว่าวิวัฒนาการถ่ายทอดแบบการบรรเลงจะเข้ นั้นได้รับการอุปถัมภ์โดยตรง

จากสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 6 ที่พระองค์ทรงใช้ศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของนักดนตรีไทย อันส่งผลให้วิธีการถ่ายทอดการบรรเลงจะจะมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจากเดิมตามแบบโบราณซึ่งเป็นวิธีการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวได้กลายเป็นวิชาการศึกษาในระบบอย่างสมบูรณ์แบบ ด้วยมีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของระบบการศึกษาในยุคปัจจุบัน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ที่มีมาตั้งแต่โบราณยังได้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเชื่ออยู่ตลอดเวลา ดังที่ครูสุธารณ์ บัวท่ง ได้ถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้าและกลวิธีต่าง ๆ ให้แก่ลูกศิษย์ทุกคนอย่างเสมอเหมือนและเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จะต่างกันก็แต่เพียงการรับรู้ และฝีมือของลูกศิษย์ แต่ละคนที่มีมากน้อยเพียงใด คุณลักษณะที่ดีของการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้าของครูยังคงมีบทบาทแฝงอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน การบรรเลงจะเข้า อันก่อให้เกิดการขัดเกลาพฤติกรรมศิษย์ จนทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความซาบซึ้งแก่ตัวศิษย์ และเกิดพัฒนาการถ่ายทอดการบรรเลงจะเข้าสืบไป

เมื่อพูดถึงเครื่องดนตรีจะเข้า จะเข้าเป็นเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทยประเภทเครื่องดีดชนิดเดียว ที่ได้รับความนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทั้งบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง สันนิษฐานว่าคงจะเล่นกันเป็นสามัญมาแล้วตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ในแผ่นดินของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และคงเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน จะเข้า

เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงอยู่ในวงเครื่องสายไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังที่ปรากฏในกฎมณเฑียรบาลข้อที่ 20 ว่า “. . . ร้องเพลงเรือเป่าปี่ เป่าขลุ่ย ตีตะโพน กระจับปี่ ตีโทน โห่ร้องนั้น . . .” จนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จะเข้าจึงเข้าร่วมบรรเลงอยู่ในวงมโหรีคู่กับกระจับปี่ เมื่อมีคนหันมาตีตะโพนมากขึ้น กระจับปี่จึงเสื่อมความนิยมลง จะเข้าจึงเป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทอยู่ในวงมโหรี โดยใช้บรรเลงเป็นเครื่องนำคู่ไปกับระนาดเอกและซอด้วง ดังที่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2516, หน้า 16) สันนิษฐานว่า เครื่องดนตรีชนิดนี้เดิมทำเป็นรูปตัวจระเข้ เป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เชื่อกันว่า คงได้แบบอย่างมาตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ เมื่ออาณาจักรขอมหมดอำนาจลงแล้ว แต่เครื่องดนตรีชนิดนี้ก็ยังคงปรากฏแพร่หลายอยู่ในแถบอินโดจีน เช่น ไทย พม่า มอญ เขมร เป็นต้น

จะเข้าเป็นเครื่องดนตรีที่มี 3 สาย โดยปกติสายนอกหรือสายเอกเป็นสายหลักในการดำเนินทำนอง เมื่อฟังการบรรเลงในวงเครื่องสายไทยหรือวงมโหรีจะพบว่า จะเข้าสามารถบรรเลงประโยคเพลงในทางเสียงสูงที่สายเอกได้อย่างเต็มที่ ดังที่ พวงเพ็ญ รักทอง (2539, หน้า 47) ได้อธิบายไว้ว่า เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะเสียงแรกของสายเอกเป็นเสียงเจ้าของทางเพียงออ แล้วมีเสียงที่สูงขึ้นเป็นลำดับถึงคู่ 12 การเปลี่ยนตำแหน่งนิ้วมาใช้สายกลางและสายลวดในการดำเนินทำนองก็เฉพาะเมื่อประโยคเพลงที่มีทำนองดำเนินลงมาในทางเสียงต่ำ แต่ในการบรรเลงในทางขาที่เสียงเจ้าของทางอยู่ตรงกับเสียงฟา ทำให้เสียงที่สูงกว่าเสียงเจ้าของทางเหลือแค่ขั้นคู่ 9 ยังผลให้การดำเนินทำนองของจะเข้า

ในทางขวาก็ต้องแปรผันไปจากเดิม เพราะประสบปัญหานิว้ตายในทางเสียงสูง จะเข้ต้องหันมาบรรเลงในกลุ่มเสียงต่ำ ซึ่งทำให้จำเป็นต้องมีการแปรทางใหม่ คนที่จะดีดจะเข้ในวงเครื่องสายปี่ชวาได้ต้องมีความคล่องตัวและมีคีตปฏิภาณเป็นพิเศษเช่นกัน ในการบรรเลงจะเข้ในวงเครื่องสายปี่ชวา ยังคงมีบทบาทเป็นเครื่องดำเนินทำนองเป็นหลักของวง ซึ่งทำหน้าที่เหมือนฆ้องวงใหญ่ บรรเลงเสียงในระดับกลางและต่ำร่วมกับซออู้ เมื่อบรรเลงเพลงลูกล้อลูกขัดจะอยู่ในกลุ่มเครื่องนำ

สำหรับวงเครื่องสายไทยนั้นมนตรีตราโมท (2538, หน้า 22) กล่าวว่า “วงเครื่องสายไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาพร้อมบริบูรณ์อยู่แล้ว คือ มีซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย เป็นเครื่องบรรเลงทำนอง โทน ทับ และฉิ่ง เป็นเครื่องประกอบจังหวะ” และพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน เป็นวงเครื่องสายไทยเครื่องเดี่ยว วงเครื่องสายไทยเครื่องคู่ และจะเข้ก็เป็นเครื่องดนตรีบรรเลงนำและเป็นเครื่องดนตรีหลักในการดำเนินทำนองโดยจะดำเนินทำนองด้วยวิธีเก็บและสอดแทรกกับเครื่องดำเนินทำนองอื่น ๆ และแยกลีลาบ้างอยู่ในวงเครื่องสายไทยประเภทต่าง ๆ

ในปัจจุบันดนตรีไทยมีวงดนตรีหลัก ๆ ที่แบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ วงเครื่องสาย วงปี่พาทย์ และวงมโหรี ส่วนเครื่องดนตรีไทยก็แบ่งโดยถือเอาการกำเนิดเสียงเป็นหลัก โดยแบ่งได้ ดังนี้

1. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของสายหรือวัตถุที่ขึงตึงและการใช้นิ้วกด

2. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของสาย เมื่อนำมาคันชักที่มีหางมาสีหรือถูกัน

3. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของการตีลงวัตถุ ซึ่งจะต้องมีการกระทบกัน

4. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า เสียงเกิดจากการเป่าลมออกจากปาก

ความเป็นมาของเครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทนั้น จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์บ่งชี้ว่าเครื่องดนตรีอยู่คู่กับมนุษยชาติมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล โดยมีการพบเครื่องดนตรีประเภทตีซึ่งทำด้วยหิน เช่น ระนาดหิน หรือเครื่องเป่า เช่น ขลุ่ย ที่ทำจากกระดูกสัตว์ เป็นต้น ดนตรีถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน งดงาม และมีคุณค่า

เรณู โกศินานนท์ (2540, หน้า 10) ได้กล่าวถึงจะเข้ไว้ว่า จะเข้ เป็นเครื่องดีดที่ได้ดัดแปลงแก้ไข วิวัฒนาการมาจากพิณ โดยได้ประดิษฐ์ให้นั่งดีดได้สะดวกและให้ไพเราะยิ่งขึ้น โดยเหตุที่แต่เดิมนั้นตัวพิณทำเป็นรูปร่างอย่างจะเข้ จึงเรียกเครื่องดนตรีชนิดนี้เพียงสั้น ๆ ว่า จะเข้ ไทยเรารู้จักเล่นจะเข้มาตั้งแต่สมัยเริ่มแรกตั้งกรุงศรีอยุธยา แต่เพิ่งนำเข้ามาผสมวงเครื่องสายและวงมโหรีเมื่อสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจะเข้เป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเดี่ยวก็ได้ ในสมัยปัจจุบัน จะเข้ นับว่าเป็นเครื่องดนตรีที่คุ้นหูคุ้นตาชนิดหนึ่ง มีกระแสเสียงก้องกังวานและไพเราะเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในวงการดนตรีไทยโดยทั่วไป

ราชบัณฑิตยสถาน (2540, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า “จะเข้” ไว้ดังนี้ จะเข้ เป็นเครื่องดนตรีที่วางตามแนวนอน ทำด้วยไม้ท่อนขุดเป็นโพรงอยู่ภายใน นิยมใช้แกนขนุน เพราะให้เสียง

กังวานดี ด้านล่างเป็นพื้นไม้ โดยมากใช้ไม้ฉำฉา เจาะรูไว้ให้เสียงออกดีขึ้น มีเท้าอยู่ตอนหัว 4 เท้า ตอนท้าย 1 เท้า รวมเป็น 5 เท้า มี 3 สาย คือ สายเอก (เสียงสูง) สายทุ้ม (เสียงกลาง) ทำด้วยเอ็น หรือไหม และสายลวด (เสียงต่ำ) ทำด้วยลวด ทองเหลือง ทั้งสามสายซึ่งจากหลักผ่านโตะ (กล่องทองหรือกลวง) ไปพาดกับกล่องและสอดลง ไปพันกับก้านลูกบิดสายละลูก ซึ่งมักนิยมทำด้วย ไม้หรืองา โตะนี้ทำหน้าที่ขยายเสียงของจะเข้ให้คม ชัดขึ้น และมีส่วนช่วยทำให้เกิดเสียง อย่างที่เรียกว่า “กินเหน” โดยต้องสอดขึ้นไม้ไผ่เล็ก ๆ แบน ๆ เข้าไป ระหว่างสายจะเข้และผิวด้านบนของโตะให้พอดี ได้ส่วนกันด้วย ระหว่างรางด้านบนกับสายจะเข้ จะมีขึ้นไม้เล็ก ๆ ทำเป็นสันหนา เรียกว่า “นม” หรือ “ฐาน” จำนวน 11 นม หรือ 11 ฐาน วางเรียง ไปตามแนวยาวเพื่อให้รองรับการกดจากนิ้วมือ ขณะที่บรรเลง นมนี้จะมีขนาดสูงต่ำลดหลั่นกันไป นมที่ทำให้เกิดเสียงสูงจะอยู่ก่อนไปทางด้านหัว ของจะเข้ หรือทางด้านขวามือของผู้บรรเลง เวลา ดัดใช้ไม้ที่ทำด้วยงาหรือเขาสัตว์กึ่งเป็นท่อนกลม และมีปลายเรียวแหลมมนปิดสายไปมา ไม้ดัดนี้ จะต้องพันติดกับนิ้วชี้ของมือขวาให้แน่นขณะที่ ทำการบรรเลง ส่วนมือซ้ายใช้สำหรับกดนิ้วลงบน สายจะเข้ถัดจากนมไปข้างซ้ายนิดหน่อยเพื่อเปลี่ยน ให้เกิดเสียงสูงต่ำตามต้องการ

พูนพิศ อมาตยกุล (2527, หน้า 5) กล่าวถึง ความเป็นมาของจะเข้ในหนังสือเรื่อง ดนตรีวิจัษ์: ความรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความชื่นชม ไว้ดังนี้ จะเข้ เป็นเครื่องดีดที่วางราบไปตามพื้น เวลานั่งดีดวาง กับตัวจะเข้ มีสามสาย เสียงไพเราะ และมีเทคนิค การดีดมากมายหลายแบบ ชวนให้เกิดความน่าฟัง

เป็นอย่างยิ่ง เดิมใช้เล่นเดี่ยว เพิ่งจะนำมาประสม เป็นวงในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมเดี่ยวเพลงอวดฝีมือนักดนตรี ปัจจุบันใช้แพร่หลายมาก เพลงที่นิยมเดี่ยวจะเข้ ได้แก่ ลาวแพน จีนขิมใหญ่ เขมรปี่แก้วทางสักรา กราวใน นกขมิ้น และสุดสงวน เป็นต้น นักดีดจะเข้ ฝีมือดีในอดีตที่ถึงแก่กรรมไปแล้วมีหลายท่าน อาทิ พระราชชายาเจ้าดารารัศมี เจ้าบัวชุม ณ เชียงใหม่ ครูสังวาล กุลวัลย์ หลวงว่องจะเข้รับ นายจ่าง แสงดาวเด่น ครูละเมียด จิตตเสวี (นางสนธิ บรรเลงการ) ครูแสง อภัยวงศ์ ครูระตี วิเศษสุรการ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ครูทองดี สุจริตกุล (ปัจจุบัน เสียชีวิตแล้ว) ครูนิภา อภัยวงศ์ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ครูปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ครูสุธารณ บัวทั้ง และ ครูสุวัฒนา แสงทับทิม (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เป็นต้น

ศิลปินที่เชี่ยวชาญและมีชื่อเสียงในด้าน การบรรเลงจะเข้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้นมี มากมายหลายท่าน เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 5 ผู้ที่ ถือว่ามีชื่อเสียงในฝีมือการบรรเลงจะเข้ ได้แก่ พระราชชายาเจ้าดารารัศมี เจ้าบัวชุม เจ้าบุญปิ่น เป็นต้น แต่หลักฐานสำคัญที่เกี่ยวกับนักจะเข้ อย่างเป็นทางการ คือ หลักฐานที่ปรากฏในทะเบียน ข้าราชการของกรมมหรสพในรัชสมัยของพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ซึ่งปรากฏนามศิลปินในราชสำนักที่ได้รับพระราชทาน บรรดาศักดิ์ท่านหนึ่งนามว่า “หลวงว่องจะเข้รับ (โต กมลวาทิน)” ท่านได้ศึกษาวิธีการดีดจะเข้มาจาก โบราณจารย์และเป็นศิษย์คนหนึ่งของพระยาประสาน-ดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) เจ้ากรมพิณพาทย์หลวง มีฝีมือดีจนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์

“หลวงว่องจะเข้รับ” ต่อมาท่านได้ถ่ายทอดวิชาการดีดจะเข้ให้กับครูชุ่ม กมลวาทีน ผู้เป็นน้องชาย และครูจ่าง แสงดาวเด่น ลูกศิษย์คนสำคัญที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักดีดจะเข้ฝีมือดีมากที่สุดคนหนึ่งของวงเครื่องสายราชสำนักรัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 นอกจากนี้ ยังมีนักดีดจะเข้ฝีมือดีอีกหลายท่าน อาทิ ครูแสวง อภัยวงศ์ ที่ได้รับการยกย่องและยอมรับในฝีมือ ต่อมาท่านได้ถ่ายทอดวิชาการดีดจะเข้ให้ครูระตี วิเศษสุรการ จนมีความสามารถและได้รับยกย่องว่าเป็นนักดีดจะเข้หญิงฝีมือเอกของประเทศ นอกจากนี้ ในยุคเดียวกับครูระตีนั้นก็ยังจะมีมือจะเข้ที่มีชื่อเสียงอีกหลายท่าน เช่น ครูทองดี สุจริตกุล ครูนิภา อภัยวงศ์ ครูแอบ ยุวฉวนิช นางมหาเทพ-กษัตริย์สมุห (บรรเลง สาศริก) เป็นต้น และในยุคต่อมา ครูจะเข้ที่มีชื่อเสียง เช่น ครูสุธารณ บัวทั้ง ครูปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ครูสหรัฐ จันทรเฉลิม ครูศิวิศิษฏ์ (ปัญญา) นิลสุวรรณ และครูศกรินทร์ สุปญญ เป็นต้น (ศกรินทร์ สุปญญ, 2533, หน้า 74-76)

นักดนตรีจะเข้ในยุคปัจจุบัน อาทิ รองศาสตราจารย์ณรงค์ เขียนทองกุล อาจารย์ ดร.ดุขุณีสว่างวิบูลย์พงศ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ข้ามพรประสิทธิ์ อาจารย์อภิสิทธิ์ พงษ์ลือเลิศ เป็นต้น

ศกรินทร์ สุปญญ (2533, หน้า 66-70) ได้จำแนกผู้เชี่ยวชาญจะเข้ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็นสองสาย คือ (1) สายตรง คือ ต่อจะเข้กันมาโดยตรงจากครูจะเข้สมัยโบราณ และ (2) สายรอง คือ เป็นผู้รู้มาก หรือต่อจะเข้มาจากครูปี่พาทย์โบราณ และจะอธิบายรายละเอียดตามนี้

1. สายตรง

1.1 ครูหลวงว่องจะเข้รับ (โต กมลวาทีน)

เป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งรับราชการในกรมพิณพาทย์หลวง ประจำอยู่ในวงข้าหลวงเดิม มีความสามารถมากจนได้รับบรรดาศักดิ์และราชทินนามว่า หลวงว่องจะเข้รับ มีลูกศิษย์ที่มีความสามารถต่อมา คือ ครูจ่าง แสงดาวเด่น

1.2 ครูชุ่ม กมลวาทีน เป็นพี่น้องกับครูหลวงว่องจะเข้รับ และพระสรรเพชญ์สรวง ได้เข้าไปสอนในวังของคุณพระจรัสสุตา ซึ่งเป็นผู้ดีดจะเข้ได้ไพเราะ และสามารถถ่ายทอดเพลงให้ศิษย์ได้เป็นอย่างดี โดยดูจากเขาวรรณปัญญาของศิษย์ที่ทำได้ และคิดทางเพลงต่อให้ศิษย์ให้เหมาะสมกับวิธีการบรรเลงและฝีมือศิษย์ ทำให้ศิษย์แต่ละคนมีลักษณะเด่นกันไปคนละอย่าง ท่านมีลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน คือ ครูระตี วิเศษสุรการ และครูทองดี สุจริตกุล

1.3 ครูสังวาล กุลวัลกี เป็นครูเก่า มีทางจะเข้และกลอนเพลงแบบเก่า ฟังแปลกหูไปอีกแบบ ท่านมีลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียงมาก คือ ครูแสวง อภัยวงศ์ และครูแอบ ยุวฉวนิช ทั้งครูระตี วิเศษสุรการ ก็เคยเป็นศิษย์ท่านตอนที่ท่านสอนอยู่ที่สโมสรของกระทรวงกลาโหม

1.4 ครูจ่าง แสงดาวเด่น เป็นศิษย์ของหลวงว่องจะเข้รับ ดีดจะเข้หนัก และลงไม้ดีดลึก ทำให้เสียงจะเข้หนักแน่น รับราชการในสมัยรัชกาลที่ 6 เช่นกัน ลูกศิษย์ท่านที่มีชื่อเสียงมาก และมีวิธีดีดใกล้เคียงกับท่านคือครูระตี วิเศษสุรการ

1.5 ครูแสวง อภัยวงศ์ เป็นศิษย์ของครูสังวาลโดยตรง และได้ต่อเพลงเพิ่มเติมกับ ครูฟุ้ง ศรีวิจารณ์ และครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นครูจะเข้ที่มีไหวพริบและ

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ดีดจะเข้ได้ไพเราะมาก มีทางเพลงที่พิสดาร ไพเราะ และโลดโผน ท่านเป็นคนที่มีมานะพยายามในการฝึกซ้อม โดยครูนิภา อภัยวงศ์ ภรรยาของท่านเล่าให้ฟังว่า ครูแสวงจะไล่จะเข้ทุกเช้า โดยจุดเทียนไว้ ถ้าเทียนยังไม่หมด 2 อดคุลี ท่านจะไม่เลิกติดเต็ดขาด ท่านมีลูกศิษย์ที่สำคัญ คือ ครูระติ วิเศษสุรการ

1.6 ครูแอบ ยุวณวนิช เป็นศิษย์ของครูสังวาล และได้ต่อเพลงเพิ่มเติมจากครูจางวางทั่ว พาทยโกศล ขุนเจริญดนตรีการ และครูเฉลิม บัวทั้ง ท่านเป็นคนดีดจะเข้ไหว และมีทางเพลงโบราณ น่าฟัง ลูกศิษย์ส่วนใหญ่ของท่านจะเคยเรียนที่โรงเรียนสตรีวัดระฆัง และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพราะท่านเคยเป็นครูสอนอยู่ที่นั่น จนตลอดชีวิตของท่าน

1.7 ครูระติ วิเศษสุรการ เป็นศิษย์ของครูสังวาล ครูชุ่ม กมลวาทีน ครูจ่าง แสงดาวเด่น และครูแสวง อภัยวงศ์ ท่านเป็นคนดีดจะเข้ที่มีลีลาดีดจะเข้เป็นของตนเอง คือ ดีดจะเข้ได้รวดเร็วอย่างครูแสวง แต่มีความหนักแน่นและชัดเจนอย่างครูจ่าง ทั้งยังมีความหวานแบบครูชุ่ม ลูกศิษย์ของท่านส่วนมากเป็นนิสิต นักศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ

1.8 ครูทองดี สุจริตกุล เป็นศิษย์ของครูชุ่ม กมลวาทีน และพระสรรเพชญ์ ดีดจะเข้ได้ไพเราะนุ่มนวล มีความหวาน และกรอไม้ดีดได้ละเอียด รับราชการอยู่ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ลูกศิษย์ของท่านส่วนมากจึงเป็นนักเรียนของวิทยาลัยนาฏศิลป์

2. สายรอง

2.1 ครูละเมียด จิตตเสวี เป็นคนซอู้ แต่มีความรู้รอบตัว และสามารถดีดจะเข้ได้อย่างไพเราะ น้ำเสียงจะเข้หนักแน่น แต่อ่อนหวาน

ท่านสมรสกับขุนสนิทธบรรเลงการ (จง จิตตเสวี) น้องชายของพระยาภูมิเสวิน ได้เป็นนางสนิทธบรรเลงการ ท่านมีลูกศิษย์ส่วนมากอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านเคยอัดแผ่นเสียงไว้หลายแผ่น ทั้งเพลงหมู่ และเพลงเดี่ยว ซึ่งปัจจุบันจะหาใครดีดจะเข้้ำน้ำเสียงเหมือนท่านได้ยากมาก

2.2 ครูทิพย์ ปิยะมาน เป็นครูจะเข้ที่มีความสามารถรอบตัว เป็นทั้งครูร้องและครูเครื่องมิ่งวงดนตรีของท่านเอง ดีดจะเข้ได้ไพเราะ มีลูกศิษย์ส่วนใหญ่อยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะท่านเคยสอนอยู่ที่นั่น

2.3 ครูประคอง ประไพลักษณ์ เป็นคนดีดจะเข้ไหว ไม่ทราบว่าเป็นศิษย์ผู้ใด แต่เคยอัดแผ่นเสียงครั้งไว้หลายเพลง เช่น กราวโน ลาวแพน จินฉิมเล็ก โป้ยกังเหล้ง ท่านเคยรับราชการอยู่กับครูระติ วิเศษสุรการ ที่กรมประชาสัมพันธ์

2.4 ครูประคอง พุ่มทองสุข (เปลี่ยนชื่อเป็น ครูนิภา อภัยวงศ์) เป็นครูร้อง และครูซอที่มีชื่อเสียง ทั้งยังดีดจะเข้ได้ดีหาตัวจับยาก ท่านเคยถวายตัวรับใช้ในวังของพระสุจริตสุดา และเป็นหัวหน้าวงดนตรีนารีศรีสุมิตรของพระสุจริตสุดาด้วย ท่านเป็นบุตรของครูหรั่ง พุ่มทองสุข ซึ่งเป็นครูดนตรีที่มีชื่อเสียงมากในสมัยนั้น ครูนิภามีกลอนเพลงที่แปลกไปกว่าครูท่านอื่น แต่มีความไพเราะ ทั้งยังดีดจะเข้ได้นุ่มนวล และคิดทางเพลงได้เป็นอย่างดี ท่านสมรสกับครูแสวง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นนักจะเข้ที่หาตัวจับยาก เล่นกัน ทำให้ทางเพลงของครูนิภาหลากหลาย ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย โดยเฉพาะนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ท่านเคยสอนอยู่ ท่านมีวงดนตรีของตัวเองบรรเลงตามที่ต่าง ๆ คือ วง “ส. สุรางคศิลป์”

2.5 ครูบรรเลง ซาคริก (นางมหาเทพ กษัตริสมุท) เป็นบุตรของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) และยังเป็นศิษย์ของบิดาท่านด้วย ท่านได้ทางจะเข้ทั้งทางเดี่ยวและหมู่มาจากบิดาของท่าน ท่านเป็นทั้งนักร้องและนักดนตรี จึงทำให้กว้างขวางทางดนตรี

ครูสุธารณ์ บัวทั้ง เป็นนักดนตรีจะเข้ที่มีชื่อเสียง มีฝีมือเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีไทย และสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ได้ อย่างคล่องแคล่ว เป็นที่รู้จักในวงการดนตรีไทย ด้านเครื่องสายไทยท่านหนึ่ง เริ่มเรียนดนตรีไทยตั้งแต่อายุ 7 ปี ได้ต่อเพลงจากบิดา คือ ครูเฉลิม บัวทั้ง (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ดนตรีไทย ประจำปี พุทธศักราช 2529) ครูสุธารณ์ บัวทั้ง มีภูมิลำเนาเดิม อยู่บริเวณวัดศรีราชูฎร์ จังหวัดนนทบุรี ต่อมาได้ย้ายมาอยู่บริเวณวัดนครอินทร์ จังหวัดนนทบุรี ครูเกิดมาในครอบครัวของนักดนตรีไทย โดยเริ่มจากเรียนขับร้องเพลงไทยเป็นอันดับแรก เมื่อร้องเพลงได้พ่อจึงพาออกงานกับที่บ้าน ไปร้องเพลงตามงานต่าง ๆ ระหว่างที่เรียนขับร้องนั้น ได้เรียนเครื่องดนตรีต่าง ๆ ในวงปี่พาทย์บ้าง ส่วนมากอาศัยวิธีครูพักลักจำจากคนที่มาเรียนกับพ่อ คือ ครูเฉลิม บัวทั้ง ซึ่งเป็นครูดนตรีไทยที่นักดนตรีไทยรู้จักกันเป็นอย่างดีในด้านฝีมือการบรรเลงและการประพันธ์เพลงไทย

ด้านผลงานการบรรเลงจะเข้ นั้น เมื่อปี พ.ศ. 2535 ครูสุธารณ์ บัวทั้ง ได้เข้าร่วมบรรเลงจะเข้กับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น คุณเทวีญ ทรัพย์แสนยากร ครูจำเนียร ศรีไทยพันธ์ ครูวรยศ สุขสายชล คุณชัยยุทธ โตสง่า คุณณรงค์ฤทธิ์ โตสง่า คุณเรืองเดช พุ่มไสว คุณพิทยา

โพธิตาปนระ คุณวิทยา ปานพุ่ม คุณวรฤทธิ์ เล่ห์วิสุทธิ์ ในนามวงกังสดาล เป็นลักษณะของดนตรีร่วมสมัยแนว Fusion Jazz ซึ่งถือว่าเป็นมิติใหม่ของวงการดนตรีไทย โดยเฉพาะการสร้างสร้งงานร่วมกันระหว่างนักดนตรีอาวุโสและนักดนตรีรุ่นใหม่ ซึ่งต่อมาได้เติบโตในวงการเพลงร่วมสมัยและสร้างสรรค์ผลงานออกมาอีกอย่างต่อเนื่อง โดยมี คุณอัมพร จักกะพาก หรือ คุณอ้อด เป็นผู้บริหารงาน การได้ร่วมงานกับวงกังสดาล ถือว่าเป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่สร้างชื่อเสียงให้กับครู และได้มีโอกาสได้เดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศ และได้ร่วมบรรเลงจะเข้ในการประกวดวงเครื่องสายไทยในนาม วงว้ยหวาน เมื่อปีพุทธศักราช 2530 ได้รับรางวัลชนะเลิศถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และยังได้รับเกียรติให้บรรเลงจะเข้หน้าที่นั่ง และมีผลงานการประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ไว้หลายเพลง เช่น เพลงนกขมิ้น เพลงสุดสงวน เพลงสารถี เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นครูผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีไทยให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ เช่น ชมรมดนตรีไทย วังพญาไท โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชมรมดนตรีไทย กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น รวมไปถึงประชาชนทั่วไปที่สนใจที่จะศึกษาดนตรีไทยอีกด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อศาสตร์ทางด้านดนตรีไทยนั้น ก็คือ ศิลปิน หรือครู ซึ่งเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ

ครูซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่ามากมาย สืบทอดและถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไป

กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูสุธารณ์ บัวทั้ง

วัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทยหรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทยนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง และอาจถือได้ว่าเป็นศิลปะในการศึกษาวิชาซีพดนตรีไทยมาตั้งแต่ในอดีต กล่าวคือ การถ่ายทอดดนตรีไทยในอดีตนั้นมีรูปแบบการถ่ายทอดในลักษณะของบ้านดนตรีที่ผู้เรียนต้องฝากตัวเข้าเป็นศิษย์ อาศัยพำนักในบ้านครู และคอยดูแลปรนนิบัติครูเพื่อแลกความรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับอารมณ์และความพอใจของผู้สอนด้วย ประการหนึ่ง การศึกษาเน้นที่การท่องจำ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ในวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรีไทย โดยไม่มีการใช้ตัวโน้ตในการจดจำทำนองเพลงต่าง ๆ ให้ความสำคัญในเรื่องของความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนและความอดทนในการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการบรรเลงที่เชี่ยวชาญ มีกระบวนการถ่ายทอดเรื่องคติความเชื่อ วิถีชีวิต และการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในฐานะนักดนตรีและความเป็นคนไทยแก่ศิษย์ให้เรียนรู้ไปพร้อมกัน พฤติกรรมและกระบวนการถ่ายทอดของผู้สอนหรือที่นักดนตรีไทยมักนิยมเรียกว่า “ครู” ที่ถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน หรือ “ศิษย์” ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จึงเป็นศิลปะเฉพาะตัวของผู้สอน ที่จะมีลีลาหรือกลยุทธ์ในการสอนที่แตกต่างกันออกไป เป็นต้น

กระบวนการถ่ายทอดความรู้การบรรเลง

จะเข้าของครูสุธารณ์ บัวทั้ง สามารถสรุปได้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบและวัดระดับความรู้ การรับรู้ ความแตกต่างของระดับความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน นั้น ถือเป็นสิ่งแรกที่สำคัญต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนและใช้ความแตกต่างดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ดังนั้น การรับทราบข้อมูลพื้นฐานด้านทักษะความชำนาญของผู้เรียน จึงเป็นวิธีการแรกที่ครูสุธารณ์ บัวทั้ง จะใช้ในการทำความเข้าใจกับลูกศิษย์ของครู โดยการตรวจสอบและวัดระดับความรู้กันจะมี 2 วิธีด้วยกัน คือ

1.1 การสอบถาม ถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเป็นกันเองระหว่างครูกับลูกศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ครูจะถามเกี่ยวกับบทเพลงต่าง ๆ ที่ควรจะได้หรือบทเพลงที่ใช้สำหรับการไล่จะเข้ เป็นต้น

นอกจากการสอบถามด้านความสามารถทางด้านการบรรเลงจะเข้แล้ว ครูยังสอบถามถึงประวัติทางด้านการเรียนจะเข้ว่า เคยเรียนจะเข้มาจากที่ใด ครูท่านใดเป็นผู้ฝึกสอน เหตุใดจึงมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ขอเรียนกับครู การพูดคุยซักถามเรื่องเหล่านี้จะช่วยให้ท่านได้เห็นถึงเจตนาที่ศิษย์มีต่อตัวครูและสามารถทำให้ครูมองเห็นถึงอุปนิสัยใจคอของศิษย์ได้อีกด้วย

“กว่าจะได้เรียนกับครูจริงจังก็นานมาก ครูถามโน้นนี่ เรียนกับใคร เรียนเพลงอะไรมาบ้าง เรียนดนตรีมานานแล้วหรือยัง ไหนลองดีดเพลงนี้ให้ครูดูซิ ดีดเพลงนั้นได้มั๊ย กว่าจะได้เรียนจริง ๆ กินเวลาไปเกือบเดือน ครูต้องถามให้แน่ใจ

ไว้ใจซะก่อน ถึงจะเริ่มต่อเพลงแรกให้” (ช่อทิพย์ ภูมณี, 2563)

1.2 การปฏิบัติ การให้ผู้เรียนปฏิบัติ ให้อู ถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้ครูเห็นถึงระดับ ความสามารถของผู้เรียน เห็นข้อบกพร่องเพื่อการ แก้ไขให้ถูกต้อง

2. การทำตามแบบหรือเลียนแบบครู การสอนแบบให้ทำตามแบบหรือเลียนแบบครู เป็นวิธีการสอนซึ่งครูจะทำให้ดูทีละวรรค ทีละตอน อย่างเช่น การฝึกเทคนิค กลวิธีพิเศษต่าง ๆ เช่น การติดสับัด การติดขี้ การติดตบสาย การติด กระบสายลวด ฯลฯ เทคนิคเหล่านี้ ครูจะทำให้ ลูกศิษย์ดูอย่างชัดเจนให้เห็นรายละเอียดทั้งการ ใช้นิ้ว และการใช้ไม้ดีด พร้อมกับอธิบายหลักการ และเหตุผลของการบรรเลงเทคนิคต่าง ๆ จากนั้นครู จะให้ลูกศิษย์ทำตาม ทำซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญ

“เวลาเราสอนเค้า เราก็ต้องเล่นให้เค้า ดูด้วย นอยปากอย่างเดียวเค้าไม่รู้หรอก มันต้อง ให้เห็นมือไม้ ใช้นิ้วดีดยังไง เดินไม้ดีดเข้าออก ถ้าไม่ ต่อมือจากครูไปจริง ๆ แล้วเนี่ย เสียงที่ออกมา มันก็ไฉนนะ แต่มือไม่เหมือน เหมือนฟังจากเทป แล้วก็มาดีด เพลงที่ครูต่อให้ ลูกศิษย์ 2 คน บางที ยังต่อคนละอย่างนะ คนไหนฝีมือดีหน่อยก็เอา ยาก ๆ ไป คนไหนยังไม่แข็งแรง เราก็ให้เค้าเล่นง่าย ๆ ไปก่อน เดี่ยวเค้าจะถอดใจซะก่อน พอดีดได้ดีแล้ว ก็ให้หัดให้คิดทางเพลงเอง แล้วมาดีดให้เราดู เราก็ ค่อย ๆ สอนเค้าไป” (สุรารณ บัวทั้ง, 2563)

ลักษณะการสอนแบบนี้ครูอธิบายว่า มิใช่เป็นการปิดกั้นทางด้านความคิดของลูกศิษย์ แต่อย่างใด แต่หากเป็นไปเพื่อรักษาแบบแผนที่ดี ควรยึดเอาไว้สำหรับการบรรเลงจะเข้ ซึ่งในขั้นตอนนี้

ครูจะคอยสังเกตในส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุงให้กับ ลูกศิษย์อย่างใกล้ชิด และเอาใจใส่ เช่น การเดินนิ้ว ถูกต้องหรือไม่ สบัดอย่างไร ขยี้อย่างไร จึงจะ ถูกต้องและเหมาะสม ครูจะประเมินโดยการให้ ลูกศิษย์ปฏิบัติให้ดูเป็นรายบุคคลเพื่อให้เห็น รายละเอียดและข้อบกพร่องของการดีดอย่าง ชัดเจน เพื่อการแก้ไขอย่างถูกต้อง

3. การทำเองโดยไม่มีแบบแผน ลักษณะ การถ่ายทอดความรู้วิธีนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ ลูกศิษย์ได้แสดงความคิด และความสามารถของ ตนเอง ครูจะให้ลูกศิษย์ได้คิดประดิษฐ์ทางเพลง ที่ลูกศิษย์อยากจะบรรเลงแล้วให้บรรเลงให้ดู ด้วยความคิดที่ว่า ผลงานทางด้านศิลปะนั้น ไม่มี สิ่งใดที่ถือว่าถูกต้องที่สุด เพราะแต่ละคนมีความชอบ และความถนัดไม่เหมือนกัน การที่จะเอาความคิด ของคนอื่นมาตัดสินกระบวนการในการสร้างงาน ของอีกคนหนึ่งนั้นเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะ ศิลปินเองเท่านั้นจะเป็นผู้ที่บอกได้ว่าสิ่งใดเหมาะสม สำหรับเขาในลักษณะของการสอนที่ให้ลูกศิษย์ มีทางเลือกและคิดประดิษฐ์ทางตามที่ตนเองสนใจนี้ จะทำให้ลูกศิษย์มีความสนใจที่จะต่อเพลงนั้น ๆ จนจบ และลูกศิษย์จะเกิดความภูมิใจที่ได้คิด ประดิษฐ์ทางขึ้นมาเอง รู้สึกมีส่วนร่วมในการ สร้างผลงานขึ้นมา โดยในการเปิดโอกาสในการ สร้างทำนองนั้น ครูจะมีขอบเขตและข้อคิดให้แก่ ลูกศิษย์เพื่อให้เป็นแนวทางเสมอ

“ครูต่อเพลงนี้ให้แล้ว พอเล่นได้เป็นที่ พอใจของครู ครูก็จะบอกให้เราคิดทางเพลงเอง ให้ลองทำ ลองคิด ไม่เคยว่าว่าทำแบบนี้แล้วไม่ถูก ไม่ใช่ เปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ทุกคนได้คิด ไม่ใช่ว่า ทางเพลงที่ครูทำจะเพราะ หรือจะถูกไปเสียทั้งหมด

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ครูสอนเสมอให้คิดเอง ทำเอง เสมอจะได้พัฒนาไปเรื่อย ๆ เพลงการต่าง ๆ จะได้ไม่สูญหาย อย่ายึดแบบเดิม ๆ เปลี่ยนบ้าง” (เสถภูมิ ไพเราะ, 2563)

4. ฝึกให้เกิดความชำนาญ กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ครูสุธารณ์ บัวทั้ง มักจะเน้นย้ำกลับลูกศิษย์เสมอว่า การที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นนักดนตรีไทยนั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่การฝึกฝนการไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์กับครูที่มีชื่อเสียง มีความสามารถมากเพียงใด แต่ผู้เรียนไม่มีการฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญ ก็ไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นนักดนตรีไทยได้เหมือนอย่างครูที่เราเข้าไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์ได้

“หลัก ๆ ที่ครูให้ฝึกคือ ให้การบ้านต้องมีแบบฝึก มีการบ้านทุกครั้ง ให้เด็กกลับไปซ้อมไปท่องเราต้องมี ไม่งั้นฝีมือมันไม่พัฒนาขึ้น” (สุธารณ์ บัวทั้ง, 2563)

นอกจากการฝึกฝนจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านฝีมือและแม่นยำเพลง ซึ่งเป็นประโยชน์ที่จะได้ทางตรงแล้ว การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความมีวินัยของนักดนตรี ที่มีความเพียรพยายาม อุตสาหะในการฝึกซ้อมจนเห็นเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับจากนักดนตรีทั่วไป

5. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการนี้จากการศึกษาสังเกตกระบวนการถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเห็นของ ครูสุธารณ์ บัวทั้ง พบว่า กระบวนการนี้มักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการถ่ายทอดบทเพลงให้แก่ศิษย์ เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของดนตรีกับวิถีชีวิตไทย การดำรงตนอยู่ในสังคม

บทสรุป

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด การถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเห็นของครูสุธารณ์ บัวทั้ง ยังยึดแบบไม่มีแบบแผนตายตัว กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ ได้แสดงความสามารถ ความคิดของตนเอง ไม่มีการปิดกั้นความรู้ เพราะแต่ละคนก็มีความชอบหรือไม่ชอบที่แตกต่างกันไป ดังที่เหมราช เหมหงษา (2541) ศึกษาเรื่อง วิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเห็น: การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์บอกเล่า มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิวัฒนาการการถ่ายทอดการบรรเลงจะเห็นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน และการศึกษาความรู้ในเชิงทฤษฎีและในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเห็นรวมทั้งกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเห็นในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากการวิเคราะห์ความรู้ในเชิงทฤษฎี และความรู้ในเชิงปฏิบัติของกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงจะเห็นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงปัจจุบันพบว่า ในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ก่อกำเนิดดุริยางคศิลป์ (เอตทัคคะ) ทางการบรรเลงจะเห็นด้วยกันทั้งหมด 6 ท่าน โดยดุริยางคศิลป์ทั้งหมด ได้ถ่ายทอดทักษะการบรรเลงจะเห็นโดยตรงแบบการสอนของไทยโบราณ คือ (1) วิธีการสอนแบบตัวต่อตัว (2) วิธีการสอนแบบฝึกจำ และ (3) วิธีการสอนแบบแบบให้เลียนแบบครู และสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการเรียนการสอน หรือการถ่ายทอดความรู้การบรรเลงจะเห็นนั้น จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักดนตรีไทยให้แก่ศิษย์ด้วย จึงจะทำให้ผลงานทางด้านศิลปะนั้นมี

ความเหมาะสม ลงตัว และถูกต้อง เพราะผลงานทางด้านศิลปะนั้นไม่มีสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เพียงแต่ต้องรู้ขอบเขต และความเหมาะสมที่จะเอาไปใช้ในชีวิต และยังเน้นย้ำเรื่องของการฝึกซ้อมดนตรีอย่างสม่ำเสมอ เพราะการฝึกซ้อมจะทำให้ฝีมือของลูกศิษย์นั้นสัมฤทธิ์ผลได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักกระบวนการดนตรีไทย

อีกประการหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันเกิดสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (Covid19) ระบาดขึ้นในประเทศไทย ทำให้การเรียนการสอนต้องมีการประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอน โดยให้เป็นการเรียนการสอนดนตรีไทยยุคใหม่แบบออนไลน์ โดยที่นักศึกษาไม่ต้องเข้าชั้นเรียน มีการสื่อสารกันหลากหลายช่องทางเพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่อย่างไร

ก็ตาม การเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายเท่าที่ควร เพราะการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันยังต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติจริงจากครูผู้สอนถึงตัวศิษย์โดยตรง เป็นต้น

นอกจากนี้ สิ่งที่ครูสุธารณ์ บัวท่ง ได้ยึดถือปฏิบัติและปลูกฝัง สั่งสอนลูกศิษย์ทุกคนก็คือ การมีความกตัญญูรู้คุณ ความกตัญญูรู้คุณคนนั้น อานิสงค์แรงกล้า จะยังความสุข ความเจริญให้แก่ผู้ที่ยึดมั่นถือมั่น อันเป็นสิ่งที่พึงมีอยู่ในตัวนักดนตรีไทยทุกคน และยังเป็น การช่วยรักษาขนบประเพณีและคุณค่าของดนตรีไทยเอาไว้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้านักดนตรีไทยมีจิตใจบริสุทธิ์แล้ว ย่อมทำให้ผู้นั้นเป็นผู้เจริญได้

REFERENCES

- Poumanee., C. (2014), *A Study of of Kru Sutharn Buatang's Compositional Identity On Jakhay Solo Music*, Master of Arts Thesis, Ramkhamhaeng University.
- Domrongrachanuphap, Somdejphachaoborawongther Kormphaya, (1973). *Pi Phat Legends, The Memorial of Nine Mi Subyen Cremation Ceremony*. Bangkok: Fine Arts Department.
- Ministry of University Affairs (UD). *Her Majesty Queen Sirikij and Her Preservation Activity on National Arts and Culture*. Bangkok: Chulalongkorn Printing House.
- Nickmanont.,P. (1992). *Report on Research Searching Knowledge and Knowledge Transfer System in Rural Thai Communities*, Bangkok: Srinakharinwirot University, Faculty of Education.
- Yamkrinfong., P. (1992). *Thai Rural Society*. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University.
- Kurowat., P. (1997). *Thai Arts and Culture*. (2nd Published). Bangkok. Amorn Printing House.
- Rakthong., P. (1996). *The Study of Krueng Sai Pi Chava Ensemble*. Master of Arts Thesis. Mahidol University.

- Amartayakul., P. (1984). **Dontrivichak: Knowledge of Thai Music for Appreciation.** Bangkok: Siam Printing House, Printing Period
- Tramote., M. (1995). **Dontrithai.** Bangkok: Printing Thai Wattanapanich.
- Royal Academy (1997). **Encyclopedia of Thai Music Terms on Vocal Session Royal Academy Edition.** Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya Press
- Kosinanon., R. (1997). **Musical Language.** (2ndPublished). Bangkok: Teavhers' Council of Trade Organization.
- Suboon., S. (1990). **Experts on Jakhay in the Rattanakosin period.** An Article Thai music Performance Secondary Education 14th (p 66-67). Bangkok.
- Office of the National Culture Commission. (1994). **Use and Development of Processes For Local Culture Transmission.** Bangkok: Press Office Ladprao Council.
- Hemhongs., H. (1998). **Evolution of Transfer System on Jakhay:** Master of Education Thesis, Chulalongkorn University.
-

การวิจัยทางธุรกิจการบิน

RESEARCH IN AVIATION BUSINESS

นิสรา แพทย์รังษิ^{1*} วไลภา จันดาเบา² ปารย์กัญจน์ วิจิตรสงวน³ และ มรกต บุญศิริชัย⁴
¹วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตนครปฐม
จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย
^{2,3}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
⁴คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Nisara Paethrangsri^{1*}, Wanlapa Jandaboue², Parnkan Vijitsanguan³
and Morakot Boonsirichai⁴

¹College of Hospitality Industry Management, Suan Sunandha Rajabhat University

^{2,3}Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

⁴Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University

*E-mail: nisara.pa@ssru.ac.th

Received: 2021-02-03

Revised: 2021-04-29

Accepted: 2021-05-25

บทคัดย่อ

ปัจจุบัน มีการทำวิจัยทางธุรกิจการบินในประเทศไทยค่อนข้างน้อย ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทำวิจัยในระบบธุรกิจการบิน ทั้งในส่วนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงและที่สัมพันธ์กับกระบวนการบริหารธุรกิจการบิน เพื่อกระตุ้นให้นักวิชาการและนักบริหารสนใจ เห็นความสำคัญ และใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในการบริหาร การปฏิบัติการ การกำกับ และการควบคุมการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรการบิน ความสะดวกและความปลอดภัยของผู้เดินทาง และความสามารถในการแข่งขันของทุกหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง บทความนี้ยังให้ข้อมูลด้านแนวทาง ข้อจำกัดของการทำวิจัย และเสนอแนะหัวข้อกว้าง ๆ ที่อาจนำไปพิจารณาใช้กำหนดปัญหา คำถาม และวัตถุประสงค์การวิจัย

คำสำคัญ: การวิจัย ธุรกิจการบิน การปฏิบัติการการบิน

ABSTRACT

At the present time, there are a few Airline Business researches in Thailand, so this study offers an idea to research in air transportation business both direct and relate to Airline Business manipulated process. In order to instigate administrators and scholars to interest, realize an importance and benefit from researches in management, operations, and performance control. This would ensure that the work effectiveness and efficiency of aviation personnel, to increase the convenience and safety of passengers and also to enhance competitiveness of all departments and related organizations. This article provides information on research guidelines, study constraints and wide suggestions which may lead to consider to determine problems, questions, and objectives of the research

Keywords: Research, Aviation business, Airline Operations

บทนำ

คนทั่วไปมักเข้าใจว่า การวิจัยทางธุรกิจ การบินเป็นการวิจัยที่มีขอบเขตตามคำจำกัดความของคำว่า “ธุรกิจการบิน” ซึ่งหมายถึงการดำเนินการที่มุ่งหวังผลกำไรอันเกิดจากการดำเนินงานทางการบินเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังนั้นการวิจัยทางธุรกิจ การบินจึงเป็นการวิจัยที่สร้างขึ้นเพื่อมุ่งที่จะนำผลไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจการบิน โดยเน้นทางการบริหารทุกด้าน ทั้งด้านการปฏิบัติการบิน (Flight operations) การเงิน (Finance) การตลาด (Marketing) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เทคโนโลยีการบิน (Technological Aviation) การจัดการระบบความปลอดภัย (Safety Management System) และการบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง “ธุรกิจการบิน” ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การที่มีได้หวังผลกำไรด้วย เช่น องค์การภาครัฐ (กระทรวง กรม สถานศึกษา และ ฯลฯ) รัฐวิสาหกิจ (วิทยุ

การบิน การทำอากาศยาน องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ การรถไฟแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิต และ ฯลฯ) องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization – ICAO) (ICAO, 2020) สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association - IATA) (IATA, 2017) องค์การความปลอดภัยด้านการบินแห่งสหภาพยุโรป (European Aviation Safety Agency – EASA) (EASA, 2021) สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (The Civil Aviation Authority of Thailand – CAAT หรือชื่อย่อในภาษาไทย ว่า กพท.) (CAAT, 2021) มูลนิธิและองค์การพัฒนาเอกชน เป็นต้น องค์การเหล่านี้แม้จะตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการหรือความจำเป็นของสังคม โดยไม่คิดถึงผลประโยชน์ตอบแทนเป็นตัวเงิน

แต่ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถทางธุรกิจไม่น้อยไปกว่าองค์การที่ดำเนินการเพื่อหวังผลกำไร และผลกำไรแบบที่ไม่เป็นตัวเลขทางบัญชี อาจเป็นการทำให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสุขภาพดี มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือมีความสุขมากขึ้น เป็นต้น อย่างไรก็ตามองค์การต้องสามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการทางการบริหารเช่นเดียวกันกับองค์การธุรกิจการบิน

การวิจัยทางธุรกิจการบินจะครอบคลุมเนื้อหาอย่างกว้างขวาง ส่วนใหญ่จะกระทำเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการแก้ปัญหา วางแผน หรือกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับผู้บริหารระดับสูง แต่ในการทำงานของผู้บริหารระดับกลางและระดับต้นก็มีความต้องการข้อมูลจากการวิจัยในงานที่ทำอยู่ (Action Research) ด้วย ตัวอย่างข้อมูลที่ฝ่ายบริหารระดับสูงต้องการ เช่น ประธานบริหารฝ่ายการเงิน (Chief Financial Officer - CFO) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการเงินของบริษัทมักต้องการทราบเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเงินที่เชื่อถือได้ในปัจจุบันและอนาคต ทั้งระยะสั้นและระยะยาว หรือผลกระทบของนโยบายของรัฐต่อการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารฝ่ายปฏิบัติการ (Chief Operations Officer - COO) มักต้องการทราบแนวทางการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว มีความเป็นมาตรฐาน และสามารถลดต้นทุนด้านการปฏิบัติงานได้ (Operating Costs Reduction) เพื่อให้ได้ขั้นตอนการทำงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น ต้นทุนลดลง และได้ปริมาณงานมากขึ้น หรือ

แนวทางการบริหารความเสี่ยงในด้านปฏิบัติการและการบริการ หรือการปรับวัฒนธรรมองค์การให้เหมาะกับสภาพแรงงานอุปกรณ์และเครื่องมือและความต้องการของลูกค้า ในขณะที่ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Director) มักต้องการทราบว่า จะจัดหาแรงงานที่มีสมรรถนะสูงได้อย่างไร มีกระบวนการพัฒนาบุคลากรด้านการบินให้มีสมรรถนะที่สูงกว่าคู่แข่งได้อย่างไร จะรักษาบุคลากรที่ดีไว้ได้ด้วยแรงจูงใจใด แนวทางในการส่งเสริมให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณค่าในการบริการให้สูงขึ้น ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายกลยุทธ์องค์การและการพัฒนาธุรกิจ (Director of Strategic Management and Business Development) มักต้องการทราบข้อมูลการปรับปรุงเครือข่ายเส้นทางบิน (Route & Network Strategies) การวางแผนการใช้เครื่องบิน (Fleet Planning) และการบริหารจัดการบริษัทในเครือและกลุ่มธุรกิจของบริษัทสำหรับผู้บริหารฝ่ายการตลาด (Marketing Executive) มักต้องการทราบข้อมูลเพื่อนำไปวางแผนการตลาด กำกับ ควบคุม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการขายและการตลาด ชนิด ประเภท คุณสมบัติเฉพาะ และรูปแบบการให้บริการที่ลูกค้าต้องการในแต่ละช่วงระยะเวลา เพิ่มยอดขายให้เหนือกว่าคู่แข่ง การส่งเสริมการขาย หรือโอกาสของการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายแบบใหม่ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า สภาพแวดล้อมธุรกิจการบิน สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และสภาพของบุคลากรในองค์การ เพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ดีขึ้น การวิจัย

จึงเป็นเครื่องมือหลักที่สำคัญสำหรับใช้ในการหาข้อมูลเหล่านี้

การวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ภาพลักษณ์ใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต เป็นการวางแผนในภาพรวมขององค์กร ทุกกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเป็นปัจจัยชี้อนาคตขององค์กรนั้น (Mahidol University, n.d.) การกำหนดแผนระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์และพัฒนาแผนการปฏิบัติงานจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ต้องเชื่อถือได้และทันสมัย ตามปกติผู้บริหารจะใช้วิสัยทัศน์และประสบการณ์ของตนร่วมกับข้อมูลของสภาพทางธุรกิจในขณะที่นั้น เพื่อนำไปสร้างกลยุทธ์ในการทำงาน การใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้บริหารระดับสูงมักใช้ในลักษณะของการใช้สามัญสำนึกที่เกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้เนื่องจากความเร่งรีบในการตัดสินใจ หรือเนื่องจากผู้บริหารคิดว่าปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ไม่สู้จะสำคัญนัก หรือไม่มีข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้จริง การตัดสินใจในลักษณะของการใช้จินตนาการโดยไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม ก็จะเหมือนการตัดสินใจในการเล่นพนันแบบจับไม้สั้นไม้ยาว อาจมีบางกรณีที่ประสบผลสำเร็จก็ได้ แต่ในระยะยาวการตัดสินใจแบบนี้มักนำไปสู่ความผิดพลาดที่แก้ไขได้ยาก อย่างไรก็ตาม หน้าที่หลักของฝ่ายบริหารก็คือการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารมีหน้าที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ จึงต้องเป็นผู้ดำเนินการสั่งการให้กับทุกฝ่ายทุกหน่วยงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และปรับปรุงความรู้ให้ทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ

ติดตามข่าวสารความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในองค์กร (Campus-star, 2020) การวิจัยทางธุรกิจจะช่วยให้ผู้ที่มีหน้าที่ต้องตัดสินใจเปลี่ยนวิธีการตัดสินใจจากการใช้สามัญสำนึก มาเป็นการเสาะหาข้อมูลอย่างเป็นมีวัตถุประสงค์และเป็นระบบ

การวิจัยทางธุรกิจการbinอาจดำเนินการโดยองค์กรที่มีในองค์กรทางธุรกิจก็ได้ เช่น สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชน หรือสำนักวิจัยอิสระ เป็นต้น นักวิจัยทางธุรกิจที่ทำการวิจัยในหน่วยงานอาจอยู่ในตำแหน่ง “นักวิจัยตลาด” หรือ “นักวิจัยองค์กร” หรือ “ผู้อำนวยการสำนักวิจัยด้านการเงินและเศรษฐกิจ” หรืออื่น ๆ โดยที่เนื้อหาของ “การวิจัยทางธุรกิจการbin” จะครอบคลุมความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในทุกด้านของระบบธุรกิจโดยรวม ด้วยเหตุนี้บุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียวจึงมักไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะดำเนินการวิจัยได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาในเชิงลึกทั้งหมดได้ การวิจัยทางธุรกิจจึงอาจกระทำในภาพรวมแบบกว้าง ๆ (Macro) หรือทำในสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Micro) แต่ละด้าน และถึงแม้ว่าการวิจัยในแต่ละสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจะเป็นการศึกษาปรากฏการณ์แต่ละด้านที่แตกต่างกัน แต่การวิจัยเหล่านี้จะมีจุดร่วมกันก็คือ การใช้กระบวนการวิจัยที่คล้ายกัน และในหลายกรณีอาจต้องเสนอผลการวิจัยโดยใช้ความเชี่ยวชาญหลายด้านประกอบกัน เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถใช้ข้อมูลได้ครอบคลุมทุกด้านในการตัดสินใจทางธุรกิจภาพรวม

คำจำกัดความของการวิจัยทางธุรกิจ การบิน

ธุรกิจสายการบินเป็นวิธีการขนส่งผู้โดยสาร และสินค้าที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการเดินทางน้อย ส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างสะดวก ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (Prungpreung, 2012) หน้าที่หลักของการวิจัยทางธุรกิจการบินก็คือ การหาข้อมูลที่เหมาะสมและเที่ยงตรงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ อันจะส่งผลให้ผู้มีหน้าที่ต้องตัดสินใจทางธุรกิจ เปลี่ยนวิธีการตัดสินใจจากการใช้สามัญสำนึกไปสู่การใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอย่างมีวัตถุประสงค์ และเป็นระบบ ดังนั้น “การวิจัยทางธุรกิจการบิน” ก็คือกระบวนการเสาะหา บันทึก และวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจ จากคำจำกัดความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยทางธุรกิจการบิน อันได้แก่

1) ข้อมูลจากการวิจัยจะต้องไม่เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมในลักษณะที่ใช้สามัญสำนึก หรือไม่มีระบบ ในด้านภาษา คำว่า “วิจัย” ในภาษาอังกฤษ คือ Re-search ซึ่งแปลความตามความหมายของคำได้ว่าได้ว่าเป็น การค้นหาซ้ำอีก (Search again) นั่นคือเป็นการศึกษาและค้นหาความรู้ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific method) อย่างรอบคอบ อดทน และต้องตรวจสอบข้อมูลอย่างระมัดระวัง เพื่อค้นพบทุกสิ่งที่มีคุณค่าต่อเรื่องหรือประเด็นปัญหาที่ทำการศึกษา

2) ข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์แล้ว จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ

มีความเชื่อมั่นได้ว่ามีความถูกต้องและเที่ยงตรงสูง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ นั่นคือข้อมูลดิบที่นำมาวิเคราะห์จะต้องมีปริมาณมากพอและกระจายตัว ในลักษณะที่ยอมรับได้ว่าเป็นตัวแทนของข้อมูล ที่ต้องการศึกษา มีความถูกต้องและมีความทันสมัย ในระดับที่ยอมรับได้ นักวิจัยจะต้องแยกความเอนเอียง ในความคิดเห็นส่วนตัวนอกจากการพิสูจน์แนวความคิดที่ตั้งไว้ล่วงหน้า ถ้าหากมีความเอนเอียงเกิดขึ้นในกระบวนการวิจัย คุณค่าของข้อค้นพบ ที่ได้จากการวิจัยจะเสียไป (Wadecharoen et al., 2017)

3) เนื้อหาการวิจัยจะต้องมีขอบเขต ครอบคลุมข้อมูลที่ควรนำไปใช้ การทำวิจัยที่ไม่สนองตอบในเรื่องนี้จะมีไร้ค่าและเป็นการสูญเสีย อีกด้วย นอกจากนี้การทำวิจัยที่ทำได้เพียงเพื่อยืนยัน สิ่งที่อยู่แล้วก็ไร้ค่าและเป็นการสูญเสียเช่นกัน เนื่องจากการทำวิจัยต้องใช้ทั้งแรงงาน เวลา และ ค่าใช้จ่ายสูง และรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย ควรมี 1) การเรียงลำดับความสำคัญของประเด็น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของการเรียบเรียง เนื้อหาด้วย 2) ความถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ซึ่งจะสามารถบ่งบอกความเป็นมืออาชีพและความรอบคอบของผู้วิจัย และ 3) ความสม่ำเสมอของการใช้คำ (Srijunpetch, 2018)

ปัจจัยทางด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สายการบินระหว่างประเทศของผู้โดยสารมี 7 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านบุคลากร (People) (2) ลักษณะทางกายภาพภายในสถานที่ให้บริการ (Physical environment) (3) ปัจจัยด้านราคา (4) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (5) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ เส้นทางการให้บริการ

และสิ่งอำนวยความสะดวก (Product) (6) ขั้นตอนการให้บริการ และ (7) การส่งเสริมการขายหรือ Promotion และปัจจัยที่ผู้โดยสารให้ความสำคัญสามอันดับแรกคือ (1) การหาข้อมูลปัจจัยด้านพนักงานผู้ให้บริการ ผู้โดยสารให้ความสำคัญในเรื่องพนักงานมีความกระตือรือร้นในการให้บริการด้วยความเต็มใจมากที่สุด (2) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์คือ เครื่องบินออกเดินทางและถึงที่หมายตามตารางการบิน ความพึงพอใจในภาพรวมของการบริการของสายการบิน และ (3) ราคาค่าโดยสารอยู่ในงบประมาณที่กำหนด และความสะดวกในการซื้อบัตรโดยสาร (Wan-Uta et al., 2012; Mee Jinda & Serirat, 2011; Chaowapong, 2018)

Jamjamroon และ Somsuk (2016) ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติการบินสายการบินนกแอร์พบว่า การปฏิบัติการบินที่มีประสิทธิภาพวัดได้จากความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ความถูกต้อง รวดเร็วและตรงเวลาของเที่ยวบิน ความสามารถในการลดต้นทุนในการดำเนินงาน และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และได้สรุปไว้ว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการปฏิบัติการบินคือบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรม หมายถึงมีวัฒนธรรมองค์การที่เน้นให้พนักงานเป็นคนขยัน อดทน เสียสละ ซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จงรักภักดีต่อองค์การ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานคนอื่น ๆ ได้ทุกระดับ ข้อมูลเหล่านี้ สายการบินอาจนำไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์ต่อไป

เครื่องมือหลักสำหรับการแก้ปัญหาทางการบริหารก็คือการวิจัยธุรกิจที่มุ่งในการหาข้อมูล

ที่จำเป็นเพื่อการลดความผิดพลาดของการตัดสินใจ เนื่องจากการใช้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เช่น การศึกษา กลยุทธ์การเพิ่มรายได้ของสายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย พบว่ากลยุทธ์การตั้งราคาแบบจิตวิทยา (Psychological Based Price Strategy) มีผลต่อการบริหารรายได้ของสายการบิน (Paethrangsi, 2020) อย่างไรก็ตาม การวิจัยจะเป็นเพียงตัวช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเท่านั้น มิใช่ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนผู้บริหาร นั่นคือ กระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการด้านการบริหารมิใช่กระบวนการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเชิงบริหารเท่านั้น

ประเภทของการวิจัย

มีคนจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจว่าการวิจัยทางธุรกิจเป็นการวิจัยที่มีจุดประสงค์เพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ในความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้นทั้งหมด อีกเหตุผลหนึ่งของการทำวิจัยก็คือ การสร้างและการประเมินหลักการ (Concept) หรือทฤษฎี (Theory) (Saunders & Lewis, 2012) การวิจัยพื้นฐาน การวิจัยทางธุรกิจก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการวิจัยในสาขาวิชาอื่น ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่คือการวิจัยพื้นฐาน (Basic หรือ Pure Research) และการวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

1) การวิจัยพื้นฐาน เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการขยายขอบเขตของความรู้ให้กว้างขวางออกไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ปัญหาหนึ่งปัญหาใดโดยเฉพาะ มีผู้รู้เคยกล่าวไว้ว่า “ไม่มีความรู้ใดที่เป็นความรู้ในการประยุกต์มากกว่าทฤษฎีที่ดี” ถึงแม้คำพูดนี้จะจริง

ตลอดมา แต่โดยทั่วไป ผลการค้นพบจากการวิจัยพื้นฐานมักไม่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที เพราะเป็นการทำวิจัยที่เน้นการตรวจสอบการยอมรับได้ของทฤษฎีที่สนใจ หรือเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการที่ผู้วิจัยสนใจมากขึ้น

ตัวอย่างเช่น การวิจัยเพื่อศึกษาถึงการยอมรับผลการทำงานที่ถูกต้องของบุคคลในการปฏิบัติงานจะมีผลต่อการทำงานในอนาคตของบุคคลผู้นั้นอย่างไร ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มทำปริศนาอักษรไขว้ที่เหมือนกันคนละชุด แล้วส่งผลงานคืนแก่นักวิจัยเมื่อตรวจผลงานแล้ว นักวิจัยได้แจ้งให้สมาชิกในกลุ่มแรกทุกคนทราบว่าแต่ละคนทำได้ดี (ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 70 ไม่ว่าจะผลการเล่นจริงจะเป็นอย่างไร) ส่วนกลุ่มที่สองนักวิจัยแจ้งว่าสมาชิกทุกคนทำได้ไม่ดีเลย (ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 30) จากนั้นได้ให้ปริศนาอักษรไขว้แก่สมาชิกทั้งสองกลุ่มทำอีกคนละชุด ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มที่เคยได้รับแจ้งว่าทำได้ดีแล้วในการเล่นครั้งแรก จะทำได้ดีกว่ากลุ่มที่เคยได้รับแจ้งว่าทำไม่ได้ ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถทดสอบหลักการหรือทฤษฎีทางจิตวิทยาได้ แต่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการขยายขอบเขตความรู้พื้นฐานทางด้านพฤติกรรมมนุษย์เพื่อสร้างหลักการอันจะนำไปสู่การสร้างทฤษฎีต่อไป และผลการวิจัยนี้ยังอาจนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

ในการวิจัยพื้นฐานจะเป็นการทดสอบหลักการหรือสมมุติฐานที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงแปลความและสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่จะนำไปสู่หลักการซึ่งเป็นกฎทั่วไปที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้น

อันจะนำไปสู่การสร้างทฤษฎี เมื่อพิสูจน์ได้ว่าหลักการนั้นใช้กับสถานการณ์ทั่วไปได้เสมอในระยะต่อไป (Wadecharoen et al., 2017)

การวิจัยประยุกต์ เป็นการวิจัยที่ทำขึ้นเมื่อองค์การต้องตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการศึกษาเพื่อนำไปสู่การตอบปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญห และกำหนดนโยบายขององค์การอีกด้วย (Cooper & Schindler, 2003) ตัวอย่างเช่น หน่วยงานหนึ่งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติการให้เป็นหน่วยงานที่ไม่ใช้กระดาษ (Paperless office) โดยสร้างระบบโครงข่ายคอมพิวเตอร์ ในกระบวนการปรับปรุงหน่วยงานนี้อาจจำเป็นต้องทำการวิจัยเพื่อเรียนรู้ว่าบุคลากรของหน่วยงานมีความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากยังไม่พร้อม องค์การจะมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร

วิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการทำวิจัยพื้นฐานและวิจัยประยุกต์จะไม่ต่างกันมากนัก ทั้งสองรูปแบบจะใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อตอบปัญหาที่มีลักษณะกว้าง ๆ กล่าวคือ เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักวิจัยทราบและเข้าใจสภาพของปรากฏการณ์นั้น วิธีการทางวิทยาศาสตร์ จะใช้การสังเกต การตั้งสมมุติฐาน การพิสูจน์สมมุติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการแปลความอย่างมีเหตุมีผลจากร่องรอยที่มี (ความจริงจากการสังเกตหรือการทดลอง และการรายงาน)

การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิจัยประยุกต์ทำให้มั่นใจได้ว่า การรวบรวมความจริงกระทำได้อย่างถูกต้อง และสามารถพิสูจน์ความคิดสร้างสรรค์ในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจว่ามีความ

เหมาะสมหรือไม่ การยอมรับผลของการวิจัยไม่ว่าจะเป็นวิจัยพื้นฐานหรือวิจัยประยุกต์จะขึ้นอยู่กับความถูกต้องของการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งในแต่ละกรณีจะต้องใช้เทคนิคในการดำเนินการวิจัยแตกต่างกันไปตามลักษณะของวัตถุประสงค์ เนื้อหาการวิจัย และข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวของคณะผู้วิจัยเองเช่นการตัดสินใจเลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Thaweedech & Teekasap, 2020) ตัวอย่างงานวิจัยด้านการบิน เช่น นวัตกรรมการเพิ่มคุณภาพการให้บริการผู้โดยสารสายการบินพาณิชย์ในประเทศไทย (Ngammak, & Na Talang, 2020) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ

คุณค่าทางการบริหารของการวิจัยทางธุรกิจการบิน

คุณค่าทางการบริหารของการวิจัยทางธุรกิจการบินที่สำคัญก็คือการลดความผิดพลาดของการตัดสินใจทางธุรกิจที่เกิดจากข้อมูลไม่ถูกต้องและเหมาะสมลง กระบวนการตัดสินใจจะเกี่ยวพันกับการพัฒนาและการปฏิบัติตามกลยุทธ์ธุรกิจที่วางไว้ โดยทั่วไปการวิจัยธุรกิจการบินจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดและการปฏิบัติตามกลยุทธ์ในสี่ขั้นตอน คือ

- การเลือกคำถามงานวิจัย
- การกำหนดกรอบปัญหาหรือโอกาส
- การเลือกแนวทางการดำเนินการและการนำไปปฏิบัติ
- การประเมินผลการดำเนินการ

1) การกำหนดกรอบปัญหาหรือโอกาสในการพัฒนากลยุทธ์ องค์กรจะต้องประเมินก่อนว่า

องค์กรมีเป้าหมายในการดำเนินงานเช่นไร และจะมีวิธีดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างไร โดยทำการศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT) ของสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคตขององค์กรโดยละเอียด

การวิจัยทางธุรกิจการบินในช่วงนี้ อาจทำในลักษณะการตรวจสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก องค์กร ข้อมูลกิจกรรมทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจบางอย่างก็อาจช่วยให้ผู้บริหารระลึกได้ว่าสภาพขององค์กรและสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ได้ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบกลยุทธ์ต่อไป ตัวอย่างเช่น ผลการวิเคราะห์รายงานการดำเนินการจ่ายเงินปันผลของบริษัทในอดีต อาจทำให้ผู้บริหารระลึกได้ว่าลักษณะของการปันผลมีผลต่อแรงจูงใจในการลงทุนอย่างไร ทำให้สามารถทราบแนวทางในการสร้างกรอบกลยุทธ์ในการขยายการลงทุนขององค์กรได้

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทางธุรกิจการบิน อาจแสดงให้เห็นปัญหาที่แท้จริงได้ ตัวอย่างเช่น ในการสัมภาษณ์พนักงานภาคพื้น (Ground Service Agent - GSA) เพื่อหารายละเอียดลักษณะงานของพนักงานของสายการบินหนึ่งพบว่า พนักงานมีความสามารถในการกำหนดที่นั่งบนเครื่องบินให้ผู้โดยสาร (Seat Assignment) มากกว่าการต้อนรับและให้บริการกับลูกค้า จากข้อค้นพบนี้หากผู้บริหารคิดว่าสภาพการเช่นนี้เป็นปัญหาต่อการดำเนินงานของสายการบิน ผู้บริหารอาจต้องตัดสินใจกำหนดกรอบกลยุทธ์และแผนงานเพื่อพัฒนาองค์กร

โดยการกำหนดทางเลือกที่มีตามประสบการณ์ของตน และ/หรือของผู้คนที่ดำเนินการไปแล้ว หรืออาจตัดสินใจให้มีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถเข้าใจสถานการณ์ได้ดีขึ้น แม้นักบริหารจะทราบปัญหาหรือศักยภาพของโอกาสอย่างลึกซึ้งก็ตาม การวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชี้แนะหรือช่วยทำให้เกิดความชัดเจนในการเลือกแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ต่อไป

2) การเลือกแนวทางการดำเนินการและการลงมือปฏิบัติ หลังจากการพิจารณาแนวทางการดำเนินการหลายแนวทางแล้ว บางกรณีอาจต้องมีการทำวิจัยเพื่อหาข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประเมินว่าแนวทางการดำเนินการใดจะเหมาะสมที่สุด ตัวอย่างเช่น สายการบินต้นทุนต่ำของไทยมีแผนจะขยายเส้นทางบินไปยังประเทศเวียดนามและเมียนมาร์ ซึ่งจะต้องตัดสินใจว่าจะเปิดสำนักงานแห่งใหม่ในประเทศเวียดนามหรือประเทศเมียนมาร์ หรือใช้บริการ Outsource จากสายการบินท้องถิ่น กรณีนี้จะต้องออกแบบการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นเพียงพอต่อการตัดสินใจว่า ทางเลือกใดควรเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสายการบินนี้

การประเมินโอกาสของความสำเร็จ อาจทำได้โดยการกำหนดดัชนีในการประเมิน ตัวอย่างเช่น การประเมินศักยภาพของตลาด จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินรายรับที่อาจเกิดขึ้นได้จากโอกาสทางการตลาด ผลการพยากรณ์ที่ดีจากนักวิจัยนับเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มากที่ผู้จัดการฝ่ายวางแผนใฝ่ฝันอยากได้ แต่ในความเป็นจริงเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ไม่มีการพยากรณ์อนาคตทางธุรกิจใดที่ถูกต้องเที่ยงตรง และสมบูรณ์

เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจซึ่งมีองค์ประกอบมากมายเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ผลของการวิจัยตามวัตถุประสงค์จะนำทิศทางของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจมาพิจารณาประกอบด้วยแล้ว ซึ่งนับได้ว่าเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการตัดสินใจเลือกแนวทางที่ใช้ในการดำเนินงานต่อไป

เป็นที่แน่นอนว่า แผนที่ดีที่สุดอาจผิดพลาดได้หากไม่มีการดำเนินการตามแผนอย่างเหมาะสม การวิจัยทางธุรกิจที่เก็บข้อมูลจากผู้คนที่เกี่ยวข้องซึ่งยังไม่ตัดสินใจ อาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการตัดสินใจเลือกวิธีดำเนินการได้

3) การประเมินผลการดำเนินการ การวิจัยนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบผลการดำเนินการของฝ่ายบริหาร เพื่อพิสูจน์ว่ากิจกรรมที่ดำเนินไปตามแผนได้กระทำอย่างเหมาะสมหรือไม่ หรือทำเสร็จตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ นั่นคือเป็นการทำวิจัยเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้บริหาร สำหรับประเมินและควบคุมกลยุทธ์และยุทธวิธี การวิจัยเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว มักดำเนินการในลักษณะต่อไปนี้ กล่าวคือหากเป็นการวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) ซึ่งวัดและประเมินความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างเป็นทางการของกิจกรรม โครงการ หรือแผนงาน ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการ มีขั้นตอนในการทำวิจัยดังนี้ (1) กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย / แผนงาน / (2) การระบุเกณฑ์มาตรฐาน (3) การวางแผนและการออกแบบวิจัยประเมินผล เช่น จะเก็บตัวอย่าง อย่างไร (4) การเก็บรวบรวมข้อมูล (เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ) (5) การวิเคราะห์ข้อมูล

(เชิงตรรกะ/ เชิงสถิติ) (6) การแปรผลและตีความผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผล สรุปลผล และ (7) การอภิปรายผล และเสนอแนะ (Petchsuk Siri, 2005) ดังนั้นในการพัฒนาองค์การ ไม่ว่าจะเป็้องค์การทางธุรกิจหรือองค์การที่ไม่หวังผลกำไร จำเป็นต้องทำการวิจัยเชิงประเมินผลทั้งสิ้น ในประเทศไทยเริ่มมีการวิจัยเชิงประเมินผลอย่างเป็นระบบและจริงจังเมื่อทศวรรษที่แล้วมานี้เอง และมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

การวิจัยเชิงควบคุมการดำเนินการ เป็นการวิจัยเชิงประเมินผลรูปแบบหนึ่งที่ทำอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ฝ่ายบริหารสำหรับนำไปใช้ในการปรับและควบคุมกิจกรรมทางธุรกิจให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น บริษัทต้องมีการติดตามกิจกรรมการขายส่งและขายปลีก เพื่อให้ทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดหรือสภาวะที่ไม่ปกติต่าง ๆ

การวิจัยเชิงควบคุมการดำเนินการเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management – TQM) การบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นปรัชญาทางธุรกิจ การบินที่เกิดจากความเชื่อที่ว่า กระบวนการบริหารจะต้องเน้นให้เกิดคุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการ โดยจะต้องกระทำในทุกจุดขององค์การ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพทั้งผลิตภัณฑ์และการบริการอย่างต่อเนื่อง ฝ่ายบริหารจะต้องพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีวงจรอายุผลิตภัณฑ์ (Product life cycle) ที่ยาวนาน รวมทั้งต้องพัฒนาทั้งการส่งมอบและการบริการให้เป็นที่พอใจของลูกค้า เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของบริษัทของตนไว้ให้ได้ (Kankaew et al., 2020)

เมื่อวิเคราะห์การดำเนินการแล้วพบว่า มีบางสิ่งบางอย่างไม่เป็นไปตามแผน ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจว่าต้องทำการวิจัยเพื่ออธิบายว่าเกิดความผิดพลาดขึ้นที่ใดหรือไม่ ตามปกตินักวิจัยจะสามารถค้นพบรายละเอียดที่เกี่ยวกับความผิดพลาดได้ หากแยกศึกษาเจาะลึกเป็นส่วน ๆ และถ้าเจาะลึกในรายละเอียดย่อยลงไปอีก ก็จะทราบสาเหตุและจุดกำเนิดของการตัดสินใจทางการบริหารที่ผิดพลาด

การนำระบบการบริหารคุณภาพโดยรวมมาใช้จำเป็นต้องทำการวัดหลายเรื่อง เช่น ต้องสอบถามลูกค้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของลูกค้าเมื่อเทียบกับคู่แข่ง ต้องวัดทัศนคติของพนักงานในเรื่องคุณภาพ ต้องทำการควบคุมผลการดำเนินงานของหน่วยงานเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการเหล่านี้ต้องใช้การวิจัยเข้าช่วยเป็นอันมาก ในการนี้จึงจำเป็นต้องทำการวิจัยภายนอกองค์การที่เกี่ยวกับลูกค้า และทำการวิจัยภายในองค์การที่เกี่ยวกับพนักงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการบริหารคุณภาพโดยรวม

สถานการณ์ที่ต้องการการวิจัยธุรกิจการบิน

ผู้บริหารที่ต้องตัดสินใจเลือกวิธีดำเนินการจากทางเลือกที่มี จะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าการตัดสินใจต้องการข้อมูลจากการวิจัยหรือไม่ การพิจารณาว่าการวิจัยจำเป็นหรือไม่จะพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่ ลักษณะของการตัดสินใจที่ต้องทำคุณค่าของข้อมูลการวิจัยเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายและข้อจำกัดด้านเวลา

1) ข้อจำกัดด้านเวลา การทำการวิจัยอย่างเป็นระบบจำเป็นต้องใช้เวลา แต่มีหลาย

สถานการณ์ที่ผู้บริหารต้องตัดสินใจทันที ทำให้ไม่สามารถรอข้อมูลจากการวิจัยได้ นั่นคือ ในกรณีเช่นนี้ ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจในสภาพที่มีข้อมูลจำกัด และอาจไม่เข้าใจสถานการณ์อย่างดีในทุกแง่มุม ถึงแม้การตัดสินใจเช่นนี้จะไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด แต่สถานการณ์ที่จำเป็นเร่งด่วนทำให้ไม่อาจรอใช้ผลงานวิจัยที่ยังไม่เสร็จได้

2) ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว บ่อยครั้งที่ผู้บริหารมีข้อมูลเพียงพอที่จะตัดสินใจอยู่แล้ว แต่ถ้ามีข้อมูลไม่เพียงพอ ก็จะพิจารณาว่าจะหาจากแหล่งข้อมูลอื่นได้หรือไม่ และค่าใช้จ่ายของการได้ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นเท่าใด ถ้าไม่สามารถหาข้อมูลได้หรือค่าใช้จ่ายของการได้ข้อมูลแพงเกินไป ก็จำเป็นต้องทำการวิจัย และก่อนตัดสินใจให้ทำวิจัยผู้บริหารจะต้องถามตนเองว่า “การวิจัยจะให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อตอบคำถามพื้นฐานที่เกี่ยวกับการตัดสินใจหรือไม่”

3) ลักษณะของการตัดสินใจ คุณค่าของการวิจัยธุรกิจจะขึ้นอยู่กับลักษณะของการตัดสินใจ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่ทำอยู่เสมอในโครงการที่ไม่ต้องการการลงทุนมากนักมักไม่จำเป็นต้องใช้การวิจัยที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง อย่างไรก็ตามการตัดสินใจเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่สำคัญมักจำเป็นต้องใช้งานวิจัยช่วย

4) คุณค่าของข้อมูลจากการวิจัยเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่าย ผลประโยชน์ทางการบริหารที่ได้จากการวิจัยทางธุรกิจการบินนั้นได้กล่าวถึงแล้วในตอนต้นเป็นที่แน่นอนว่าการทำวิจัยเพื่อให้ได้ผลประโยชน์จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่าย นั่นคือในการทำวิจัยจะมีทั้งค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์อยู่ร่วมกันเสมอในสถานการณ์ของการตัดสินใจใด ๆ ผู้บริหารจะต้องแสวงหาทางเลือกในการตัดสินใจ จากนั้น

จึงชั่งคุณค่าแต่ละทางเลือกเทียบกับค่าใช้จ่าย ในการตัดสินใจทางธุรกิจ จะต้องคิดว่าการทำวิจัยเป็นทางเลือกหนึ่งของการลงทุน เมื่อต้องพิจารณาว่าจะตัดสินใจโดยไม่ใช้ข้อมูลจากการวิจัย หรือชะลอการตัดสินใจเพื่อทำการวิจัยก่อน ผู้บริหารจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้ คือ ผลตอบแทนจากการตัดสินใจจะคุ้มค่าการลงทุนหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยช่วยเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจที่คุ้มค่าการลงทุนในการทำวิจัยหรือไม่ และการใช้จ่ายในการทำวิจัยเป็นการใช้เงินทุนที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้นหรือไม่

หัวข้อหลักของการวิจัยทางธุรกิจการบิน

หัวข้อหลักของการวิจัยทางธุรกิจการบินที่ทำกันอยู่เสมอมีดังนี้

หัวข้อเกี่ยวกับสภาพธุรกิจทั่วไป เศรษฐกิจ และการบริหารองค์การ เช่น การพยากรณ์ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) การพยากรณ์ระยะยาว (เกิน 1 ปี) การคงขนาดและกิจกรรมของสายการบิน สนามบิน การขยายขนาดและกิจกรรม หรือการปรับเข้าสู่รูปแบบธุรกิจที่เกี่ยวข้องเช่น ธุรกิจท่องเที่ยว และโรงแรม การสร้างเครือข่ายธุรกิจในประเทศ ระหว่างประเทศ และระหว่างสายการบิน

งานวิจัยด้านการศึกษาแนวโน้มของธุรกิจการบินอาจใช้การกำหนดหัวข้อดังนี้

- การศึกษาโครงสร้างราคา โครงสร้างตลาด และกลยุทธ์การขาย
- การศึกษาทำเลที่ตั้งสำนักงานและโกดังสินค้า สำหรับ Air Cargo

การศึกษาการคัดเลือกพนักงานฝ่ายปฏิบัติการบิน นักบิน พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน พนักงานภาคพื้น พนักงานอำนวยความสะดวกการบิน และ

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

พนักงานฝ่ายซ่อมบำรุง และการศึกษาสภาพ-
แวดล้อมทั่วไปของอุตสาหกรรมการบินและ
หน่วยงานสนับสนุนกิจกรรมการบิน

*นวัตกรรมบริการ การสร้างและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ และการลดต้นทุน*

- การพยากรณ์แนวโน้มการเกิดรูปแบบ
การบริการแบบใหม่ที่มีนวัตกรรม
- การออกแบบและการพัฒนาขั้นตอน
การทำงานให้เหมาะสมมากขึ้น เช่น การเช็คอิน
ผู้โดยสาร การโหลดสัมภาระใต้ท้องเครื่องบิน และ
การขนส่งสินค้าอันตราย

- การศึกษาและพัฒนากระบวนการ
บริการให้มีต้นทุนต่ำและควบคุมได้

- การสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์และ
การลดต้นทุนการปฏิบัติงาน การจัดการการใช้
เครื่องบินและตารางการทำงานของนักบินและ
ลูกเรือให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับ
ข้อกำหนดชั่วโมงบิน (Duty Hour Limitation)

การเงินและการบัญชี

- การเสาะหาแหล่งทุนที่ดี ทั้งเงินกู้และ
ผู้ร่วมลงทุน

- การพยากรณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
อัตราดอกเบี้ย

- การคาดการณ์มูลค่าหุ้น พันธบัตร และ
การซื้อขายสินค้าล่วงหน้า

- การศึกษาทางเลือกในการลงทุน
การศึกษาความเสี่ยง-ผลตอบแทน
การขาย-ซื้อ การรวมหรือแยกกิจการ

- การศึกษาผลกระทบของภาษี
- การวิเคราะห์ผลการดำเนินการด้าน
เส้นทางบิน เครื่องบินที่ใช้

- การศึกษารูปแบบการลงทุน การ
วิเคราะห์จุดคุ้มทุน

- การศึกษาอัตราการคืนทุน การพิจารณา
โครงการจัดหาเครื่องบินด้วยวิธีซื้อหรือเช่า

- การสร้างแบบจำลองและการจำลอง
สถานการณ์ราคาทรัพย์สินทุน

- การศึกษาความเสี่ยงของความเชื่อถือ
ทางการเงิน (Credit risk)

- การวิเคราะห์ต้นทุน

หัวข้อด้านการขายและการตลาด

มีหัวข้อต่างเช่นการศึกษาศักยภาพทางการตลาด
งานวิจัยด้านการตลาดเช่น การศึกษาของ Lee-

Anant และ Sucher (2020) ได้ศึกษาถึงอิทธิพล
ของ กลยุทธ์ทางการตลาดต่อกลุ่มลูกค้าสายการบิน

เต็มรูปแบบ (Full service carrier; FSC) และ
พบว่ากลยุทธ์ด้านราคามีผลน้อยต่อการซื้อตัว

ของผู้โดยสาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
มากที่สุดคือการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ยุทธศาสตร์

พันธมิตร และผลิตภัณฑ์มีความแตกต่าง นอกจากนี้
ยังมีหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวกับ การศึกษาศักยภาพ

ทางการตลาด วิจัยทางการตลาด สำนวจการรับรู้
ตราสินค้า และตัวเร่งการตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้

ยังมีหัวข้ออื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การวิเคราะห์
ส่วนแบ่งการตลาด การศึกษาสัดส่วนการตลาด

(Segmentation) การศึกษาลักษณะของตลาด
การเปลี่ยนเส้นทางบินให้ผู้โดยสารมากกว่าเดิม

การวิเคราะห์การขายสินค้าหลัก (ตัวโดยสาร) และ
สินค้ารอง (By-products เช่น อาหาร เครื่องดื่ม

และสินค้าที่ระลึก) การศึกษาระบบโควตา และพื้นที่
การขาย ช่องทางการจัดจำหน่าย

- การศึกษาการทดสอบตลาด

- การศึกษาการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย การลดราคาเพื่อเติมผู้โดยสารให้เต็มลำ
- การศึกษาลักษณะนิสัยของการซื้อหรือความพึงพอใจของลูกค้า พฤติกรรมลูกค้าที่เปลี่ยนไป

ความรับผิดชอบขององค์กรต่อสังคม

การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การบินและมลภาวะด้านเสียง การปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปล่อยก๊าซคาร์บอนฯ ของภาคอุตสาหกรรมการบิน สู่ชั้นอากาศการศึกษาข้อจำกัดทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย การศึกษาการเลือกปฏิบัติต่อพนักงานด้าน เพศ อายุชาติพันธุ์ ปัจจัยแรงจูงใจ ความสุข ความมั่นคงของพนักงานสายการบินและอื่น ๆ การศึกษาคุณค่าทางสังคม และจริยธรรม

หัวข้อด้านการฝึกอบรมและการรับรู้เรื่องความปลอดภัยอาจเป็นหัวข้อในเรื่องดังต่อไปนี้ การศึกษาวัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) การศึกษาการตระหนักรู้เรื่องความปลอดภัย (Safety Awareness) ของผู้บริหาร พนักงาน การศึกษาการเลือกปฏิบัติต่อพนักงานด้าน เพศ อายุ ชาติพันธุ์ และอื่น ๆ การศึกษาคุณค่าทางสังคม และจริยธรรม

สรุป

การวิจัยทางธุรกิจการบินเป็นเครื่องมือทางการบริหารที่สำคัญเพื่อลดความผิดพลาดของการตัดสินใจในลักษณะที่เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภายในและสิ่งแวดล้อมขององค์กร โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนระยะยาวจนถึงการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ระยะสั้นมาก ๆ

การวิจัยทางธุรกิจการบินเป็นกระบวนการ

การค้นหา รวบรวม จัดบันทึก และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์เพื่อใช้ช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้นกระบวนการทำวิจัยจึงต้องทำอย่างเป็นระบบไม่ใช่ทำอย่างเรื่อยเปื่อยและต้องทำอย่างมีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด เพื่อหลีกเลี่ยงผลของความเบี่ยงเบนที่เกิดจากอคติส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัยทางธุรกิจเชิงประยุกต์คือการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจทางการบริหาร การวิจัยพื้นฐานเพื่อขยายขอบเขตความรู้เชิงหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ

ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลจากการวิจัยในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การเสาะหาแนวทางแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกแนวทางของการแก้ปัญหา การวิจัยยังนำไปใช้ในการประเมินผลโครงการที่กำลังดำเนินอยู่เพื่อหาสาเหตุของความผิดพลาดในอดีตหรือที่กำลังเกิดขึ้น และพยากรณ์สภาพการณ์ในอนาคต

การควบคุมคุณภาพโดยรวมเป็นปรัชญาทางธุรกิจที่เน้นความเชื่อในแนวทางการบริหารที่ต้องใช้การบูรณาการด้านความคิดเพื่อให้เกิดคุณภาพตามที่ลูกค้าต้องการในหน่วยงานทุกระดับขององค์กร และต้องมุ่งมั่นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการอย่างต่อเนื่อง ในการวิจัยทางธุรกิจจะมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการทำงาน ในการตัดสินใจว่าควรทำวิจัยหรือไม่ ผู้บริหารจะพิจารณาจากลักษณะของเรื่องที่ต้องตัดสินใจปริมาณและคุณภาพของข้อมูลที่มีอยู่ ข้อจำกัดด้านเวลา และคุณค่าของข้อมูลเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่าย

หัวข้อการวิจัยทางธุรกิจ จะครอบคลุม เนื้อหาทางธุรกิจที่กว้างขวางมากเช่น ลักษณะทั่วไปของสภาพธุรกิจ เศรษฐกิจและองค์การ การบริหารการเงินและการบัญชี พฤติกรรม องค์การ การขาย การตลาด และความรับผิดชอบต่อสังคม

ปัจจุบัน มีการทำวิจัยทางธุรกิจการบิน ในประเทศไทยค่อนข้างน้อย ดังจะเห็นได้จากการไม่เห็นความสำคัญอย่างจริงจังของการทำ

วิทยานิพนธ์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่ดำเนินการอยู่ทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน การใช้จ่ายเงินในการวิจัยทางธุรกิจของทั้งภาครัฐและเอกชนของไทย หรือการอ้างอิงผลการวิจัยในการวางแผน การควบคุม และประเมินผลโครงการ ทั้งภาครัฐและเอกชน สิ่งเหล่านี้เป็นผลให้ไทย แพ้สงครามเศรษฐกิจที่ผ่านมาหรือไม่ ใครจะตอบได้บ้าง ถ้าไม่มีใครตอบได้ไม่ชัดเจน ควรทำวิจัยเรื่องนี้ดีไหม

REFERENCES

- CAAT. (2021). **Civil Aviation Authority of Thailand**. Retrieved February, 23, 2021 from: <https://www.caat.or.th/th>
- Campus-star. (2020). **Roles, Qualifications and Definition of the Management**. Retrieved February, 23, 2021 from: <https://campus.campus-star.com/jobs/126849.html>
- Chaowapong, P. (2018). A Study of Marketing Communication Factor in Decisions to Purchase Jet Airways ticket. **Dusit Thani College Journal**, 10(2), 151-164.
- Cooper, D.R. & Schindler, P.S. (2003). **Business Research Method**. 8th ed, New York: McGraw-Hill.
- EASA. (2021). **CAAT joins EASA to promote and enhance aviation safety**. European Aviation Safety Agency – EASA. Retrieved February, 23, 2021 from: <https://th-th.facebook.com/European.Aviation.Safety.Agency/>
- IATA. (2017). **International Air Transport Association - IATA**. Retrieved February, 23, 2021 from: <https://th-th.facebook.com/iata.org/>
- ICAO. (2020). **International Civil Aviation Organization – ICAO**. Retrieved February, 23, 2021 from: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21785>
- Jamjamroon, S. & Somsuk, N. (2016). Key Success Factors for Flight Operations of Nok Airlines. **EAU Heritage Journal**. 10(2), 160-174. (In Thai)
- Kankaew, K., Permsinphantong, W. & Tansiri, E. (2020). In Search of Passengers' Royalty Factors for The Sake of Low-Cost Airlines: A Case Study of Thais. **PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology**, 17(7), 8345-8355.

- Krairatj P. & Lertkulprayad, L. (2019). The Factors Influencing Customers Behavior in Choosing Service of Low – Cost Airlines. *Humanities, Social Sciences, and Arts* (12) 1, 149-165.
- Lee-Anant, C. & Sucher, W. (2020). Marketing Strategy Factors Influencing Purchasing Intention of Star Alliance Airline Members. *Dusit Thani College Journal*, 13(3), 378-392.
- Mahidol University. (n.d.). **Strategies Planning**. Retrieved February, 20, 2021 from https://www.tm.mahidol.ac.th/nursing/sites/default/files/KM/Strategy_Plan_NPD.pdf
- Meejinda P. & Serirat, S. (2011). **Marketing Strategies and Planning**. Bangkok: Dhammasarn. (In Thai)
- Ngammak, P. & Na Talang, C. (2020). Innovations to Increase the Quality of Passenger Services in Commercial Airlines in Thailand. *The Journal of Social Communication Innovation*, 8(2), 102-112.
- Paethrangsi, N. (2020). Effect of Revenue Increase Strategies to Air Freight Operations for Low-Cost Airlines in Thailand. *TEST Engineering & Management*, 83(1), 1689 – 1700
- Petchsuksiri, P. (2005). **Data Analysis for Management**. Bangkok: Pimluck. (In Thai)
- Prungpreung, S. (2012). Customers Satisfaction on Service of Low-Cost Airlines in Domestic Route. *Naresuan University*. (In Thai)
- Saunders, M.N.K. & Lewis, P. (2012). **Doing Research in Business & Management: An Essential Guide to Planning Your Project**. Harlow: Pearson.
- Srijunpetch, S. (2018). How to Write Research Paper. *Journal of Business Administration The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand*, 6(2), 24-30. (In Thai)
- Thaweedech, T. & Teekasap, S. (2020). Marketing Factors Affecting Consumer’s Electric Vehicle Purchase Decisions in Prachinburi Province: A Stepwise Multiple Regression Analysis. *Journal of Information*, 19(1), 57-70. (In Thai)
- Wadeechoen, W., Lertnaisat, R. & Teekasap, S. (2017). **Research Methodology: Concepts and Theories to Practical Learning**. Bangkok: Pimluck Publishing. (In Thai)
- Wan-Uta, P., Pholperm, P. & Chanoi. P. (2012). Passengers’ Decision Making on Selecting International Carrier. *Nakhon Phanom University Journal*. 2(2), 83-90. (In Thai)
-

FROM CULTURE LEARNING TO TEACHING:
UNDERSTANDING CULTURES TO ACHIEVE INTERCULTURAL
COMMUNICATION COMPETENCE

Phongphan Sakarung*
Division of Languages, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University
of Technology Suvarnabhumi,
Suphanburi Campus, Suphanburi, Thailand

*E-mail: phongphan.sakarung@gmail.com

Received: 2021-03-25

Revised: 2021-05-09

Accepted: 2021-05-29

ABSTRACT

It is undeniable that communication breakdowns due to misunderstandings, leaving communicants in frustration or anger, are commonly evident in cross-cultural contexts. Learners of any foreign languages therefore do not simply require the linguistic knowledge of the target language alone, but intercultural communication competence must be taken into account in achieving cross-cultural communicative purposes. Given that both are important skills needed in any interactions held by people of cross-cultural backgrounds, a TESOL practitioner or an instructor of other languages should realize and implement some cultural issues into class, aiming not to create a fluent fool in the real contexts of intercultural communication. In contributing to the profession, this bibliographic journal has been written to reflect the path along which I, as a language teacher, have been through from experiencing communication breakdowns which directed me to explore different cultural issues in the following steps: (1) challenges of intercultural communication, (2) intercultural sensitivity, (3) values and rules, (4) kinesics and cross-cultural understanding, and (5) cultural-intercultural dimensions of the language, in which the content inspired me towards implementing cultural issues into my teaching contexts. This article also includes

an example class implementation on intercultural sensitivity and tolerance relating to nonverbal behaviors, face management, and politeness to demonstrate the possibility to integrate cultural issues in any language lessons, and to prove the significance of direct fact-teaching method. The trial was carried out with two groups of English for Communication-majored students taking English for Presentation by using different teaching approaches: Teaching first – Experience later and vice versa. Both observation and student reflections through interview were made during and after Experience step respectively, resulting in a supporting nuance of the role of direct-teaching of cultures particularly for the contexts in which most of the learners share basically similar cultural backgrounds.

Keywords: cross-cultural communication, inter-cultural communication competence, cross-cultural integrated teaching

Introduction

Passing through the previous century now for almost two decades, we all have fully entered the third millennium in which the trend of globalisation has been still increasingly intense. Therefore, the contact between people from different parts of the world, who come with different languages and cultures, is unsurprisingly increasing. It is then undeniable that the world's communicative tools such as English, Mandarin Chinese, Arabic or Spanish still play their roles, and those who master them well are much in demand.

In cross-cultural contexts, the language differences are likely to be the primary concerns in achieving a successful intercultural communication as it is perceived that most conflicts are generated mainly from

language difficulties. However, according to Andersen (2000), the language differences are merely “the tips of a very large cultural iceberg” (p. 258) that obstructs the smooth, successful intercultural communication. Mastering the linguistic competence alone, therefore, does not guarantee a success in communication, except when one could realize what actually lies beneath the iceberg of misunderstandings, and that was where this bibliographic journal began exploring different issues on cross-cultural communication in hoping to better understand these invisible but existing factors resulting in communication failures. Since the intercultural communication competence enhances a greater success in cross-cultural communication,

a language classroom, in a perspective of a TESOL practitioner, is then aimed to be the place where language learners should learn not only to master the language alone but also to cultivate cross-cultural understanding and sensitivity.

Objectives of the study

This paper consists of two major sections: the bibliographic journal and the example class implementation with its trial results.

(1) This bibliographic journal aims to summarize key ideas regarding cross-cultural issues in order to facilitate language instructors and learners to understand the interrelationship between culture and communication, hoping that the intercultural communication competence will be cultivated and well developed by the assistance of language teachers by integrating basic cross-cultural aspects into their classroom practice.

(2) The class implementation is shown as an example for any foreign language instructors to step from in integrating cross-cultural issues in their lessons as Brown (2002) stated that language and culture be not be taught separately, and to strengthen the idea that direct-teaching of cross-cultural issues is necessary as the

preparatory stage for either created or real intercultural communication opportunities for language learners to experience.

Scope of the bibliographic article

This article is empirically developed in a quest for answers to the questions obtained from real experience of cross-cultural communication failures. It begins with the challenges in the course of intercultural communication in which misinterpretation and misunderstanding occur due to different cultural values and rules. Then, it deals with the commonest cause of communication breakdowns in regards to kinesics and cross-cultural understanding, and leads to a crucial concept – intercultural sensitivity, which is necessary to be cultivated among all language learners. Finally, the article ends by pinpointing on the reasons why the intercultural communication competence should be developed along with the linguistic competence in the language teaching contexts.

1. Challenge of Intercultural Communication: Misunderstanding People from Other Cultures – It is undeniable that the path to successful intercultural communication is not always smooth as expected. Misunderstandings usually occur

and leave people with wrong impression, anger, frustration and intolerance, leading them to communication breakdowns. To achieve the successful interactions, it is a good start for both teachers and learners of a language to understand the possible factors of misunderstandings and take them into account while planning lessons and communicating with others.

An overview of the factors of misunderstanding is elaborated by Gallois and Callan (1997). The work helps realize the fact that mastering only the language does not guarantee successful interactions across-cultures. However, the misunderstanding of people from different cultures usually stems from not only the target languages, but also non-verbal behaviours, differences in style, conventions and practices including cultural values.

Several misunderstandings, as noticed, are commonly developed from the cultural differences held by the people from different cultural backgrounds. This is not limited to those speaking different languages as even among speakers of the same language, such misunderstandings are likely to happen, not from language difficulties, but from different patterns of the sub-culture. Moreover, each culture differs greatly not only in the use of non-

verbal behaviour, in register and style, i.e. forms of address, expression of politeness or face, but also in the values of the community in which one lives.

In this paper, the concept of cultural differences is emphasized and it should be taken into account as major features leading to misunderstandings in intercultural encounters. It is therefore necessary for learners of languages to be aware of different cultural rules while having respects and tolerance for the practices of others in order to avoid being trapped in the intercultural miscommunication; whereas, for teachers, it is also more challenging to cultivate the state of being a multicultural communicator among learners as it is important for cross-cultural communicants to “take on many characteristics of a new culture without losing the essential parts of one’s own” (Gallois & Callan, 1997, p.18).

In conclusion, there are some cross-cultural insights to be taken into account as follows: (1) respect loyalty to culture, (2) cultural bias is inevitable, (3) social rules influence communication and they are learned without being taught, and (4) cultural differences are not the only differences.

2. Values and Rules: The Impact of Culture on Communication – It is noted

that cultures may differ in both obvious and subtle ways, and it is the fact that intercultural communicants need to understand; however, it is impossible to know all aspects belonging to all cultures in detail. According to Gallois and Callan (1997), some underlying principles on cultural values and social rules are presented in managing intercultural communication.

This paper effectively brings in the overview of various cultural dimensions derived from Hofstede's approach, including individualism versus collectivism, power distance, uncertainty avoidance, and masculinity versus femininity to remind the fact that all cultures have held different values and norms about individual freedom and how power should be distributed, and so forth. Hence, to overemphasize the similarities between cultures often leads people into misunderstandings. The significant insight on this issue is that no culture belongs to an extreme side of each dimension, instead it falls somewhere in between.

The concept of social rules is also discussed in this article as “[they are] shared expectations about the behaviour that should and should not occur in a specific social situation” (Gallois and Callan, 1997, p. 33). Such behaviours are mostly culture-

bound, while some are context-bound. This perspective strengthens the idea that culture is closely related to the ways people behave in their daily life. Learning the rules differences and becoming more aware of them can therefore lead to the achievement in intercultural communication.

The authors, throughout this chapter, pointed out some worthwhile insights in the hope to attain cultural awareness by being open-minded about cultural differences in regards to values and rules. This can be achieved by becoming more aware of one's own rules about behaviours first before becoming aware of those from other different cultures. This understanding, as suggested, prevents communicants from drawing too soon the negative conclusion towards people from different cultural backgrounds.

In conclusion, it is important to keep in mind that all cultures derive their values for good reasons; even they are much different from one's own. The concept of “ethnorelative” (Brislin & Yoshida, 1994, as cited in Gallois & Callan, 1997, p. 40) works well in reminding all cross-cultural communicants that one's own ways to do things are not the only ways. There are others that based on values and principles that are just as important

as the ones each individual communicant holds. In any teaching contexts, this point of view helps cultivate an open mind, and it is necessary to take it into account that this does not mean all values are equally right. Instead, language learners should learn their own cultural “bottom line” (Gallois and Callan, 1997, p. 42) where the cultural values can be negotiated, but cannot be compromised. Therefore, one of many challenges for language teachers is to build the understanding among the learners on the importance and value of allowing other people to be different while still respect their differences.

3. Intercultural Sensitivity – The intercultural communication competence is also strengthened as a necessary ability for people in the global society to “survive and live meaningfully and productively” (Chen and Starosta, 2000, p. 406). Interestingly, the article suggests people to learn to live together, without being adversely influenced by the differences among groups of people, but by focusing on intercultural sensitivity (affective), particularly on the affect and emotion of the communicators. Intercultural sensitivity, according to the article, is perceived as a dynamic concept that should be developed among people. The sensitivity is the prerequisite

for intercultural effectiveness, which is developed from intercultural awareness (cognitive) that in turn leads to intercultural competence (behaviour).

For language teachers, it is beneficial to implement the intercultural sensitivity concept into classroom practices. This concept can be integrated in several forms of classroom activities, both direct and indirect. However, the challenge is the fact that it is difficult to find language teachers who also have expertise in this field. Therefore, language teachers should be trained in the intercultural communication programmes to find appropriate methods in applying the knowledge in pedagogy through which a positive emotion towards understanding and appreciating cultural differences will be developed.

In conclusion, to develop intercultural competence among language learners, language instructors can cultivate some important characteristics that intercultural “sensitive” persons must possess, e.g. self-esteem, self-monitoring, open-mindedness, empathy, interaction involvement, and suspending judgment.

4. Kinesics and Cross-Cultural Understanding – The perspective that language competency is not the only factor in achieving cross-cultural understanding has

been a long-while emphasized by Morain (1986). It stated that knowledge of sounds, grammar and vocabulary of the foreign language is important in sharing information; however, the abilities to read and to speak do not guarantee perfect understanding as words are rather limited in dimensions. Cultural aspects, which include several dimensions of nonverbal communication beyond the lexical, are instead the keys for successful communication.

Barnlund's formula for measuring communicative success in person-to-person interaction is interestingly brought in for the "interpersonal equation" to be discussed. Morain (1986) reemphasized that understanding between people depends greatly on the degree of similarity in belief systems, perceptual orientations, and communicative styles in which the congenial communicants operate intelligibly on verbal band, but understand each other on the nonverbal level (p. 65). The study strengthened the idea that understanding nonverbal behaviours will enhance success in personal interactions.

Since nonverbal behaviours play a significant role in communication, it is then worth focusing on this article where the body language or "kinesics", which was named by Birdwhistell in referring to

the discipline concerned with the study of all communicative bodily movements, was explained. It stated that kinesics - posture, movement, facial expression, eye management, gestures and proxemics differ across cultures, especially those through which the emotions are conveyed seem to be largely determined by culture. Gallois and Callan (1997) also focused an important role of nonverbal elements in communication as a language is accompanied by a continuous flow of nonverbal communication, i.e. voice, face and body, which may be determined by cultural norms. As noticed, culture differs greatly in the way people use the kinesic behaviours. People from different cultural backgrounds have different set of rules and beliefs governing the area of nonverbal behaviours. It is regarding their interpretation and their judgment on what is appropriate in a particular interaction; for example, with different perceptions regarding self-boundaries, the interaction zone is critical to harmonious relation while it is often violated by non-members of a particular culture. From this point of view, the speakers of other languages who lack the understanding of nonverbal cues used in the target language probably find themselves awkward or "seriously handicapped" (Gallois and Callan, 1997, p.

75) in using appropriate kinesic behaviours in the course of communication. According to the article, it is agreeable that many gestures differ in their meaning across cultures; however, there might be some basic behaviours of expression common in all mankind across cultures as “kinesic universals” (Gallois and Callan, 1997, p. 74); however, from my own perspective, it sounds over-generalized and dangerous if one would take what they are familiar with as the common set of gestures.

In conclusion, there are many interesting issues about nonverbal behaviours that could possibly be integrated into language classrooms and it would be beneficial to language learners. So, to understand the idea of kinesic behaviours as social control, it is recommended that teachers have to cultivate the sensitivity towards other people from different cultures, while deepen the understandings of one’s own kinesic systems. As the author stated, however, that language teachers who are oriented towards the verbal channel of expression tend to see the word as the central carrier of meaning, resulting in that they are less inclined to apply the knowledge of nonverbal behaviours of that target language into the classroom practice.

5. Language: Its Cultural and

Intercultural Dimensions – The author claims to bridge the world of language education and intercultural communication by detailing a rationale for exploring new ways in teaching culture. This article helps better understand the interrelationship between languages and (inter) cultural aspects.

Three principle abilities that are parts of “intercultural and interpersonal relations” (Fantini, 1997, p. 3) are mentioned. They are abilities to establish relations, to communicate with minimal loss or distortion, and to achieve or attain a level of compliance among involving communicants. The difficulties occur when individuals interact with others across cultures because they share fewer commonalities; whereas other variables that mediate the interactions, i.e. differences in languages, cultures and worldviews increase.

The author also emphasized that intercultural competence requires insights drawn from both language and intercultural areas. It inspires language teachers to take part in developing intercultural ability as it is the shared goal that educators in many fields strive to develop. The awareness, attitudes, skills and knowledge of cross-cultural communication will take one

“beyond one’s native paradigm while grappling with another that is intrinsically and provocatively different” (Fantini, 1997, p. 4).

It was suggested that language educators could take a significant part in this revolution in which the chance in contacting with other world-views could result in a shift of perspective, with appreciation for the diversity and richness of human beings. Regarding the second or foreign language development, the concern with cross-cultural effectiveness and appropriateness will lead however a step beyond simply tolerance and understanding towards “a truly appreciation of others” (Fantini, 1997, P.13). Therefore, as a language teacher, I found it truly necessary to develop awareness, attitudes, skills and knowledge of cross-cultural aspects among language learners so that they will become, with understanding and empathy, better participants on local and international levels.

6. How Not to Be a Fluent Fool: Understanding the Cultural Dimension of Languages – Interestingly, Bennett (1997) brought in a provocative insight to the teaching profession by addressing a common view towards languages that they are just communication tools. Languages,

from this viewpoint, are sets of words tied together by rules. Therefore, learning a second or a foreign language is a simple process of substituting words and rules to get the same meaning in the target language. Such notion can lead languages to become “fluent fools” (Bennett, 1997, p. 16) who can speak the language well, but not understand the social content of that target language.

The word “fluent fools” made me truly realize the significance of learning and understanding cultural dimension of the language. It is not just knowing what people in other cultures eat or drink, but it is to avoid giving or taking offense, and actually to avoid intercultural communication misunderstandings and breakdowns. Therefore, the author recommended language teachers to provide wide opportunities for students to experience different basic beliefs and values that they tend to experience in real cross-cultural interactions. It was emphasized that language largely determines the way in which one perceives the reality (Whorf, 1956, as cited in Bennett, 1997, p. 17). The perspective that language represents experience was brought in to support the idea that language is not only a tool for communication, but it is also “a system

of representation” (Bennett, 1997, p. 16) for both perception and production in which all are interrelated. It is common for many people to perceive that the world determines the language one uses; however, it would be more sensible to build the understanding that both language and worldviews are tied together. It is dangerous for learners to know only the language but understand nothing about the worldviews of native speakers of the target language. It often leads many fluent communicants to fall into the trap of intercultural communication.

Therefore, the implication for second or foreign language teaching should also include methods of how to experience reality in a different way. As the author ended this article by emphasizing the role of language teachers in avoiding turning out fluent fools through classroom practices, a “culture-contrast” (Bennett, 1997, p. 19) approach is suggested. With this approach, students should first understand how their native language is related to basic values, beliefs, thought patterns and social actions in their own cultures. Second, language learners will compare their native language-culture patterns to those of the target language or of other communicants. Finally, teachers will assess the achievement in

terms of pragmatic dimensions of culturally appropriateness.

I, therefore, at this point realized another role of a language teacher in exposing learners to another aspect of communication – cross-cultural elements – through regular classroom activities in hoping that it could enhance cross-cultural sensitivity among young learners. My first trial is as follows.

Backgrounds and steps for class implementation

Course and Lesson – I decided to integrate cross-cultural issues into a regular lesson regarding non-verbal elements in English for Presentation course. This course is for the second-year students majoring in English for Communication.

Earlier in this course, nonverbal elements, e.g. posture, gestures, eye contact, and voice inflections are explicitly taught and emphasized following the standards in making a presentation. However, from my class observation, frustration, irritation and misunderstanding happened simply due to some unexpected non-verbal conducts used during a presentation, e.g. pointing at the audience, avoiding eye-contact, laughing and smiling, sitting or standing postures. Therefore, I found it a good start to implicitly integrate cross-cultural communication

issues e.g. nonverbal behaviours, power distance, values, conventions, styles and face management into the pedagogy, hoping to cultivate cross-cultural awareness and sensitivity among learners so that such gossips and unnecessary misunderstandings would be lessened.

Situations to Test – Gallois and Callan (1997) also emphasized that misunderstandings in communication stem from non-verbal behaviours and differences in style, conventions and practices. Those misunderstandings caused by non-verbal behaviours are basically from misinterpretations as the fact that cultures differ greatly in their use of non-verbal cues and in their beliefs about appropriateness. This type of misunderstandings is hard to detect because they are produced and received out of conscious awareness. In addition, the latter cause of misunderstandings is from the style in which one speaks, including the register one adopts. Cultures are different in their rules about which style and register to use in which context, including the form of address. One important feature in this aspect is the expression of politeness or face as found in both face management and communication repair. At this point, it is also necessary to take into account that

these awkward situations are not restricted only to the communication within the main different cultures, but sub-cultures within the same culture are included.

In this trial, I therefore focused on the vulnerable situations related to both non-verbal behaviours and style that relate to face and politeness. The situations used in this trial are those, from my empirical information, likely to happen naturally during a class presentation so that they would not look obviously acting. There were four situations used in this implementation, where one of the acting interlocutors, either the audience or the presenter, acts in the following situations.

(non-verbal conducts)

Situation A (audience) – asking questions or giving comments while crossing arms or legs, or leaning back on the chair's backrest

Situation B (presenter) – while presenting, pointing or moving things on the floor with a foot

(non-verbal conducts & style relating to face)

Situation C (presenter and audience) – avoiding eye contact while asking or answering questions, giving or listening to comments

Situation D (audience) – giving negative comments and feedbacks for improvement, or asking questions

Besides the possibility of the four situations to happen, Situations A, B and C all contain non-verbal cues against Thai culture in general. For Situation D, it has a controversial issue of eye contact as it should be avoided to show respect in a high power-distance culture; however, eye contact is highly recommended as an effective non-verbal conduct in making an English presentation. These non-verbal cues can be used to teach cultures by contrasting the native culture, which is Thai, with those of the target language, English, or of others who speak English as a medium of global communication as stated by Bennett (1997).

Participants – The participants involving in this class implementation were 2 groups of students, majoring in English for Communication, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi Campus. Group A was EIC36141N of 12 students and Group B was EIC36241N of 18 students, taking English for Presentation course in their second year at college.

Teaching and Implementation Methods – Regarding the teaching, my first intention was mainly to introduce

and develop the understanding of certain cross-cultural aspects in a hope to cultivate cross-cultural awareness and sensitivity among the students. However, due to the constraints i.e., time and the context that lacks real intercultural interactions; an effective method to teach cultures was hence looked for. Therefore, two teaching approaches were decided, following basic instructional methods: 1) direct instruction (lecture) and 2) indirect instruction (experience). Moreover, in order to compare the effectiveness between the two teaching methods; therefore, in this trial two introducing methods were tested: 1) teaching first – experiencing later and, vice versa, 2) experiencing first – teaching later with the students in Group A (EIC36141N) and Group B (EIC36241N), respectively.

For both groups, besides the class observation done by the teacher during the presentations, the individual student's reflections along with an interview were carried out after the Experiencing step. Due to the fact that the tested context had limited contact among participants from cross-(major) cultural backgrounds, the interview therefore included thought-provoking conditional questions to reflect the participants' feelings towards the four tested situations where the target

non-verbal behaviours were conducted by people from other cultures and with different positions, ages, and origins, e.g. How do you feel if this action is conducted by a teacher/aged or young teacher/origin country of the teacher: Asian or others? How do you feel if this action is conducted by a non-Thai classmate/ country of origin: Asian or others? to observe their cross-cultural awareness and sensitivity.

Results and discussion

For the tested situations A, B, and C regarding non-verbal behaviours, it resulted in slight difference in terms of both cross-cultural awareness and tolerance among students introduced with both implementation approaches. From my observation in general, both groups of students, as the audience, showed reactions towards Situation B the most obviously. It could be seen from their facial expressions (raising brows, frowning and smiling), and they looked at their peer. However, as the presenter in Situations A and C, no obvious reactions were shown for both groups; whereas, as the peer audience, 3-4 students from Group B reacted to Situation A by signaling others to look and talking among themselves. But it was not obviously seen in Group A.

From the student's reflection, it was interestingly revealed that 20 students (Group A = 7, Group B = 13) or around 70% of all the students felt unhappy, not respected and irritated in Situation A, and almost 90% of the students (Group A = 10, Group B = 16) could not accept and was completely unhappy towards Situation B as they found the action showed disrespect and impoliteness. It showed that what these language learners experienced in class was different from what most of them possessed as values, norms, or rules. Although most students found themselves awkward in Situations A and B; the rest found both situations acceptable and neutral. However, the level of cross-cultural sensitivity was higher in reflecting on the if-situation where the tested non-verbal behaviors were conducted by classmates of non-Thai cultural backgrounds as neutral reflections were given more from 33% to 86% (Group A = 11, Group B = 15) towards Situation A and from 13% to 36% (Group A = 6, Group B = 5) towards Situation B.

It was not as expected to learn that the effectiveness of both tested approaches in teaching cross-cultural issues yielded no distinctive difference as the level of tolerance was shown higher towards Situation A at 50% and 55% and Situation

B at 33% and 27% of Groups A and B, respectively. Here, for Situation B, direct-teaching method gave a better outcome of 16% higher, similar to indirect-teaching method.

The interview also showed that the tolerance was influenced by the students' cultural value that is power distance as Situations A and B can be more accepted if they were acted by their teachers, not classmates, in older age group, and native Thai rather than those from other countries, especially in Asia, except familiarized people such as their classmates. However, in considering the origins, others than Thai, of the doers of the observed situations alone, more tolerance was reflected towards the conducts by the people of non-Asian origins at almost 50% (Group A = 9, Group B = 5).

In regards to the differences in uses of eye-contact and style relating to politeness and face management were observed in Situations C and D, respectively. From class observation, I found the students of both groups respond similarly to Situation C by not posing further questions, excepting 2 students in Group B who tried to push the presenter with more questions. In Situation D, some participants (<20%) of both groups showed disapproving reactions through

facial expressions (frowning, sighing and pressing lips), and an unexpected verbal reproach made by a student from Group B was observed.

From the student's reflection, eye contact avoidance from the part of the presenter in Situation C caused negative feelings, i.e. disappointment, confusion and frustration among the audience from both groups, but higher in Group B (Group A = 2; 16%, Group B = 4; 22%). The comment "neutral" was reflected from both groups, but higher in Group A (Group A = 7; 58%, Group B = 6; 33%); whereas, the comment "trying to understand" was reflected by 2 students from Group A only. The students viewed that their friends might be nervous and worried. However, what I did not observe in class was negative feelings from the part of the presenter towards Situation C when comments like "dishonored", "irritated" and "loss of confidence" were reflected (Group A = 4, 33%, Group B = 8, 45%) as they felt the audience were not interested in their presentation. In contrast, almost 40% of the students from both groups (Group A = 3, Group B = 8) reflected that direct eye contact caused them pressure and awkward moments while making a presentation. For Situation D, it was not a surprise to see that there were some students from both groups

showing irritation and dislike as they found the action was inappropriate, and they felt losing-face (Group A = 2, 16%, Group B = 10, 56%). However, the comments “neutral, acceptable, and good” were reflected by more participants towards Situation D (Group A = 10, 83%, Group B = 8, 39%).

From situational reflection, the students from both groups showed acceptance and tolerance towards the people with higher position and older age as they showed higher acceptance to the actions conducted by aged Thai teachers than they did towards those of younger age, or non-Thai cultural backgrounds (Group A = 7, Group B = 16). This showed that the participants’ cultural background regarding power distance, which is high in many Asian cultures including Thai, played its role in these situations, especially Situation D where all of the students reflected that they could accept with not much clash on face value when feedback, and negative comments were given by the teachers or people of older age. Instead, some students found it good for further improvement and felt being interested (Group B = 5). However, it is interesting to see that in Situation D, if the action was done by a non-Thai, whether it is a teacher or a classmate, those from non-Asian origins tended to be more

tolerated and easily accepted (Group A = 7, Group B = 15).

From the reflection above, it showed that direct-teaching method of teaching first – experiencing later model worked in introducing some cross-cultural aspects, i.e. politeness, power distance and face management found in Situations C and D, where the avoidance of direct eye contact that shows respect and politeness and the style in making direct comments that is valued in some cultures were more tolerated by the students from Group A. In Situation C, “neutral” feeling was reflected more from Group A in which a good sign of cross-cultural sensitivity was shown by “trying to understand” for nearly 20%. In Situation D, likewise, giving a direct feedback, especially a negative one, is what goes against face value since face-saving is an important issue in any high context cultures, and when it is given by someone of the same status, it might be unacceptable in a high power distance culture. Here, the students from Group A reflected their realization and acceptance of the challenges on face value by making the comment “neutral” at about 40% higher than Group B did. The situations were like challenges for communicants from different cultural backgrounds as they

might cause misunderstanding or frustration among those who had little cross-cultural awareness or sensitivity.

Conclusion and recommendations

In conclusion, this bibliographic journal has served the purpose of a reflective resource in cross-cultural communication showing my own path of cross-cultures learning, by exploring issues and raising major insights in the hope of achieving a successful cross-cultural communication. The first part is the fundamentals that could serve both learners and teachers of foreign languages. The journal is ended with a class implementation aimed as a good start in integrating cross-cultural issues into my regular lessons and this trial could be used as a stepping stone for language teachers who are looking for possibilities to teach cultures. The trial revealed major remarks as follows:

(1) The direct-teaching method as in teaching first – experiencing later model was likely to be effective in introducing unexpected or unfamiliar cross-cultural behaviours as indicators of tolerance were found in Situations B, C and D. It is suitable in a context with time constraint.

(2) The indirect-teaching model as in experiencing first – teaching later was

observed helpful in introducing general or familiar issues. It is good to get learners involved in a discussion on cross-cultural issues as modifying teaching approaches will enhance student's learning outcome as each individual student has different learning approach (Cannon & Newble, 2000).

(3) It is interesting to find from the conditional reflection that most students, influenced by high power distance context, had higher tolerance to older Thai teachers, in comparison to the teachers of non-Asian origins (European, Australian, American) and other Asian cultures (Pilipino, Burmese) respectively.

(4) The overgeneralization seen in (3) on origins and cultures of other communicants is a sign showing that the cross-cultural sensitivity is needed to be cultivated among these learners.

Finally, I would like to leave some thoughts here as the back cover page of my bibliographic journal.

As cross-culture is a complex matter and the process of cross-cultural cultivation requires time and constant exposures to a variety of cross-cultural situations, teachers of English or other languages in a mono-cultural context must take on a challenge in designing cross-culture integrated lessons where

teachers draw cultural assumptions, which are normally presupposed, but not made explicit by native speakers, to the attention of language learners of other cultures explicitly (Brown & Yule, 1983, as cited in Shumin, 2002, p. 210), and teachers may not choose one single method for the sake of others as culture learning is suggested to be illustrated by activities and strengthened through real physical experiences (Shumin, 2002).

This is to remind both foreign language teachers and learners that it is impossible to teach and to learn every culture to avoid failures in future cross-cultural communication. Instead, cross-cultural awareness and sensitivity should

be cultivated among language learners as both are the fundamental skills for success in communication.

The language education and intercultural communication have not often walked together. This separation is noticed as cultural or intercultural issues are not explicitly or consistently incorporated. So, with the creativity in designing intercultural communication integrated language lessons and the intention from the part of language teachers to help students to be more aware of cultural differences, I believe that “fluent fools” will be replaced by fluent communicants who are well-equipped with inter-cultural communication competence.

REFERENCES

- Andersen, P. (2000). Cues of culture: The basis of intercultural differences in nonverbal communication. In L. A. Samovar, & R. E. Porter (eds.), **Intercultural communication: a reader** (pp. 258-270). Belmont, CA: Wadsworth (9thed.).
- Bennett, M. J. (1997). How not to be a fluent fool: Understanding the cultural dimension of language. In A. E. Fantini (ed.), **New ways in teaching culture** (pp. 16-21). Virginia: TESOL Inc. Press.
- Brown, H. D. (2002). English language teaching in the “post-method” era: Toward better diagnosis, treatment, and assessment. In J.C. Richards, & W.A. Renandya (eds.), **Methodology in language teaching: an anthology of current practice** (pp. 9-18). USA: Cambridge University Press.

- Cannon, R. & Newble, D. (2000). Helping students learn. In **A handbook for teachers in universities and colleges: A guide to improving teaching methods** (pp. 1-15). Glasgow: Kogan Page (4thed.).
- Chen, G. & Starosta, W. J. (2000). Intercultural sensitivity. In L. A. Samovar, & R. E. Porter (eds.), **Intercultural communication: a reader** (pp. 406-413). Belmont, CA: Wadsworth (9thed.).
- Fantini, A. E. (1997). Language: Its cultural and intercultural dimensions. In A. E. Fantini (ed.), **New ways in teaching culture** (pp. 3-15). Virginia: TESOL Inc. Press.
- Gallois, C. & Callan, V. J. (1997). Introduction: The challenge of intercultural communication. In **Communication and culture: A guide for practice** (pp. 1-20). New York: Wiley.
- Gallois, C. & Callan, V. J. (1997). Values and rules: The impact of culture on communication. In **Communication and culture: A guide for practice** (pp. 21-42). New York: Wiley.
- Morain, G. G. (1986). Kinesics and cross-cultural understanding. In J. M. Valdes (ed.), **Culture bound: Bridging the cultural gap in language teaching** (pp. 64-76). Cambridge: Cambridge University Press.
- Shumin, K. (2002). Factors to consider: Developing adult EFL students' speaking abilities. In J.C. Richards, & W.A. Renandya (eds.), **Methodology in language teaching: an anthology of current practice** (pp. 204-211). USA: Cambridge University Press.
-

Book Review

BASIC GRAMMAR IN USE 2ND EDITION

Nieves Tayco*

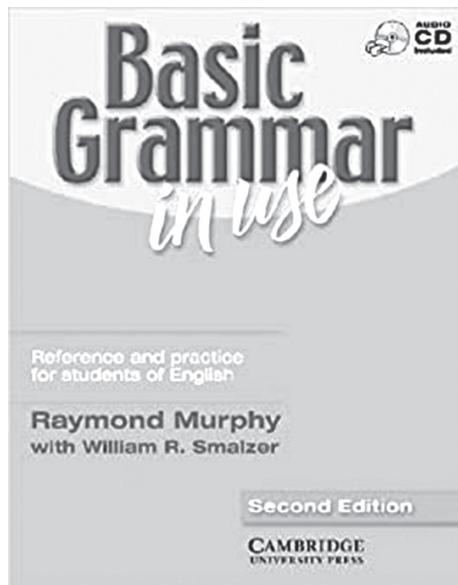
Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University, Thailand

*E-mail: nievestayco@yahoo.com

Received: 2021-03-28

Revised: 2021-04-30

Accepted: 2021-05-25

(Source: Murphy, R. 2002)b

The Basic Grammar in Use 2nd Edition book is a self-study reference and practice for students of English Grammar in Use Series by Murphy, Raymond under Cambridge University Press 1989, 2002. It was first published in 1989, and the Second edition was in 2002, and its 22nd printing was in 2008. The book has several versions: (1) student's book with answers and audio CD, (2) student's book without answers and audio CD, (3) workbook with answers, and (4) workbook without answers. Since it was known for its

simplicity it became one of the world's best-selling grammar series for learners of English, especially for 2nd language learners, Cambridge made two bilingual versions, Korean and Japanese where it is widely used.

Introduction

Material evaluation is necessary to ensure both learning and teaching to be effective. Being an English Instructor teaching grammar to EFL students is always a challenge because grammar is often misunderstood in the language teaching field. The misconception exists that grammar is an assemblage of arbitrary rules about static structures in the language as in linguistic, grammar (from ancient Greek *grammatike*) of a natural language is defined as a set of structural constraints on speakers' or writers' composition of clauses, phrases, and words. Oswald Handfling also mentioned on his article "Does Language Need Rules" that it is often assumed that language is largely a matter of rules; that a proper understanding of language can only be achieved by considering it as a rule-governed activity. Others, on the other hand has questionable claims are that the structures do not need to be taught, learners will acquire them on their own (Krashen, Second Language Acquisition, 1981), or if the structures are taught, the lessons that ensue will be boring. For this,

proficiency-based and communicative teaching approaches at times unduly limit grammar instruction. This is where choosing good materials is important. The material **Basic Grammar in Use** book is useful as a textbook or as a reference of those beginning to low-intermediate foreign students. Most EFL students whom I have experienced teaching, such as students from Korea, Japan, and Thailand learn grammar as a structure-based system. If at all possible it is best to learn grammar through in-depth memorization of the rules, repetition of the usage of the agreements of the rules, and comprehensive logical analysis of sentences and the combination of all, according to the behaviorist approach in second language learning by Watson and Skinner The book shows very comprehensible rules that are suitable to basic learners and presents good comparisons especially in verb tenses that are helpful for students to grasp the differences in the usage of tenses of the verb. The book contains copious exercises that train students in internalizing the concept of the rules. I personally believe

that grammar should not be taught with structures alone yet as for building foundation in a structured based approach this book is a useful reference.

Content

The type of linguistic description employed in the book is structural. The language points the material covers are Grammar Rules and their comparisons. The book does not bluntly reveal what theories of learning it uses, though the book is patterned into a structural description of language. The book is suitable for a range of levels from commencing to low-intermediate learners.

Nevertheless, the book has been made for students are in their earliest stage of a beginners' course, this book should not be used from the first day of the course for absolute beginners. It is as well be used by lower-intermediate learners whose grammar is not as good as other aspects of their English or who have problems with specific areas of basic grammar. The book cover areas of grammar that are commonly taught at beginning levels, i.e, learners with very little English, but not for complete beginners. The book comprises reference and practice exercises in one volume. As the author of the book stated in the introduction, the

forms utilized in the book are those which are most used and customarily accepted in standard spoken North American English. A few native speakers may regard a number of these usages "incorrect", For example: "*She wet her hair before washing it*" - British English" versus "*She wetted her hair before washing it*" - American English but in this book, they are treated as standard.

Every Unit within the book begins with the grammatical structure. These rules are highlighted or boxed for emphasis and proper illustrations are made for better understanding. After the principles are presented, sample sentences are given highlighting the word(s) that ought to be remembered. The grammar point is presented and explained along with sample sentences on the left-hand-page and the corresponding exercises are on the right. The explanations are addressed to the beginning learners and are therefore simple and short, i.e., They read a lot.. There are usually four exercises per unit and each activity incorporates a sample answer to guide the student. The book usually provides one or more of these following types of grammar exercises: mechanical and meaningful drills. For mechanical drills; students can complete the exercise without attending to meaning in which each prompt has only

one correct response. For example, “Mike waited for the train this morning. He *will wait* for the train tomorrow morning, too.”

For the meaningful drills, every prompt has only one correct answer, and students must put their attention to the meaning to complete the exercise. For example: Where are Mike’s papers? They are in his bag. (Students must understand the meaning of the question to answer, but only one correct answer is possible because all of them know where George’s papers are). Mechanical drills are the least useful because they carry a little resemblance to real communication. These do not require learners to learn anything; they only entail parroting of a pattern or rule. On the other hand, meaningful drills can help students develop an understanding of the workings of the rules of grammar because they require students to make form-meaning correlations. By the fact that it has one correct answer, it makes its resemblance to real communication limited.

Since the book is intended for beginners, the drawback is that there aren’t communicative drills involved.

Examples and exercises use restricted vocabulary so that the book can be used at low to the middle level. There are additional exercises at the end part of

the book with answers. These exercises provide mixed practice bringing together grammar points from several different units mainly those concerning verb forms. A *Study Guide* with an answer key is also provided to assist students to decide what unit to study and an *Answer Key* is also available for teachers who would prefer it for their students.

For example, additional exercise

1.1 _____ . *Can you close the window, please?*

A. *I cold* B. *I’m cold.*

C. *I have cold* D. *It has cold*

If you do not know the answer, you can see a note on which Unit of the book the learner should study.

For EFL beginner students this book might be appealing for they are accustomed to this kind of approach. The use of the deductive approach represents a more traditional style of teaching in which the grammatical structures or rules are dictated to the students first (Rivers, Wilga M., Temperley, Mary S.,1978).

As a result, the rules are introduced and learned first, only after that the students can apply them. For example, if the structure to be presented is present continuous, the teacher would begin the lesson by saying, “Today we are going to

learn how to use the present continuous structure”. Then, the rules structure would be outlined and the students would complete exercises, in a number of how, to practice using the structure. (Goner, Phillips, and Walters, 1995) In this approach, the teacher is the center of the class and is responsible for all of the presentations and explanations of the new material.

Organization

There are one hundred sixteen (116) units in the book and each focuses on a particular area in grammar. The material is arranged into grammatical categories such as tenses, questions, and articles. The book should not be worked through from beginning to end, units are not ordered according to difficulty, and should therefore be selected and used in the order appropriate for the learners. The units are listed in the *Contents* and there is a *Comprehensive Index* at the end of the book.

Each unit has an identical format consisting of two facing pages. Seven Appendices are dealing with passive and active forms, irregular verbs, short forms (contractions), spelling, and two-word (phrasal) verbs. It might be useful to draw students’ attention to these.

This evaluated material is the second edition of *Basic Grammar in Use*. There are sets of additional exercises included. To be specific, thirty-three (33) additional exercises are provided in this section of the book.

At the back of the book, there is a *Study Guide* to help the students, an *Answer Key* and finally, there is an audio CD available for use in this book.

Adaptability

Since the material is intended for basic students to lower intermediate, there are limitations on how the information and exercises were created. It focuses on the idea of forming a habit based on the grammatical structures given. The vocabulary words used and the format are made simple for beginner learners to comprehend with ease.

The book can be used by students alone or as supplementary course material. When used as course material, the book can be used for immediate consolidation or later review and remedial work. It can be used by the whole class or by an individual student who needs extra help and practice.

Using the left-hand pages may be desirable in some cases (presentation and explanation) in class, but it should be taken

into consideration that these have been written for individual study or reference. In most cases, it would probably be better to present the grammar point in whatever way the teacher may prefer, with exercises being done for homework. For later reference, the left-hand page is then made available for students.

Some teachers choose to reserve the book for review and remedial work. For instance, individual students or groups of students can be guided to the appropriate units for self-study and practice. Given that the book, in my experienced and friends teaching in Korean and Japanese academies, is usually used by EFL students studying in an academy where man-to-man classes or a maximum of 5 students in group classes take place, the use of this book can be thoroughly maximized

Style

How the author made use of simple, clear explanation, and innovative format suits the level of the learners makes the book appealing to the students. The use of ethnic names such as, Japanese, Koreans, Mexicans, and etc. and familiar words somewhat made the student feel that the book is intended for them to use.

The book avoided oversimplified

conception and tries to have various examples that would go with intercontinental learners. The use of illustrations, drawings, pictures, and diagrams are exploited well to foster more the ability to perceive and explain the meaning of the concept.

Summary

Basic Grammar in Use book has assisted me, as EFL/ESL instructor build a good grammar foundation for my EFL and ESL students. In my years of experience, using various materials to enhance English language proficiency still boils down to students' strong grammar foundation. I have used different materials teaching grammar and yet nothing has impressed me as much as this book. Most books may have a good theoretical explanation yet fail to give good exercises in vice versa. The book made my life easier and I have never even once heard any complaints nor negative comments from my students about this book. Most of them were able to understand its simple instructions and exercises and some even have developed 'the love' in grammar.

I applaud the book's simple to complex sequence of the exercises. The previous topic found in the book is in prerequisite of the next one which makes it more comprehensible to the learners. For

instance, with the Present tense topic, the first part is focusing on rules on how to make affirmative and negative sentences followed by exercises, and additional topics is the rules on forming simple present questions followed by exercises.

The book is a good springboard for learning, which makes it an effective reference book not only with the beginning students but to those who have attained a higher-level as well.

REFERENCES:

- Goner, Phillips, and Walters. (1995). **Teaching Practice Handbook: Structures: Grammar and Function**. Heinemann.
- Murphy, R. (2002). **Basic Grammar in Use**, 2nd ed. Cambridge University Press.
- Rivers, Wilga M., & Temperley, M. (1978). **A Practical Guide to the Teaching of English as a Second or Foreign Language**. Oxford University Press,
- Murphy, R. (2002)
-

In conclusion, therefore, I could say that the material is indeed useful to our learners. The material used for instruction plays a great role in the teaching and learning process yet it must not hinder teachers to be creative. Learning is dynamic so the approaches will always depend on who the learners are. The teachers should never limit their teaching on the materials at hand for the context of the lessons can be learned in various ways.

ภาคผนวก

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อพิจารณานำลงพิมพ์
วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ-นามสกุล (นาย/นาง/นางสาว)	☐ บทความวิจัย ☐ นักศึกษาระดับปริญญาโท ☐ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตร.....สาขา.....	
มหาวิทยาลัย.....	
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... E-mail.....	
ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย	
ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่)	
มีความประสงค์ขอส่ง ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความปริทรรศน์ ☐ บทความหนังสือ	

ในการนี้ข้าพเจ้ายินดีให้กองบรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร มีสิทธิ์ในการสรรหาผู้กลั่นกรองโดยอิสระ เพื่อพิจารณาต้นฉบับที่ข้าพเจ้า (และผู้แต่งร่วม) ส่งมา และยินดียอมรับผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลงชื่อ.....ผู้ส่งบทความวิจัย
 (.....)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

* ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน ตลอดจน "ไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น" และจะไม่นำส่งไปเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น ภายใน 90 วัน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้

** ในกรณีที่บทความนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหรือพาดพิงกับหน่วยงานหรือองค์กรใด ต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากองค์กรนั้น

- ยินยอมรับเงื่อนไข
- ไม่ยินยอมรับเงื่อนไข

ความเห็นของกองบรรณาธิการวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร

- ถูกต้องตามรูปแบบของบทความ
- ไม่ถูกต้องตามรูปแบบของบทความ

.....
(.....)

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยฯ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอการตีพิมพ์ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารราย 6 เดือน เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานในลักษณะบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แก่นักวิจัย นักวิชาการ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ วรรณคดีไทยและวรรณคดีต่างประเทศ ไทยศึกษา ญี่ปุ่นศึกษา จีนศึกษา ภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปะการละคร ศาสนาและเทววิทยา การแปลและภาษาล่าม ปรัชญา ทัศนศิลป์ นฤมิตศิลป์ โสตศิลป์ นาฏศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ ออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ออกแบบตกแต่ง ประวัติศาสตร์ศิลป์ ภูมิภาคศึกษา พื้นที่ศึกษา ขาดิพันธุ์ศึกษา การท่องเที่ยวและการโรงแรม คหกรรมศาสตร์ การบริหารงาน ยุติธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กฎหมาย การบัญชีและบริหารธุรกิจ

การพิจารณาบทความ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่าน โดยผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความจะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ (Academic Article)

งานเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย (Research Article)

เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย

3. บทความปริทัศน์ (Review Article)

งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the art) เฉพาะทางที่มีการศึกษา

ค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และ คุณูปการของหนังสือ บทความหรือผลงานศิลปะ อาทินิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการรับผิดชอบของผู้แต่งเท่านั้น)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของ วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าว มายังกองบรรณาธิการ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ THSarabunPSK ขนาด 16 pt. ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดตั้งค่าหน้ากระดาษ บน 1.5 นิ้ว ซ้าย 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความควรเป็นดังนี้

1. บทความทางวิชาการ (Academic article) ประมาณ	15 หน้า ต่อบทความ
2. บทความวิจัย (Research article) ประมาณ	15 หน้า ต่อบทความ
3. บทความปริทรรศน์ (Review article) ประมาณ	8 หน้า ต่อบทความ
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ประมาณ	5 หน้า ต่อบทวิจารณ์

โดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความวิชาการ	บทความวิจัย	บทความปริทรรศน์	บทวิจารณ์หนังสือ
1. บทนำ	1. บทนำ	1. บทนำ	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความ หรือผลงาน ศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดง ละครหรือดนตรี โดยใช้ หลักวิชา และดุลยพินิจอันเหมาะสม
2. กรอบในการวิเคราะห์	2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2. บทสรุป	
3. เนื้อหา	3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (ถ้ามี)	3. เอกสารอ้างอิง	
4. สรุป	4. ขอบเขตของการวิจัย		
5. เอกสารอ้างอิง	5. ทบทวนแนวคิด		
	6. สมมติฐาน (ถ้ามี)		
	7. กรอบแนวคิดของการวิจัย		
	8. ระเบียบวิธีวิจัย		
	9. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย		
	10. ข้อเสนอแนะ		
	11. เอกสารอ้างอิง		

Academic Article	Research Article	Review Article	Book Review
1. Introduction	1. Introduction	1. Introduction	The critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art, dance, music performance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.
2. Framework Analysis	2. Research Objectives	2. Conclusion	
3. Content	3. Expected Benefits (If any)	3. References	
4. Conclusion	4. Research Scope		
5. References	5. Literature Review		
	6. Hypothesis (If any)		
	7. Conceptual Framework		
	8. Methodology		
	9. Results Conclusion and Discussion		
	9.1 Results Conclusion		
	9.2 Discussion		
	10. Suggestions and Recommendations		
	11. References		

ชื่อเรื่อง	ควรมีความกระชับและชัดเจน ไม่ยาวจนเกินไป บทความภาษาไทยต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด
ชื่อผู้แต่ง	ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็มของผู้แต่งทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยไม่ใส่ยศหรือตำแหน่ง สำหรับผู้แต่งหลักต้องใส่ E-mail address ที่ติดต่อได้และลงเครื่องหมายดอกจันกำกับ
บทคัดย่อ	ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษยกเว้นบทความทวิสารณ์หนังสือ โดยควรมีความยาวระหว่าง 200 ถึง 250 คำ
คำสำคัญ	ให้มีคำสำคัญ 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
รูปภาพ	แยกบันทึกเป็นไฟล์ภาพที่มีนามสกุล TIFF, หรือ JPEG ถ้าเป็นภาพถ่ายกรุณาส่งภาพต้นฉบับเพื่อคุณภาพในการพิมพ์ หมายเลขรูปภาพและกราฟ ให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่างของรูปภาพ ปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับการตีพิมพ์แบบขาว-ดำ หรือ Greyscale
เนื้อหา	ใช้ตัวหนังสือแบบ TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยท์ จัดเนื้อหาตามรูปแบบบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) หรือ บทความทวิสารณ์หนังสือ (Book Review) หน่วยที่ใช้ให้เป็นไปตามรูปแบบสากล หากมีสมการให้ใช้ Equation Editor โดยจัดให้อยู่ในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ และระบุหมายเลขสมการ
ตาราง	หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
เอกสารอ้างอิง	เป็นรายชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความ โดยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ และจัดรูปแบบอ้างอิงตามระบบ APA 6 th edition

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation)

กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ	ชื่อผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์).....
ตัวอย่าง	Kelly (2004) แสดงให้เห็นว่า.....
	Saikaew & Kaewsarn (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ.....
	Lui et al. (2000) พบว่า.....
	Saikaew & Kaewsarn (2009) และ Lui et al. (2000) พบว่า

- กรณีอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)
 ตัวอย่าง (Kelly, 2004)
 (Saikaew & Kaewsarn, 2009)
 (Lui et al., 2000)
 (Saikaew & Kaewsarn, 2009; Lui et al., 2000)

2. การอ้างอิงในส่วนท้ายบทความ (References)

2.1 อ้างอิงจากหนังสือ (Books)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
 ตัวอย่าง Crawley, R. B., Dockery, L. M., Branson, T. S., Carmichael, L. E., Carson, J. C., Findlay, A. F., & Smith, D. M. (2015). **Manor houses of the early 1900s**. London, England: Taylor & Francis.

2.2 อ้างอิงจากบทความวารสาร (Journal articles)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
 ตัวอย่าง Yingsanga, P., & Mathurasa, L. (2009). Yellowing development of Chinese Kale (Brassica oleracea var. alboglabra). **Phranakhon Rajabhat Research Journal: Science and Technology**, 14(1), 76-90. (In Thai)
 Morriss, G.A., Fosterb, T.J., & Hardinga, S.E. (2000). The effect of the degree of esterification on the hydrodynamic properties of citrus pectin. **Food Hydrocolloids**, 14(3), 227-235.

2.3 อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. (ระดับวิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย.
 ตัวอย่าง Caprette, C.L. (2005). **Conquering the cold shudder: The origin and evolution of snake eyes**. (Doctoral dissertation). Ohio State University, Columbus, OH.

2.4 อ้างอิงจากรายงานการวิจัย/รายงานทางวิชาการ (Technical/Research reports)

- รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง** (ประเภทของเอกสาร). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

ตัวอย่าง Tayama, T. (2006). **Velocity influence on detection and prediction of changes in color and motion direction** (Report No. 38). Sapporo, Japan: Psychology Department, Hokkaido University.

2.5 บทความ/บทในหนังสือการประชุม (Proceedings of meeting and symposium)

รูปแบบ ชื่อผู้แต่งในบท. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ใน ชื่อบรรณาธิการ, (บรรณาธิการ), ชื่อการประชุม (หน้าแรก-หน้าสุดท้าย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1991). **A motivational approach to self: Integration in personality**. In R. Dienstbier (Ed.), Nebraska Symposium on motivation: Vol. 38 Perspectives on motivation (237-288). Lincoln, NM: University of Nebraska Press.

2.6 อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

รูปแบบ ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. Retrieved from <http://.....>[ใส่วันที่สืบค้น].

ตัวอย่าง Centers for Disease Control and Prevention. (2003). **Take charge of your diabetes**. Retrieved from <http://www.cdc.gov/diabetes/pubs/paf/ted.pdf> [2015, 25 Oct.]

2.7 อ้างอิงอื่น ๆ

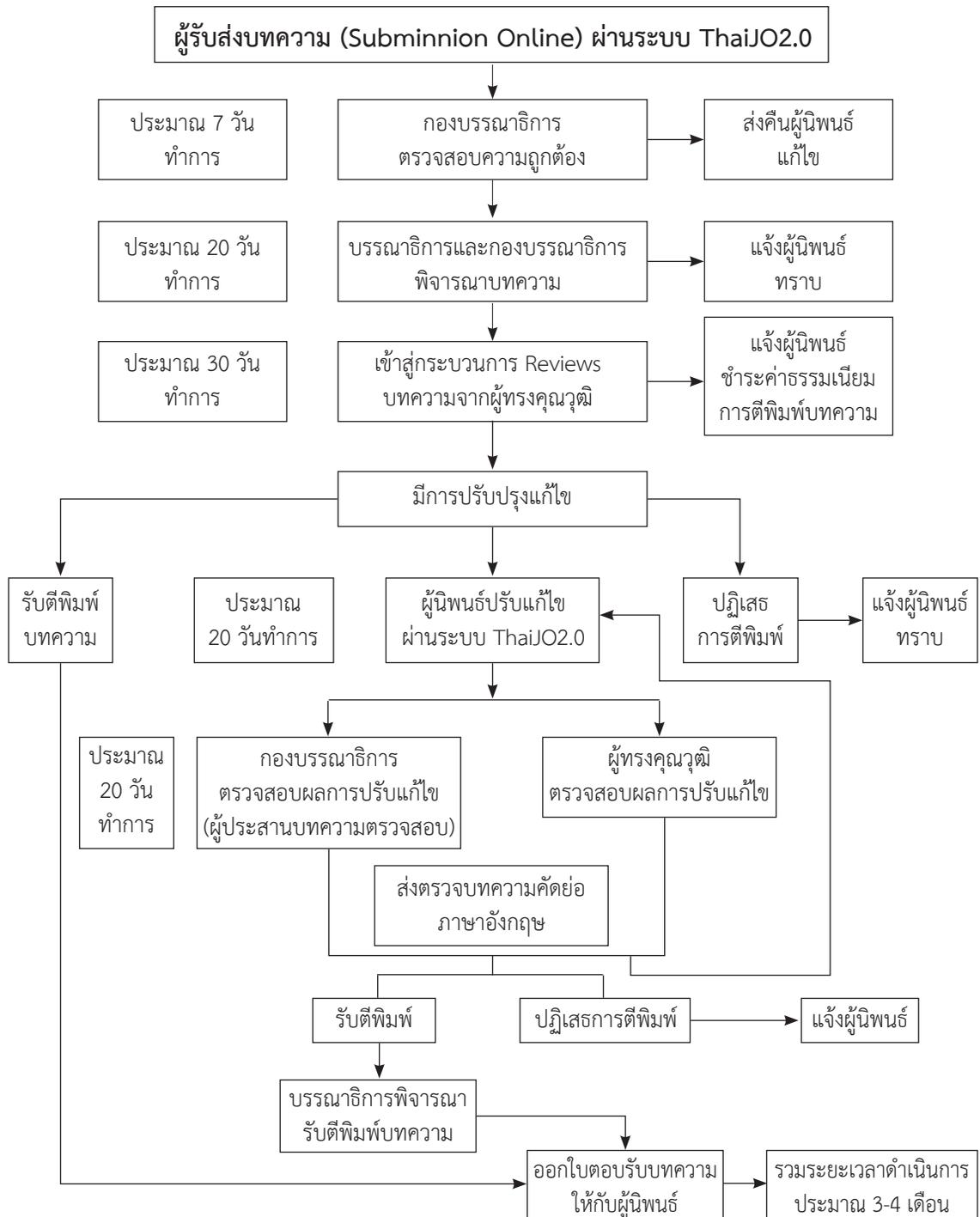
รูปแบบ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปีที่ให้สัมภาษณ์, วัน เดือน). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์. หน่วยงาน.

ตัวอย่าง Phae-ngam, W. (2016, 10 Jan.). **How to write a good research article**. Assistant Professor. Faculty of Science and Technology. Phranakhon Rajabhat University.วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการพิจารณาบทความ

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมายเหตุ: ทางวารสารขอสงวนสิทธิ์ที่จะเรียบเรียงและอาจปรับปรุงการนำเสนอบทความตามความเหมาะสม

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ^{1*} ชื่อ-สกุล ผู้แต่งบทความ² (TH SarabunPSK ขนาด 14pt. ตัวปกติ)

¹ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

²ชื่อหน่วยงานที่สังกัด (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

Published: xx-xx-xx

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหาบทคัดย่อในกรณีเป็นบทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกเว้นบทวิจารณ์หนังสือ บทคัดย่อควรมีย่อหน้าเดียว ไม่ควรเกิน 250 คำ บทคัดย่อควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของบทความ ผลลัพธ์หรือ สรุปผลที่ได้จากการทำวิจัย คำสำคัญที่เป็นภาษาไทยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างคำ

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

คำสำคัญ: คำสำคัญ1 คำสำคัญ2 คำสำคัญ3 คำสำคัญ4 คำสำคัญ5 (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ)

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

วัตถุประสงค์ (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ขอบเขตของการวิจัย(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

ทบทวนแนวคิด (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

สมมติฐาน(ถ้ามี) (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

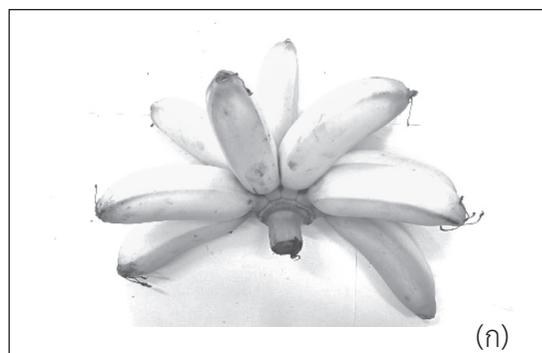
กรอบแนวคิดของการวิจัย

(TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวปกติ).....

.....

.....

(ก)

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ...(ก).....

ระเบียบวิธีวิจัย (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวปกติ).....

.....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

ปัจจัยต่าง ๆ	Factor Loading	Commulative Variance (%)	Communalities
ปัจจัยที่ 1 : สถาปัตยกรรม และความสำคัญของวัด		25.530	
เป็นวัดที่มีความสวยงาม	0.830		0.689
มีสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์	0.799		0.642
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์	0.675		0.491
มีความโดดเด่นแตกต่างจากวัดอื่น ๆ	0.451		0.346

หมายเหตุ : (TH SarabunPSK ขนาด 12pt. ตัวปกติ)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย(TH
SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.
ตัวปกติ).....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK ขนาด 16pt. ตัวหนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK ขนาด 16pt.).....

.....

รูปแบบบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ในวารสารวิจัยราชภัฏพระนคร
สาขาสถาษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ)

ENGLISH TITLE (TH SarabunPSK 16pt. bold)

Author ^{1*}, Author ² (TH SarabunPSK 14pt. normal)

¹Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

² Affiliation (TH SarabunPSK 12pt. normal)

*E-mail: address@mailservice.com (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Received: xx-xx-xx

Accepted: xx-xx-xx

Published: xx-xx-xx

ABSTRACT (TH SarabunPSK 16pt. bold)

For a Thai article, an abstract in English must accompany the Thai version. The abstract should contain a single paragraph and its length should not exceed 250 words. It should be prepared in concise statement of objectives and summary of important results.

Keywords: keyword1, keyword2, keyword3, keyword4, keyword5 (TH SarabunPSK 16pt. normal)

Introduction (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

Expected Benefits (If any) (ถ้ามี) (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

Research Objectives (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

Research Scope (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

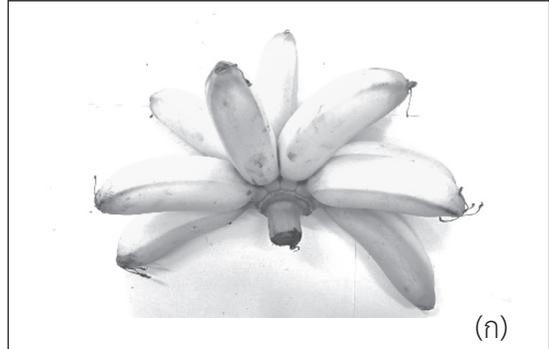

Figure 1 name...(a).....

Literature Review (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

Methodology Material(TH SarabunPSK 16pt. normal)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....

Hypothesis (If any) (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....

.....
.....

Conceptual Framework (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....
.....
.....

Results Conclusion and Discussion (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....
.....
.....
.....

Table 1

Time (minutes)	Pressure (mbar)				Avg. Pressure (mbar)
	Day 1	Day 2	Day 3	Day 4	
90	0.000061	0.000053	0.000037	0.000048	0.000050
95	0.000055	0.000053	0.000038	0.000044	0.000048
100	0.000055	0.000052	0.000037	0.000048	0.000048

Note: (TH SarabunPSK 12pt. normal)

Suggestions and Recommendations (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

.....

.....

REFERENCES (TH SarabunPSK 16pt. bold)

(TH SarabunPSK 16pt. normal).....

.....

.....

PHRANAKHON RAJABHAT RESEARCH JOURNAL HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Vol.16 No.1 January - June 2021

ISSN : 2672-9024 (Online)

The PNRU Research Journal, Humanities and Social Sciences is the official journal of Phranakhon Rajabhat University published twice yearly, with the first issue covering the months of January to June, and the second July to December. It seeks to publish the research results and academic works in the form of original articles, review articles, and book reviews, in the areas relevant to humanities and social sciences from all the researchers, academics, and interested people.

PUBLISHING'S OBJECTIVES

Phranakhon Rajabhat University Research Journal, Humanities and Social Sciences was published semiannually (twice a year); January – June and July – December by the following objectives:

1. To publicize academic paper, research paper, review article and book review in the related fields of Humanities and Social Sciences such as Political Science, Public Administration, Community Development, Urban Administration and Development, Historical, Thai Language, English Language, Classical Dance and Drama, Music, Law, Fine and Applied Arts, Library and Information Science, General Management/Business Computer, Human Resources, Marketing, Tourism and Hotel Management, Communication Arts,

Economics, Accounting, Educational Administration, Early Childhood Education, Curriculum and Instruction, Educational Technology, Educational Psychology and others fields which belong to editorial department consideration.

2. To be a channel to exchange information, important points, experience on research to researcher's academicians and others who are interested

PUBLISHING'S POLICIES

1. The published article must be academic article, research article, review article or book review which would be either in Thai or English.

2. The published article must be written in the format of Phranakhon Rajabhat University Research Journal, Humanities and Social Sciences. It must be screened by qualified person in related fields. The published article must be an article that has not been published or during the consideration from other journals.

3. Every published article must be approved by at least two expert evaluators (peer reviewed) in relevant field for an article. The evaluators and the authors must not know each other (Double-blind Peer Review). The published article must be approved from at least two experts or two from three.

SUBMISSION PROCESS

1. The original manuscript is required to submit through ThaiJO online at https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/author

2. Editorial board members are responsible for the initial checks on correctness and quality of original manuscript.

3. At least two potential reviewers with the appropriate expertise are requested to review each original manuscript. To avoid bias, double-blind peer review policy is applied in this journal. the journal requirements, each manuscript is required to pass by unanimous consent of the two reviewers, or, two out of three reviewers. The decisions or comments by reviewers may be as follows:

- Accept Submission
- Revisions Required
- Resubmit for Review

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

- Resubmit Elsewhere
- Decline Submission
- See Comments

4. The original manuscript and the evaluation form of the reviewers are collected, before sending back to the author for a revision. After that the author is requested to provide the revised details and revised manuscript for the editorial board.

5. The editorial board checks the revised details and original manuscript.

6. If the manuscript is satisfied and approved, the official letter of acceptance for publication will be provided for the author(s) and announced by the editor through the Thaijo online at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRUJHSS/>.

7. The editorial board collects all the manuscripts, before publishing the journal draft at the publishing house.

8. The journal draft is checked again, before the journal is published and distributed.

9. The PNRU journal Humanities and Social Sciences distributes the online journal through Thaijo online at https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/.

EDITORIAL CRITERIA

1. Manuscripts submitted to PNRU journal Humanities and Social Sciences should neither been published before nor be under consideration for publication in another journal.

2. Plagiarism, data fabrication, and image manipulation are not tolerated. All authors must have approved the submitted manuscript and agree to be accountable for their own contributions or any infringements of copyright appearing in the manuscript.

3. Authors should follow the author guidelines carefully. All manuscripts intended for publication in this journal should strictly be prepared and formatted as per the author guidelines for manuscript submission.

4. Only manuscripts approved by reviewers are published in this journal.

5. If the manuscript is required to revise, the author should resubmit the revised version to the editorial board within a suitable time frame.

6. To write an academic article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Framework

- (3) Analysis
- (4) Content
- (5) Conclusion
- (6) References

7. To write a research article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Research Objectives
- (3) Research Benefits (If any)
- (4) Research Scope
- (5) Hypothesis (If any)
- (6) Conceptual Framework
- (7) Methodology
- (8) Research Results and Discussion
 - 8.1 Research Results
 - 8.2 Discussion
- (9) Suggestions and Recommendations
- (10) References

8. To write a review article, the article should consist of the following parts:

- (1) Introduction
- (2) Conclusion
- (3) References

9. To write a book review, the critique article should critically evaluate the subject, whether a book, film, work of art, dance, music performance or even another article. This has to be done looking at the content, the main points, and the benefit proceeding from it and how it expresses its discipline.

MANUSCRIPT PREPARATION GUIDELINES

1. The full article should be submitted in the Word File as an electronic file using Microsoft Office Word via the ThaiJo online: https://www.tci-thaijo.org/index.php/PNRU_JHSS/ author

2. The article must be typed in single spacing. It is noted that Cordia New is required.

3. Please submit tables as editable text and not as images. Number tables consecutively in accordance with their appearance in the text and place any table notes below the table body.

4. Citations in the text should follow the referencing style used by the American Psychological Association.

5. Please ensure that every reference cited in the text is also present in the reference list. If these references are included in the reference list, their last names should be written first, followed by the year of publication, for example, Roonkaseam (2015) or (Roonkaseam, 2015). For references with three or more authors, use the first author's name and 'et al.' in the text (e.g. Roonkaseam et al., 2015).

6. To meet the standards of the journal, the editorial board has its rights to revise some passages in the manuscript without asking permission from the author.

7. All authors must have approved the submitted manuscript and agree to be accountable for their own contributions appearing in the manuscript.

จริยธรรมในการตีพิมพ์ Publication Ethics

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีมาตรฐานทางจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ ดังนี้

➤ จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้แต่ง
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอยู่เสมอ

➤ จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้แต่ง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่นๆ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
5. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้แต่งบทความ

➤ จริยธรรมของผู้แต่งบทความ

1. บทความที่ส่งจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
2. หากบทความมีการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้แต่งต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้แต่งควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย

4. ผู้แต่งควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ผู้แต่งจะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่น ๆ
6. ชื่อผู้แต่งที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง

